

Arbeidsdepartementet.

Bilag til st. prp. nr. 1, 1938.

Kap. 724.

MEDDELTE VASSDRAGSKONSESJONER

(ERHVERVS-, REGULERINGS- OG KRAFTLEIETILLATELSER)

XXIV. TILLATELSER MEDDELT I 1937.

Innholdsfortegnelse.

	Side
1. A/S Ofoten Jernmalmgruber. (Erhverv av en del av Niingvassdraget samt regulering av Niingen.) Kgl. resol. av 6 januar 1937	5
2. A/S Tinfos Papirfabrik. (Leie av inntil 4 000 kW. elektrisk energi fra Norsk Hydro.) Kgl. resol. av 13 januar 1937. Jfr. bind XXII s. 34	13
3. Glommens og Lågens Brukseierforening. (Fristforlengelse vedkommende regulering av Osen-sjøen.) Kgl. resol. av 13 januar 1937. Jfr. bind XV s. 42 og bind XIX s. 71	15
4. Sande Tresliperi A/S. (Leie av inntil 6 000 el. HK. spillkraft fra Vestfold Kraftselskap.) Kgl. resol. av 13 januar 1937. Jfr. bind XIV s. 3	16
5. Christiania Spigerverk. (Leie av inntil 16 000 kW. spillkraft fra Akershus E. V., inntil 1 000 kW fra Aker E. V. og inntil 3 000 kW. spillkraft fra Nore kraftverk.) Kgl. resol. av 13 januar 1937. Jfr. bind XIV s. 7	18
6. A/S Vadheim Elektrochemiske Fabriker. (Erhverv av aksjer.) Kgl. resol. av 22 januar 1937. Jfr. bind I s. 70	21
7. A/S Rjukanfos. (Leie av inntil 30 000 kW. fra staten og/eller medlemmene av Foreningen Samkjøringen.) Kgl. resol. av 29 januar 1937. Jfr. bind I s. 83 og 140, bind XI s. 34 og bind XX s. 7	22
8. A/S Skotselv Cellulosefabrik. (Leie av inntil 1 000 kVA fra A/S Embretsfoss Fabriker.) Kgl. resol. av 5 februar 1937	24
9. Falconbridge Nickel Mines Ltd. (Erhverv av aksjer i Falconbridge Nikkelverk A/S.) Kgl. resol. av 12 februar 1937. Jfr. bind XVI s. 57, bind XX s. 16, 20 og 30, bind XXIII s. 22	27
10. Statsregulering av Tunhøvd fjord, Pålshøvd fjord og Røungen. (Endring av reguleringsbestem-melser.) Kgl. resol. av 19 mars 1937. Jfr. bind VIII s. 30, bind XII s. 60	28
11. Kunstsilkefabrikken A/S. (Leie av kraft fra Norsk Hydro.) Kgl. resol. av 2 april 1937	29
12. A/S Raffineringsverket. (Leie av kraft fra staten (Langerak kraftverk.) Kgl. resol. av 2 april 1937. Jfr. bind XVI s. 6 og 52	31
13. A/S Union. (Utvidelse av aksjekapitalen.) Kgl. resol. av 2 april 1937. Jfr. bind IX s. 112, bind XVII s. 73, bind XXI s. 41 og 83, bind XXII s. 3	32
14. Stavanger kommune. (Regulering av Hogganvatn og overføring til Flørlivassdraget.) Kgl. resol. av 7 mai 1937. Jfr. bind XIV s. 28, bind XXII s. 24	35
15. A/S Vittingfoss. (Leie av kraft fra Tønsberg E. V.) Kgl. resol. av 7 mai 1937. Jfr. bind IV s. 78, bind XXII s. 9	44
16. A/S Tronstad bruk Ltd. (Leie av ytterligere inntil 800 kW. fra A/S Børresen.) Kgl. resol. av 13 mai 1937. Jfr. bind I s. 128 og 158	48
17. A/S Vafos Brug. (Leie av inntil 2 000 kW fra Norsk Elektrokemisk Aktieselskap.) Kgl. resol. av 21 mai 1937. Jfr. bind XXII s. 49	50
18. Troms fylkeskommune. (Fristforlengelse.) Kgl. resol. av 4 juni 1937. Jfr. bind IX s. 62	54
19. A/S Ila og Lilleby Smelteverker. (Overtagelse av tillatelse, meddelt professor Harald Pedersen (Ila Smelteverk) til å leie kraft fra Trondheim kommune.) Kgl. resol. av 4 juni 1937. Jfr. bind I s. 76, bind IX s. 103 og bind XIX s. 3	56
20. A/S Meraker Smelteverk. (Erhverv og regulering av Funnavassdraget.) Kgl. resol. av 17 juni 1937. Jfr. bind XVI s. 35	57
21. A/S Storbrofoss Tresliperi. (Erhverv av tresliperi og vannfall.) Kgl. resol. av 25 juni 1937. Jfr. bind IV s. 32, 150 og 151, bind VI s. 1	62
22. Røros Elektrisitetsverk. (Erhverv av Kuråsfossen m. v.) Kgl. resol. av 16 juli 1937	68
23. A/S Bremanger Kraftselskap. (Fristforlengelse.) Kgl. resol. av 28 juli 1937. Jfr. bind III s. 12, bind IV s. 125, bind V s. 52, bind VI s. 24, bind VII s. 114, bind XI s. 20, bind XII s. 28, bind XIII s. 51, bind XIV s. 56, bind XV s. 87, bind XVIII s. 49	78
24. The British Oxygen Company Limited. (Erhverv av aksjer i Odda Smelteverk A/S.) Kgl. resol. av 12 august 1937. Jfr. bind XI s. 117, bind XII s. 56	79

	Side
25. A/S Østre Gausdal Elektrisitetsverk. (Erhverv av vannfall i elven Rausjøen.) Kgl. resol. av 12 august 1937. Jfr. bind XI, s. 53	85
26. A/S Ringsaker Cellulosefabrik. (Erhverv av vannfall tilhørende Moelven Cellulosefabrik samt overtagelse av reguleringstillatelse vedkommende Næren sjø.) Kgl. resol. av 12 august 1937. Jfr. bind I s. 159, bind XIV s. 30	93
27. A/S Per Kure, Norsk Motor- og Dynamofabrik. (Leie av inntil 1500 kW. fra Akers E. V.) Kgl. resol. av 12 august 1937	100
28. Det norske Aktieselskap for Elektrokjemisk Industri. (Erhverv av 998 aksjer i A/S Fiskå Verk.) Kgl. resol. av 27 august 1937. Jfr. bind V s. 71, bind XII s. 53, bind XIII s. 48, bind XVIII s. 25, bind XXII s. 40	102
29. A/S Tafjord Smelteverk. (Leie av inntil 7200 kVA. spillkraft fra Tafjord Kraftselskap.) Kgl. resol. av 10 september 1937	104
30. A/S Greaker Cellulosefabrik. (Leie av ytterligere inntil 3100 HK. fra A/S Hafslund.) Kgl. resol. av 1 oktober 1937. Jfr. bind IV s. 259, bind XIII s. 10, bind XV s. 15	107
31. Bergverkselskapet Nord-Norge A/S. (Ytterligere regulering av Fiskeløsvatn i Andfiskåen.) Kgl. resol. av 15 oktober 1937. Jfr. bind XVII s. 26	110
32. Ragnar Schjølberg. (Leie av kraft fra Bodin Kraftverk.) Kgl. resol. av 4 november 1937. Jfr. bind XV s. 36	117
33. A/S Norsk Ståltrådtrekkeri. (Kraftleie fra Trondheim E. V.) Kgl. resol. av 12 november 1937	118
34. A/S Borregaard. (Erhverv av aksjer i A/S Lillestrøm Cellulosefabrik.) Kgl. resol. av 19 november 1937. Jfr. bind XVIII s. 21, bind XXI s. 3 og 64, bind XXII s. 22	121
35. Norway Latex-Kraft A/S. (Leie av inntil 500 kW. spillkraft fra A/S Hafslund.) Kgl. resol. av 26 november 1937	125
36. De norske Naco-aksjer A/S. (Erhverv av 9000 aksjer av klasse N i A/S Norsk Aluminium Company.) Kgl. resol. av 3 desember 1937. Jfr. bind III s. 36, bind IV s. 98, bind X s. 21, bind XII s. 31, bind XXIII s. 70	127
37. O. Mustad & Søn. (Leie av inntil 450 kW. fra Vardal kommunale E. V.) Kgl. resol. av 3 desember 1937. Jfr. bind XIX s. 89	135
38. A/S Union (Union Co.) (Erhverv av aksjer i A/S Viul Tresliperl.) Kgl. resol. av 3 desember 1937. Jfr. bind IX s. 112, bind XVII s. 73, bind XXI s. 41 og 83, bind XXII s. 3	135
39. A/S Vestfos Cellulosefabrik. (Leie av kraft fra Øvre Eiker kommunale E. V.) Kgl. resol. av 10 desember 1937.) Jfr. bind I s. 69, bind XI s. 76, bind XIX s. 28	138
40. A/S Krogstad Cellulosefabrik. (Leie av inntil 1375 kW. fra Drammen E. V.) Kgl. resol. av 10 desember 1937	140
41. A/S Union (Union Co.). (Erhverv av aksjer i A/S Randsfjord Træmasse- og Papirfabrik.) Kgl. resol. av 10 desember 1937. Jfr. bind IX s. 112, bind XVII s. 73, bind XXI s. 41 og 83, bind XXII s. 3 og nr. 38 ovenfor	143
42. A/S Tinfos Papirfabrik. (Kraftleie fra Norsk Hydro.) Kgl. resol. av 17 desember 1937. Jfr. bind XXII s. 34	145
43. Glommens og Laagens Brukseierforening. (Fornyelse av ekspropriasjonsbemyndigelse vedkommende regulering av Osensjøen.) Kgl. resol. av 23 desember 1937. Jfr. bind XV s. 42, bind XIX s. 71 og nr. 3 ovenfor	147

I. A/S Ofoten Jernmalmgruber.

(Erhverv av en del av Niingvassdraget samt regulering av Niingen i Evenes herred, Nordland fylke.)

Kgl. resol. av 6 januar 1937.

A/S Ofoten Jernmalmgruber har under 29 mai 1936 inngitt søknad om konsesjon på erhverv av de A/B Ofoten Malmfält og A/S Bogen tilhørende vannfall og vassdragsrettigheter i Kvitfossens vassdrag med rett til å regulere Niingenvannet og å utnytte vannkraften gjennom det bestående kraftanlegg samt å drive de elektriske anlegg med ledninger og tilbehør.

Søknaden har vært forelagt Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, som i skrivelse av 29 oktober 1936 har avgitt følgende erklæring:

«Det Kongelige Departement har under 17 juni 1936 sendt hovedstyret til uttalelse følgende andragende — datert 29 mai 1936 — fra A/S Ofoten Jernmalmgruber:

«Ved overdragelse — formidlet ved Det Kgl. Socialdepartement — har undertegnede A/S Ofoten Jernmalmgruber erhvervet eiendomsretten til de henholdsvis A/B Ofoten Malmfält og A/S Bogen tilhørende eiendommer, bergverksrettigheter og andre rettigheter i Evenes herred. Vi tør gå ut fra at det ikke er nødvendig nærmere å redegjøre for de omstendigheter, som har foranlediget stiftelsen av vårt selskap og dettes overtagelse av de ovennevnte eldre selskapers gjenværende aktiver. Forutsetningen for den støtte til gjenoptagelse av bedriftslivet i Bogen, som var ment å skulde ydes gjennom vårt selskap, har vært at de nødvendige konsesjoner skulde gis på så fordelaktige vilkår og på så rene konsesjonsbetingelser som Staten for nærværende har adgang til.

Vi har allerede tidligere gjennom Det Kgl. Socialdepartement søkt om konsesjon på erhvervelse av de ovennevnte eldre selskapers faste eiendommer samt mutede gruberettigheter, hvilket andragende er under vedkommende myndigheters behandling.

Selskapene eier imidlertid også vannfall og vassdragsrettigheter, som har vært benyttet i grubedriftens interesse og som følger med i overdragelsen til vårt selskap. Vassdraget består av fjellsjøen Niingenvann, beliggende 513 m. over havet og den fra vannet kommende elv, Kvitfossen som faller ut i Strandvannet. Ved utløpet av Niingenvann er der bygget en reguleringsdam og lenger ned i elven et mindre tapningsbasseng, hvorfra rørledningen til kraftstasjonen utgår. Dette basseng ligger i en høide av 120 m. over Strandvannet (ca.

4 m. over havet) og kraftstasjonen er beliggende ca. 3 km. fra Bogen. Vi henviser til vedliggende kopi av et fra Vassdragsdirektørens arkiv utlånt kart. Den her nevnte utbygning fant sted i årene 1912—13.

Vassdraget er på østsiden beliggende på A/S Bogens grunn og består av gr. nr. 24, br. nr. 16, Kvitfossen og Strandvannet, br. nr. 17, Strandvann og br. nr. 18 Strandvann, utgjørende de oprinnelig henholdsvis br. nr. 1 Volden, br. nr. 2 Bakken og br. nr. 3 Bergviknes tilliggende del av vassdraget og vassdragsrettighetene. Det bemerkes at A/S Bogen også eier de nevnte br. nr. 1, 2 og 3, hvorfra vassdragsrettighetene i sin tid er utskilt som særskilte bruksnummer.

På vestsiden ligger vassdraget på gården Strands grunn. Her har A/B Ofoten Malmfält i sin tid ved overenskomst med opsitterne erhvervet rett til mot erstatning avgjort ved skjønn, å utnytte vannkraften i selskapets interesse. Sådant skjønn har vært avholdt og erstatning betalt en gang for alle.

Vannføringen utgjør efter opplysning fra den nuværende driftsleder vel 1 m³ pr. sekund året rundt.

Hvad vassdragets natur angår tillater vi oss å henvise til en av lensmannen i Evenes under 2 mars 1915 avgitt uttalelse, foranlediget ved et da opstått spørsmål om konsesjon på det av A/B Ofoten Malmfält da opførte kraftanlegg. Lensmannen uttaler følgende:

«Reguleringen kan ikke skjønnes å ville bevirke skade eller ulempe av nogensomhelst slags, da Niingenvannet ligger ovenfor skoggrensen og er kun omgitt av fjell og udyrkbar mark. Nogen ferdsel, fiske eller fløtning vites ikke å foregå i vassdraget og kan det ikke tenkes at nogen offentlig almen eller privat interesse vil lide noget ved reguleringen, like sålitt som nogen forandring av naturforholdene derved vil bevirkes.»

Utnyttelsen av den i Kvitfossen utbyggede kraft er av avgjørende betydning for driften av de av selskapet erhvervede gruberettigheter. Uten denne kraft vilde grubene overhodet ikke kunde drives.

Da det her gjelder et gammelt, forlengst godkjent anlegg, tør vi gå ut fra at alle fornødne opplysninger om det allerede foreligger hos administrasjonen, men i den utstrekning vi vil være istand til å fremskaffe ytterligere opplysninger, om sådanne i tilfelle måtte vise sig nødvendige, vil dette bli gjort.

Vi tillater oss i henhold til ovenstående å andra om tillatelse til å erverve de A/B Ofoten Malmfält og A/S Bogen tilhørende vannfall og vassdragsrettigheter i Kvitfossens vassdrag med rett til å regulere Niingenvannet, utnytte vannkraften gjennom det bestående kraftanlegg samt å drive de elektriske anlegg med ledninger og tilbehør som hittil.»

A/S Ofoten Jernmalmgruber anfører i følgeskrivelsen til andragendet bl. a. at såvidt

det har kunnet bringe i erfaring har den produserte kraft ikke vesentlig overskredet bergverkets eget behov og har endog i vannfattige perioder ikke vært tilstrekkelig for driften. Allikevel har der i en viss utstrekning vært stilt kraft til disposisjon for bygden, men uten ytterligere reguleringer eller mulige utbygninger vil der ikke være anledning til å avstå større kvantiteter av kraft til dekning av bygdens behov. For ikke å gjøre nogen forandring i de bestående forhold erklærer selskapet sig villig til i tilfelle å avstå til bygdens bruk inntil 50 kW. for en pris av kr. 30 pr. kW. pr. år. Det henstiller at det kvantum som blir å avgi til kommuner i henhold til erhvervslovens § 2,12 begrenses hertil. Da vannkraften for øvrig utelukkende benyttes i bergverksdriften, går selskapet ut fra at der ikke kan bli tale om konsesjonsavgifter til stat eller kommune.

Ifølge vedtektene er selskapets sete og forretningskontor i Bogen, Evenes. Aksjekapitalen er kr. 100 000, fordelt på 1 000 aksjer à kr. 100 fullt innbetalt og lydende på navn. Aksjene kan med rettsvirkning kun tilhøre norske statsborgere eller i Norge hjemmehørende selskaper. Aksjeselskapet Sydvaranger eier 997 aksjer og advokat Carl Lund, direktør Behrens og kontorchef Sundt-Ohlsen 1 hver.

Evenes herredsstyre har i møte 12 mars 1936 behandlet bergverkskonsesjonen og på foranledning av fylkesmannen samtidig uttalt sig om vassdragskonsesjonen.

Herredsstyret anbefaler konsesjon for et tidsrum av 50 år og anfører vedrørende kraft-avståelse og avgift følgende:

«Konsesjonæren, selskapet er forpliktet til å avgi inntil 10 pct. av den utbygde elektriske kraft med rett til for Evenes kommune å nyttegjøre sig statens andel 5 pct. til produktionspris, levert ved kraftstasjon, transformator, eller høispentkraftledning, dog ikke over en pris over kr. 30 — tredve kroner — pr. kW.år.

Ved eventuelt behov utover det forannevnte kvantum 15 pct. forpliktes konsesjonæren, selskapet til å avstå det nødvendige kvantum til produktionspris som foran nevnt.

Ved eventuell driftsstans i konsesjonstiden skal Evenes kommune ha rett til å drive kraftverket uten noget vederlag til konsesjonæren (selskapet).

Produktionsprisen fastsettes ved overenskomst mellom konsesjonæren, selskapet og Evenes kommune eller i mangel av sådan av departementet.

Konsesjonæren, selskapet, betaler som årlig avgift til Evenes kommune for de første 10 år kr. 0.50 pr. naturhestekraft som er og blir utbygget.»

Til sikring for skade på bebyggelse ved eventuelt dambrudd skal konsesjonæren deponere kr. 15 000 eller en årlig avgift som avsettes til et fond som forvaltes efter bestemmelser som fastsettes av fylket og kommunestyret.

Kommunen akter ikke å gjøre bruk av sin forkjøpsrett hverken til grunneiendommene eller vannkraften.

Fylkesmannen i Nordland anfører under 28 mars 1936 at hvad der skal gjøres ved utløpet av konsesjonstiden eller når bergverket blir nedlagt må avgjøres efter de bestemmelser som loven inneholder herom. Han anbefaler at den årlige avgift iallfall for de første 5 år må bli satt til lovens minimum. Hvis der blir nogen varig drift må formodentlig også vannkraften ytterligere utbygges og det er usikkert hvilke utgifter dette vil medføre. Med hensyn til forslaget om sikkerhetsstillelse for mulig dambrudd med kr. 15 000, uttaler han at det formodentlig ikke har nogen stor betydning for selskapet da der vel også vil være anledning til å tegne forsikring mot skade som kan tenkes foranlediget på den måte.

Hovedstyret skal bemerke følgende:

Vassdragskommisjonen behandlet i sin tid andragende fra et selskap A/S Bogen om tillatelse til å erhverve de her omhandlede fallrettigheter — gr. nr. 24, br. nr. 16, 17 og 18 — og om tillatelse for et annet selskap A/B Ofotens Malmfält som drev jernmalforekomstene på stedet til å regulere Niingen. Arbeidsdepartementet bad derefter i 1921 hovedstyret om forslag til betingelser for eventuelle konsesjoner for de to selskaper og sådanne forslag blev under 14 juli 1923 sendt fylkesmannen med anmodning om å forelegge dem for selskapene. Betingelsene blev imidlertid ikke vedtatt og saken stilt i bero da bergverksdriften hadde ligget nede siden 1922. Hovedstyret har dog på foranledning av bergmesteren i Nordland siden 1927 ført kontroll med den i 1913 opførte og senere påbygde reguleringsdam for Niingen da den blev ansett for ikke å være helt betryggende.

I 1929 stilte de gamle eiere — det tyske firma Beer, Sondheimer & Co. og de av dette firma kontrollerte datterselskaper A/B Ofoten Malmfält og A/S Bogen — anlegget uten vederlag til disposisjon for arbeiderne og funksjonærene som dannet et lite driftsselskap A/S Ofoten Malmfelters drift. De nødvendige midler til reparasjoner og igangsetting blev tilveiebragt ved lån på kr. 80 000 av det sikkerhetsfond A/B Ofoten Malmfält i sin tid hadde innbetalt og som forvaltes av

Socialdepartementet og ved to lån på tilsammen kr. 120 000 av nødsarbeidsmidler, henholdsvis mot 1., 2. og 3. prioritet i anleggene. De gamle eiere resp. Beer, Sondheimer & Co. vek med sine fordringer på ca. kr. 5 000 000 prioritet til fordel for disse lån.

Ifølge en 5 års kontrakt skulde Beer, Sondheimer & Co. kjøpe den samlede produksjon av jernmalmkonsentrat. Driften ved det nye selskap ophørte imidlertid allerede i 1932 og for å beskytte sine rettigheter overtok A/B Ofotens Malmfältets sikkerhetsfond anleggene til brukelighet og i april 1935 godtok det tyske firma et forslag om uten vederlag å avstå og tilskjøte sine og sine datterselskapers samtlige eiendommer og rettigheter i Ofoten til Socialdepartementet eller den dette departement måtte bestemme.

Disse eiendommer og rettigheter er nu ved nevnte departements formidling erhvervet av det nystiftede A/S Ofoten Jernmalmgruber, og dette selskap har altså nu søkt om de nødvendige konsesjoner. I et brev til Arbeidsdepartementet av 6 mai d. å. anførte hovedstyret bl. a. at det, da endel av betingelsene i bergverkskonsesjonen og vassdragskonsesjonen i tilfelle blev de samme og den førstnevnte formentlig blev hovedsaken, syntes det praktisk å utforme betingelsene for bergverkskonsesjonen først og så de for vassdragskonsesjonen. Arbeidsdepartementet sluttet sig hertil.

Bergverkskonsesjonen er nu meddelt, nemlig ved kgl. resolusjon av 14 august 1936 og det gjenstår nu å behandle spørsmålet om tillatelse til å erhverve fallrettighetene — gr. nr. 24, br. nr. 16, 17 og 18 — og om konsesjon på den bestående regulering av Niingen.

Ifølge andragendet omfatter gr. nr. 24, br. nr. 16, 17 og 18 bare den ene side av det vel 500 m høie fall fra Niingen til Strandvatn. Den annen side utnyttet i henhold til en overenskomst som A/B Ofoten Malmfält i sin tid har inngått med opsitterne. De nederste 120 m av fallet blev bygget ut i 1912—13 Ifølge tidligere undersøkelser herfra antas i det minste ca. 430 m av fallet mellem Niingen og Strandvatn å kunne utnyttet under ett. Etter her ved kontoret opgjorte beregninger skulde den fulle regulerte vannføring ved den nuværende 6 m regulering av Niingen kunne ansettes til 0,8 sm³ hvorav 0,65 sm³ antas innvunnet ved reguleringen. De tilsvarende kraftmengder i det 430 m store fall blir da henholdsvis vel 4 500 nat.HK. og vel 3 700 nat.HK. og i det utbyggede fall henholdsvis 1 280 nat.HK. — motsvarende 740 kW. — og 1 040 nat.HK. Maskininstallasjonen er efter det foreliggende 960 kW.

Ifølge vedtektene kan aksjene i A/S Ofoten Jernmalmgruber med rettsvirkning kun tilhøre norske statsborgere og i Norge hjemmehørende selskaper. Vedtektene inneholder ikke nogen bestemmelse om styremedlemmenes statsborgerskap. Efter de i bergverkskonsesjonen opstilte vilkår, skal selskapets styre ha sitt sete her i landet og dets flertall bestå av norske statsborgere. Videre skal der ved ny aksjetegning gis norsk kapital anledning til å delta med inntil ½.

Efter dette må spørsmålet om tillatelse til å erhverve vannfallet behandles på grunnlag av erhvervslovens § 4. Da selskapet har fått konsesjon på grubedrift, antar hovedstyret at sådanne særlige omstendigheter som skulde betinge tillatelse efter nevnte paragraf er til stede. Videre antar man at betingelsene for at den omsøkte reguleringstillatelse kan meddeles er til stede, jfr. reguleringslovens § 8. Andragendet anbefales derfor innvilget.

De 3 eiendommer som ønskes erhvervet omfatter som det fremgår av foranstående bare den ene side av vassdraget, selskapet har imidlertid som nevnt utnyttet også den annen side i medhold av en overenskomst som i sin tid er inngått med opsitterne. Det er efter loven såvidt skjønnes ikke anledning til å gi konsesjon på en sådan bruksrett, erhvervstillatelsen kan således bare gjelde den ene side. Derimot er det betingelsesvis anledning til å gi tillatelse efter reguleringslovens § 18 til å bruke hele den vannkraft som er innvunnet ved reguleringen og man kan ikke se noget som taler mot at tillatelse hertil blir gitt.

Betingelsene antas i det vesentlige å burde bli som de som blev opstilt i 1923 med de endringer som følger av at tillatelsen for erhverv og regulering nu slås sammen. Ved utformningen har man videre hatt for øie de betingelser som er opstilt i bergverkskonsesjonen. Disse forutsettes gjort gjeldende for vassdragskonsesjonen i den utstrekning de kan finne anvendelse. Med hensyn til enkeltheter i betingelsene bemerkes:

Efter erhvervslovens § 2,3 skal utbygningen av vannfallet være fullført innen en bestemt frist, dog kan det når forholdene gjør det påkrevet tillates utbygget efterhvert eller at det kun delvis utbygges. Vannfallet er som nevnt delvis nyttiggjort og der foreligger ikke planer for videre utnyttelse. Som forholdene ligger an vil man foreslå at lovens krav på dette punkt ansees tilfredsstillet ved den allerede stedfunne utbygning. Den omsøkte regulering er som nevnt også utført. Post I, 2 er utformet i henhold hertil.

Selskapet søker om at kraftavgivelsen må bli begrenset til de 50 kW. som det har forpliktet sig til å avgi til Evenes kommune. I anledning herav skal man peke på at der efter loven er en ubetinget plikt til å avgi inntil 10 pct. til kommuner. Kraftavståelsen til staten finner man derimot å kunne frafalle. Se ellers post I, 4 i utkastet.

Hovedstyret foreslo i 1923 avgiften til stat og kommuner satt til henholdsvis kr. 1 og kr. 1 pr. nat.HK. Der kan ikke sees å være inntruffet noget som skulde medføre endring i disse satser.

I vårt utkast til betingelser av 1923 var foreslått krevet sikkerhet for et beløp av kr. 1 000 for de forpliktelser som konsesjonæren måtte pådra sig likeoverfor andre og for overholdelsen av konsesjonsbetingelsene. Dette beløp må naturligvis også være sikkerhet for mulig dambrudd, jfr. hvad Evenes herredsstyre har anført herom. Beløpet foreslås øket til kr. 10 000.

Vassdragskonsesjonen bør utløpe samtidig med bergverkskonsesjonen som er gitt for 50 år og med vanlig vederlagsfri overgang til staten av vannfall, utbygning og regulering. Som nevnt foran omfatter andragendet om erhvervstillatelse bare den ene side av vannfallet og det blir altså bare denne del som i tilfelle går over vederlagsfritt.

Ifølge erhvervslovens § 2,19 og reguleringslovens § 10,5 har man i post I, 8 betinget vanlig innløsningsrett for staten.

Niingen har efter kartet et areal på omkring 2,5 km² og en størstebredde av ca. 0,5 km. Man antar efter de foreliggende meget sparsomme opplysninger at vatnet er undergitt eiendomsrett i sin helhet og nogen godtgjørelse til staten en gang for alle skulde der da ikke bli tale om.

Med sikte på muligheten av at staten blir kjent eiendomsberettiget til nogen del av fallet, foreslår man tatt forbehold i den anledning, jfr. post III, 4.

De øvrige opstilte betingelser trenger antagelig ikke nogen nærmere begrunnelse herfra.

Efter at hovedstyret hadde behandlet saken i møte 10 september d. å., underrettet man i brev av 18 s. m. A/S Ofoten Jernmalmgruber om at man var betenkt på å anbefale konsesjon på visse betingelser som medsendtes i utkast. Av selskapets svar — datert 5 oktober d. å. — hitsettes:

«Idet vi får lov til å gjenkalle i erindringen at forutsetningen for at Aktieselskapet Sydvarangers avtale med det kgl. Socialdepartement om å forsøke å gjenreise driften av bergverksvirksomheten i Bøgen er at det sel-

skap som i den anledning dannes skal få sine konsesjoner på gunstigst mulige vilkår, har vi følgende bemerkninger å gjøre til det fra det ærede hovedstyre oversendte forslag til konsesjonsvilkår:

Den ansøkte rett til utnyttelse av vannkraften i Niingvassdraget er først og fremst å betrakte som et tilbehør til grubedriften og konsesjonen burde derfor gis uforandret iallfall for den hele tid som bergverkskonsesjonen omfatter. Det vilde nemlig virke forstyrrende for en planmessig anlagt grubedrift om den måtte være forberedt på efter 35 års forløp å måtte søke andre kraftkilder, eller måtte underkaste sig forandrede vilkår for utnyttelse av den benyttede kraft. Vi tillater oss derfor å anmode om at post I, 8 i sin helhet utgår.

På den annen side kan jo forholdene utvikle sig derhen at vårt selskap ikke lenger har interesse av å utnytte konsesjonen, som f.eks. hvis grubene innen konsesjonstidens utløp skulde bli uttømte og vi foreslår derfor at der i post I, 7 mellom 1. og 2. ledd gjøres sådan tilføielse:

Konsesjonæren har rett til med 1 — et — års varsel å opsi nærværende konsesjon. Bestemmelsen i foranstående ledd kommer da til anvendelse.

For øvrig har vi bare en del enkelte bemerkninger å gjøre til utkastet:

Den i post I, 5 fastsatte avgift av kr. 1 pr. nat.HK. til staten og dessuten kr. 1 pr. nat.HK. å dele mellom de kommuner som Kongen bestemmer, er såvidt vi har bragt i erfaring de høieste avgifter som hittil er blitt pålagt i lignende tilfelle, mens avtalen jo var at konsesjonsvilkårene skulde være de billigst mulige. Da andre anlegg har fått disse avgifter fastsatt til kr. 0,10 pr. HK. går vi ut fra at der heller ikke vil bli beregnet større avgift av vårt selskap.

I post II, 3 nevnes ekspropriasjonsskjønn som ikke kan påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt. Vi er gått ut fra at der her ikke blir tale om noget ekspropriasjonsskjønn, idet den eventuelle ytterligere senkning av Niingen ikke påvirker nogen grunn som benyttes til noget som helst og da spesielt ikke den staten antagelig tilhørende høifjellsstrekning omkring vannet.

Under henvisning forøvrig til hvad der foran er bemerket vedrørende post I, 8, forstås vi bestemmelsen i post III, 3, 2. og 4. ledd således at forpliktelsen til tinglysning kun angår eiendommer som berøres av den her omhandlede konsesjon, altså sådanne eiendommer som eventuelt efter bestemmelsen i post I, 7 ved konsesjonstidens utløp skal tilfalle staten, og således ikke de eiendommer som selskapet forøvrig eier og som anvendes i grubedriftens tjeneste. Der påhviler ikke og kan heller ikke pålegges disse eiendommer nogen forpliktelser i anledning av vassdragskonsesjonen.

Endelig tillater vi oss å bemerke at det i post III, 1 nevnte beløp kr. 10 000 forekommer oss vel høit både i betraktning av det tilsagn som er gitt oss om de rimeligst mulige vilkår og i betraktning av det forholdsvis ubetydelige objekt det her gjelder. Vi går ut fra at plikten til sikkerhetsstillelse bortfaller når konsesjonen ophører.»

Hovedstyret, som behandlet saken påny i møte 23 ds. skal bemerke følgende:

Efter erhvervslovens § 2,19 og reguleringslovens § 10,5 skal staten — hvis ikke en kortere frist fastsettes i konsesjonen — i det 35te år etterat konsesjonen er gitt i ethvert tilfelle kunne innløse det hele anlegg, dog kan fristen med Stortingets samtykke settes til 40 år. Man har vel efter dette ikke anledning til å imøtekomme ansøkeren på dette punkt. Heller ikke antas det å være lovlig adgang til å gjøre konsesjonen opsigelig.

Avgiftene er foreslått overensstemmende med de satser som er vanlig ved lignende konsesjoner. De samme satser er således benyttet ved konsesjonen for Bergverksselskapet Nord-Norge A/S. Hovedstyret fant ved forrige behandling ikke tilstrekkelig grunn til å fravike disse satser og da der ikke foreligger noget nytt i denne forbindelse bør vel resultatet bli det samme nu.

Følgende bestemmelse i post II, 3 «Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt» har man intet imot å sløife og det foreslåes gjort.

Det i post III, 1 krevde sikkerhetsbeløp på kr. 10 000 finner man efter forholdene å kunne foreslå nedsatt til kr. 5 000.

Hovedstyret har intet å bemerke til det av selskapet anførte vedr. tinglysningen.

Hovedstyrets utkast til betingelser rettet overensstemmende hermed vedlegges.

Forslag til manøvreringsreglement forelegges og vil bli sendt departementet så snart det er forberedt på vanlig måte.

A/S Ofoten Jernmalmgruber søker videre om tillatelse til å drive de elektriske anlegg med ledninger og tilbehør som hittil. Hovedstyret vil sørge for at de fornødne elektriske konsesjoner blir gitt så snart vassdragskonsesjonen er meddelt.

Bekjentgjørelse vedr. reguleringsandragendet har vært innrykket i Norsk Kunngjørelsetidende 20 og 22 august 1936.

Behandlet i møter den 10 september og 23 oktober 1936.»

Hovedstyrets utkast til konsesjonsbetingelser er sålydende:

Foruten de ved kongelig resolusjon av 14 august 1936 fastsatte betingelser for selskapets konsesjon til bergverksdrift, som forutsettes gjort gjeldende i den utstrekning de kan finne anvendelse, fastsettes følgende betingelser:

I.

1.

Majoriteten av selskapets aksjer eller parter må ikke uten særlig kongelig tillatelse tilhøre nogen som eier, bruker eller leier kraft fra annet vannfall her i riket, eller som sitter inne med aksje(part)majoriteten i noget annet selskap, som eier eller bruker eller leier kraft fra vannfall her i riket. Uansett denne bestemmelse kan dog aksjemajoriteten tilhøre A/S Sydvaranger. Selskapets vedtekter såvel som senere forandringer i disse blir å forelegge vedkommende departement til godkjenning. Likeledes blir beslutninger i generalforsamling som fastsetter almindelig eller særlige innskrenkninger i styrets virksomhetsområde alene gyldige når de godkjennes av departementet.

2.

Driften må ikke uten Kongens samtykke i så lang tid som 3 år kontinuerlig stanses eller kontinuerlig innskrenkes til mindre enn en tredjepart av det i den forløpne tid innsette, på regelmessig drift beregnede maskineris energi, heri ikke iberegnet hvad der måtte være angitt til bruk for kommuner efter post I, 4 og sådanne stansninger eller innskrenkninger må ikke nogen sinne i løpet av 10 år samlet finne sted i så meget som 5 år.

Ved tidsberegningen medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For overtredelse av de i nærværende post omhandlede bestemmelser erlegger selskapet til statskassen en løpende mulkt stor kr. 100 — et hundre kroner — pr. dag hvori vedkommende frister oversittes.

3.

Anvendes vannkraften til produksjon av elektrisk energi må konsesjonæren ikke uten samtykke fra vedkommende regjeringsdepartement inngå i nogen overenskomst til kunstig forhøielse av prisene her i riket på energi.

4.

Konsesjonæren er forpliktet til å avgi inn-til 10 pct. av den gjennomsnittlige kraftmengde som vannfallet efter den foretatte utbygning kan frembringe med den påregnelige vannføring år om annet til den kommune, hvor kraftanlegget er beliggende eller andre kommuner, derunder også fylkeskommuner, idet fordelingen bestemmes av vedkommende regjeringsdepartement.

Kraften avgis i den form hvori den produseres. Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet, hvad enten ledningene tilhører konsesjonæren eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres efter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pct. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pct. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høi, fordi bare en mindre del av den kraft vannfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt efter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellem vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan såvel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis konsesjonæren leier ut kraft, og kraften til kommune kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen i hvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Konsesjonæren har rett til å forlange et varsel av et år for hver gang kraft uttas. Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Undlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han efter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW. som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til efter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko såvidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

5.

Konsesjonæren skal betale en årlig avgift til staten av kr. 1 pr. nat.HK. beregnet efter den gjennomsnittlige kraftmengde som vannfallet efter den foretatte utbygning kan frembringe med den påregnelige vannføring år om annet, og en årlig avgift til de fylkes-, herreds- og bykommuner, som kongen bestemmer av kr. 1 pr. nat.HK. beregnet på samme måte.

Avgiften, hvorav svares 6 pct. rente efter

forfall, har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse.

6.

Konsesjonæren plikter å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringen og vannfallenes utbygning samt beskrivelse av det som er utført. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse såvelsom deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

7.

Når 50 år er forløpet fra 14 august 1936, tilfaller vannfallet med alle de innretninger, hvorigjennem vannets løp og leie forandres, såsom damanlegg, kanaler, tunneler, basenger, rørledninger m. m., de til utbygningen og kraftanlegget erhvervede grunnstykker og rettigheter, kraftstasjon med tilhørende maskineri og annet tilbehør såvelsom reguleringsanlegget med tilhørende grunn, og øvrige rettigheter og de arbeiderboliger, bygninger og innretninger som hører med til reguleringen og kraftanlegget, staten med full eiendomsrett, og uten vederlag. Hvilke bygninger og innretninger, og hører med til reguleringen og kraftanlegget, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn. Det som ikke tilfaller staten, kan den innløse for dets verdi efter skjønn på sin bekostning eller forlange fjernet innen en av departementet fastsatt frist.

Anleggene med installert maskineri skal ved konsesjonstidens utløp være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle, avgjøres ved skjønn av uvillige menn på konsesjonærens bekostning. Konsesjonæren plikter på egen bekostning å utføre hvad skjønnet i så henseende måtte bestemme.

8.

I det 35te år fra 14 august 1936 skal staten kunne innløse det hele anlegg i den utstrekning hvori det efter post 7 tilfaller staten ved konsesjonstidens utløp. Benvttir staten sig ikke herav, skal den i det 10de år derefter ha samme adgang. Bestemmelse om innløsning må være meldt konsesjonæren 5 år i forveien. Innløsningssummen skal bestemmes således at vannfallet med tilhørende regulering, grunnstykker og rettigheter samt vannbyggningsarbeider og hus betales med hvad de bevislig har kostet konsesjonæren med fradrag for amortisasjon i forhold til

den forløpne del av konsesjonstiden, mens rørledninger, maskiner og annet tilbehør innløses for deres tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

II.

1.

Reguleringskonsesjonen gis for et tidsrum av 50 år regnet fra 14 august 1936. Den kan ikke overdras. Den følger tillikemed de med hjemmel av samme utførte anlegg vedkommende vannfall. Det utførte reguleringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vannfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

Nærmere bestemmelse om betaling av avgiftene etter post I, 5 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post I, 4, skal, forsåvidt de ikke er fastsatt av Kongen, med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

3.

Vannslipningen skal foregå overensstemmende med et reglement, som Kongen på forhånd utferdiger. En norsk statsborger, som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen.

Forsåvidt dammen manøvreres i strid med reglementet, kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 2 000 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

4.

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte opdemningshøide og den tillatte laveste tapningsgrense betegnes ved et fast og tydelig vannstandsmerke, som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter, som konsesjonæren måtte la opta i anledning av anlegget, skal tilstilles Norges Geografiske Opmåling med opplysning om hvorledes målingene er utført.

III

1.

For oppfyllelsen av de forpliktelser, som ved anlegget eller dets drift pådras likeoverfor andre og for overholdelsen av de i konses-

sjonen fastsatte betingelser, skal der stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 5 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

2.

Overtredelse av foranstående poster I, 1 og 3, medfører i gjentakelsestilfelle tap av konsesjonen, således at reglene i lov om erhvervelse av vannfall, bergverk og annen fast eiendom av 14 desember 1917, §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse.

3.

Idet konsesjonæren vedtar foranstående betingelser for konsesjon på vedkommende eiendomserhvervelser og reguleringsarbeider som forpliktende for sig og de konsederte eiendommer, inngår han på at nærværende konsesjon, som ikke kan overdras uten Kongelig tillatelse, på konsesjonærens bekostning tinglyses ved hans verneting og innen de jurisdiksjoner, hvor de konsederte eiendommer og anlegg m. v. er beliggende.

Foranstående betingelsers post I, 7 og 8 blir på samme måte å tinglyse vedkommende konsesjonærens øvrige eiendommer.

Til sikkerhet for de forpliktelser, som i henhold til nærværende reguleringstillatelse måtte påhvile eiendommer eller bruk i vassdraget, blir derhos å foreta tinglysning til anførsel på vedkommende eiendommers eller bruks folier i panteregistret.

Konsesjonæren skal innen 2 år innsende til departementet konduktørkart over samtlige de av ham erhvervede eiendommer og rettigheter. Likeledes har konsesjonæren å avgi meddelelse om de eiendommer, som er eller senere måtte bli erhvervet og for hvis vedkommende der skal skje tinglysning av postene I, 7 og 8.

4.

Grensene for og utstrekningen av de staten tilhørende rettigheter i vassdraget avgjøres med endelig virkning av Høifjellskommisjonen.

Uten særlig overenskomst med staten er selskapet ikke berettiget til å utnytte noget fall, som etter Høifjellskommisjonens avgjørelse måtte tilkomme staten.

Socialdepartementet har under 1 november 1936 tilskrevet nærværende departement således:

«A/S Ofoten Jernmalmgruber har med skrivelse av 26 oktober d. å. oversendt gjennpart av skrivelse av 5 f. m. til Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen, angående blandt annet den pålagte konsesjonsavgift som selskapet finner for høi. Av den oversendte gjennpart sees at selskapet har anført at forutset-

ningen for konsesjonen har vært at denne skulde gis på de gunstigst mulige vilkår.

I anledning herav vil nærværende departement bekrefte riktigheten av det her av selskapet anførte, og tør henstille at vannkraft-konsesjonen, overensstemmende med forutsetningen, må bli utferdiget på så gunstige vilkår som mulig.»

Nærværende departement skal bemerke:

Ansøkeren er et nystiftet, norsk selskap med forretningskontor i Bogen i Evenes herred.

Aksjekapitalen, kr. 100 000, tilhører for den overveiende del A/S Sydvaranger. Angående de sistnevnte selskap meddelte vannkraft-konsesjoner i Sør-Varanger herred, Finnmark fylke, henviser man til «Meddelte Vassdrags-konsesjoner» 1920, side 1—23 og 1923, side 92—105.

Ansøkeren, A/S Ofoten Jernmalmgruber, er ved kgl. resolusjon av 14 august 1936 meddelt konsesjon på erhverv og drift av vedkommende gruber med tilhørende eiendommer i Bogen i Evenes herred.

Dette departement finner under henvisning hertil med Hovedstyret å burde anbefale at det foreliggende andragende vedkommende erhverv av det v a n n f a l l, som tidligere har vært benyttet til grubenes drift, innvilges i medhold av § 4 i den almindelige konsesjonslov av 14 desember 1917.

Tillatelsen vil omfatte de i søknaden nevnte eiendommer, gr. nr. 24, br. nr. 16, Kvitfossen og Strandvannet, br. nr. 17, Strandvann og br. nr. 18, Strandvann. Eiendommene omfatter den ene side av et ca. 500 meter høit fall, hvorav de nederste 120 meter allerede er utbygget.

Med hensyn til den allerede gjennomførte regulering i vassdraget antas skaden og ulempene etter det foreliggende å være av mindre betydning såvel absolutt sett som sammenlignet med verdien av den påregnelige kraftøkning, jfr. § 8 i reguleringsloven av 14 desember 1917. Den ansøkte regulerings-tillatelse anbefales derfor gitt. Reguleringsandragendet har vært bekjentgjort på anordnet måte, jfr. lovens § 6.

Man vil anbefale erhvervs- og regulerings-konsesjonen gitt i det vesentlige på de av hovedstyret foreslåtte vilkår, dog med enkelte endringer og tilføyelser, således som anført nedenfor.

De i selskapets bergverkskonsesjon av 14 august 1936 opstilte betingelser foreslås gjort gjeldende også for den her omhandlede konsesjon i den utstrekning de kan finne anvendelse.

Spesielt nevnes at det i bergverkskonsesjonen er betinget at selskapets styre skal ha

sitt sete her i riket og dets flertall til enhver tid bestå av norske statsborgere, hvorved den præseptoriske bestemmelse i erhvervslovens § 4 er iaktatt.

Bergverkskonsesjonen inneholder forøvrig de vanlige bestemmelser bl. a. om plikt til å anvende norske funksjonærer og arbeidere, norsk materiell og forsikring samt om boligforhold, grunn til forsamlingslokale og lokale for kooperativ handelsvirksomhet og lignende.

Ennvidere er det i bergverkskonsesjonen medtatt plikt for selskapet til på forlangende å avhende en del av den årlige produksjon til innenlandsk kjøper samt forbud mot uten departementets samtykke å inngå i nogen overenskomst til kunstig forhøielse av prisene på bergverksprodukter her i riket.

For avgifter og konvensjonalbøter til staten etter bergverkskonsesjonen og for stats-, fylkes- og kommuneskatter er betinget 1. prioritets panterett for inntil kr. 10 000. Selskapet er pålagt erstatningsplikt forsåvidt bergverksdriften bevirker økede vedlikeholdsutgifter for offentlige veier, broer og kaier, hvorhos veier, broer og kaier som selskapet anlegger, skal stå til fri avbenyttelse for almenheten, dersom departementet finner at det kan skje uten vesentlig ulempe for bergverket.

Nærværende tillatelse foreslås å utløpe samtidig med bergverkskonsesjonen eller 50 år fra 14 august 1936, idet vannfallene og de dertil hørende anlegg samtidig hjemfaller til staten overensstemmende med lovens § 2, punkt 17.

Innløsningsrett for staten i det 35te og 45de år foreslås betinget overensstemmende med lovens § 2, punkt 19.

Med hensyn til selskapets plikt til å utbvege vannfallene finner departementet i henhold til lovens § 2, punkt 3, med hovedstyret å kunne anbefale at det bestemmes at denne plikt ansees opfylt ved den utbygning, som selskapet måtte trenge for sitt formål med tillegg av det som behøves for å etterkomme mulig forlangende om avståelse av konsesjonskraft.

Departementet vil under hensyn til det av ansøkeren og Socialdepartementet anførte anbefale at de årlige avgifter til stat og kommune settes lavere enn foreslått av Hovedstyret. Man anbefaler avgiften til staten satt til 10 øre i de første 10 år og senere til kr. 0,50 pr. installert nat.HK. Avgiften til kommuner anbefales satt til kr. 0,50 i hele konsesjonstiden. Avgiftsbestemmelsen får da følgende form:

«Konsesjonæren skal betale en årlig avgift til staten av kr. 0,10 i de første 10 år og se-

nere kr. 0,50 pr. nat.HK. beregnet efter den gjennomsnittlige kraftmengde som vannfallet efter den foretatte utbygning kan frembringe med den påregnelige vannføring år om annet, og en årlig avgift til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer av kr. 0,50 pr. nat.HK. beregnet på samme måte. Avgiften, hvorav svares 6% rente efter forfall, har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse.»

Det foreslås betinget en særskilt sikkerhetsstillelse for vannfallskonsesjonen stor kr. 5 000.

Departementet antar med Hovedstyret at det i det foreliggende tilfelle ikke er grunnlag for å pålegge godtgjørelse en gang for alle til staten i henhold til reguleringslovens § 13.

Overensstemmende med Hovedstyrets forslag foreslås kraftavståelse til kommuner betinget med lovens ordinære sats 10 pct., mens kraftavståelse til staten foreslås sløifet.

Der foreslås følgende bestemmelser overensstemmende med reguleringslovens § 12, punkt 11:

«Ved damanlegg skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle uten at anleggenes eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Anleggenes eier må uten godtgjørelse finne sig i den bruk av anleggene som skjer i krigsøiemed.»

Overensstemmende med erhvervslovens § 2, punkt 16, foreslås følgende vilkår:

«Konsesjonæren underkaster sig de bestemmelser, som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de opstilte betingelser. Departementet kan til utøvelsen av denne kontroll ansette en kontrollør, som overensstemmende med en av departementet utferdiget instruks skal ha adgang til de kontrollmidler som ansees nødvendige.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren efter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.»

Endelig foreslås i henhold til erhvervslovens § 2, punkt 21 følgende vilkår:

«Forsåvidt der måtte påhvile de konsederte eiendommer eldre panteheftelser, servitutter av vesentlig betydning, leierettigheter og lignende heftelser, plikter konsesjonæren innen to år å fjerne disse eller sørge for at de viker prioritert for de i konsesjonen pålagte forpliktelser, derunder mulkt som måtte pålegges i henhold til denne. Heftelser av mindre betydning kan av vedkommende departement tillates å forbli stående. Alle heftelser, som efter konsesjonens tinglysning (jfr. post 5 nedenfor) er påført vedkommende eiendommer og gjenstander, bortfaller når disse ifølge konsesjonen overgår til staten eller innløses av denne.»

Forøvrig henviser man til de i Hovedstyrets utkast opstilte betingelser.

Selskapet har, som ovenfor anført, bare erhvervet den ene side av vassdraget, men har ifølge overenskomst med opsitterne på den annen side erhvervet rett til mot erstatning en gang for alle avgjort ved skjønn, å utnytte vannkraften.

I henhold hertil vil departementet anbefale at det i medhold av reguleringslovens § 18 og på de der angitte vilkår tillates selskapet å benytte den vannkraft som ved reguleringen innvinnes i den halvdel av Kvitfossen som selskapet ikke eier.

Man tillater sig således å

innstille:

1. Det tillates i medhold av lov om erhvervelse av vannfall, bergverk og annen fast eiendom av 14 desember 1917 § 4 A/S Ofoten Jernmalgruber å erverve de i selskapets søknad av 29 mai 1936 nevnte eiendommer Kvitfossen og Strandvann, gr. nr. 24, br. nr. 16, 17 og 18 i Evenes herred på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 6 januar 1937 anførte betingelser.
2. Det tillates samme selskap i medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14 desember 1917 å regulere Niingen i Evenes herred på betingelser som anført i Arbeidsdepartementets foredrag av 6 januar 1937.
3. Det tillates samme selskap i henhold til § 18 i reguleringsloven av 14 desember 1917 og på de der angitte betingelser å benytte den vannkraft som ved den konsederte regulering av Niingen er innvunnet i den halvdel av Kvitfossen som selskapet ikke eier.

2. A/S Tinfos Papirfabrik.

(Forlengelse av tillatelse til å leie inntil 4 000 kW. elektrisk energi fra Norsk Hydro.)

Kgl. resol. av 13 januar 1937.

Ved kgl. resolusjon av 27 september 1935 fikk A/S Tinfos Papirfabrik tillatelse i medhold av erhvervslovens kap. IV til å leie inntil 4 000 kW. elektrisk energi fra Norsk Hydro. Tillatelsen var tidsbegrenset til 30 juni 1936, jfr. «Meddelte Vassdragkonsesjoner», bind XXII, side 34—36.

Under 22 august 1936 har A/S Tinfos Papirfabrik inngitt søknad om fornyet konsesjon på nevnte kraftleie.

Søknaden har vært forelagt Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, som under 16 desember 1936 har avgitt følgende uttalelse:

«Med Arbeidsdepartementets påtegning av 27 august 1936 har man mottatt til uttalelse en søknad av 22 august 1936 fra Tinfos Papirfabrik til Kongen om forlengelse av selskapets konsesjon av 27 september 1935 på leie av inntil 4 000 kW. fra Norsk Hydro.

Søknaden lyder så:

«Undertegnede Tinfos Papirfabrik erholdt ved kgl. resolusjon av 27 september 1935 konsesjon på leie av inntil 4 000 kW. elektrisk kraft fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab. Konsesjonen gjaldt så lenge vi leiet omhandlede kraftmengde, dog ikke lenger enn til 30 juni 1936.

For å kunne fortsette den nuværende produksjon ved vår bedrift og samtidig kunne levere til våre datterselskaper Tinfos Jernverk A/S og Notodden Calcium-Carbidfabrik A/S den kraft disse trenger i henhold til gamle strømleiekontrakter med oss, er det om å gjøre for oss å få strømleieforholdet med Norsk Hydro gjenoptatt.

Vi tillater oss derfor å søke om at konsesjonen må bli fornyet til å gjelde ytterligere i ett år fra nu av.

Vi kan henvise til at arbeidsløsheten på Notodden fremdeles er meget stor, så det er i det offentlige interesse at det arbeidsliv som er på stedet mest mulig holdes oppe.

Det kan ikke sies noget om hvor lenge avsetningsforholdene vil tillate oss å holde produksjonen på samme høide som nu påtenkt, og vi kan derfor ikke binde oss til noget langsiktig strømleieforhold. Da Norsk Hydro for tiden har ledig kraft, som selskapet heller ikke vet når det selv kan få bruk for, passer det påtenkte midlertidige leieforhold for så vidt godt for begge parter.

Vi regner med samme pris som tidligere, kr. 25 pr. kW.år. Når Norsk Hydro går med på denne pris, er det ut fra ønsket om å holde arbeidslivet på Notodden mest mulig oppe. På den annen side tillater ikke de herskende priser for våre produkter på verdensmarkedet oss å betale høiere leiepris hvis driften skal være lønnsom.

I anledning av at Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet i sin uttalelse til vår ansøking ifjor var inne på at den kraft vi trenger burde leies fra Nore, vil vi bemerke at det ikke eksisterer disponible ledninger for en overføring derfra. Kraftledningen fra Aarlifoss til Notodden er fullbelastet, og den transformator i Skiensfjordens komm. Kraftselskaps transformatoriosk på Notodden som vi har benyttet ved tidligere leie fra Nore, er nu fjernet og flyttet ned til Herøya. Skulde vi påføres utgifter til nye ledninger og til transformator, vilde dette bli så kostbart at vi måtte la det hele bortfalle.

Overføringen aktes ordnet nøiaktig på samme måte som ved overføringen i henhold til konsesjon av 27 september 1935, og vi har derfor antatt det overflødig å medsende planer over hvordan ledningen er arrangert.

Erklæring fra vårt styre efter erhvervslovens § 24, 2net ledd, blev oversendt med forrige ansøking.»

Notodden formannskap vedtok i møte den 27 august 1936 enstemmig følgende innstilling.

«Det anbefales at konsesjonene for Tinfos Papirfabrik på leie av 4 000 kW. fra Norsk Hydro og tillatelse til å overføre denne kraftmengde, fornyes i ett år fra 22 august 1936 på samme betingelser som fastsatt ved kgl. resolusjon av 27 september 1935.

Forutsetningen er at forbindelsesledningene ikke anordnes på en sådan måte at det muligjør utførsel av kraft som tidligere har vært benyttet på Notodden.»

Fylkesmannen i Telemark har i påtegning av 3 september 1936 meddelt at han anbefaler søknaden innvilget på samme vilkår som tidligere under henvisning til sin uttalelse ved sakens behandling ifjor.

Hovedstyret skal bemerke:

A/S Tinfos Papirfabriks ovennevnte kraftleiekonsesjon av 27 september 1935 utløp den 30 juni 1936. Som det vil fremgå av dokumentene søker selskapet om at konsesjonen må bli forlenget inntil 22 august 1937 for å kunne oprettholde den nuværende produksjon ved selskapets bedrift og datterselskaper på Notodden.

Det bemerkes at det teknisk sett intet er iveien for å levere den omhandlede kraftmengde fra Nore gjennom bestående ledninger, men det forutsetter avtaler med Skiensfjordens komm. Kraftselskap og Norsk Hydro om kraftutveksling. På grunn av den herskende vannmangel i Skiensvassdraget er sådanne avtaler kommet i stand i høst og levering av Norekraft til Tinfos har allerede pågått i nogen uker.

Under disse omstendigheter vil Hovedstyret anbefale at A/S Tinfos Papirfabriks kraftleiekonsesjon av 27 september 1935 forlenges inntil 22 august 1937 på uforandrede vilkår.

Behandlet i hovedstyremøte 10 desember 1936.»

Man vedlegger de med Hovedstyrets skrivelse fulgte dokumenter samt erklæring, datert 9 september 1935 fra selskapets styre overensstemmende med erhvervslovens § 24.

Departementet vil efter det foreliggende anbefale at A/S Tinfos Papirfabrik gis konsesjon på fortsatt leie av inntil 4 000 kW. elektrisk energi fra Norsk Hydro for tidsrummet inntil 22 august 1937. Man foreslår med Hovedstyret at betingelsene for konsesjonen av 27 september 1935 forøvrig gjøres gjeldende for den nye konsesjon.

I henhold til det anførte tillater man sig å innstille:

Den A/S Tinfos Papirfabrik ved kgl. resolusjon av 27 september 1935 meddelte tillatelse til å leie inntil 4 000 kW. elektrisk energi fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskap forlenges for tidsrummet inntil 22 august 1937 på uforandrede betingelser.

3. Glommens og Lågens Brukseierforening.

(5 års forlengelse av fristen for fullførelse av regulering av Osensjøen, Hedmark fylke.)

Kgl. resol. av 13 januar 1937.

Ved kgl. resolusjon av 5 juli 1928 fikk Glommens og Lågens Brukseierforening konsesjon for et tidsrum av 50 år på regulering av Osensjøen i henhold til planer utarbeidet av Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen. I følge konsesjonsbetingelsenes post 6 skulde arbeidet fullføres innen en frist av 7 år fra konsesjonens datum.

Under 16 desember 1936 har Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet avgitt følgende uttalelse angående en av Glommens og Lågens Brukseierforening under 3 juni 1936 inngitt søknad om 5 års forlengelse av ovennevnte frist:

Glommens og Lågens Brukseierforening har under 3 juni 1936 søkt om 5 års utsettelse med fristen for reguleringens fullførelse, og i den anledning anført følgende:

«Som det vil være det ærede departement bekjent — kfr. våre skrivelser av 12 desember 1931 og 1 april 1932 — har det støtt på ganske store vanskeligheter å skaffe den fornødne deltagelse til Osenreguleringens realisasjon, bl. a. fordi Rena Kraftselskap ikke maktet å skaffe det kontantbeløp der falt på dens part. Delvis blev dette avhjulpet ved midlertidige lån som ved kgl. resolusjon av 19 august 1932 blev ydet foreningen av konsesjonsfondet. Senere opstod der vanskeligheter med Oslo kommunes deltagelse da der ved benyttelsen av vann fra Osenreguleringen skulde betales en ekstragodtgjørelse til staten for bruken av Mørkfoss-Solbergfossanlegget. Oslo meddelte at den kun kom til å delta i reguleringen for $\frac{2}{3}$ av fallet i Mørkfoss-Solbergfoss. Da det foruten Oslo kun blev Akershus som gikk inn for reguleringen, var brukseierforeningen betenkt på å opgi Osenreguleringen.

Først etterat der våren 1934 var truffet en overenskomst med Rena Kraftselskap om en årlig innbetaling til reguleringsanlegget, og likeså høsten 1934 var kommet i stand en ordning mellom staten og Oslo angående bruken av reguleringsvannet i Mørkfoss-Solbergfossanlegget, kunde brukseierforeningen endelig bestemme sig for å gjennemføre Osenreguleringen.

Til reguleringsarbeidet trenges større drivkraft som imidlertid ikke kunde opdrives i distriktet, hvorfor det blev nødvendig å utbygge et vannfall i Osa tilhørende Amt kommune. De nødvendige forhandlinger og ordningen hermed har tatt adskillig tid, så kraften herfra først kan skaffes nu i sommer.»

Trysil herredsstyre har — ifølge beslutning i møte 27 juni 1936 — intet imot utsettelsen. Dog finner det å måtte knytte som betingelse herfor at brukseierforeningen

bygger fisketrapper ved Kvernfallet og Valmnesset.

Elverum herredsstyre har efter beslutning i møte 29 s. m. intet å innvende imot at den omsøkte utsettelse gis.

Åmot herredsstyre har i møte 22 juli 1936 enstemmig fattet følgende beslutning:

«Under forutsetning av at arbeidet med Osenreguleringen blir påbegynt inneværende høst anbefales søknaden innvilget.»

Brukseierforeningen bemerker under 2 september 1936 til herredsstyrenes uttalelser at den har påbegynt arbeidet med opsetning av brakker m. v. og skal gå i gang med reguleringsarbeidet straks. Med hensyn til Trysil herredsstyres krav om anlegg av fisketrapp henviser foreningen til en vedlagt korrespondanse i sakens anledning.

Fylkesmannen i Hedmark har under 9 september uttalt at han intet har å innvende mot at den begjærte utsettelse meddeles.

Hovedstyret skal bemerke følgende:

Glommens og Lågens Brukseierforening fikk ved kgl. resolusjon av 5 juli 1928 tillatelse til å regulere Osensjøen bl. a. på betingelse av at arbeidet skulde være fullført innen en frist av 7 år innen konsesjonens datum, dog således at fristen under særlige omstendigheter kunde forlenges av Kongen.

Brukseierforeningen søker nu om 5 års forlengelse av denne frist og begrunner det med vanskelighetene med å skaffe den fornødne deltagelse i reguleringen.

Hovedstyret antar at sådanne særlige omstendigheter som skulde betinge en fristforlengelse er til stede og anbefaler andragendet innvilget.

I anledning av den av Trysil herredsstyre krevde betingelse for fristforlengelse minner man om at Justisdepartementet tidligere har uttalt at der i almindelighet bare kan knyttes slike betingelser til en fristforlengelse som har til formål å sikre mot eller opveie ulemper som selve forlengelsen av utbyggingsfristen kan medføre. Det antar at der ikke for øvrig kan gjøres forandring i de oprinnelige konsesjonsvilkår eller settes nye vilkår som ikke skyldes forlengelsen av fristene. Justisdepartementets brev er av 13 oktober 1927 og gjengitt i «Meddelte Vassdragskonsesjoner» bind XV, side 113.

Efter dette er der formentlig ikke anledning til å tilknytte fristforlengelsen noget vilkår om å bygge fisketrapper slik som Trysil herredsstyre krever.

Heller ikke finner man grunn til å anbefale fristforlengelsen gjort avhengig av andre betingelser.

I henhold til foranstående anbefaler hovedstyret at den ved kgl. resolusjon av 5 juli 1928 fastsatte frist for fullføring av Osensjøens regulering forlenges med 5 år til 5 juli 1940.

Man går ut fra at den i omhandlede konsesjonsbetingelse fastsatte mulktbestemmelse ikke bringes til anvendelse hvis tillatelsen meddeles.

Behandlet i møte den 11 desember 1936.»

Departementet skal bemerke at det siden 1920 har vært i drift en mindre regulering i Osensjøen. Denne blev oprinnelig iverksatt som statsregulering i henhold til kgl. resolusjon av 6 oktober 1917, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner», bind IV, side 181—204. Ved kgl. resolusjon av 11 november 1932 blev det bestemt at denne midlertidige statsregulering skulde opphøre fra 15 november 1932 og at bestemmelsene for den permanente regulering, fastsatt ved kgl. resolusjon av 5 juli 1928 samtidig skulde gjøres gjeldende for en fortsatt regulering av samme omfang som statsreguleringen, inntil den projekteerte, større regulering blir fullført.

Herom henvises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner», bind XIX, side 71—74.

Som det vil fremgå av den ovenfor refererte søknad om fristforlengelse, har brukseierforeningen hatt forskjellige vanskeligheter med foretagendets gjennomføring, men er nu gått i gang med anleggsarbeidet.

Departementet finner på grunnlag av de gitte opplysninger og erklæringer å kunne anbefale at konsesjonærens søknad om 5 års forlengelse av de fastsatte byggefrister innvilges.

Man anbefaler med Hovedstyret at fristforlengelsen ikke gjøres avhengig av særlige betingelser samt at den i konsesjonsvilkårenes post 6, siste ledd fastsatte mulktbestemmelse for oversittelse av påbegynnelsesfristen ikke bringes til anvendelse.

I henhold til det anførte tillater man sig å

innstille:

Den ved kgl. resolusjon av 5 juli 1928 om konsesjon for Glommens og Lågens Brukseierforening til å foreta en regulering av Osensjøen fastsatte frist for fullførelsen av anleggsarbeidene forlenges med 5 år til 5 juli 1940.

4. Sande Træsliperi A/S.

(Tillatelse til å leie inntil 6 000 el. HK. spillkraft fra Vestfold Kraftselskap.)

Kgl. resol. av 13 januar 1937.

Ved kgl. resolusjon av 8 juli 1927 blev det meddelt Sande Træsliperi A/S tillatelse til å leie inntil 1 000 el. HK. primakraft og inntil 6 000 el. HK. spillkraft fra Vestfold kraftselskap.

Herom henvises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» XIV side 3 flg.

Med skrivelse fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 14 desember 1936 har departementet mottatt en søknad; datert 8 juni 1936, fra Sande Træsliperi A/S, om fornyelse av denne konsesjon forsåvidt angår spillkraftleien.

Hovedstyrets skrivelse er sålydende:

«I skrivelse av 8 juni 1936 har Sande Træsliperi A/S søkt om forlengelse av selskapets konsesjon av 8 juli 1927 på leie av inntil 6 000 el. HK. spillkraft fra Vestfold Kraftselskap for et tidsrum av 10 år. Kraftleiekonsesjonen utløp 27 mars 1936.

Søknaden lyder så:

«Vi tillater oss ved nærværende å ansøke om forlengelse for et tidsrum av 10 år av vår kraftleiekonsesjon av 8 juli 1927 som utløp 27 mars d. å.

Vi tør vel gå ut fra at konsesjonen nu som sist vil bli gitt avgiftsfri, idet som bekjent forholdene på det norske tremassemarked er overordentlig vanskelige. En rekke anlegg er helt innstillet, og de som er i gang arbeider under meget bekymringsfulle økonomiske forhold. Vårt selskaps aktiekapital er av den grunn også suksessivt nedskrevet fra 1 mill. kroner til kr. 500 000, og utsiktene for de nærmeste 5 år fremover er dessverre alt annet enn lyse.»

Sande herredsstyre har i møte den 12 juni 1936 enstemmig anbefalt kraftleiekonsesjonen forlenget for et tidsrum av 10 år.

Fylkesmannen i Vestfold har i påtegning av 20 juni 1936 anbefalt kraftleiekonsesjonen forlenget på dens nuværende vilkår for et tidsrum av 10 år.

Hovedstyret skal bemerke:

Ved kgl. resolusjon av 8 juli 1927 fikk Sande Træsliperi A/S tillatelse til å leie 1 000 el. HK. primakraft og inntil 6 000 el. HK. spillkraft fra Vestfold Kraftselskap så lenge sliperiet har overenskomst med Vestfold Kraftselskap om kraftleie, dog ikke utover 27 mars 1936.

I konsesjonsbetingelsenes post 9 blev fastsatt en årlig avgift til staten av kr. 1 pr. kW. av den primakraft hvorav der skulde betales leie. Avgiften skulde erlegges fra 27 mars 1926.

Selskapets kontrakt om leie av 1 000 el. HK. primakraft ophørte imidlertid 1 juli 1927 og selskapet har siden bare leiet spillkraft.

Med skrivelse av 20 juli 1936 har Sande Træsliperi A/S oversendt gjenpart av sin spillkraftkontrakt av 2 januar 1929 med Vestfold Kraftselskap. På foranledning herfra har selskapet opplyst at spillkraftkontrakten gjelder for et år ad gangen, med utløp pr. 31 desember hvert år.

Spillkraftkontraktens post 1 lyder så:

«V. K. leverer til S. T. i den tid og den utstrekning som V. K. finner å kunne levere kraft under hensyntagen til den disponible toppydelse og til muligheten av å kunne levere kWh. til de i nærværende kontrakts punkt 2 angitte priser.

De tider hvori V. K. kan opta sådan levering og det kraftkvantum som blir å stille til disposisjon avgjøres av V. K.

Denne kraft kan innenfor de av V. K. angitte grenser uttas efter S. T.s eget valg.»

Energiprisen varierer fra 0,6 øre til 1,0 øre pr. kWh. avhengig av tremasseprisen.

Hovedstyret vil anbefale at der meddeles Sande Træsliperi A/S ny konsesjon på leie av inntil 6 000 HK. spillkraft fra Vestfold Kraftselskap uten bestemmelser om avgift og forøvrig i det vesentlige overensstemmende med konsesjonen av 8 juli 1927 således at betingelsene i sin helhet kommer til å lyde således:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder så lenge den mellom Sande Træsliperi A/S og Vestfold Kraftselskap oprettede kontrakt av 2 januar 1929 om leie av inntil 6 000 el. HK. spillkraft står ved makt, dog ikke lenger enn til 27 mars 1946.

2. Styre og kapital.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Av selskapets aktier skal minst to tredjedeler til enhver tid befinne sig på norske hender.

3. Overdragelse av energi.

Den erhvervede energi kan ikke overdras videre uten samtykke av vedkommende departement.

Handler selskapet herimot, skal det for hver gang erlegge en konvensjonalbot av inntil kr. 1 — en krone — pr. kW. pr. døgn efter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

4. Kraftens anvendelse.

Forsåvidt selskapet anvender energien til bedrift som ved røk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelige på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det

av almene hensyn finner føie til å gripe inn, anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivningen.

5. Norske funksjonærer og arbeidere.

Selskapet skal til anlegg og drift utelukkende anvende funksjonærer og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog tillate undtagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag nogen i strid med foranstående bestemmelser er i selskapets tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

6. Norsk arbeide og materiell.

Selskapet skal ved bygning og drift av det elektriske anlegg anvende norske varer forsåvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pct. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pct. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll).

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særlige hensyn gjør det påkrevet.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang efter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pct. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7. Forsikring.

Forsikring tegnes i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet er forpliktet til å avstå inntil 10 pct. av den leiede kraft til de kommuner, derunder også fylkeskommuner som Kongen bestemmer.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges uttatt etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettene enten dette tilhører selskapet eller vannfallets eier.

Forårsaker kraftens uttagelse økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lock-out må ikke skje uten departementets samtykke.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av ett år for hver gang kraft uttas.

Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Kontroll.

Selskapet har å underkaste sig de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av foranstående betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

10. Overtredelse av konsesjonsbetingelsene.

Overtredelse av foranstående poster 2 og 9 medfører i gjentakelsestilfelle tap av konsesjonen således at reglene i lov nr. 16 av 14 desember 1917, om erhvervelse av vannfall m. v. §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse.

Behandlet i hovedstyremøte 10 desember 1936.»

Man vedlegger sakens dokumenter, hvori blandt erklæring fra selskapets styre i henhold til erhvervslovens § 24.

Departementet vil efter det foreliggende med hovedstyret anbefale at det meddeles ny konsesjon på den omhandlede spillkraftleie på de av hovedstyret foreslåtte betingelser, som i det vesentlige er overensstemmende med de ved kgl. resolusjon av 8 juli 1927 fastsatte vilkår.

Man tillater sig således å

innstille:

Det tillates i medhold av lov av 14 desember 1917 nr. 16, kap. IV Sande Tresliperi A/S å leie inntil 6 000 el. HK. spillkraft fra Vestfold Kraftselskap på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 13 januar 1937 inntatte betingelser.

5. Christiania Spigerverk.

(Om tillatelse til å leie inntil 16 000 kW. spillkraft fra Akershus E.V., inntil 1 000 kW. fra Aker E.V. og inntil 3 000 kW. spillkraft fra Nore kraftverk.)

Kgl. resol. av 13 januar 1937.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har under 14 desember 1936 avgitt følgende uttalelse angående en av Christiania Spigerverk under 4 juli s. å. inngitt søknad om konsesjon på leie av elektrisk energi fra Akershus E.V., Aker E.V. og Nore kraftverk:

«Med det ærede departements påtegning av 15 juli 1936 har Hovedstyret mottatt til uttalelse en søknad av 4 juli 1936 om konsesjon på leie av elektrisk energi fra Akershus E.V., Aker E.V. og Nore kraftverk.

Søknaden lyder så:

«Vi tillater oss herved å søke om konsesjon på leie av elektrisk kraft til drift av vårt verk.

Vårt selskap er et norsk aksjeselskap som er hjemmehørende i Aker. Aksjekapitalen utgjør kr. 3 000 000. Herav er kr. 2 955 950 på norske statsborgeres hender og kr. 44 050 på utenlandske statsborgeres hender. Samtlige våre styremedlemmer er norske statsborgere bosatt i Norge.

Den elektriske kraft som vi mottar, får vi dels fra Akershus Elektrisitetsverk, dels fra Akers Elektrisitetsverk og Nore kraftverk.

Den kraft som vi mottar fra Akershus Elektrisitetsverk, leveres oss på grunnlag av kontrakt med dette elektrisitetsverk av 31 mai 1935, hvorav gjenpart vedlegges.

Denne kontrakt omhandler levering av spillkraft. Kraftleveransen på denne kontrakt utgjør ca. 30 millioner kWh. pr. år.

Den kraft som vi mottar fra Akers Elektrisitetsverk leveres oss på grunnlag av de almindelige strømleveringsbetingelser som er gjeldende for Akers Elektrisitetsverk. Et avtrykk av disse vedlegges. Kraftleveransen fra Akers Elektrisitetsverk veksler, men vi kan nevne at den i 1935 var oppe i 870 kW.

Ved siden herav mottar vi, ifølge Stortingets beslutning, fra november 1928 3 000 kW. gratis spillkraft fra Nore kraftverk. Betingelsene for denne levering kjenner det ærede departement selv.

Den kraft som vi således mottar anvendes i vårt verk til jern- og stålmeltning, glødning samt for en mindre dels vedkommende til den nødvendige motordrift, og erstatter således importert kull og koks. Herved er det blitt mulig for oss å foreta større utvidelser på vårt verk. Vi nevner således at vi nu beskjeftiger 685 arbeidere og funksjonærer, mens vi pr. 1 januar 1929 kun hadde 367 arbeidere og funksjonærer.

Den gjeldende konsesjonslov av 14 desember 1917 stiller Kongen helt fritt med hensyn til spørsmålet om illeggelse av avgifter. Vi henviser til lovens § 23, punkt 4, som sier at der i konsesjonen «kan» fastsettes nærmere bestemte avgifter til stat og kommune.

Under henvisning til at vi benytter kraften for å undgå import av kull og koks, og til vårt verks store nasjonaløkonomiske betydning, som blandt annet har fått sitt uttrykk ved gratislevering av kraft fra Nore kraftverk, tillater vi oss herved å ansøke om at konsesjonen må gis oss uten avgift til stat eller til kommune.

Med hensyn til konsesjonstiden tillater vi oss å hen vise til at kraftleveransen fra Akers Elektrisitetsverk og fra Nore kraftverk ikke skjer på noget fast åremål. Kontrakten med Akershus Elektrisitetsverk tråtte i kraft den 1 juli 1935 og er bindende i 10 år fremover, dog kan vi pr. 1 juli 1935 opsi overenskomsten til ophør pr. 1 juli 1940. Under henvisning hertil tillater vi oss å ansøke om at konsesjonen for samtlige kraftleveringers vedkommende må bli meddelt til den 1 juli 1945, altså samtidig med at kontrakten med Akershus Elektrisitetsverk utløper.

Vi vedlegger den i konsesjonslovens § 24 påberopte erklæring undertegnet av samtlige våre styremedlemmer.

Såfremt det måtte finnes fornødent å begrense vår konsesjon opad, tillater vi oss å nevne, at foruten de 3 000 kW. som vi mottar fra Nore kraftverk, kan kraftleveransen fra Akers Elektrisitetsverk tenkes å komme op i 1 000 kW., og fra Akershus Elektrisitetsverk op i 16 000 kW., tilsammen skulde dette således bli 20 000 kW.»

Den i søknaden påberopte erklæring datert 6 juli 1936 fra styret vedlegges.

Aker E.V. har i påtegning av 12 august 1936 til Aker kommune anbefalt at Christiania Spigerverk gis den fornødne konsesjon på leie av elektrisk energi til drift av spikerverket og at der ikke pålegges nogen avgift til stat eller kommune.

Aker formannskap har i møte 20 august 1936 vedtatt å uttale at det intet har å bemerke til at konsesjon gis.

Elektrisitetsforsyningen i Akershus fylke har i påtegning av 2 september 1936 til fylkesmannen i Oslo og Akershus anbefalt at søknaden blir innvilget uten avgifter.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus har i påtegning av 7 september 1936 til Hovedstyret henholdt sig til den foran nevnte uttalelse fra Elektrisitetsforsyningen i Akershus.

Hovedstyret skal bemerke:

Ifølge overenskomst av 31 mai 1935 mellom Akershus E.V. og Christiania Spigerverk har Akershus E.V. påtatt sig, i den utstrekning som verket har ledig spillkraft i sitt anlegg på Rånåsfoss, å levere spikerverket den elektriske energi som dette med den daværende installasjon trenger til fremstilling av jern og stål.

Akershus E. V. har ifølge overenskomsten

påtatt sig å overføre gjennom sine ledninger den energi som av staten avgiftsfritt er stillet til disposisjon for spikerverket.

Tiltrenger spikerverket ytterligere elektrisk energi enn hvad der kan leveres fra Akershus og hvad der er stillet avgiftsfritt til disposisjon av staten, plikter Akershus E.V. å være spikerverket behjelpelig med å skaffe sådan tilleggskraft og å overføre denne på sine fjernledninger frem til spikerverket.

For spillkraft fra Akershus E.V. skal spikerverket i de 3 første år betale 0,2 øre pr. kWh., dog minst kr. 50 000 pr. år.

I den efterfølgende tid skal betales 0,45 øre pr. kWh., dog minst kr. 100 000 pr. år.

For overføring av kraft fra andre leverandører skal spikerverket betale 0,1 øre pr. kWh. For overføring av statskraft skal betales 0,1 øre pr. kWh. Denne kraft skal beregnes efter en brukstid av 80 pct. av den av staten for denne energi fastsatte brukstid. For overføringen av statskraft skal betales en minsteavgift av kr. 12 000 pr. år.

Overenskomsten gjelder fra 1 juli 1935 og er bindende i 10 år fremover. Dog kan spikerverket pr. 1 juli 1939 opsi overenskomsten til ophør pr. 1 juli 1940.

Den kraft som spikerverket mottar fra Aker E.V. leveres, ifølge søknaden, på grunnlag av de almindelige strømleveringsbetingelser som er gjeldende for Aker E.V. Denne levering skjer ikke på noget fast åremål.

Gratisleveringen av kraft fra Nore kraftverk har pågått siden kraftverket blev satt i drift i 1928, idet Stortinget i 1927 vedtok at der gratis skulde tilståes spikerverket årlig i et tidsrum av 5 år inntil 3 à 4 000 HK. spillkraft fra Nore kraftverk. I 1933 vedtok Stortinget at leveringen skulde fortsette på uforandrede vilkår til utgangen av budgett-terminen 1933—34, jfr. St. prp. nr. 69, 1933 og innst. S. nr. 121, 1933. I 1934 vedtok Stortinget at der fortsatt, på uforandrede vilkår skulde leveres inntil 3 000 kW. spillkraft fra Nore kraftverk i 5 år regnet fra 1 juli 1934, jfr. St. prp. nr. 52, 1934 og innst. S. nr. 100, 1934.

Hovedstyret vil anbefale at der tillates Christiania Spigerverk å leie inntil 16 000 kW. spillkraft fra Akershus E.V., inntil 1 000 kW. fra Aker E.V. og inntil 3 000 kW. spillkraft fra Nore kraftverk.

Angående spørsmålet om konsesjonsavgift tillater man sig å bemerke at da det her gjelder kraftlevering til erstatning for kull og koks, og til en bedrift som staten har funnet å burde støtte med gratis kraftlevering, antar Hovedstyret at der ikke bør ilegges avgift.

For øvrig foreslås konsesjonen gitt på vanlige vilkår således at disse i sin helhet blir sålydende:

1. Leietid.

Forsåvidt angår leie av kraft fra Akershus E.V. gjelder tillatelsen sålenge den mellom Akershus E.V. og Christiania Spigerverk opprettede kontrakt av 31 mai 1935 står ved makt, dog ikke lenger enn til 1 juli 1945.

Forsåvidt angår leie av kraft fra Aker E.V. og Nore kraftverk gjelder tillatelsen så lenge disse kraftleveringer pågår, dog ikke lenger enn til 1 juli 1945.

2. Selskapets styre og kapital.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Av selskapets aksjer skal minst to tredjedeler til enhver tid befinne sig på norske hender.

3. Overdragelse av energi.

Den erhvervede energi kan ikke overdras videre uten samtykke av vedkommende departement.

Handler selskapet herimot, skal det for hver gang erlegge en konvensjonalbot av inntil kr. 1 — en krone — pr. kW. pr. døgn etter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

4. Kraftens anvendelse.

Forsåvidt selskapet anvender energien til bedrift som ved røk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig for omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det av almene hensyn finner føie til å gripe inn, anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivningen.

5. Norske funksjonærer og arbeidere.

Selskapet skal til anlegg og drift utelukkende anvende funksjonærer og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog tillate undtagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag nogen i strid med foranstående bestemmelser er i selskapets tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

6. Norsk arbeide og materiell.

Selskapet skal ved bygning og drift av det elektriske anlegg anvende norske varer for såvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pct. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pct. i forhold til utenlandsk vare — ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll).

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særlige hensyn gjør det påkrevet.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang efter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — procent av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7. Forsikring.

Forsikring tegnes i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet er forpliktet til å avstå inntil 10 pct. av den leiede kraft til de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som Kongen bestemmer.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som efter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges uttatt efter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettene enten dette tilhører selskapet eller vannfallets eier.

Forårsaker kraftens uttagelse økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lock-out må ikke skje uten departementets samtykke.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av et år for hver gang kraft uttas.

Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Kontroll.

Selskapet har å underkaste sig de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av

vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av foranstående betingelser.

De med konrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av selskapet efter nærmere bestemmelse av departementet.

10. Overtredelse av konsesjonsbetingelsene.

Overtredelse av foranstående poster 2 og 9 medfører i gjentakelsestilfelle tap av konsesjonen således at reglene i lov nr. 16 av 14 desember 1917, om erhvervelse av vannfall m. v. §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse.

Behandlet i hovedstyremøte 10 desember 1936.»

Man vedlegger sakens dokumenter, hvori blandt erklæring fra selskapets styre i henhold til erhvervslovens § 24, kontrakten med Akershus E.V. og strømleveringsbetingelsene for Akers E.V. Angående kraftleveringen fra Nore kraftverk henviser man til St. prp. nr. 52, 1934, innst. S. nr. 100, 1934 og Stort.forch. for samme år side 140.

Konsesjonssøknaden gjelder, som det vil sees, leie av inntil 16 000 kW. spillkraft fra Akershus E.V., inntil 1 000 kW. fra Aker E.V. og inntil 3 000 kW. spillkraft fra Nore kraftverk.

Departementet vil efter det foreliggende med Hovedstyret anbefale at det i medhold av erhvervslovens kap. IV meddeles Christiania Spigerverk konsesjon på den ansøkte kraftleie.

Tillatelsen anbefales tilknyttet de av Hovedstyret foreslåtte betingelser.

Konsesjonstiden er begrenset til 1 juli 1945, jfr. betingelsenes post 1.

I post 8 er det foreslått betinget 10 pct. kraftavståelse til kommuner, jfr. lovens § 23, punkt 5.

Departementet finner efter det foreliggende i tilslutning til Hovedstyret å kunne anbefale at kraftleien ikke belegges med årlige konsesjonsavgifter til stat og kommuner.

I henhold til det anførte tillater man sig å

innstille:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917, kap. IV, Christiania Spigerverk å leie inntil 16 000 kW. spillkraft fra Akershus E.V., inntil 1 000 kW. fra Akers E.V. og inntil 3 000 kW. spillkraft fra Nore kraftverk.

Tillatelsen meddeles på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 13 januar 1937 anførte betingelser.

6. A/S Vadheim Elektrochemiske Fabriker.

(Tillatelse til å erverve de Andresens og Bergens Kreditbank A/S nu tilhørende aksjer i A/S Vadheim Elektrochemiske Fabriker.)

Kgl. resol. av 22 januar 1937.

Fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har departementet mottatt en skrivelse datert 16 januar 1937 som hitsettes:

«Ved kgl. resolusjon av 27 oktober 1933 fikk Andresens og Bergens Kreditbank A/S i likvidasjon i medhold av erhvervslovens § 36 tillatelse til å erverve mere enn $\frac{35}{100}$ av samtlige aksjer i A/S Vadheim Elektrochemiske Fabriker.

Med det ærede departements påtegning av 15 desember 1936 mottok man til uttalelse en skrivelse fra banken av 12 s. m. angående overdragelse av de banken tilhørende aksjer i nevnte selskap til d'herrer konsul Francis Konow og skibsreder Jacob Kjøde. Skrивelsen hitsettes:

«Ved kgl. resolusjon av 27 oktober 1933 fikk Andresens og Bergens Kreditbank A/S tillatelse til å erverve mere enn 35 pct. av aksjekapitalen i A/S Vadheim Elektrochemiske Fabriker.

Denne tillatelse var som det fremgår av bankens ansøking av 13 mai 1933 foranlediget ved at banken av forretningsmessige grunner og som et ledd i sin avvikling hadde erhvervet en vesentlig del av aksjene i ovennevnte selskap, nemlig 2 282 av samtlige 3 600 aksjer.

Senere har banken erhvervet et par ytterligere aksjer, således at den nu i alt eier 2 295 aksjer.

Overensstemmende med den plan som blev påbegynt ved bankens erhvervelse har banken nu håndgitt ovennevnte 2 295 aksjer sammen med bankens fordringer på selskapet til d'herrer konsul Francis Konow og skibsreder Jacob Kjøde i fellesskap.

Det er visstnok disse herrers mening å dele aksjene. Derved vil ingen av dem bli eier av så meget som 35 pct. av aksjekapitalen, men det er jo allikevel et spørsmål om ikke konsesjon trenges i henhold til bestemmelsen i konsesjonslovens § 36 om at konsesjon også er nødvendig «når to eller flere personer eller selskaper enten i fellesskap eller hver for sig erhverver aksjer» for tilsammen over 35 pct. av aksjekapitalen eller «når erhvervelsen har foregått efter forutgående innbyrdes overenskomst eller avtale.»

Kjøpesummen skal betales kontant, men for tilfelle konsesjon er nødvendig vil banken ikke få kjøpesummen betalt før konsesjonen er meddelt. Da kjøpesummen er kr. 600 000 for aksjene og fordringene underrett, er det av vesentlig betydning for banken at konsesjons-spørsmålet bringes på det rene på forhånd, således at banken så hurtig som mulig kan få kjøpesummen betalt.

Dette er selvfølgelig også av interesse for kjøperne, idet det for dem er av betydning

å få påbegynne den påtenkte refinansiering av selskapet. Men i første rekke er det av interesse for banken.

Håndgivelsen utløper den 28 januar 1937, og før den tid kan man ikke bestemt vite om kjøperne aksepterer, men etter hvad vi underhånden har fått meddelt, er der ingen tvil om at kjøperne vil akseptere.

For derfor å spare tid tillater vi oss herved å anmode det ærede departement om på forhånd å gi oss tilsagn om at departementet vil anbefale at der gis kgl. resolusjon for ovennevnte overdragelse av 2295 aksjer i A/S Vadheim Elektrochemiske Fabriker til d'herrer Francis Konow og skibsreder Jacob Kjøde.»

Man har efter omstendighetene ikke funnet det påkrevd å innhente uttalelse fra vedkommende kommunestyre.

Hovedstyret har efter det oplyste intet å bemerke ved at konsul Konow og skibsreder Kjøde erhverver de omhandlede aksjer.

Hovedstyret anbefaler derfor at der i medhold av § 36 i lov om erhvervelse av vannfall av 14 desember 1917, jfr. lov av 24 juni 1931, gis konsul Francis Konow og skibsreder Jacob Kjøde tillatelse til i fellesskap å erhverve mere enn 35/100 av samtlige aksjer i A/S Vadheim Elektrochemiske Fabriker. Man anbefaler videre at tillatelsen meddeles uten betingelser.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte 16 januar 1937.»

Departementet finner efter det foreliggende med Hovedstyret å kunne anbefale at ansøkingen innvilges uten betingelser.

Man skal således

innstille:

Det tillates i henhold til § 36 i lov om erhvervelse av vannfall m. v. av 14 desember 1917, jfr. lov av 24 juni 1931, konsul Francis Konow og skibsreder Jacob Kjøde i fellesskap å erhverve mer enn 35/100 av samtlige aksjer i A/S Vadheim Elektrochemiske Fabriker.

7. A/S Rjukanfos.

(Tillatelse til å leie inntil 30 000 kW. fra den norske stat og/eller fra medlemmene av Foreningen Samkjøringen.)

Kgl. resol. av 29 januar 1937.

I skrivelse av 18 januar 1937 har Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet avgitt uttalelse angående en søknad fra A/S Rjukanfos om konsesjon på leie av inntil 30 000 kW. av den norske stat og/eller av medlemmene av Foreningen Samkjøringen.

Skrivelsen er sålydende:

«Fra A/S Rjukanfos har Hovedstyret mottatt en søknad av 4 januar 1937 om tillatelse til å leie inntil 30 000 kW. av den norske stat og/eller av medlemmene av Foreningen Samkjøringen.

Søknaden lyder så:

«Undertegnede Aktieselskapet Rjukanfos tillater sig herved å andra om tillatelse til å leie inntil 30 000 kW. av den norske stat og/eller av medlemmer av Foreningen Samkjøringen. Andragendet er begrunnet i ønsket om mest mulig å undgå driftsinnskrenkninger ved selskapets anlegg som følge av den herskende vannmangel i reguleringsmagasinene.

Andragendet gjelder tidsrummet fra nu av og inntil Møsvannsmagasinet igjen måtte være tilstrekkelig fullt, maksimalt inntil 30 juni 1937.

Kraften blir å overføre dels på Statens linjer, dels på de respektive ledninger tilhørende medlemmene av Foreningen Samkjøringen, dels på sistnevnte Forenings egne linjer.

Vi henviser forøvrig til den konferanse som Tinn kommunes representanter, herrerne Bryn og Sund, for kort tid siden hadde med statsministeren i sakens anledning, likesom vi også henviser til vår konferanse med generaldirektøren for Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen, under hvilke konferanser det blev påpekt at en eventuell kraftleie vesentlig var av betydning til avhjelp av eventuell arbeidsledighet i Tinn kommune.

Under henvisning hertil går vi ut fra at vi kan påregne konsesjon innvilget uten avgifter av nogen art.»

Videre har man mottatt en skrivelse av 6 januar 1937 fra Norsk Hydro-elektrisk Kvalstofaktieselskab sålydende:

«Under henvisning til vårt konsesjonsandragende av 4 ds. og Deres anmodning den 5 ds. pr. telefon ved overingeniør Sorteberg om å angi betingelsene for kraftleien, skal vi meddele, at det i foreliggende tilfelle handler sig om å gjøre et forsøk med å utnytte energimengder som eventuelt ved døgn- og ukevariasjoner måtte være ledige i samkjøringsnettet.

Det har derfor ikke vært mulig å avtale leie av noget bestemt kraftkvantum, men der regnes foreløbig med at dette vil variere mellom 0 og 10 000 kW. Prisen pr. kWh. ved forsøk er avtalt til 0,225 øre levert ved kraftstasjonsvegg på Vemork.

Det er meningen å øke overføringsydelsen om dette skulde vise sig mulig. Forøvrig vil spørsmålet om fortsatt kraftleie være avhengig av hvilke driftsresultater der opnåes ved forsøkene respektive om Samkjøringen vil kunne stille de for en rasjonell drift nødvendige energimengder til disposisjon.

Vi håper hermed å ha gitt Dem de ønskede opplysninger.»

Hovedstyret skal bemerke:

Efter det oplyste gjelder det her å skaffe endel suppleringskraft hurtigst mulig for å undgå driftsinnskrenkninger og derav føl-

gende arbeidsledighet på Rjukan. Leveringen skal bare foregå i en kortere tid — i høiden til 1 juli 1937. Under disse omstendigheter — og da det neppe er tenkelig at Tinn herredsstyre vil fraråde at leveringen kommer istand — antar Hovedstyret at foreleggelse for herredsstyret med derav følgende forsinkelse av sakens avgjørelse ikke er påkrevet.

Med hensyn til den i erhvervslovens § 24 omhandlede bestemmelse om at søknader skal være ledsaget av erklæring fra styret om at der ikke foreligger nogen avtale siktende til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til selskapets styre, tillater man sig å henvise til vedlagte bekreftede avskrift av erklæring datert 1 juli 1936, mottatt fra A/S Rjukanfos i forbindelse med selskapets søknad av 22 juni 1936 om tillatelse til bl. a. å leie kraft fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab.

Hovedstyret vil anbefale at der tillates A/S Rjukanfos å leie inntil 30 000 kW. suppleringskraft fra staten og/eller Foreningen Samkjøringen.

Tillatelsen anbefales gitt uten avgift, men forøvrig på de for kraftleiekonsesjoner vanlige betingelser således at disse i sin helhet blir sålydende:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder inntil 1 juli 1937.

2. Selskapets styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den erhvervede energi kan ikke overdras videre uten samtykke av vedkommende departement.

Handler selskapet herimot, skal det for hver gang erlegge en konvensjonalbot av inntil kr. 1 — en krone — pr. kW. pr. døgn efter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

4. Kraftens anvendelse.

Forsåvidt selskapet anvender energien til bedrift som ved røk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det av almene hensyn finner føie til å gripe inn, anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivningen.

5. Norske funksjonærer og arbeidere.

Selskapet skal til anlegg og drift utelukkende anvende funksjonærer og arbeidere som

har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog tillate undtagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag nogen i strid med foranstående bestemmelser er i selskapets tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

6. Norsk arbeide og materiell.

Selskapet skal ved bygning og drift av det elektriske anlegg anvende norske varer forsåvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pct. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pct. i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll).

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særlige hensyn gjør det påkrevet.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang efter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — procent av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7. Forsikring.

Forsikring tegnes i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet er forpliktet til å avstå inntil 10 pct. av den leiede kraft til de kommuner, derunder også fylkeskommuner som Kongen bestemmer.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som efter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges uttatt efter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettets enten dette tilhører selskapet eller vannfallets eier.

Forårsaker kraftens uttagelse økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lock-out må ikke skje uten departementets samtykke.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av et år for hver gang kraft uttas.

Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Kontroll.

Selskapet har å underkaste sig de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av foranstående betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

10. Overtredelse av konsesjonsbetingelsene.

Overtredelse av foranstående poster 2 og 9 medfører i gjentakelsestilfelle tap av konsesjonen således at reglene i lov nr. 16 av 14 desember 1917, om erhvervelse av vannfall m. v. §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse.

Behandlet i hovedstyremøte den 16 januar 1937.»

Departementet skal bemerke:

Det fremgår av andragendet at det gjelder rent midlertidig leie av kraft i den hensikt mest mulig å undgå driftsinnskrenkninger ved selskapets fabrikanlegg på Rjukan som følge av den herskende vannmangel i reguleringsmagasinene.

Departementet vil etter det foreliggende anbefale at søknaden innvilges i medhold av § 23 i erhvervsloven av 14 desember 1917.

Tillatelsen anbefales meddelt på de av Hovedstyret ovenfor foreslåtte vilkår.

I vilkårenes post 1 er leietiden begrenset til 1 juli 1937.

Departementet finner etter omstendighetene å kunne slutte sig til Hovedstyrets forslag om at den overførte energi ikke belegges med konsesjonsavgift til stat og kommune.

Betingelse om avgivelse av 10 pct. av kraften til kommuner er medtatt overensstemmende med lovens preseptoriske bestemmelse (§ 23 pkt. 5). I post 3 er foreslått betinget at den erhvervede energi ikke kan overdras videre uten tillatelse av departementet.

I henhold til det anførte tillater man sig å innstille:

Det tillates A/S Rjukanfos i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917, kap. IV mid-

lertidig å leie inntil 30 000 kW. elektrisk kraft fra den norske stat og/eller fra medlemmene av Foreningen Samkjøringen. Tillatelsen meddeles på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 29 januar 1937 inntatte betingelser.

8. A/S Skotselv Cellulosefabrik.

(Tillatelse til å leie inntil 1000 kVA. fra A/S Embretsfoss Fabrikkers kraftanlegg.)

Kgl. resol. av 5 februar 1937.

Med skrivelse fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 19 januar 1937 har departementet mottatt en søknad, datert 9 desember 1936, fra advokat J. Grøn Lund på vegne av A/S Skotselv Cellulosefabrik om tillatelse til å leie inntil 1000 kVA. fra A/S Embretsfos Fabrikkers kraftanlegg.

Hovedstyrets skrivelse er sålydende:

«Fra advokat J. Grøn Lund, Oslo, på vegne av A/S Skotselv Cellulosefabrik har Hovedstyret mottatt en søknad datert 9 desember 1935 om tillatelse til å leie inntil 1000 kVA. fra A/S Embretsfos Fabrikkers kraftanlegg.

Søknaden lyder så:

«Jeg tillater mig herved å søke om at det må bli gitt A/S Skotselv Cellulosefabrik konsesjon til leie av inntil 1000 kVA. elektrisk energi fra A/S Embretsfos Fabrikkers kraftanlegg ved Amot i Modum. Kraften vil bli anvendt ved søkerens cellulosefabrikk i Øvre Eiker.

A/S Skotselv Cellulosefabrik blev ved kgl. resolusjon av 12 november 1915 i medhold av §§ 1 og 2 i lov av 23 juli 1894 meddelt tillatelse til å avholde ekspropriasjoner i fornøden utstrekning for anlegg av en elektrisk kraftledning fra herredsgrensen mellom Modum og Øvre Eiker frem til fabrikk. Ekspropriasjonstillatelsen er ikke benyttet da fabriken traff overenskomster med de grunneiere over hvis eiendommer ledningen blev lagt. Samtidig med ekspropriasjonstillatelsen gav Arbeidsdepartementet i medhold av § 2 i lov av 16 mai 1896 tillatelse til anlegg av nevnte kraftledning. For tillatelsen blev satt som vilkår bl. a. at det ikke gjennom ledningen overføres mere enn 260 kW. Det blir nu søkt Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet om tillatelse etter loven av 1896 til å utføre de planlagte endringer ved anlegget, således at det gjennom kraftledningen kan overføres inntil 1000 kVA.

A/S Embretsfos Fabrikker og A/S Skotselv Cellulosefabrik tilhører de med A/S Union (Union Co.) samarbeidende selskaper. Som følge av denne tilknytning mellom selskapene har det ikke vært opprettet nogen skriftlig kraftleiekontrakt. For tiden betales kraften efter kr. 100 pr. kW. pr. år, hvortil kommer

en særavgift stor kr. 2500 for bruk av Modum Elektrisitetsverks ledning frem til herredsgrensen Modum—Øvre Eiker. Når den her ansøkte konsesjon er meddelt vil kraftleien bli regulert ved skriftlig kraftleiekontrakt. Utkast til sådan kontrakt vil snarest mulig bli eftersendt.

Jeg går ut fra at konsesjonen meddeles uten økonomisk tyngende vilkår av nogen art. Konjunktorene for treforedlingsprodukter har i en årrekke vært og er fremdeles meget ugunstige, og nye byrder kan Skotselv Cellulosefabrik ikke tåle. Øvre Eiker kommune har på forhånd gitt tilsagn om at det ikke vil kreves noen avgifter til kommunen. De kommunale myndigheter har sikkert meget klokt resonnert som så, at det er bedre for kommunen å bidra til at fabrikken kan holdes gående enn å kreve avgifter pålagt som kan sette driften i fare. Det samme syn vil formentlig gjøre sig gjeldende fra statens side. Jeg kan i denne forbindelse opplyse at det for tiden er 3 funksjonærer og ca. 120 formenn og arbeidere som på stedet er beskjeftiget ved fabrikken. Tar man med dem som indirekte har sitt brød av fabrikken ved skogsarbeide, handel, transport m. v., vil tallet stige til det flerdobbelte.

Aktiemajoriteten i A/S Skotselv Cellulosefabrik — 11 992 aktier av 12 000 — eies av A/S Union (Union Co.), hvis vedtekter inneholder effektiv garanti imot at selskapet uten statsmyndighetenes godkjennelse kommer under utenlandsk ledelse. Jeg henviser til vedtektenes §§ 3 II, 6 I, 8 I og 14. Kun et helt forsvinnende antall aktier i Union Co. tilhører nu utenlandske statsborgere. De resterende 8 aktier i A/S Skotselv Cellulosefabrik tilhører norske statsborgere. Jeg antar at det under disse omstendigheter ikke er adgang for staten til å forbeholde sig innløsningsrett efter den almindelige konsesjonslovs § 23 punkt 7, eller at dette spørsmål ialfall ikke blir tatt op.

Jeg vedlegger in duplo A/S Skotselv Cellulosefabriks og A/S Unions (Union Co.s) gjeldende vedtekter samt erklæring av ds. fra samtlige styremedlemmer i A/S Skotselv Cellulosefabrik. Likeledes følger gjenpart av nærværende søknad.»

Advokat J. Grøn Lund anfører i skrivelse av 9 desember 1935 til Hovedstyret at det fremdeles vil bli samkjøring mellom A/S Embretsfos Fabrikkers kraftstasjon og A/S Skotselv Cellulosefabriks kraftstasjon, og at den kraftmengde som overføres i vannfattige måneder under de nuværende driftsforhold ved cellulosefabrikken, vil dreie sig om 500 kW.

Modum herredsstyre har i møte 20 februar 1936 besluttet å anbefale at den søkte konsesjon gis. Forutsetningen er at der treffes overenskomst med Modum komm. E.V. om leien for overføring av kraften gjennom Modum komm. E.V.s ledninger frem til herredsgrensen mot Øvre Eiker samt at forsterkingen av master og ledninger godkjennes av Modum komm. E.V.

Øvre Eiker herredsstyre har i møte 1 april 1936 besluttet å anbefale søknaden innvilget.

Elektrisitetsforsyningen i Buskerud har i påtegning av 14 april 1936 til fylkesmannen i Buskerud anbefalt søknaden innvilget på betingelse av at kraften kun benyttes i A/S Skotselv Cellulosefabriks fabrikanlegg og ikke for nogen del anvendes til den almindelige elektrisitetsforsyning i Øvre Eiker.

Fylkesmannen i Buskerud har i påtegning av 15 april 1936 til Hovedstyret sluttet sig til Elektrisitetsforsyningens uttalelse.

Efter henstilling fra advokat Grøn Lund har denne saks behandling vært stillet i bero en tid, men ved skrivelse av 21 desember 1936 anmoder han om at saken blir fremmet, og han oversender samtidig utkast til kraftleiekontrakt mellom de to selskaper.

Hovedstyret skal bemerke:

A/S Skotselv Cellulosefabriks formål er ifølge fabrikkens vedtekter å drive tilvirkning og salg av cellulose.

Den kraft som leies skal efter det nu foreliggende kontraktutkast leveres ved Embretsfos efter en pris av kr. 68 pr. kW. pr. år. Kraften skal overføres på Modum komm. E.V.s ledning til Øvre Eiker herredsgrense og videre på A/S Skotselv Cellulosefabriks egen ledning, som nu aktes ombygget fra 16 mm² tverrsnitt til minst 25 mm². Søknad om konsesjon på denne ombygning er under behandling i Hovedstyret.

Vanligvis inntas der i kraftleiekonsesjoner en bestemmelse om at kraften ikke må overdras videre uten departementets samtykke. Det skulde ikke være noget i veien for at bestemmelsen i dette tilfelle — overensstemmende med forslaget fra Elektrisitetsforsyningen i Buskerud formuleres således at den kraft som leies fra A/S Embretsfos Fabrikker kun må benyttes i konsesjonærens fabrikanlegg og ikke for nogen del til den almindelige kraftforsyning i Øvre Eiker.

I konsesjoner på kraftleie til treforedlingsindustrier er det som regel fastsatt en årlig avgift til staten av kr. 1 pr. kW. av den kraft hvorav der betales leie.

Hovedstyret antar at der ikke er grunn til å fravike denne praksis i det foreliggende tilfelle, og man vil derfor foreslå at der fastsettes en årlig avgift til statskassen av kr. 1 pr. gjennemsnittlig benyttet kW.

Konsesjon anbefales gitt for den tid kraftleieforholdet mellom A/S Skotselv Cellulosefabrik og A/S Embretsfos Fabrikker står ved makt, dog ikke utover 1 januar 1957.

For øvrig anbefales konsesjonen meddelt på vanlige betingelser, således at disse i sin helhet blir sålydende:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder sålenge kraftleieforholdet mellom A/S Skotselv Cellulosefabrik og A/S Embretsfos Fabrikker står ved makt, dog ikke utover 1 januar 1957.

2. Selskapets styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal for et flertalls vedkommende bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi må bare benyttes i A/S Skotselv Cellulosefabriks fabrikkannlegg og ikke for nogen del til almindelig elektrisitetsforsyning i Øvre Eiker.

Handler selskapet herimot, skal det for hver gang erlegge konvensjonalbot av inntil kr. 1 — en krone — pr. kW. pr. døgn etter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

4. Kraftens anvendelse.

Forsåvidt selskapet anvender energien til bedrift som ved røk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det av almene hensyn finner føie til å gripe inn, anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av nabo-lovgivningen.

5. Norske funksjonærer og arbeidere.

Selskapet skal til anlegg og drift utelukke anvende funksjonærer og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog tillate undtagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag nogen i strid med foranstående bestemmelser er i selskapets tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — pr. dag for hver person.

6. Norsk arbeide og materiell.

Selskapet skal ved bygning og drift av det elektriske anlegg anvende norske varer for såvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med

mer enn 10 pct. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pct. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll).

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særlige hensyn gjør det påkrevet.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — procent av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7. Forsikring.

Forsikring tegnes i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet er forpliktet til å avstå inntil 10 pct. av den leiede kraft til de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som Kongen bestemmer.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges uttatt etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet, enten dette tilhører selskapet eller vanfallsets eier.

Forårsaker kraftens uttagelse økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lock-out, må ikke skje uten departementets samtykke.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av ett år for hver gang kraft uttas.

Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den kraft som gjennemsnittlig benyttes, erlegges fra 1 januar 1937 til statskassen en årlig avgift av kr. 1 — en krone — pr. kW. Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares derefter 6 pct. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av Arbeidsdepartementet.

10. Kontroll.

Selskapet har å underkaste sig de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av foranstående betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

11. Overtredelse av konsesjonsbetingelsene.

Overtredelse av foranstående poster 2 og 10 medfører i gjentakelsestilfelle tap av konsesjonen, således at reglene i lov nr. 16 av 14 desember 1917, om erhvervelse av vannfall m. v. §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse.

Behandlet i hovedstyremøte 16 januar 1937.»

Man vedlegger sakens dokumenter, hvoriblandt selskapets vedtekter, utkast til kraftleiekontrakt og erklæring fra selskapets styre overensstemmende med erhvervslovens § 24.

Departementet vil etter det foreliggende anbefale at søknaden innvilges. Tillatelsen anbefales gitt på de av hovedstyret foreslåtte vilkår.

Tillatelsen er foreslått tidsbegrenset til 1 januar 1957, jfr. post 1. I post 9 er det foreslått betinget en avgift til staten stor kr. 1 pr. kW. av den kraft som gjennemsnittlig benyttes. Vilkår om fattigfond og sikkerhetsstillelse er ikke medtatt.

I henhold til det anførte tillater man sig å

innstille:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917, kap. IV, A/S Skotselv Cellulosefabrik å leie inntil 1000 kVA. fra A/S Embretsfos Fabrikkers kraftanlegg på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 5 februar 1937 inntatte betingelser.

9. Falconbridge Nickel Mines Ltd., Toronto, Kanada.

(Tillatelse til å erverve ytterligere 1500 aksjer à kr. 1000 i Falconbridge Nikkelverk A/S.)

Kgl. resol. av 12 februar 1937.

Ved kgl. resolusjon av 15 juni 1934 blev det meddelt Falconbridge Nickel Mines Ltd., Toronto, Canada, tillatelse til å erverve 1998 aksjer i Falconbridge Nikkelverk A/S på nærmere angitte vilkår.

Fra advokat Georg Lous har departementet mottatt en søknad, datert 22 desember 1936,

på vegne av førstnevnte selskap om tillatelse til å erverve ytterligere 1500 aksjer à kr. 1000 i Falconbridge Nikkelverk A/S.

Søknaden har vært forelagt for Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, som i skrivelse av 16 januar 1937 har avgitt følgende uttalelse:

«Med det Kongelige Departements påtegning av 29 desember 1936 har man mottatt følgende andragende fra advokat G. Lous av 22 s. m.:

«På vegne av Falconbridge Nickel Mines Ltd., Toronto, Canada, tillater jeg mig her ved å søke om tillatelse for dette selskap til å eie ytterligere 1500 aksjer à kr. 1000 i det norske selskap Falconbridge Nikkelverk A/S i Kristiansand.

Falconbridge Nickel Mines Ltd. er et kanadisk selskap som eier nikkelgruber og smelteanlegg m. v. i Sudbury, Canada, hvor mellomproduktet nikkelmatte fremstilles.

Denne matte føres så til Kristiansand, hvor den raffineres til ren nikkel ved Falconbridge Nikkelverk A/S. Sistnevnte selskap er et datterselskap av det kanadiske, som har funnet det regningssvarende å utføre raffineringen i Norge. Det norske selskap er således startet av det kanadiske som et ledd i dettes produksjon av nikkel. Falconbridge Nickel Mines Ltd. har derfor fra starten av eiet samtlige aksjer i det norske selskap på 2 nær.

Når selskapet nu ønsker å erverve ytterligere 1500 aksjer i datterselskapet er grunnen den at dettes aksjekapital ønskes utvidet med dette beløp. Av utvidelsen blev kr. 500 000 tatt i 1935 mens kr. 1 000 000 blir tatt nu.

Når aksjekapitalen i det norske selskap nu ønskes utvidet er grunnen den at bedriften siden starten i 1929 er vokset meget sterkt og der er anvendt betydelige beløp til nybygning og utvidelser at aksjekapitalen ikke lenger står i noget rimelig forhold til de i anlegget nedlagte kapitaler.

Selskapets anlegg kan nu raffinere op til 8 000 tonn nikkel pr. år og det beskjeftiger omkring 350 mann.

Selskapet har ingen annen gjeld enn lån fra moderselskapet og dette lån vil bli nedskrevet i samme forhold som aksjekapitalen forhøies.

Selskapet har siden starten alltid vært fullt beskjeftiget. Foruten å raffinere matte for moderselskapet raffinerer det også matten fra det norske selskap A/S Raffineringsverket, Kristiansand, som har sine gruber i Evje i Setersdalen.

Falconbridge Nickel Mines Ltd. fikk ved kgl. resolusjon av 15 juni 1934 tillatelse til å eie 1998 aksjer av de 2000 aksjer som da utgjorde aksjekapitalen i Falconbridge Nikkelverk A/S.

Jeg tillater mig å vedlegge gjenpart av denne tillatelse.

Direktør Sverre B. Steen vil fungere som ansøkerens fullmektig her i riket.»

Man har efter omstendighetene ikke funnet det påkrevet å forelegge andragendet for vedkommende kommunestyre.

Hovedstyret skal bemerke:

Falconbridge Nikkelverk A/S har ved kgl. resolusjon av 12 juli 1929 fått tillatelse til i medhold av kap. III i ervervsloven å erverve Raffineringsverket A/S's eiendommer i Kristiansand by og Oddernes herred med påstående bygninger og anlegg. Selskapet har dessuten følgende kraftleiekonsesjoner:

Konsesjon av 25 juli 1929 på leie av 4 500 el. HK. av Kristiansand Elektrisitetsverk, av 5 januar 1934 på leie av ytterligere 2 500 el. HK. og av 27 mars 1936 på leie av ytterligere 3 000 el. HK. samt av 2 mars 1934 på leie av inntil 3 500 kW. spillkraft.

Alle konsesjoner utløper 1 juli 1944 samtidig med vedkommende kontrakter.

Som nevnt i andragendet fikk Falconbridge Nickel Mines Ltd. ved kgl. resolusjon av 15 juni 1934 tillatelse til på visse betingelser å erverve 1998 av ialt 2 000 aksjer à kr. 1 000 i Falconbridge Nikkelverk A/S. Nu søkes der om tilsvarende tillatelse til å eie ytterligere 1 500 aksjer à kr. 1 000 hvorved selskapets kapital aktes utvidet. — Der kan ikke sees å foreligge noget som taler imot å gi tillatelse hertil og hovedstyret anbefaler derfor at den blir gitt på samme betingelser som for den i 1934 meddelte tillatelse, nemlig:

«1. Tillatelsen utløper samtidig med A/S Falconbridge Nikkelverks kraftleiekonsesjoner, altså 1 juli 1944.

2. Rettstvister som måtte opstå mellom Falconbridge Nickel Mines Ltd., Toronto på den ene side og staten eller norske rettssubjekter på den annen side angående konsesjonen og selskapets virksomhet i Norge skal avgjøres ved norske domstoler og efter norsk rett.

Selskapet skal til enhver tid ha en fullmektig bosatt her i riket som i alle anliggender vedrørende konsesjonen og selskapets virksomhet i Norge er bemyndiget til å representere og forplikte selskapet. Såfremt selskapet ikke måtte opnevne nogen representant opnevnes denne med bindende virkning for selskapet av fylkesmannen i Vest-Agder.»

Hovedstyret har intet å bemerke ved at ingeniør Sverre B. Steen, Kristiansand, blir selskapets fullmektig her i riket.

Behandlet i møte den 16 januar 1937.»

Den i hovedstyrets skrivelse nevnte kgl. resolusjon av 12 juli 1929 er utvirket av Handelsdepartementet, som på foranledning under 4 februar 1937 har anført følgende:

«Med skrivelse av 28 f. m. oversendte det ærede departement hertil til uttalelse gjensvar av skrivelse av 16 s. m. fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet angående andragende fra Falconbridge Nickel Mines Ltd., Canada, om tillatelse til å er-

hverve ytterligere 1 500 aksjer à kr. 1 000 i Falconbridge Nikkelverk A/S idet aksjekapitalen i sistnevnte selskap utvides med kr. 1 500 000.

I anledning herav meddeles at dette departement intet har å bemerke til at andragendet innvilges på de av Hovedstyret foreslåtte vilkår.»

Departementet vil efter det foreliggende med Hovedstyret og Handelsdepartementet anbefale at den ansøkte tillatelse blir meddelt, og at den blir tilknyttet de av hovedstyret foreslåtte betingelser.

Man tillater sig således å

innstille:

Det tillates Falconbridge Nickel Mines Limited, Toronto, Canada, å erverve ytterligere 1 500 aksjer à kr. 1 000 i Falconbridge Nikkelverk A/S på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 12 februar 1937 innførte betingelser.

10. Statsregulering av Tunhovdfjord, Pålbufjord og Røungen.

(Endring av reguleringsbestemmelsene for statsregulering.)

Kgl. resol. av 19 mars 1937.

Stortinget har ifølge meddelelse fra dets presidentskap den 12 mars 1937 fattet beslutning om endring av reguleringsbestemmelsene for statsregulering av Tunhovdfjord, Pålbufjord og Røungen i Numedalslågen overensstemmende med innstilling fra skog- og vassdragskomiteen.

Man henviser herom til St. prp. nr. 13, 1937 og innst. S. nr. 57, 1937, hvorav avtrykk vedlegges.

Man vedlegger likeledes avtrykk av de ved kgl. resolusjon av 6 mai 1921 (vedrørende Tunhovdfjord) og kgl. resolusjon av 11 september 1925 (vedrørende Pålbufjord og Røungen) fastsatte reguleringsbestemmelser.

Som det fremgår av innstillingen og Stortingets beslutning overensstemmende med proposisjonen, når undtas at proposisjonens henvisning til lov om vassdragsreguleringer av 14 desember 1917 § 9,4 i 1ste ledd av det foreslåtte tillegg til reguleringsbestemmelsene er sløifet.

Departementet skal bemerke at sløifningen må ansees for å være av formell art, og man har intet vesentlig å bemerke ved den.

Komiteen uttaler som sin opfatning at departementet ikke har anledning til å gi

tillatelse til bruk av vannet undtagen for en kortere tid og i særlige tilfelle, f. eks. når der er vannfattige perioder.

Angående konsesjonsavgiftene går komiteen ut fra, hvad den har forstått også er departementets forutsetning, at disse i sin almindelighet skal betales i den tid vannet benyttes.

Departementet er enig i de av komiteen uttalte forutsetninger.

I henhold hertil vil man anbefale at der gjøres følgende tillegg til de ved kgl. resolusjon av 6 mai 1921 fastsatte reguleringsbestemmelser for Tunhøvd fjord og de ved kgl. resolusjon av 11 september 1925 fastsatte reguleringsbestemmelser for Pålbufjord og Røungen:

«Departementet kan under særlige omstendigheter uten hinder av bestemmelsene i avsnitt II gi en vannfalls- eller brukseier tillatelse til for et nærmere bestemt tidsrum å benytte driftsvann som er innvunnet ved reguleringen mot en godtgjørelse som i mangel av overenskomst fastsettes ved skjønn.

Departementet bestemmer i så fall i hvilken utstrekning reguleringsbestemmelsene for øvrig skal få anvendelse for vedkommende vannfalls- eller brukseier.»

Man skal således

innstille:

De ved kgl. resolusjon av 6 mai 1921 fastsatte bestemmelser for statsregulering av Tunhøvd fjord og de ved kgl. resolusjon av 11 september 1925 fastsatte bestemmelser for statsregulering av Pålbufjord og Røungen gis et tillegg som foreslått i Arbeidsdepartementets foredrag av 19 mars 1937.

11. Kunstsilkefabrikken A/S.

(Tillatelse til å leie fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab inntil 400 kW. prima kraft samt inntil 1500 kW. spillkraft i sommerhalvåret og inntil 2500 kW. spillkraft i vinterhalvåret.)

Kgl. resol. av 2 april 1937.

Med skrivelse av 17 mars 1937 fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har departementet mottatt en søknad, datert 30 januar 1937 fra Kunstsilkefabrikken A/S om tillatelse til å leie fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab inntil 400 kW. prima kraft til lys og motordrift, samt inntil 1500 kW. spillkraft i sommerhalvåret og inntil 2500 kW. spillkraft i vinterhalvåret til dampproduksjon.

Hovedstyrets skrivelse er sålydende:

«Fra Kunstsilkefabrikken A/S har Hovedstyret mottatt en søknad av 30 januar 1937 om tillatelse til å leie fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab inntil 400 kW. prima kraft til lys og motordrift, samt inntil 1500 kW. spillkraft i sommerhalvåret (1 april til 30 september) og inntil 2500 kW. spillkraft i vinterhalvåret (1 oktober til 31 mars) til dampproduksjon.

Søknaden lyder så:

Vi tillater oss herved å andra om Deres godkjenning av den mellom Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab og vårt firma inngåtte kontrakt om leie av elektrisk kraft til vår fabrikk, hvilken blir å utta fra Norsk Hydros kraftledning som fører like forbi vår eiendom.

Kraften skal benyttes til fremstilling av damp, drift av motorer og belysning.

Vi andrar om at den i konsesjonslovens § 22, punkt 4, nevnte avgift i dette tilfelle ikke må bli beregnet. De i kontrakten fastlagte priser og avregningsbetingelser vil i motsatt fall gjøre dampfremstilling med elektrisitet urentabel. Vi tillater oss dessuten å henvise til at vårt selskap blev muliggjort ved statsstøtte — garanti for kr. 500 000.

Vedlagt følger:

1. Gjenpart av kraftleiekontrakt.
2. Utskrift av vedtekter for vårt selskap.
3. Erklæring fra vårt styre i henhold til konsesjonslovens § 24.

Vi imøteser Deres velvillige innvilgelse av andragendet.»

De i søknaden påberopte dokumenter vedlegges.

Notodden bystyre har i møte 12 februar 1937 enstemmig vedtatt å anbefale søknaden.

Fylkesmannen i Telemark har intet hatt å bemerke, jfr. påtegning av 19 februar 1937 til Hovedstyret.

Hovedstyret skal bemerke:

Ifølge selskapets vedtekter er Kunstsilkefabrikken et uansvarlig selskap, hvis formål er å drive fabrikkvirksomhet, handel, formidling og deltagelse i andre foretagender. Selskapets forretningskontor og sete er Notodden.

Aktiekapitalen er 1 mill. kr., hvorav minst 8/10 skal være norsk, regnet på den måte som er fastsatt i § 19 i lov nr. 16 av 14 desember 1917 med senere tillegg og forandringer.

Den kraft selskapet leier fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab skal leveres ved fabrikk med 10 000 V. spenning.

For prima kraft (min. 150 kW.) skal betales kr. 40 pr. kW. pr. år.

For spillkraft i sommerhalvåret (min. 500 kW.) skal betales kr. 26 pr. kW. pr. år. For spillkraft i vinterhalvåret skal betales kr. 26

pr. kW. pr. år for inntil 1500 kW. og for forbruk over 1500 kW. skal betales kr. 40 pr. kW. pr. år. Der skal også i vinterhalvåret betales for minst 500 kW.

Kontrakten kan opsies av hver av partene med 6 måneders forutgående varsel, dog kan kontrakten tidligst bringes til ophør 2 år fra energileveringens begynnelse, respektive 31 desember 1939.

Hovedstyret vil anbefale at den søkte konsesjon meddeles og at den gjøres gjeldende så lenge kraftleiekontrakten av 10 juli 1936 mellom Kunstsilkefabrikken A/S og Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab står ved makt, dog ikke utover 1 januar 1948.

Da det her gjelder et fabrikkforetagende av rent spesiell art hvortil der er ydet statsgaranti, vil Hovedstyret foreslå at der ikke ilegges avgift.

For øvrig vil man anbefale at konsesjonen meddeles på vanlige betingelser således at disse i sin helhet blir sålydende:

1. *Leietid.*

Tillatelsen gjelder så lenge kraftleiekontrakten av 10 juli 1936 mellom Kunstsilkefabrikken A/S og Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab står ved makt, dog ikke utover 1 januar 1948.

2. *Styre og kapital.*

Selskapets styre skal ha sitt sete her i landet og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Av selskapets aktiekapital skal minst $\frac{8}{10}$ være på norske hender, regnet på den måte som er fastsatt i § 19 i lov nr. 16 av 14 desember 1917 med senere tillegg og endringer.

3. *Overdragelse av energi.*

Den erhvervede energi kan ikke overdras videre uten samtykke av vedkommende departement.

Handler selskapet herimot, skal det for hver gang erlegge en konvensjonalbot av inntil kr. 1 — en krone — pr. kW. pr. døgn etter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

4. *Kraftens anvendelse.*

Forsåvidt selskapet anvender energien til bedrift som ved røk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det av almene hensyn finner føie til å gripe inn, anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivningen.

5. *Norske funksjonærer og arbeidere.*

Selskapet skal til anlegg og drift utelukkende anvende funksjonærer og arbeidere som har norsk infødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog tillate undtagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag nogen i strid med foranstående bestemmelser er i selskapets tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

6. *Norsk arbeide og materiell.*

Selskapet skal ved bygning og drift av det elektriske anlegg anvende norske varer for såvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pct. overstiger den pris med tilagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pct. i forhold til utenlandsk vare — ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll).

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særlige hensyn gjør det påkrevet.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — procent av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7. *Forsikring.*

Forsikring tegnes i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

8. *Kraftavståelse.*

Selskapet er forpliktet til å avstå inntil 10 pct. av den leiede kraft til de kommuner, derunder også fylkeskommuner som Kongen bestemmer.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges uttatt efter depar-

tementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettets enten dette tilhører selskapet eller vannfallets eier.

Forårsaker kraftens uttagelse økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lock-out må ikke skje uten departementets samtykke.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av et år for hver gang kraft uttas.

Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Kontroll.

Selskapet har å underkaste sig de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av foranstående betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av selskapet efter nærmere bestemmelse av departementet.

10. Overtredelse av konsesjonsbetingelsene.

Overtredelse av foranstående poster 2 og 9 medfører i gjentagelsesstilfelle tap av konsesjonen således at reglene i lov nr. 16 av 14 desember 1917, om erhvervelse av vannfall m. v. §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse.

Behandlet i hovedstyremøte den 16 mars 1937.»

Man vedlegger sakens dokumenter, hvori blandt erklæring fra selskapets styre i henhold til erhvervslovens § 24 og avskrift av den omhandlede kraftleiekontrakt.

Departementet vil efter det foreliggende anbefale at søknaden innvilges. Tillatelsen anbefales meddelt på de av hovedstyret foreslåtte betingelser.

I vilkårenes post 1 er leietiden foreslått begrenset til 1 januar 1948. I post 8 er foreslått betinget 10 pct. kraftavståelse til kommuner. Avgift er ikke foreslått betinget, da det gjelder et foretagende hvortil det er ydet statsstøtte.

Man tillater sig således å

innstille:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917, kap. IV, Kunstsilkefabriken A/S å leie fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab inntil 400 kW. prima kraft til lys og motordrift samt inntil 1500 kW. spillkraft i sommerhalvåret (1 april til 30 september) og inntil 2500 kW. spillkraft i vinterhalvåret (1 oktober til 31 mars) til dampproduksjon.

12. A/S Raffineringsverket.

(Tillatelse til kraftleie fra staten (Langerak Kraftverk).)

Kgl. resol. av 2 april 1937.

Ved kgl. resolusjon av 25 juli 1929 fikk A/S Raffineringsverket tillatelse til å leie inntil 600 kW. elektrisk energi fra staten (Langerak Kraftverk). Herom henvises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner», bind XVI, side 52 fig. I skrivelse av 30 desember 1936 har selskapet søkt om konsesjon på økning av kraftkvantumet til 1200 kW.

Søknaden har vært forelagt for Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet som i skrivelse av 17 mars 1937 har avgitt følgende uttalelse:

«Med Arbeidsdepartementets påtegning av 5 januar 1937 har man mottatt til uttalelse en søknad av 30 desember 1936 fra Raffineringsverket A/S om konsesjon på ytterligere leie av kraft fra staten (Langerak Kraftverk), således at det konsederte kraftkvantum kommer til å omfatte i alt 1200 kW.

Søknaden er sålydende:

«Under henvisning til den av det ærede departement under 27 juli 1929 gitte konsesjon på leie av inntil 600 kW. elektrisk energi fra staten (Langerak Kraftverk) og vår kontrakt av 20/22 juli d. å. med Vassdragsvesenet, tør vi ved nærværende andra om at det konsederte kraftkvantum økes til 1200 kW.

Kontrakten omfatter 800 kW. fast og 175 kW. i overforbruk, men vi har for et år fremover gjort en avtale hvorefter vi på grunn av særskilte forhold kan belaste i alt inntil 1150 kW. Vi anser det derfor praktisk at konsesjon gis for et noget høiere kraftkvantum.»

Evje herredsstyre har i møte den 6 februar 1937 uttalt at det ikke har noget å bemerke til de omhandlede forandringer i konsesjonen.

Fylkesmannen i Aust-Agder har i påtegning hertil av 11 februar 1937 meddelt at han anbefaler søknaden innvilget.

Hovedstyret skal bemerke:

Ved kgl. resolusjon av 25 juli 1929 meddeltes Raffineringsverket A/S tillatelse til å leie inntil 600 kW. fra staten (Langerak Kraftverk). Tillatelsen gjelder så lenge kraftleiekontrakten av 25/30 juni 1927 — med eventuelt tillegg om økning av den leiede kraftmengde — står ved makt, dog ikke utover 1 juli 1944.

I konsesjonsbetingelsenes post 9 er fastsatt årlige avgifter på tilsammen kr. 1 pr. kW. i de første 5 år, kr. 1,50 pr. kW. i de neste 5 år og kr. 2 pr. kW. for den resterende tid. Herav tilkommer staten og kommuner

en halvpart hver. Avgiften beregnes av den kraft hvorav der skal betales leie.

Ved tilleggskontrakt av 20/22 juli 1936 med staten har Raffineringsverket A/S fått anledning til å øke sitt faste forbruk til 800 kW. med adgang til overforbruk — således at selskapet i alt kan utta inntil 975 kW.

For de første 220 kW. skal det betale kr. 108,70 pr. kW. pr. år og for det overskytende av det faste forbruk kr. 82 pr. kW. pr. år. For overforbruk utover 800 kW. betales 2½ øre pr. kWh.

Tilleggskontrakten løper til 1 juli 1950, og hovedkontrakten av 25/30 juni 1927 er samtidig forlenget tilsvarende (jfr. tilleggskontrakten § 5).

Hovedstyret tillater sig å foreslå at selskapets kraftleiekonsesjon av 25 juli 1929 forlenges inntil 1 juli 1950 og utvides til å omfatte i alt inntil 1200 kW. Avgiften til staten og kommuner foreslås beregnet som om konsesjonen helt fra 1929 hadde omfattet dette kvantum.

Behandlet i hovedstyremøte den 16 mars 1937.»

Departementet vil efter det foreliggende anbefale at selskapets kraftleiekonsesjon av 25 juli 1929 forlenges til 1 juli 1950 og utvides til å omfatte inntil 1200 kW. Avgiften til stat og kommuner anbefales beregnet som om konsesjonen helt fra 1929 hadde omfattet det hele kraftkvantum.

Man tillater sig således å

innstille:

Den A/S Raffineringsverket ved kgl. resolusjon av 25 juli 1929 meddelte konsesjon på leie av inntil 600 kW. elektrisk energi fra staten (Langerak Kraftverk) forlenges inntil 1 juli 1950 og utvides til å omfatte inntil 1200 kW.

De i konsesjonsbetingelsenes post 9 fastsatte avgifter til stat og kommuner blir å beregne som om konsesjonen den hele tid hadde omfattet 1200 kW.

13. A/S Union.

(Tillatelse til utvidelse av aksjekapitalen m. v.)

Kgl. resol. av 2 april 1937.

Ifølge den almindelige konsesjonslov av 14 desember 1917 nr. 16 § 36, annet ledd, kan et selskap med begrenset ansvar, som innehar eiendomsrett eller annen rettighet til vannfall som ved regulering kan utbringes i mer enn 5000 nat.HK. ikke utvide sin grunnkapital gjennom utstedelse av nye aksjer eller

parter uten tillatelse av Kongen eller den han dertil bemyndiger.

A/S Union ved advokat J. Grøn Lund har innsendt et andragende, datert 9 februar 1937 om tillatelse til å utvide sin grunnkapital og til å endre vedtektene. Andragendet er inntatt i nedenstående fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet innhentede uttalelse av 1 mars 1937:

«Med det ærede departements skrivelse av 12 februar 1937 har man mottatt til uttalelse et andragende av 9 februar s. å. fra A/S Union Co. ved advokat J. Grøn Lund om tillatelse til å utvide grunnkapitalen og til å endre vedtektene. Andragendet er sålydende:

«Jeg tillater mig herved å søke om at det med hjemmel av konsesjonslovgivning og selskapets vedtekter må bli gitt A/S Union (Union Co.) kgl. tillatelse til å utvide sin aksjekapital samt til å foreta de dermed sammenhengende endringer i vedtektene.

Jeg vedlegger en bekreftet avskrift av protokollen for ekstraordinær generalforsamling avholdt 5 d. m. Derav fremgår alle enkeltheter i den foreliggende plan for finansiell styrkelse av selskapet. Umiddelbart før generalforsamlingen hadde selskapet mottatt Arbeidsdepartementets skrivelse av 4 d. m. Som det vil sees fremsatte styret i generalforsamlingen et endringsforslag for å bringe beslutningen i best mulig overensstemmelse med hvad konsesjonsmyndighetene måtte antas å ville godkjenne. For ordens skyld vedlegger jeg også styrets redegjørelse til aksjonærene som i generalforsamlingen blev oplest av den administrerende direktør.

Et trykt eksemplar av selskapets nugjeldende vedtekter følger. I forbindelse med vedtektenes § 14 minner jeg om de vilkår som ved tidligere utvidelser av selskapets aksjekapital er satt i kgl. tillatelser av 27 oktober 1922 og 13 juni 1930.

Angående selskapets konsesjonsmessige eiendommer og rettigheter gis årlig innberetning bl. a. til Arbeidsdepartementet. Jeg tør derfor gå ut fra at disse forhold er kjent, så at det er overflødig her å gi nogen oversikt over dem. Skulde det ønskes, vil det naturligvis bli gjort. Det samme gjelder selskapets aksjonærforhold. Den nuværende aksjekapital tilhører praktisk talt i sin helhet norske statsborgere eller selskaper (institusjoner) som efter vår konsesjonslovgivning er å anse for norske. Dette fremgår av de aksjonæropgaver som hvert år er innsendt til konsesjonsmyndighetene.

Den foreliggende finansieringsplan vil muliggjøre gjennomførelsen av omfattende nybygnings- og moderniseringsprosjekter, hvis realisasjon er av betydelig interesse ikke bare for selskapet selv, men også for landet. Da de forskjellige ledd i planen griper nøaktig inn i hverandre, tør jeg henstille at den godkjennes i sin helhet uten ytterligere endring, og at den for kapitalutvidelsen efter den almindelige konsesjonslovs § 36 fornødne kgl. tillatelse meddeles uten betingelse.»

Man hitsetter likledes en skrivelse fra advokat Grøn Lund til departementet av s. d.:

«På Unions vegne har jeg med takk å erkjenne mottagelsen av det kgl. departements skrivelse av 4 d. m. og tillater mig hermed å oversende søknad av d. d. om tilnættelse for A/S Union (Union Co.) til å utvide sin aksjekapital, samt til å foreta de dermed sammenhengende endringer i selskapets vedtekter. Med søknaden følger de deri angitte bilag, styrets erklæring dog foreløbig i et ikke undertegnet gjennemslag. Den originale erklæring med styrets underskrift vil bli eftersendt en av de nærmeste dager.

For å påskynde saken er jeg så fri å ekspedere den direkte, idet jeg samtidig oversender en avskrift til Hovedstyret for Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen.

Bortsett fra de endringer som er direkte foranlediget ved departementets skrivelse av 4 d. m. er generalforsamlingens beslutning helt overensstemmende med det utkast som blev forelagt departementet med min skrivelse av 28 f. m. Dog er preferanseaksjene tillagt sin kumulative utbytterett fra 1 april istedenfor 1 januar — 1937. For enkelthets skyld er det også oppgitt å endre vedtektenes § 11, således at betingelsene for en minoritets rett til å kreve generalforsamling innkalt blir i overensstemmelse med den almindelige ordning i aksjelovens § 70, jfr. § 68, 2net ledd.

Union Co. vil være særdeles forbunden for å få sakens avgjørelse mest mulig påskyndet.»

Som det vil erindres avgav Hovedstyret i skrivelse av 3 februar 1937 en foreløbig uttalelse angående en påtenkt utvidelse av A/S Unions aksjekapital i forbindelse med en del endringer i selskapets vedtekter.

Angående aksjekapitalen uttalte hovedstyret at man gikk ut fra at den påtenkte utvidelse var påkrevet og at man i og for sig intet særlig hadde å bemerke ved denne, men man stilte sig tvilsom likeoverfor den foreslåtte utvidede adgang for utlendinger til å bli eier av aksjer. Idet man gikk ut fra at en utvidelse av den nuværende adgang for utlendinger til å eie aksjer var nødvendig for å gjennomføre en refinansieringsplan, fant man dog at der burde kunne gis selskapet tilsagn om at man vilde stille sig velvillig ved spørsmålet om adgang for Hambros Bank til å erhverve samtlige ordinære aksjer av kl. B. Med hensyn til preferanseaksjekapitalen, 2½ mill. kroner som selskapet selv mente å kunne skaffe i Norge uttalte hovedstyret at man la vesentlig vekt på at en sådan ordning blev gjennomført.

Med hensyn til påtenkte vedtektsforandringer uttalte hovedstyret under henvisning til erhvervslovens § 37 punkt 1 at man fant det tvilsomt om den foreslåtte endring i vedtektenes § 3 punkt 2 kunde godkjennes.

Efter de i generalforsamling 5 februar 1937 fattede beslutninger blir vedtektenes §§ 2 og 3, 2. ledd sålydende:

«§ 2.

Aksjekapitalen er kr. 22 500 000 fordelt på 1 125 000 aksjer, hver pålydende kr. 20 og fullt innbetalt. Aksjene lyder på navn.

Aksjene er delt i tre klasser:

1. 125 000 preferanseaksjer, samlet pålydende kr. 2 500 000. Preferanseaksjene skal fra 1 april 1937 være fortrinnsberettiget til kumulativ dividende 6½ pct. p. a. av selskapets nettooverskudd, efterat alle driftsutgifter er dekket og efter lovbefalt avsetning til fonds og sådan avskrivning på selskapets aktiva som styret og/eller representantskapet måtte bestemme. Rett til ytterligere utbytte har preferanseaksjene ikke. Preferanseaksjene skal — om generalforsamlingen så bestemmer med simpelt flertall av de avgitte stemmer — efter 2 januar 1942 av selskapet kunne innløses når som helst med seks måneders rekommandert varsel til de i aksjeboken noterte eiere til en kurs av 105 pct. med tillegg av hvad det måtte mangle av den kumulative 6½ pct. dividende, beregnet til innløsningsdagen. Hvis beslutningen om innløsning kun omfatter en del av preferanseaksjekapitalen, avgjøres det ved loddtrekning hvilke aksjer skal innløses.
2. 700 000 ordinære aksjer kl. A, samlet pålydende kr. 14 000 000. Disse aksjers rett til utbytte er begrenset ved de rettigheter som tilkommer preferanseaksjene og de ordinære aksjer klasse B.
3. 300 000 ordinære aksjer klasse B, samlet pålydende kr. 6 000 000. Disse aksjer skal med hensyn til utbytte ha følgende rettigheter: Forsåvidt representantskapet beslutter for et regnskapsår å utdele utbytte til de ordinære aksjer, efterat preferanseaksjene har fått det dem tilkommende utbytte, skal av det beløp der utdeles som utbytte til de ordinære aksjer, aksjene av klasse B først ha — ikke kumulativt — 3 pct. utbytte. Overskytende utbytte fordeles med like stor procentsats på samtlige ordinære aksjer.

I generalforsamling av alle selskapets aksjonærer har de ordinære aksjer klasse A en stemme for hver aksje, likeledes preferanseaksjene undtagen når det gjelder beslutning om innløsning av preferanseaksjer. De ordinære aksjer klasse B har ingen stemmerett undtagen forsåvidt angår spørsmål om vedtektsendringer som berører forholdet mellom de forskjellige klasser av aksjer (hvortil ikke skal regnes spørsmål om innløsning av preferanseaksjer). Ved behandlingen av disse spørsmål har samtlige aksjer en stemme både i den almindelige generalforsamling og i de særskilte generalforsamlinger i henhold til aksjelovens § 71, fjerde ledd.

§ 3, 2. ledd.

Enhver eiendomsovergang av aksjer må for å være gyldig overfor selskapet anmeldes for styret. Uansett om vedkommende aksjer tidligere har tilhørt norske statsborgere eller ikke har styret — hvis ikke efter overdragelsen minst $\frac{8}{10}$ såvel av den ordinære aksjekapital klasse A som av preferansekapitalen blir å anse som norsk efter den almindelige konsesjonslovs § 37 — å nekte godkjennelse av eiendomsovergang av aksjer av disse to

klasser til ikke norske statsborgere eller selskaper eller til norske selskaper hvis grunnkapital ikke for minst $\frac{8}{10}$ er norsk, herfra dog undtatt Norges Bank, norske sparebanker og norske aksjebanker.»

Hovedstyret skal bemerke:

I sammenligning med det tidligere foreliggende forslag er der i § 2 punkt 1 den forandring at preferanseaksjenes rett til utbytte skal begynne å løpe fra 1 april istedenfor 1 januar 1937.

Denne endring gir ikke anledning til nogen bemerkning.

Endringen i paragrafens siste ledd om at også preferanseaksjer skal ha en stemme hver må sees i forbindelse med den foreslåtte endring i bestemmelsen i § 3 punkt 2 om hvem der kan eie aksjer i selskapet.

Efter det tidligere forslag skulde ordinære aksjer av kl. B og preferanseaksjer kunne eies såvel av nordmenn som av utlendinger, mens adgangen for utlendinger til å eie ordinære aksjer av kl. A var begrenset til $\frac{2}{10}$ av disse aksjer.

Efter den vedtatte endring er adgangen for utlendinger til å eie preferanseaksjer begrenset på samme måte som for ordinære aksjer av kl. A.

Hovedstyret antar at der ikke bør reises nogen innvending mot en sådan bestemmelse og vil anbefale § 3, 2. ledd approbert forsåvidt dertil er anledning, jfr. erhvervslovens § 37 punkt 1.

Med denne begrensede adgang for utlendinger til å eie preferanseaksjer skulde der ikke være noget til hinder for at disse aksjer får 1 stemme hver på samme måte som ordinære aksjer av kl. A og man vil også anbefale at § 2 blir approbert.

De øvrige vedtektsendringer gir ikke anledning til nogen bemerkning fra hovedstyrets side.

Angående utvidelsen av aksjekapitalen har hovedstyret intet å bemerke utover hvad man tidligere har uttalt.

Samtlige dokumenter, hvoriblandt erklæring fra A/S Unions styre i henholdt til erhvervslovens § 24, vedlegges.

Behandlet i møte den 26 februar 1937.»

Saken har vært forelagt Handelsdepartementet, som i skrivelse av 8 mars 1937 uttaler:

«Nærværende departement har ikke noget å bemerke til at det ved kgl. resolusjon søkes utvirket tillatelse for A/S Union til å utvide grunnkapitalen overensstemmende med den av selskapet i ekstraordinær generalforsamling den 5 februar d. å. fattede beslutning, og at der meddeles kgl. approbasjon på de i

samme generalforsamling gjorte vedtektsendringer.»

Departementet skal bemerke:

A/S Unions aksjekapital utgjør for tiden 14 mill. kroner, fordelt på 700 000 fullt innbetalte, på navn lydende aksjer. Disse aksjer må bare eies av norske statsborgere eller av selskaper hvis grunnkapital for minst $\frac{8}{10}$ vedkommende er norske, herfra dog undtatt Norges Bank, norske sparebanker og norske aksjebanker.

Aksjekapitalen aktes nu utvidet med 8,5 mill. kroner, således at den samlede kapital blir 22,5 mill. kroner. Hver aksjes pålydende skal (som tidligere være kr. 20. Aksjene tenkes delt i 3 klasser, nemlig:

1. 125 000 preferanseaksjer, samlet pålydende 2,5 mill. kroner.
2. 700 000 ordinære aksjer klasse A samlet pålydende 14 mill. kroner (den nuværende aksjekapital).
3. 300 000 ordinære aksjer klasse B, samlet pålydende 6 mill. kroner.

Ifølge vedtektsendringer, besluttet i generalforsamling den 5 februar 1937, skal preferanseaksjene fra 1 april 1937 være fortrinnsberettiget til en kumulativ dividende av $6\frac{1}{2}$ pct. p. a. av selskapets nettooverskudd. De skal efter beslutning av generalforsamling efter 1 januar 1942 av selskapet kunne innløses efter en kurs av 105 pct. med tillegg av hvad der måtte mangle av den kumulative $6\frac{1}{2}$ pct. dividende. Minst $\frac{8}{10}$ av preferansekapitalen skal være norsk.

De ordinære aksjer av kl. A's rett til utbytte er begrenset ved de rettigheter som tilkommer preferanseaksjene og de ordinære aksjer av kl. B (jfr. nedenfor). Minst $\frac{8}{10}$ av den ordinære kapital kl. A. skal være norsk.

Forsåvidt der — efterat preferanseaksjene har fått det dem tilkommende utbytte — besluttet utdelt utbytte til de ordinære aksjer, skal aksjene av klasse B først ha 3 pct. utbytte (ikke kumulativt). Overskytende utbytte fordeles med like stor prosentsats på samtlige ordinære aksjer. Den ordinære kapital B kan tilhøre utlendinger. De overtas av Hambros Bank, London, som har samtykket i at 5 mill. kroner av selskapets kassekreditt i banken overgår til aksjer, hvorhos banken videre er villig til å yde ytterligere 1 mill. kroner som tilskudd til kapitalen, tilsammen 6 mill. kroner. Den påtenkte refinansiering vil således bringe selskapet 3,5 mill. kroner i ny kapital.

Efter de besluttede vedtektsendringer skal av selskapets nye kapital på 22,5 mill. kroner minst 13,2 mill. kroner være norsk.

I generalforsamling av alle selskapets aksjonærer skal de ordinære aksjer klasse A ha en stemme for hver aksje, likeledes preferanseaksjene undtagen når det gjelder beslutning om innløsning av preferanseaksjer. De ordinære aksjer klasse B har ingen stemmerett undtagen forsåvidt angår spørsmål om vedtektsendringer som berører forholdet mellom de forskjellige klasser av aksjer (hvortil ikke skal regnes spørsmål om innløsning av preferanseaksjer). Bortsett fra sistnevnte tilfelle, hvor ifølge aksjelovens § 71 den almindelige generalforsamlings beslutning også skal behandles av særskilte generalforsamlinger dannet av innehaverne av de forskjellige klasser av aksjer, vil således de norske aksjonærer råde over minst $\frac{8}{10}$ av stemmene.

Angående vedtektsendringer som er besluttet enstemmig i generalforsamling den 5 februar 1937 henviser man forøvrig til Hovedstyrets ovenstående uttalelse, hvor endringene er inntatt i sin helhet. Man vedlegger et avtrykk av de nugjeldende vedtekter.

Departementet antar at den besluttede utvidelse av selskapets aksjekapital er påkrevet for gjennomførelse av de nybygnings- og moderniseringsprosjekter, som selskapet har funnet nødvendige.

Man går med Hovedstyret ut fra at en utvidelse av den nuværende adgang for utlendinger til å eie aksjer er nødvendig for å gjennomføre en refinansieringsplan. Under henvisning til hvad der foran er anført om størrelsen av de forskjellige aksjegrupper, om adgangen for utlendinger til å erverve aksjer og om disses stemmerett, finner departementet den besluttede utvidelse ubetenkelig. Man vil anbefale at der gis tillatelse til denne.

Justisdepartementet har på foranledning i skrivelse av 22 mars 1937 uttalt at det ved en tillatelse efter lovens § 36, annet ledd, til å utvide aksjekapitalen kan bestemmes at en viss del av kapitalen kan være utenlandsk. I en tilleggskrivelse av 2 april 1937 uttaler Justisdepartementet: «Spørsmål om tillatelser av den omhandlede art bør forelegges Stortinget i alle tilfelle hvor tillatelsen til nyttegning av utenlandsk kapital kan medføre at utlendinger får nevneverdig innflytelse (eller i tilfelle nevneverdig øket innflytelse) i vedkommende selskaps anliggender. En slik innflytelse vil imidlertid være utelukket i nærværende tilfelle, hvor den utenlandske del av kapitalen er uten stemmerett i andre spørsmål enn de som gjelder forholdet mellom de forskjellige klasser av aksjer.»

Dette departement antar efter det foran anførte at den besluttede utvidelse av aksje-

kapitalen med de besluttede stemmerettsregler ikke vil gi utenlandsk kapital nevneverdig øket innflytelse i selskapet. Man antar således at det ikke er nødvendig å forelegge saken for Stortinget.

Departementet har intet å bemerke ved de besluttede vedtektsendringer som anbefales godkjent.

Man tillater sig således å

innstille:

1. Det tillates i medhold av den almindelige konsesjonslov av 14 desember 1917 § 36, annet ledd, Aktieselskapet Union (Union Co.) å utvide sine grunnkapital 14 mill. kroner ved utstedelse av preferanseaksjer til et beløp av 2,5 mill. kroner og ved utstedelse av nye ordinære aksjer til et beløp av 6 mill. kroner, således at selskapets samlede grunnkapital vil utgjøre 22,5 mill. kroner fordelt på 1125 000 aksjer à kr. 20.
2. De i generalforsamling i A/S Union den 5 februar 1937 besluttede vedtektsendringer godkjennes.

14. Stavanger kommune.

(Tillatelse til å regulere Hogganvatn i Forsand herred, Rogaland fylke, og til å overføre vannet til Flørlivassdraget m. v.)

Kgl. resol. av 7 mai 1937.

Med skrivelse fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 22 april 1937 har departementet mottatt en søknad, datert 29 desember 1936, fra Stavanger kommune om tillatelse til å regulere Hogganvatn i Frafjordvassdraget og overføre vannet til Flørlivassdraget.

Søknaden er sålydende:

«Efter beslutning av Stavanger Bystyre av 11 ds. søkes herved på Stavanger kommunes vegne i henhold til reguleringsloven av 14 desember 1917 om tillatelse til å regulere Hogganvannet i Frafjordvassdraget i Forsand herred og til å overføre vannet til Flørlivassdraget.»

Hensikten med reguleringen og overføringen er å skaffe Stavanger Elektrisitetsverk øket driftsvann til kraftstasjonen i Flørliv for derved å sikre Stavanger bys forsyning med elektrisk energi for det almindelige behov og for byens industri.

Konsesjonen søkes på grunnlag av vedlagte plan (bilag 1), som formodes å inneholde alle de i reguleringslovens § 5 a forlangte opplysninger.

Videre henvises til bilag 2, hvori er besvart alle de i samme lovs § 5 b—f nevnte spørsmål.

Således som forholdene ligger an, kommer formentlig bestemmelsen i reguleringslovens § 5 g, jfr. § 9 ikke i betraktning.

I bilag 3 er nærmere redegjort for den juridiske situasjon med særlig henblikk på de i reguleringslovens § 8, 2net punkt, nevnte forhold.

Man anmoder om at konsesjon må bli meddelt for ubegrenset tid i henhold til reguleringslovens § 10,2, og at de årlige avgifter til stat og kommune må bli fastsatt så lave som mulig, bl. a. under hensyntagen til at der for den nuværende regulering i Flørli-vassdraget betales de samme avgifter til Forsand kommune som i sin tid blev fastsatt for det private selskap A/S Flørli Kraft- og Elektrosmelteverk, og at disse er høiere enn vanlig for kommunale anlegg under lignende forhold.

Det vil fremgå av bilag 3 at andragendet støtter sig til en rekke håndgivelser som dels gir Stavanger rådighet over storparten av de direkte engasjerte vassrettigheter og dels representerer de nedenforliggende interessenters samtykke til overføring.

Hvis andragendet innrømmes, er det forutsetningen at Stavanger skal erverve bl. a. rettighetene i Hogganvann (fra Fed og Øvre Espedalen) overensstemmende med bilag 4, 5 og 6, og tilby oppgjør til de nedenforliggende interessenter på grunnlag av bilag 7 og 8 i henhold til det i bilag 3 anførte.

Ved siden herav må der antagelig også foranlediges en ekspropriasjonsforretning for at mulige rettighetshavere som står utenfor håndgivelserne ikke skal bli forurettet.

Disse håndgivelser utløper den 1 juli 1938. Hensynet hertil og også hensynet til Stavangers interesser av snarest mulig å skaffe øket elektrisk energi gjør det særdeles ønskelig at nærværende konsesjonsandragende fremmes med størst mulig hurtighet.

Hvis andragendet ikke kan avgjøres så hurtig at en eventuell skjønnsforretning kan påstevnes til foretagelse senest på eftersommeren 1937, kan det komme til å bety ikke bare 1 års forsinkelse, men også en trussel mot håndgivelserne, da befarings av åstedet ikke kan foretas uten i sommermånedene.

Man har i størst mulig grad søkt å sikre sig overenskomst med alle interessenter. Man går dog som før nevnt ut fra at man i og med konsesjonsandragendets innvilgelse, får anledning til innenfor den ramme som er trukket i nærværende ansøking med bilag, å kreve ekspropriasjon etter reguleringslovens § 16.

Med henblikk herpå anser man det også ønskelig at det i konsesjonen bestemmes at skjønn og overskjønn skal avgis av skjønnsmenn som Kongen særlig opnevner (reguleringslovens § 20).

Ved innvilgning av nærværende andragende vil ansøkingen av 28 mai d. å. om tillatelse til overføring av Lodderviks- og Krokevassdraget til Flørli falle vekk og kun opprettholdes for Krokevassdraget, som allerede utnyttes i Flørli kraftanlegg.

I henhold til foranstående tillater vi oss å andra om

- 1) tillatelse til å regulere Hogganvann i Frafjordvassdraget i Forsand herred,

- 2) å overføre vannet i Hogganvann til Flørli nedslagsfelt,
- 3) at det i konsesjonen fastsettes at skjønn og overskjønn skal avgjøres av skjønnsmenn som Kongen særlig opnevner.»

Man hitsetter den forannevnte skrivelse fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 22 april 1937:

«Stavanger kommune ved Stavanger Elektrisitetsverk søker under 29 desember 1936 om tillatelse til å regulere Hogganvatn i Frafjordvassdraget i Forsand herred og til å overføre vannet til Flørli nedbørfelt.

Hensikten er å skaffe elektrisitetsverket øket driftsvann til kraftstasjon i Flørli for å sikre byens forsyning med elektrisk energi for det almindelige behov og for dens industri. Byen får sin elektrisitetsstilførsel fra anleggene i Oltedal i Gjestal, — bygget 1907—09, Oltesvik i Høle — bygget som provisorisk anlegg i 1915—16 og i endelig form i 1935—36 — og fra Flørli i Forsand — kjøpt i 1926 av A/S Flørli Kraft- og Elektrosmelteverk.

Energiproduksjonen, som for 1935—36 er angitt til 87,8 mill. kWh. med en maksimalbelastning av ca. 19 200 kW., har vært i jevn vekst og det regnes med at den vil fortsette.

Anleggene i Oltedal og Oltesvik er nu fullt utbygget. Ved Flørlianlegget er det derimot anledning til betydelige utvidelser ved overførsel av vann fra tilstøtende vassdrag og ansøkeren er stanset ved en overføring av den øvre del av Frafjordvassdraget som det gunstigste.

Den foreliggende plan går ut på i 1. byggetrin å senke Hogganvatn 18,0 m ved en ca. 525 m lang tappetunnel som fører over til Flørlivassdragets nedbørfelt og i 2. byggetrin å demme op vatnet ca. 10 m. Tappetunnelen er med lukesjakt og reguleringsluke beregnet å komme på kr. 200 000. Reguleringsdammen er hittil ikke detaljbehandlet av ansøkeren, men er i sin tid av andre interesserte beregnet å koste kr. 300 000.

Hogganvatn ligger ca. 850 m o.h., er 0,76 km² stort og har et nedbørfelt på 7,3 km². Ved senkningen opnåes et magasin på 9 mill. m³ som ved opdemningen økes til 17,5 mill. m³. Med dette regner ansøkeren å få en regulert vannføring fra Hogganvatn på 0,6 sm³ motsvarende en kraftmengde på 5 900 naturHK. i det 738 m høie fall i Flørli.

Manøvreringen av Hogganvatn skal skje ved hjelp av luken i tappetunnelen og at dammen aktes, når den i sin tid bygges, anordnet som fast overløpsdam uten manøvrerbare tappeluger. Da vannføringen i Frafjordvassdraget ikke vil kunne økes ut over det naturlige avløp til eventuell skade for

nedenforliggende strøk antar søkeren at manøvreringsreglementet bare behøver å bestemme at slipningen skal skje etter Flørli kraftanleggs behov.

Hogganvatn angis å ligge i øde fjell og utenfor de vanlige turistruter, der finnes ingen veier og foregår ingen trafikk på vatnet hverken sommer eller vinter. Der er ingen stølsdrift eller utslåtter, bare fjell med sparsomt sauebeite i kløftene. Ved 10 m opdemning angis å bli neddemmet ca. 190 dekar praktisk talt uproduktivt fjell. Søkeren opplyser at vatnet er fisketomt og at der ikke foregår ferdsl eller fiske i vassdraget ovenfor gården Håland. Men fra denne og nedover foregår en del laks- og ørretfiske. Om fisket anføres at gården Frafjord har bortleid sin rett til sportsfiskere for kr. 600 pr. år med plikt for utleieren til ikke å drive laksefiske i sjøen. De øvrige gårder driver for tiden fisket for egen regning, deres rett har tidligere vært bortleid til sportsfiskere for tilsammen ca. kr. 450 pr. år. Søkeren forutsetter at mulig skade på fisket blir å

erstatte de enkelte eiere etter overenskomst eller skjønn.

Vassdraget fra Hogganvatn til fjorden angis å ha en samlet lengde på ca. 30 km. Bare de nederste 6 km av dalen er for tiden bebodd og her ligger ialt 6 gårder.

Søkeren redegjør for tidligere planer for utnyttelse av Frafjordvassdraget. Et projekt gikk ut på å nyttiggjøre et nedbørfelt på ca. 60 km² og et bruttofall på 488 m med kraftstasjon på Brådland. Et annet tok sikte på å utnytte 270 m fra Moenflaten til Brådland. Søkeren mener at nogen utbygning neppe vil kunne bli regningssvarende og er iallfall ikke tenkelig med de nuværende kraftpriser og så lenge der er så mange andre meget billigere nyttbare fall i distriktet.

Av bilag 3 til andragendet og senere innsendte opplysninger fremgår at overføringen berører følgende 9 gårder som har vannrettigheter i Frafjordvassdraget mellom Hogganvatn og sjøen likeledes hvor mange fallmeter — uansett om de kan utnyttes eller ei — der tilligger hver gård:

Øvre Espedal, g.nr. 48	ca. 100 fallm	
Fed, » 62	» 300 »	
Moen, » 61	» 190 »	
Eikeskog » 60	» 160 »	
Brådland » 59	» 30 »	($\frac{1}{2}$ av ca. 60 m)
Håland » 58	» 30 »	—»—
Molaug » 57	» 3 »	($\frac{1}{2}$ av ca. 6 m)
Kommedal » 56	» 5 »	(—»— 10 m)
Frafjord » 55	» 30 »	

Tilsammen ca. 848 m

Søkeren har håndgivelse på vannrettighetene under Øvre Espedal og Fed og samtykke til overføringen fra eierne av de vannrettigheter som tilligger de øvrige 7 gårder. En andelseier av det under Kommedal liggende fall forlanger dog dobbelt så stor erstatning som de øvrige relativt sett. Han opplyser at gårdene Brådland, Håland, Molaug, Kommedal og Frafjord har betinget sig særskilt erstatning for skade på fisket.

Efter undersøkelse i panteregistret og henvendelse til bygdekjente folk mener søkeren at der ikke er noe som tyder på at det ikke er innhentet samtykke fra samtlige eiere av vannrettighetene. Skulde sådant samtykke mangle vil det være fra helt underordnede brøker av de ved enkelte gårder bestående fellesskap.

Søkeren ber om at konsesjonen må bli meddelt for ubegrenset tid i henhold til reguleringslovens § 10,2 og at de årlige avgifter til stat og kommune må bli fastsatt så lave som mulig, bl. a. under hensyntagen til at

den avgift til kommuner som betales for den nuværende regulering i Flørlivassdraget er høiere enn vanlig for kommunale anlegg under lignende forhold.

Hvis andragendet ikke avgjøres så hurtig at en eventuell skjønnsforretning kan påstevnes til foretagelse senest på eftersommeren 1937, kan det komme til å bety ikke bare 1 års forsinkelse, men også en trussel mot håndgivelsene da befarung av åstedet ikke kan foretas uten i sommermånedene.

Søkeren anser det ønskelig at det bestemmes at skjønn og overskjønn skal avgis av skjønnsmenn som Kongen særlig opnevner, jfr. reguleringslovens § 20.

Søkeren opplyser at ved innvilgning av nærværende andragende vil søknad av 28 mai 1936 om tillatelse til overføring av Lodderviks- og Krokevassdraget til Flørli falle bort forsåvidt Lodderviksvassdraget angår — Krokevassdraget utnyttes allerede i Flørli Kraftanlegg.

Stavanger Elektrisitetsverk søker under 6

april 1937 om tillatelse til å utferdige stevningen etter reglene i reguleringsloven av 14 desember 1917 § 16, første ledd.

Andragendet har vært til behandling i distriktet med følgende resultat:

Forsand herredsstyre uttaler i møte 21 januar 1937 bl. a. at det intet har å innvende da alle nu kjente rettighetshavere i Espedalen og Frafjorddalen ifølge sakens dokumenter har samtykket i overføringen. Det er enig med ansøkeren i at den jord som blir satt under vann ved opdemningen ikke kan sies å skade almene interesser, da det i herredet ellers er tilstrekkelig heiebeiter. Om overføringen vil avstedkomme skadelige forandringer i den gjenværende del av Frafjordvassdraget vil først tiden vise.

Herredsstyret mener at det ikke skulde være nødvendig at skjønsmennene opnevnes av Kongen og at lokale skjønsmenn kjent med de stedlige forhold i dette tilfelle skulde ha de beste forutsetninger for å avgi upartisk skjønn. Herredsstyret vil dog ikke motsette sig opnevning av Kongen hvis det blir tatt hensyn til det som er fremholdt.

Vedrørende avgiftene bemerker herredsstyret at det sikkerlig ved fastsettelsen av kjøpesummen for Flørli Kraftanlegg blev tatt hensyn til de påhvilende avgifter, men det finner det rimelig at avgiftene vedrørende Hogganvatn settes til kr. 0,50 pr. nat.HK., det samme som erlegges ved Maudal Kraftanlegg, som også ligger i Forsand. Da der i Forsand er adskillig arbeidsledighet ber herredsstyret om at det må bli tatt hensyn hertil under anleggsarbeidet.

Rogaland Fylkes Elektrisitetskontor anfører under 5 februar 1937 bl. a. at skade eller ulemper som anlegget kan forvolde på jord, skog, beite eller annen eiendom etter de fremlagte dokumenter og fotografier samt herredsstyrets uttalelse må antas å bli minimal. Det samme gjelder ferdsel og fløtning idet nedbørfeltet for den overførte vannmengde ikke representerer mere enn ca. 8 pct. av Moenelvns nedbørfelt og 5 pct. av samlet nedbørfelt regnet til inntaket for de anlegg hvorved Frafjordvassdraget eventuelt kan utnyttes.

Reduksjonen i utnyttbar kraftydelse som følge av overføringen er beregnet til 2160 nat.HK., men den amhandlede del av Frafjordvassdraget er meget kostbart å bygge ut. Hvad laksefisket angår anføres at den del av elven hvori dette drives vil bli berøvet vann fra ca. 5 pct. av det samlede nedbørfelt så nogen vesentlig skade kan det neppe bli påført.

For Stavanger elektrisitetsforsyning vil en regulering og overføring av Hogganvatn være av meget stor betydning, idet byen på denne måte skaffer sig anledning til større utvidelser i en forhåndenværende kraftstasjon til rimelig pris. Elektrisitetsverkets belastningsforhold ligger nu således an at byen innen forholdsvis kort tid må sikre sig øket krafttilførsel, det må derfor antas at de fordeler som opnåes ved overføringen blir alt overveiende i forhold til de skader eller ulemper som forvoldes.

Under henvisning hertil samt til herredsstyrets uttalelse angående konsesjonsavgifter anbefaler kontoret andragendet innvilget.

Fylkesmannen i Rogaland anbefaler under 8 februar 1937 likeledes andragendet.

Inspektøren for Ferskvannsfiskeriene uttaler under 12 februar 1937 at Frafjordelven er en laks- og sjørrettelvt av ganske store muligheter fra naturens side, så en reduksjon av elvens vannføring utvilsomt vil virke uheldig, men han antar dog at fisket ikke er av sådan betydning at konsesjon bør nektes. Han foreslår — hvis hovedstyret ikke finner det urimelig — at fiskerieierne ved siden av erstatning for skaden på laksefisket får stilt til disposisjon et fiskerifond på kr. 10 000.

Hovedstyret skal bemerke følgende:

Ved den omsøkte regulering og overføring regner ansøkeren med en kraftinnvinning på 5900 nat.HK. i det 738 m høie fall i Flørli, der er da regnet med et gjennemsnittlig avløp av 80 sek.l. pr. km² som for Flørlivassdraget. Efter avløpsmålingene i Frafjordvassdraget og i nabovassdraget Tjodanåen ser det ut til denne beregning er forsiktig opsatt.

Skaden og ulempen ved foretagendet antas vesentlig å bestå i den virkning en reduksjon av vassdragets vannføring eventuelt kan øve på lakse- og sjørrettelvt i dettes nedre del og i reduksjonen av den utnyttbare kraftmengde.

Da den del av nedbørområdet som føres over ikke utgjør mere enn ca. 5 pct. skulde virkningen på det nevnte fiske neppe bli av noget omfang.

Hvad krafttapet i Frafjordvassdraget angår antar hovedstyret at man efter det foreliggende kan se bort fra den antydde utnyttelse av et fall på ialt 488 m og bare regne med det annet alternativ som forutsetter utnyttelse av et fall på 270 m. Ansøkeren har regnet krafttapet i dette fall til

2160 nat.HK. Oplysningene om muligheten av å utnytte Hogganvatn på Frafjordsiden er snau, man er tilbøielig til å anta at krafttapet iallfall ikke er høiere enn nevnte tall gir uttrykk for.

Det er utvilsomt at overføringen betyr store fordeler for Stavanger Elektrisitetsverk og at den må ansees som en rasjonell løsning av spørsmålet om øket krafttilførsel såvel teknisk som økonomisk. Man antar videre at den skade og ulempe som reguleringen og overføringen medfører må ansees for å være av mindre betydning i sammenligning med fordelene, herved også tatt i betraktning de påregnelige omkostninger ved gjennomførelsen av foretaket, jfr. reguleringslovens § 8,1.

Efter samme lovparagrafs punkt 2 bør overføring av vann fra et vassdrag til et annet ikke tillates «når ikke alle hvis rettigheter berøres av forminskelsen av vannføringen har samtykket i overføringen. Undertagelse kan dog gjøres under særlige omstendigheter, nemlig når de rettigheter hvis innehavere ikke har samtykket må ansees for å være av liten betydning i og for sig.»

Efter det oplyste foreligger samtykke fra samtlige kjente rettighetshavere til selve vassdraget, en av dem har riktignok forlangt forholdsvis større erstatning enn de andre, men han har ikke motsatt sig overføringen. Da manglende samtykke efter det foreliggende i tilfelle bare kan vedkomme helt underordnede rettigheter og som derfor må ansees for å være av liten betydning i og for sig, antar hovedstyret at også de i nevnte pkt. 2 opstilte forutsetninger er til stede. I henhold hertil anbefaler man at den omsøkte tillatelse gis.

Som vanlig for kommuner bør tillatelsen gis på ubegrenset tid, jfr. nevnte lovs § 10,2.

Ansøkeren ber om at de årlige avgifter må bli fastsatt så lave som mulig bl. a. av hensyn til at de avgifter som betales for den nuværende regulering i Flørlivassdraget — herunder også medregnet overføringen av Krokevatnsvassdraget — er høiere enn vanlig for kommunale anlegg. Forsand herredsstyre foreslår som nevnt kr. 0,50 pr. nat.HK. til kommunen som fastsatt ved Maudalsvassdraget. I konsesjonen av 16 november 1917 er avgiftene betinget med kr. 1 pr. nat.HK. til kommunen og kr. 1 til staten i de første 10 driftsår, derefter kan avgiften til staten forhøies, dog ikke utover kr. 2 pr. nat.HK. Ved kgl. resolusjon av 7 november 1930 er avgiften til staten nedsatt til kr. 0,50 for

10 år fra 1 januar 1929. Det synes efter dette rimelig å sette avgiften til stat og kommune til kr. 0,50 og kr. 0,50 pr. nat.HK.

Hogganvatn er efter det oplyste bare 0,76 km² stort og må antas for i sin helhet å være undergitt eiendomsrett. Noget vilkår om godtgjørelse en gang for alle til staten er derfor ikke opstilt, jfr. reguleringslovens § 13.

Hovedstyret finner det unødvendig å kreve avsatt fattigfond i henhold til nevnte lovs § 12,7, men har som vanlig ved kommunale reguleringer medtatt plikt til å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved anlegget ansatte arbeidere og deres familier.

Fiskeinspektøren antyder som nevnt opprettelse av et fiskerifond på kr. 10 000. Man står her overfor en bedømmelse av rent skjønnsmessig art. Hovedstyret er kommet til at man bør ha et slikt fond, som man under hensyn til at den del av nedbørområdet som tas bort, ikke utgjør mere enn ca. 5 pct. i forhold til det sted hvor laks og sjørret-fisket foregår, vil foreslå satt til kr. 5 000.

I henhold til nevnte lovs § 12,15 er opstilt vilkår om avgivelse av inntil 10 pct. av den ved reguleringen og overføringen innvunne kraft til kommuner og inntil 5 pct. til staten. Da konsesjonstiden er foreslått ubegrenset har man som vanlig i slike tilfelle medtatt lovens bestemmelse om ytterligere kraftavgivelse til de kommuner hvis interesser berøres av reguleringen.

De øvrige betingelser trenger antagelig ikke nogen nærmere begrunnelse herfra.

Hovedstyret har efter omstendighetene ikke funnet grunn til å betinge noget beløp til almindennende virksomhet m. v. eller plikt til å sørge for midlertidig forsamlingslokale, jfr. samme lovs § 12,4. Heller ikke til å betinge sikkerhet for opfyllelsen av de forpliktelse som ved anlegget eller dets drift pådras like overfor andre og for overholdelse av de opstilte betingelser, jfr. § 12,16.

Forsand kommune ber om at der må bli tatt hensyn til den arbeidsledighet som hersker i kommunen. Ansøkeren har under 2 mars 1937 gjort nærmere rede for arbeidsforholdene.

Hovedstyret finner ikke å kunne tilråde opstilt noget vilkår om beskjeftigelse av arbeidsløse innen Forsand, men anbefaler at det henstilles til ansøkeren å strekke sig så langt som mulig med hensyn til sådan beskjeftigelse.

Hovedstyret har ikke noget å bemerke ved ansøkerens forslag om at vannslipningen skjer efter Flørli kraftanleggs behov.

I henhold til foranstående anbefaler hovedstyret at den omsøkte tillatelse til å regulere Hogganvatn og til å overføre vannet til Flørlivassdraget meddeles på de i vedlagte utkast foreslåtte betingelser. Videre vedlegges utkast til manøvreringsreglement.

Stavanger Lysverkdireksjon har under 19 april 1937 med forbehold av bystyrets approbasjon godtatt disse betingelser.

Endelig anbefaler man at skjønsmennene som ansøkt opnevnes av Kongen i henhold til reguleringslovens § 20 og at stevningen tillates utferdiget efter samme lovs § 16,1.

Andragendet har vært bekjentgjort i Norsk Kunngjørelsestidende 13 og 15 januar 1937.

Man tilføier at behandlingen er bedt påskyndet mest mulig.

Behandlet i møte den 19 april 1937.»

Hovedstyrets utkast til konsesjonsbetingelser er sålydende:

1.

Konsesjon gis på ubegrenset tid.

Konsesjonen kan ikke overdras.

Det utførte regulerings- og overføringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vannfall nedenfor anlegget.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

For den økning av vannkraften som ved reguleringen og overføringen tilflivter eiere av vannfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.HK.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 0,50 pr. nat.HK.

Økningen av vannkraften beregnes på grunnlag av den økning av Flørlivassdragets lavvannføring som reguleringen og overføringen antas å ville medføre utover den vannføring, som har kunnet påregnes år om annet med de i Flørlivassdraget tidligere bestående reguleringer. Ved beregningen av denne økning forutsettes det at magasinene utnytttes på en sådan måte at vannføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hvad der i hvert enkelt tilfelle skal ansees som den ved reguleringen og overføringen

innvunne økning av vannkraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreer efterhvert som den ved reguleringen og overføringen innvunne vannkraft tas i bruk. Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Efter forfall svares 6 pct. rente.

3.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter efter post 2 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 16 skal, forsåvidt de ikke er fastsatt av Kongen, med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

4.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år, efterat konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

5.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere, som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate undtagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

6.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer forsåvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mere enn 10 pct. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare

ovennevnte prisforskjell — 10 pct. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av den utenlandske vares pris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pct. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske,

8.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeide eller pålegges nogen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøi og andre arbeidsmaterialer). Verktøi og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet, når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hvad de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almenntilgøiemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes efter samråd med et av arbeiderne opnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øiemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

10.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av nogen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrek-

kelig husrum efter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende regjeringsdepartements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å opsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller husleid hos ham. Uenighet om hvorvidt opsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til efter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved anlegget ansatte arbeidere og deres familier.

12.

Innen reguleringen og overføringen tas i bruk skal konsesjonæren til fremme av fisket i Frafjordvassdraget oprette et fond, hvis størrelse fastsettes til kr. 5000.

13.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende regulerings- og overføringsanlegget, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

14.

Vannslipningen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forstå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

15.

Anleggets eier skal efter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser, som i det offentliges interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte opdemningshøide og den tillatte laveste tapningsgrense betegnes ved et fast og tydelig vannstandsmerke, som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle kart som konsesjonæren måtte la opta i anledning av anlegget, skal tilstilles Norges Geografiske Opmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

16.

De vannfalls- og brukseiere som benytter sig av det ved reguleringen og overføringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etterhvert som utbygging skjer, inntil 10 pct. av den for hvert vannfall innvunne økning av kraften (beregnet som angitt i post 2). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pct. av kraften.

Når 30 år er forløpet fra konsesjonens meddelelse kan de kommuner hvis interesse berøres av reguleringen uansett den ovenfor betingede procent for kraftavgivelse og uten hinder av den foran fastsatte begrensning med Kongens samtykke etterhvert som kraft blir ledig kreve avgitt fra de av vassdragets vannfall der tilhører norske kommuner ytterligere kraft såvidt fornødent til å dekke deres eget behov eller til å forsyne deres innvånere med kraft til lys, varme, gårdsdrift, håndverk eller småindustri.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelser i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hvad enten ledningene tilhører anleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 procent rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 procent. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høi, fordi bare en mindre del av den kraft vannfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften istedet forlanges avgitt efter en maksimalpris, som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellem vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan såvel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5 år. Hvis eieren leier ut kraft, og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til nogen av leietagerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som

leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

17.

Anleggets eier underkaster sig de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelse av de opstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av anleggets eier efter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

18.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget, for hvilke reguleringen og overføringen kan medføre forpliktelser.»

Hovedstyrets utkast til manøvreringsreglement er sålydende:

1.

Reguleringsgrensene er:
 Øvre kote 861,0 m o.h.
 Nedre » 833,0 »
 Reguleringshøide 28,0 m

2.

Vannslipningen foregår efter kraftstasjonens behov.

3.

De tillatte reguleringsgrenser skal betegnes ved faste og tydelige merker.

4.

Til å forestå manøvreringen antas norsk statsborger som godtas av vedkommende departement.

5.

Mulig tvist om forståelsen av dette reglement blir å avgjøre av vedkommende regjeringsdepartement.

6.

Forandring i dette reglement kan alene foretas av Kongen efterat de interesserte har hatt anledning til å uttale sig.

Departementet skal bemerke:

Hensikten med reguleringen og overføringen er å skaffe Stavanger EV. øket drifts-

vann til verkets kraftstasjon i Flørli for å sikre byens forsyning med elektrisk energi. Kraftinnvinningen er opplyst å ville bli ca. 5900 nat.HK.

Hovedstyret finner denne beregning forsiktig.

Skaden og ulempen ved foretagendet består etter det opplyste vesentlig i skade på laks- og sjørretfisket i vassdragets nedre del og i reduksjon av vassdragets utnyttbare kraftmengde. Skaden på fisket antas ikke å ville bli av større betydning, idet den del av nedbørområdet som føres over ikke utgjør mer enn ca. 5 pct. av det hele. Det krafttap som overføringen vil bevirke i Frafjordvassdraget er av søkeren oppgitt til 2160 nat.HK. Hovedstyret antar at krafttapet iallfall ikke er høiere.

Efter det opplyste er det ingen av de kjente rettighetshavere som har motsatt sig overføringen.

Forsåvidt det skulde være nogen som ikke har samtykket, må disse efter det foreliggende antas å representere rettigheter av liten betydning, jfr. reguleringsloven § 8 pkt. 2.

Departementet antar med Hovedstyret at den skade og ulempe som reguleringen og overføringen vil medføre må ansees for å være av mindre betydning i sammenligning med fordelene, herved også tatt i betraktning de påregnelige omkostninger ved gjennomførelsen av foretagendet (etter foreliggende overslag kr. 500 000). Man finner således at betingelsene for å gi tillatelse til reguleringen og overføringen er tilstede, og vil anbefale den søkte tillatelse meddelt.

Konsesjonsbetingelsene anbefales fastsatt overensstemmende med hovedstyrets forslag.

Konsesjonen er foreslått meddelt på ubegrenset tid, som vanlig når det gjelder en kommune. Se betingelsenes post 1.

I post 2 er foreslått betinget en avgift til staten av kr. 0,50 og til kommuner av kr. 0,50 pr. nat.HK.

I post 12 er foreslått betinget et fiskerifond stort kr. 5000.

Videre er foreslått betinget 10 pct. kraftavståelse til kommuner og 5 pct. til staten, se post 16.

Fattigfond, fond til almindennende virksomhet, plikt til å sørge for forsamlingslokale samt sikkerhetsstillelse, er ikke foreslått betinget. Heller ikke godtgjørelse til staten en gang for alle, idet Hogganvatn må antas i sin helhet å være undergitt eiendomsrett.

Departementet finner ikke å kunne anbefale fastsatt noget vilkår om beskjefthet av arbeidsløse innen Forsand, men vil henstille til konsesjonæren å strekke sig så langt som mulig i så henseende.

Man vil videre anbefale fastsatt manøvreringsreglement for reguleringen og overføringen som gjeldende inntil videre overensstemmende med det av Hovedstyret utarbeidede utkast.

Endelig vil man anbefale at skjønn og takster i anledning av foretagendet blir å utføre av menn opnevnt av Kongen, og at stevning til skjønn tillates utferdiget efter reguleringslovens § 16, 1. Efter å ha innhentet forslag fra fylkesmannen i Rogaland vil man anbefale opnevnt følgende menn:

Skjønnsmenn:

1. Overingeniør P. Læg Reid, Bergen.
2. Gårdbruker Dankert Carlsen, Klepp.
3. Gårdbruker Olav Mjølensnes, Finnøy.
4. Gårdbruker Gabriel Joa, Sola.

Vara menn:

For nr. 1: Driftsbestyrer K. Kluge, Sandnes.
For nr. 2—4: Bankkasserer J. Haga, Høyland. Gårdbruker Johan Sørevaag, Ognå.

I henhold til det anførte tillater man sig å

innstille:

1. Det tillates i medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14 desember 1917 Stavanger kommune å foreta en regulering av Hogganvatn i Frafjordvassdraget i Forsand herred, Rogaland fylke, og å overføre vannet til Flørlivassdraget i det vesentlige overensstemmende med fremlagt plan. Tillatelsen meddeles på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 7 mai 1937 inntatte betingelser.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen og overføringen overensstemmende med det i Arbeidsdepartementets ovennevnte foredrag inntatte utkast som gjeldende inntil videre.
3. Til å utføre skjønn og takster i anledning av foretagendet opnevnes de i Arbeidsdepartementets ovennevnte foredrag foreslåtte menn.

Stevning til skjønn i anledning av foretagendet tillates utferdiget på den i reguleringslovens § 16,1, 2net ledd omhandlede måte.

15. A/S Vittingfoss.

(Tillatelse til å leie inntil 1000 el. HK. primarkraft og inntil 1200 el. HK. spillkraft fra Tønsberg E.V.)

Kgl. resol. av 7 mai 1937.

Fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har departementet mottatt følgende skrivelse, datert 30 april 1937, angående søknad fra A/S Vittingfoss om tillatelse til å leie 1000 el. HK. fra Tønsberg E.V.:

«Med det ærede departements skrivelse av 27 oktober 1936 har Hovedstyret mottatt til uttalelse en udatert søknad fra A/S Vittingfoss om tillatelse til å leie 1000 el. HK. fra Tønsberg E.V.

Søknaden lyder så:

«Undertegnede A/S Vittingfoss, som av Tønsberg kommune har kjøpt Vittingfoss Bruk med tilhørende eiendommer og rettigheter, undtatt kraftverk og vannfallsrettigheter, andrar herved om konsesjon i anledning av at der i forbindelse med salget er opprettet kontrakt om leie av 1000 HK. elektrisk kraft.

Vi henviser til vedlagte gjenpart av

- 1) Kjøpekontrakt datert 2 september 1936 mellom Tønsberg Elektrisitetsverk (Tønsberg kommune) og A/S Vittingfoss og
- 2) Kraftleiekontrakt datert 7 september 1936 mellom Tønsberg Elektrisitetsverk (Tønsberg kommune) og A/S Vittingfoss.

Til legitimasjon for at selskapet er norsk vedlegger vi

- 3) Utskrift av selskapets generalforsamlingsprotokoll forsåvidt gjelder den konstituerende generalforsamling.

Siden den konstituerende generalforsamling der ikke funnet sted forskyvninger i aksjonærforholdet. I samme forbindelse vedlegger vi

- 4) Erklæring datert 20 oktober 1936 fra selskapets styre angående det reelle forhold med hensyn til selskapets bestyrelse (lov nr. 16 av 14 desember 1917, § 24,2).

Med hensyn til konsesjonsbetingelsene tillater vi oss under henvisning til lov nr. 16 av 14 desember 1917, § 23, punkt 4 og 5, å gjøre oppmerksom på at Tønsberg kommune som eier av Vittingfoss Kraftverk ved reguleringsbestemmelser er bundet til forpliktelser av den art som loven foreskriver. Der henvises forsåvidt til reguleringsbestemmelser vedrørende Tunhøvdjorden (av 1921), Paalsbufjorden og Rødungen. Vi tillater oss å henstille at denne omstendighet blir tatt i betraktning ved fastsettelsen av konsesjonsbetingelsene.

Samtidig hermed er sendt konsesjonsandragende i anledning av erhvervelsen av Vittingfoss Bruks faste eiendommer.

Vi vedlegger

- 5) En gjenpart av konsesjonsandragendet datert idag.»

De i søknaden påberopte bilag vedlegges, bl. a. erklæring fra styret om at der ikke foreligger nogen avtale siktende til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse.

Det fremgår av den vedlagte utskrift av protokollen for den konstituerende generalforsamling at selskapets formål er trefordellingsindustri og enhver i forbindelse dermed stående virksomhet.

Aktiekapitalen er på kr. 390 000 hvorav kr. 190 000 er tegnet av Tønsberg kommune som del av kjøpesummen. Resten av kapitalen er likeledes på norske hender.

Kontrakten av 2/7 september 1936 mellom Tønsberg E.V. og A/S Vittingfoss omfatter følgende kraftleveringer:

1. A-kraft.

A/S Vittingfoss skal i kontraktstiden utta vann for produksjon av 736 kW., resp. 4,9 mill. kWh. pr. år i brukets kraftstasjon for overføring til papirfabrikken, sagbruket, til belysning og til C-sliperiet, eller for direkte drift av A-sliperiet.

For denne kraft skal A/S Vittingfoss betale 0,9 øre pr. kWh. Hvis vannet anvendes til direkte drift av A-sliperiet regnes energiforbruket til 700 kWh. pr. produsert tonn 50 pct. våt tremasse. Minimumsavgiften skal utgjøre kr. 36 000 pr. år.

2. B-kraft.

A/S Vittingfoss skal, så langt den disponible vannføring tillater det og kraften ikke er disponert på annen måte, kunne utta kraft utover den i punkt 1 nevnte grense — 736 kW., 4,9 mill. kWh. — for sliping av tremasse i A- eller C-sliperiet for anvendelse i papirfabrikken og for salg.

For denne kraft skal selskapet betale 0,36 øre pr. kWh. som uttas direkte eller fremkommer omregnet fra tremassetonn.

3. C-kraft.

A/S Vittingfoss skal i flomtider eller når kraft kan skaffes utenfra til en pris som Tønsberg E.V. finner akseptabel, ha adgang til å leie kraft, C-kraft, i form av vann for sliping av tremasse i B-sliperiet for salg eller i form av elektrisk energi til dampfremstilling.

For kraft, C-kraft, til sliping skal betales kr. 2 pr. tonn 50 pct. våt tremasse og for kraft til dampfremstilling skal der betales en pris pr. levert kWh., beregnet således at selskapet får samme brenselutgift for dampfremstilling med elektrisitet, som med annen brensel.

Kontrakten er for Tønsberg E.V. bindende til 1 juli 1956, men kan av kjøperen opsies med 6 måneders varsel til opphør 1 juli 1946 og 1 juli 1951.

Ytre Sandsvør herredsstyre har i møte 23 oktober 1936 enstemmig vedtatt å anbefale konsesjon gitt på følgende betingelser:

- «1. Fabrikken må ikke nedlegges eller forandres således at arbeidsstokken i nogen vesentlig grad forminskes. Fabrikkene må heller ikke selges til utlendinger eller andre selskaper der vil anlegge eller innskrenke bedriften således, at der inntreer arbeidsledighet. Kvotesalg må ikke i noget tilfelle finne sted.
2. Under ellers like vilkår, kvalitet og pris levert fabrikk, skal fortrinnsvis kun anvendes norsk råmaterieell. Likeså tremassen til papirfabrikasjonen produseres på stedet.
3. Ved bedriften skal der kun anvendes arbeidere fra Ytre Sandsvør, dog således at dem som tidligere har vært sysselsatt ved bedriften skal være fortrinnsberettiget, dersom vedkommende har hjemstavn i Ytre Sandsvør.
4. Selskapet skal opprette et fond til beste for arbeiderne ved bedriften ved en årlig avsetning av 2 pct. av selskapets nettofortjeneste, dog minst kr. 1500 pr. år. Dog må der være anledning til å regulere opad etter 5 års forløp. Fondet skal kunne benyttes under større arbeidsstans, og forøvrig etter fattiglovens bestemmelser.
5. De ved kjøpet overtatte jord- og skogeiendommer forutsettes drevet på forsvarlig måte og at skogen blir behandlet forstmessig.
6. Angående kraftkontrakten skal man innskrenke sig til å bemerke at det vilde være heldig om punkt 2 i § 9 kunde utgå og at punkt 2 i § 1 må forandres i overensstemmelse hermed. Likeså er man noget engstelig for at bestemmelsen i punkt 3 i § 1 om utnyttelsen av flomvannet kan komme til å få en uheldig innflytelse på driften, således at arbeidsforholdene kan bli så ustabile at det blir uheldig for kommunen.
7. Under henvisning til foranstående og overensstemmende med Skogutvalget vil man anbefale konsesjon gitt. Kommunen vil ikke gjøre sin forkjøpsrett gjeldende.

Sluttelig vil man bemerke at konsesjon til dette selskap ikke i nogen henseende må avsvække det ansvar som vannfallseieren i henhold til overenskomst av mai 1920 har overfor Ytre Sandvør kommune angående at bedriften holdes i gang.»

Fylkesmannen i Buskerud har i påtegning av 7 desember 1936 til Hovedstyret sluttet sig til de betingelser som er vedtatt av Ytre Sandsvør herredsstyre og tilføier følgende:

«Jeg vil understreke punkt 6, første punktum i herredsstyrets vedtak. Etter kraftleveringskontraktens § 9 punkt 2 skal B-kraft kun stå til kjøperens disposisjon når kraften

ikke er disponert på annen måte. Etter dette kan hele anvendelsen av B-kraft bli temmelig illusorisk, og dermed vil også driften av Vittingfoss Bruk og forholdene i Ytre Sandsvør kommune bli altfor avhengig av hvorledes selgeren disponerer B-kraften.»

Hovedstyret er kjent med at Ytre Sandsvør herredsstyre har anbefalt selskapets søknad om konsesjon på kjøp av bruket på samme betingelser som ovenfor nevnt. Hovedstyret antar at det særlig er punktene 4 og 6 i herredsstyrets vedtak som vedkommer spørsmålet om konsesjon på leie av kraft. De andre punkter bør formentlig sees sammen med spørsmålet om konsesjon på erverv av bruket som imidlertid ikke behandles av Hovedstyret.

A/S Vittingfoss har i skrivelse av 19 desember 1936 til Hovedstyret i det vesentlige bemerket følgende angående punktene 4 og 6 i Ytre Sandsvør herredsstyres vedtak av 23 november 1936:

ad 4. Selskapet foreslår 1 pct. — kr. 1000 — og 10 år.

ad 6. Selskapet fremholder at den hittil praktiserte flomdrift i B-sliperiet er bedre enn ingen drift, hvis der ikke kan skaffes helt jevn kraft til slipning året rundt til en pris som tremassefabrikasjonen tåler. Selskapet mener det er grunn til å anta at den utbygning av papirfabrikken som for tiden pågår vil medføre langt jevnere arbeidsforhold enn man tidligere har hatt ved Vittingfoss.

Hovedstyret bemerket i skrivelse av 18 januar 1937 til A/S Vittingfoss at kontrakten mellom selskapet og Tønsberg E.V. omfatter både leie av elektrisk kraft og av driftsvann, og da all denne kraft antagelig vil komme inn under erhvervslovens kap. IV om kraftleie, vil det komme til å handle sig om en betydelig større kraftmengde enn 1000 el. HK. som angitt i søknaden.

A/S Vittingfoss meddelte i skrivelse av 23 januar 1937 at de 1000 el. HK. er prima kraft, de øvrige HK. er spillkraft som kan variere fra 0 til 1200 HK. og som neppe vil kunne påregnes disponibel uten for kortere tidsrum og med avbrytelse.

Selskapet har gått ut fra at der i forbindelse med konsesjonsspørsmålet kun blir tale om prima kraft.

På underhåndshenvendelse meddeler imidlertid selskapets disponent at også spillkraften ønskes tatt med i konsesjonen, hvis dette er nødvendig efter loven.

Hovedstyret har forelagt et forslag til konsesjonsbetingelser for selskapet til uttalelse. I en skrivelse av 27 februar 1937 til Hovedstyret har det bedt om at bestemmelsen om

selskapets kapital må bli formulert slik at minst $\frac{2}{3}$ av kapitalen skal være norsk.

Videre anmoder selskapet om at den foreslåtte bestemmelse om 10 pct. kraftavståelse må bortfalle. Selskapet fremholder i den forbindelse at forholdet er ganske egenartet, idet Tønsberg kommune i sin tid etter henstilling fra Ytre Sandsvær har forpliktet sig til å reservere 1000 HK. for den industrielle bedrift på Vittingfoss. Det er de samme 1000 HK. A/S Vittingfoss nu har overtatt, og det vilde etter selskapets uttalelse være alt annet enn rasjonelt å redusere denne knapt tilmålte kraft ved å avstå nogen del til andre øiemed.

Selskapet anmoder enn videre om at den foreslåtte avgift på primakraft må bli frafalt. Selskapet fremholder i den anledning at det har vært en risikabel og vanskelig opgave å få bedriften på fote igjen og at all den støtte som forholdsvis lempelige konsesjonsvilkår kan gi, trenges.

Ved skrivelse av 24 april 1937 til Hovedstyret har Ytre Sandsvær formannskap fremkommet med en nærmere begrunnelse for herredsstyrets standpunkt forsåvidt angår punkt 6 i sitt vedtak av 23 oktober 1936. Formannskapet fremholder at alle parter vil være best tjent med å få en solid og stabil drift og at det derfor ikke er heldig med spillkraftdrift som vil ophøre når dårlige tider melder sig, med den følge at en stor del av den unaturlige store arbeidsstokk blir ledig.

Formannskapet foreslår subsidiært at kraftleiekontrakten forandres med sikte på at sliperiet skal kunne utta spillkraft når vannføringen med Vittingfoss tillater det eller kraften kan skaffes uten direkte tap for leverandøren.

Tønsberg E.V. har i anledning av Ytre Sandsvær formannskaps uttalelse fremholdt i skrivelse av 27 april 1937 til Hovedstyret at hvis sliperiet skal ha fortrinsrett til spillkraft ved Vittingfoss, måtte det gi sig utslag i prisen, og der måtte optas nye forhandlinger mellom partene.

Verket inntar imidlertid det standpunkt at kontrakten nu ikke kan gjøres til gjenstand for endring av nogen art, da den efter langvarige forhandlinger er vedtatt av Tønsberg bystyre og approbert av departementet.

Hovedstyret skal bemerke:

Ved kgl. resolusjon av 15 februar 1935 blev der meddelt tillatelse for Vittingfoss Bruk A/S til å leie inntil 1500 turb.HK. og inntil 1000 kW. fra Tønsberg E.V. på betingelse av bl. a. at konsesjonen skulde bortfalle 1 juli 1936, såfremt leie av bruket m. v. ikke blev ombyttet med kjøp.

Sådan kjøp kom ikke i stand og konsesjonen er derfor bortfalt.

Angående Ytre Sandsvær herredsstyres vedtak, punkt 4 og 6, skal man tillate sig å bemerke:

ad 4. Hovedstyret vil anbefale at den vanlige betingelse om sikringsfond inntas. Denne betingelse var også inntatt i konsesjonen for Vittingfoss Bruk A/S, og den går ut på at selskapet skal opsamle et fond til sikring for vedkommende fattigkommune overensstemmende med de regler som i lov om fattigvesen av 19 mai 1900, kap. 4, er gitt om bergverker.

ad 6. Efter kontraktens § 1 er kjøperen forpliktet til å utta vann til produksjon av 736 kW. (4,9 mill. kWh.) primakraft. B-kraften og C-kraften kan således neppe tenkes å bli anvendt til fortrengsel av A-kraften, som såvidt skjønnes skal anvendes og betales før det blir tale om å utta spillkraft. Hovedstyret mener det må være å foretrekke at selskapet får adgang til å utnytte spillkraft fremfor at den overhode ikke kommer til anvendelse.

Det vilde vel til en viss grad vært til fordel for driften ved sliperiet om det hadde fortrinsrett til spillkraften ved Vittingfoss, men såvidt skjønnes kan det bevirke tap for Tønsberg, og det er lite sannsynlig at Tønsberg vil gå med på det (jfr. Tønsberg E.V.'s uttalelse av 27 april 1937).

Hovedstyret kan derfor ikke anbefale at konsesjonen betinges av at kontrakten endres i den retning som Ytre Sandsvær har foreslått.

Derimot vil man tilråde at der fastsettes en årlig avgift til staten av kr. 1 pr. kW. av den kraft som i kontrakten er betegnet som A-kraft (primakraft), men at den kraft som i kontrakten er betegnet som B-kraft og C-kraft (spillkraft) ikke pålegges avgift (jfr. Sande Træsliperis konsesjon av 8 juli 1927).

Angående selskapets kapital antar Hovedstyret at der likesom for Sande Træsliperi A/S, bør fastsettes at minst $\frac{2}{3}$ av aksjene til enhver tid skal befinne sig på norske hender.

Efter loven skal det i konsesjonen bestemmes at konsesjonæren er forpliktet til å avgi inntil 10 pct. av den leiede kraft til de kommuner, derunder også fylkeskommuner som Kongen bestemmer. I det foreliggende tilfelle vil man foreslå at konsesjonskraften tildeles Tønsberg kommune, som formentlig ikke vil gjøre bruk av den, således at selskapet kan utnytte den leiede kraft i sin helhet.

Konsesjonen anbefales gjort gjeldende så lenge kraftleiekontrakten av 2/7 september

1936 mellom Tønsberg kommune og A/S Vittingfoss står ved makt, dog ikke utover 1 juli 1956.

For øvrig foreslåes konsesjonen gitt på vanlige betingelser, således at disse i sin helhet blir følgende:

1. *Leietid.*

Tillatelsen gjelder så lenge kraftleiekontrakten av 2/7 september 1936 mellom Tønsberg E.V. og A/S Vittingfoss står ved makt, dog ikke utover 1 juli 1956.

2. *Styre og kapital.*

Selskapets styre, som skal ha sitt sete her i landet, skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Av selskapets aksjer skal minst to tredjedeler til enhver tid være på norske hender.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke fra vedkommende regjeringsdepartement eller for nogen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet herimot skal det for hver gang erlegge en konvensjonalbot av inntil kr. 1 — en krone — pr. kW. pr. døgn etter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

4. *Kraftens anvendelse.*

Forsåvidt selskapet anvender energien til bedrift som ved røk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det av almene hensyn finner føie til å gripe inn, anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivningen.

5. *Norske funksjonærer og arbeidere.*

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog tillate undtagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag nogen i strid med foranstående bestemmelser er i selskapets tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor kr. 50 — femti kroner — for hver person.

6. *Norsk arbeide og materiell.*

Selskapet skal ved bygning og drift av det elektriske anlegg anvende norske varer for-

såvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mere enn 10 pct. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pct. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll).

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særegne hensyn gjør det påkrevet. For overtredelse av bestemmelsen i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — procent av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7. *Forsikring.*

Tegning av nye forsikringer skal fortrinnsvis skje i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

8. *Kraftavståelse.*

Selskapet er forpliktet til å avstå inntil 10 pct. av den leiede kraft til de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som Kongen bestemmer.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges uttatt etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, enten dette tilhører selskapet eller vannfallets eier.

Forårsaker kraftens uttagelse økede utgifter bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lock-out må ikke skje uten departementets samtykke.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av ett år for hver gang kraft uttas.

Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

9. *Avgift.*

Av den kraft som i kraftleiekontrakten er betegnet som A-kraft (primakraft) erlegges til statskassen en årlig avgift av kr. 1 — en krone — pr. kW. Avgiften forfaller til

betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares derefter 6 pct. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av Arbeidsdepartementet.

10. Sikringsfond.

Selskapet er forpliktet til ved ovennevnte anlegg å opsamle et fond til sikring for vedkommende fattigkommune overensstemmende med de regler som i lov om fattigvesen av 19 mai 1900, kap. 4, er gitt om bergverker.

Enn videre er selskapet forpliktet til å finne sig i at det ved lov bestemmes, at fondet overgår til et for det hele land eller visse deler av landet felles fond, som fortrinvis skal tjene til sikring av fattigkommunene, men som også skal kunne tillates anvendt til andre formål til beste for arbeiderne.

11. Kontroll.

Selskapet har å underkaste sig de bestemmelser som til kontroll med overholdelsen av foranstående betingelser måtte bli truffet av vedkommende departement.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av selskapet efter nærmere bestemmelse av departementet.

12. Overtredelse av konsesjonsbetingelsene.

Overtredelse av postene 2 og 11 medfører tap av konsesjonen, hvis ikke forholdet blir bragt i orden efter reglene i lov om erhvervelse av vannfall, bergverk og annen fast eiendom av 14 desember 1917, nr. 16, §§ 31 og 32.

Behandlet i hovedstyremøte den 19 og 29 april 1937.

Hundseid stemte mot at konsesjonen gis på basis av den nu foreliggende kontrakt.»

Man vedlegger sakens dokumenter, hvoriblandt avskrift av den omhandlede kraftleiekontrakt og erklæring fra selskapets styre i henhold til erhvervslovens § 24.

Som det fremgår av søknaden har søkeren av Tønsberg kommune kjøpt Vittingfoss Bruk m. v. Tønsberg bystyres vedtak angående dette salg er godkjent av Justisdepartementet i skrivelse til fylkesmannen i Vestfold av 11 desember 1936. Det uttales som en forutsetning for godkjenningen at vedtaket ikke settes i verk før det er meddelt konsesjon på den her omhandlede kraftleie.

Departementet finner efter det foreliggende å kunne anbefale at det meddeles konsesjon for A/S Vittingfoss på leie av inntil 1000 el. HK. primakraft og inntil 1200 el. HK. spillkraft fra Tønsberg E.V.

Tillatelsen anbefales meddelt på de av hovedstyret foreslåtte betingelser. Man finner således ikke å kunne anbefale at konsesjonen skal gjøres betinget av nogen endring i kraftleiekontrakten, således som foreslått av Ytre Sandsvær kommune.

Tillatelsen er foreslått tidsbegrenset til 1 juli 1956, jfr. vilkårenes post 1.

I post 2 er foreslått betinget norsk styre og $\frac{2}{3}$ norsk kapital. Kraftavståelse er foreslått betinget med 10 pct. til kommuner, se post 8, og avgift til staten er foreslått i post 9 med kr. 1 pr. kW. av primakraften. I post 10 er foreslått betinget opsamling av sikringsfond overensstemmende med fattiglovens kap. IV.

Man tillater sig således å

innstille:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917, kap. IV, A/S Vittingfoss å leie inntil 1000 el. HK. primakraft og inntil 1200 el. HK. spillkraft fra Tønsberg E.V. på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 7 mai 1937 inntatte betingelser.

16. A/S Tronstad Bruk Ltd.

(Tillatelse til å leie ytterligere inntil 800 kW. elektrisk energi fra A/S Børresen.

Kgl. resol. av 13 mai 1937.

Ved kgl. resolusjon av 3 oktober 1908 fikk A/S Tronstad Bruk Ltd. tillatelse til å leie 1000 effektive hestekrefter fra et påtenkt kraftoverføringsanlegg fra Glitreelven ved Sjøstad i Lier (A/S Børresen).

Herom henvises til Meddelte Vassdragskonsesjoner I side 158 — 9.

Med skrivelse fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 8 mai 1937 har departementet mottatt en søknad, datert 23 mars 1937, fra A/S Tronstad Bruk om tillatelse til å leie ytterligere 800 kW. fra A/S Børresen.

Hovedstyrets skrivelse er sålydende:

«I skrivelse av 26 september 1936 søkte A/S Børresen om konsesjon til å bortleie til A/S Tronstad Brug Ltd. ytterligere inntil 800 kW. utover de tidligere bortleiede 1000 kW.

Lier herredsstyre har i møte den 16 november 1936 anbefalt søknaden innvilget for et tidsrum av 20 år inntil 1 juli 1956.

Fylkesmannen i Buskerud har i påtegning hertil av 23 november 1936 uttalt at han slutter sig til herredsstyrets vedtak.

Da det er kraftleieren som trenger konsesjon, har man foranlediget ovennevnte søknad erstattet med en søknad av 23 mars 1937 fra A/S Tronstad Brug Ltd. Den lyder så:

«I anledning modernisering og utvidelse av vårt tresliperi, tillater vi oss herved å andra om konsesjon på leie og overføring av ca. 800 kW. elektrisk energi fra Aktieselskabet Børresens kraftstasjon ved Sjøstad i Lier.

Leietiden gjelder for 20 år fra 1 juli 1936. Den elektriske energi leveres som trefaset vekselstrøm å 50 perioder pr. sekund og med en spenning av 5 000 til 5 500 volt.»

Hovedstyret skal bemerke:

I 1935 tok A/S Tronstad Brug Ltd. op spørsmålet om en modernisering av sitt tresliperi. For å gjennomføre dette stillet selskapet krav til kommunen om støtte på den måte at kommunen skulde frafalle sin rett til de 800 el. HK. som var tilstått den i henhold til A/S Børresens konsesjon av 9 mars 1909 på erhverv av eiendommene i Lier, Nedre Eiker, Øvre Eiker og Modum herreder.

Den 6 juni 1935 godtok Lier herredsstyre å overlate dette sitt kraftkvantum til Tronstad Brug i 20 år og tilbudet blev akseptert av bedriften i skrivelse av 4 juli 1935 til Lier formannskap. (Jfr. Justisdepartementets skrivelse av 17 september 1935 til fylkesmannen i Buskerud.)

Det er således disse 800 HK. som A/S Tronstad Brug Ltd. nu søker om tillatelse til å leie i tillegg til de 1 000 HK. som selskapet før leier fra A/S Børresen (jfr. kraftleiekonsesjon av 3 oktober 1908).

Under de foreliggende omstendigheter er det vel ikke rimelig å betinge avgift til staten eller kommuner.

Da den kraft som skal leveres i virkeligheten er konsesjonskraft som Lier kommune midlertidig gir avkall på for at bedriften skal få nok kraft, bør vel betingelsen om kraftavståelsen kunne sløfes i det foreliggende tilfelle.

Hovedstyret vil anbefale at konsesjonen meddeles inntil 1 juli 1956 på de samme betingelser om styre og kapital som er fastsatt i A/S Tronstad Brug Ltd.s kraftleiekonsesjon av 3 oktober 1908.

Forøvrig vil man anbefale tillatelsen meddelt på de nu vanlige vilkår — bortsett fra bestemmelsen om avgift og kraftavståelse — således at betingelsene i sin helhet blir sålydende:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid A/S Tronstad Brug Ltd. måtte leie ytterligere inntil 800 kW. i henhold til kraftleiekontrakt av 23 mars 1937 med A/S Børresen, dog ikke lenger enn inntil 1 juli 1956.

Vassdragskonsesjoner — 4

2. Styre og kapital.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Minst to tredjedeler av aktiekapitalen skal til enhver tid befinne sig på norske hender.

3. Overdragelse av energi.

Den erhvervede energi kan ikke overdras videre uten samtykke av vedkommende departement.

Handler selskapet herimot, skal det for hver gang erlegge en konvensjonalbot av inntil kr. 1 — en krone — pr. kW. pr. døgn efter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

4. Kraftens anvendelse.

Forsåvidt selskapet anvender energien til bedrift som ved røk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det av almene hensyn finner føie til å gripe inn, anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av nabo-lovgivning.

5. Norske funksjonærer og arbeidere

Selskapet skal til anlegg og drift utelukkende anvende funksjonærer og arbeidere som har norsk innfødsrett eller norsk statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog tillate undtagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag nogen i strid med foranstående bestemmelser er i selskapets tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver persom.

6. Norsk arbeide og materiell.

Selskapet skal ved bygning og drift av det elektriske anlegg anvende norske varer forsåvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pct. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pct. i forhold til utenlandsk vare — ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll).

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pct. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7. Forsikring.

Forsikring tegnes i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

8. Kontroll.

Selskapet har å underkaste sig de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av foranstående betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av selskapet efter nærmere bestemmelse av departementet.

9. Overtredelse av konsesjonsbetingelsene.

Overtredelse av foranstående poster 2 og 8 medfører i gjentakelsestilfelle tap av konsesjonen således at reglene i lov nr. 16 av 14 desember 1917, om erhvervelse av vannfall m. v., §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse.

Behandlet i hovedstyremøte 7 mai 1937.»

Man vedlegger sakens dokumenter, hvori blandt kraftleiekontrakt av 23 mars 1937.

Departementet vil efter det foreliggende anbefale at det meddeles A/S Tronstad Bruk den ansøkte tillatelse til ytterligere kraftleie fra A/S Børresen.

Tillatelsen anbefales tilknyttet de av hovedstyret foreslåtte betingelser.

Leietiden er foreslått begrenset til 1 juli 1956, se vilkårenes post 1. Det er ikke foreslått betinget avgift til stat eller kommuner.

Angående kraftavståelse har hovedstyret anført at betingelsen herom må kunne sløifes da den kraftleveranse det dreier sig om i virkeligheten er konsesjonskraft som Lier kommune midlertidig gir avkall på for at A/S Tronstad Bruk skal få nok kraft. Departementet er enig med hovedstyret heri og vil ikke foreslå oppstillet noget vilkår om kraftavståelse.

I henhold til det anførte tillater man sig å

innstille:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917, kap. IV, A/S Tronstad Bruk

Ltd. å leie ytterligere inntil 800 kW. elektrisk energi fra A/S Børresen på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 13 mai 1937 inn-
tatte betingelser.

17. A/S Vafos Brug.

(Tillatelse til å leie inntil 2000 kW. fra Norsk Elektrokemisk Aktieselskap.)

Kgl. resol. av 21 mai 1937.

Fra A/S Vafos Brug har departementet mottatt en søknad, datert 29 januar 1937, om tillatelse til å leie spillkraft fra Dalsfos kraftstasjon, som eies av Norsk Elektrokemisk A/S.

Søknaden har vært forelagt for Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, som i skrivelse av 3 mai 1937 har avgitt følgende uttalelse:

«Med det ærede Departements påtegning av 3 februar 1937 har man mottatt til uttalelse en søknad av 29 januar 1937 fra A/S Vafos Brug om tillatelse til å leie spillkraft fra Dalsfoss kraftstasjon som eies av Norsk Elektrokemisk A/S.

Søknaden lyder så:

«Dalsfos Kraftstasjon, som eies av Norsk Elektrokemisk Aktieselskap, har imidlertid endel ledig kraft, som vi har anledning til på rimelige vilkår å få leiet. Noget bestemt kvantum kan for øieblikket ikke fikseres, idet det er avhengig av hvilket forbruk Norsk Elektrokemisk Aktieselskap selv måtte ha av den til enhver tid disponible kraft. Vi kan kun få leiet kraft på den betingelse at den benyttes av oss når Norsk Elektrokemisk Aktieselskap selv ikke har bruk for den. Det blir således den rene spillkraft vi kommer til å kunne få leiet.

Da det er av stor interesse for oss, særlig i mindre vannrike perioder, å få kraft fra andre kilder enn våre egne for å undgå produksjonsinnskrenkning, ansøker vi herved om tillatelse til å leie den kraft vi kan få fra Dalsfoss Kraftstasjon.

Tillatelse til å legge ledning ned til vår fabrikk er gitt med Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesens skrivelse av 30 juni 1936. Ledningen og forbindelsen mellom Norsk Elektrokemisk Aktieselskaps kraftledning og vår fabrikk er således allerede på forhånd etablert.

Vi ber om hurtigst mulig behandling av nærværende konsesjonsansøking.»

Med A/S Vafos Brugs skrivelse av 9 februar 1937 har man mottatt erklæring fra selskapets styre om at der ikke foreligger nogen avtale siktende til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse. Samtidig mottok man et eksemplar av selskapets vedtekter.

Ved skrivelse av 12 april 1937 til Hovedstyret meddeler selskapet på forespørsel fra

Hovedstyret at det er vanskelig å angi nogen pris for den kraft som skal leies. Arrangementet med å tilføre elektrisk kraft er gjort som et forsøk på å bedre selskapets økonomi, idet selskapet er avhengig av den kreditt det til enhver tid får i Den norske Creditbank som også skal godkjenne kraftleiekontrakten med N.E.A. når anlegget er prøvekjørt og man får se hvilke fordeler dette innebærer for bruket.

Kraftprisen vil i et hvert fall, efter hvad selskapet opplyser, bli rent bagatellmessig og den vil rette sig efter tremassemarkedets stilling til enhver tid. Der vil kun bli betalt for den kraft som uttas og i den tid strømmen brukes.

Selskapet kan heller ikke opgi nogen bestemt leietid, men foreslår at konsesjonstiden settes til 20 år, så det kan bli anledning til å amortisere maskineriet.

Kraftmengden kan heller ikke fikseres, men hvis den settes til 2000 kW., skulde man efter selskapets mening være på den sikre side.

Sannidal herredsstyre har i møte den 26 februar 1937 fattet følgende vedtak:

«Herredsstyret vil ikke undlate at gjøre myndighetene oppmerksom paa, at nævnte bruk ved at faa elektrisk kraft vil kunne mindske vandforbruket for sin produktion, hvilket ikke vil passe for det nedenforliggende Kammerfors Bruk — heller ikke for de forskjellige tømmerleverandører langs med vassdraget.

N.E.A. og A/S Vafos Brug mener sig at ha stemmeflertal i Brukseierforeningen, naar det gjælder vandtapningen fra magasinet paa grund av, at der er foretatt en paabygning av Vafosdammen saa den dæmmer noget op i Solumfos. Der er en bestemmelse i nævnte forenings lover om, at naar utbygningen av Solumfos paabegyndes, skal eieren av fossen ha et visst antal stemmer i Brukseierforeningen. Solumfos eies visstnok av A/S Vafos Brug.

I § 9 i Brukseierforeningens lover staar: «Dog kan ingen repræsentant utøve mere end 45 pct. av de tilstedeværende antal stemmer.»

Av dette fremgaar, at man har hat for øie, at ikke enkelte interesser skal bli tilgodeset paa andres bekostning. N.E.A. og A/S Vafos Brug har samme interesser, da N.E.A. har kjøpt aktiemajoriteten i Vafos Brug, og det blir ganske sikkert direktøren for N.E.A., som kommer til at bestemme vandføringen i vassdraget. Dette maa stride mot den citerte paragrafs aand og tanke. Da man nærer sterkt frykt for at reguleringen av bruksvannet kan bli ensidig gjennomført, hvis der gis konsesjon uten betingelser, vil herredsstyret anbefale, at der træffes bestemmelser som hindrer misbruk av vandføringen.

Videre anføres:

I betraktning av de store fordele A/S Vafos Brug har opnaadd ved konsesjon paa kraftoverføring til motordrift ved Strand

pakboder og nu vil opnaa ved en større kraftoverføring til bruket, der i begge tilfælde gaar ind i kommunens elektrisitetsverks forsyningsomraade og derved borttar en væsentlig del av elektricitetsverkets muligheter for utvikling. Dette med de ovennævnte fordeler tat i betragtning finder herredsstyret at maatte sætte følgende betingelser for konsesjonstilladelse:

1. Den overførte kraft maa kun benyttes inden brukets (fabrikkens nuværende omraade) og maa ikke paa nogensomhelst maate eller paa noget andet omraade benyttes i konkurrance med kommunens elektricitetsverk.
2. Som et vederlag for de ovenfor opnaadde fordeler, betaler A/S Vafos Brug kommunens elektricitetsverk kr. 5 — fem kroner — pr. HK.aar for de HK. elektricitetsverket uttar fra N.E.A.s kraftverk pr. aar efter kontraktens alternativ I. (Efter alternativ I har elektrisitetsverket ret til at utta 400 HK., men uttar for tiden ca. 183 HK. pr. aar.
3. At der fattes bestemmelse som hindrer misbruk av vandføringen.»

A/S Vafos Brug anfører i skrivelse av 31 mars 1937 til Hovedstyret at det er enig i herredsstyrets vedtak punkt 1.

Angående punkt 2 bemerker selskapet at det er i strid med den kontrakt Norsk Elektroteknisk A/S har med Sannidal kommune om levering av elektrisk kraft. Denne kontrakts § 5 bestemmer følgende:

«N.E.A. forplikter sig til indenfor kommunens grænser ikke at optræde konkurrerende med kommunens elektricitetsverker for energilevering av under 200 el. HK. for enkelte forbruker. Energileveranser paa 200 el. HK. eller mere kan N.E.A. bortkontrahere, naar N.E.A. paa vanlig maate hos den i betragtning kommende kommune og private grundeiere har sørget for adkomst for sine ledninger.»

Selskapet fremholder at det har fått konsesjon på nødvendige ledninger for overføring av spillkraft og kommunen har efter selskapets mening ingen rett til å betinge sig nogen ekstraavgift.

Angående punkt 3 i herredsstyrets vedtak bemerker selskapet at herredsstyret blander sammen Brukseierforeningens lover med vannslipningsspørsmålet på en måte som kan virke villedende. Det er ikke Brukseierforeningen som skal regulere vannføringen i vassdraget, men den til enhver tid ansatte og fungerende reguleringschef. Vannføringen er basert på de for vassdraget gjeldende lover og regler efter et manøvreringsreglement som er fastsatt av Arbeidsdepartementet og som bl. a. inneholder bestemmelse om at tvist angående forståelsen av reglementet skal avgjøres av vedkommende regjeringsdepartement.

Hvis man mener at Sannidal herredsstyres ønske bør imøtekommes, har selskapet intet

imot at der som vilkår for konsesjonen fastsettes at de regler som gjelder for vannslipningen eller vannføringen i vassdraget fremtidig nøie overholdes.

Fylkesmannen i Telemark henleder i påtegning av 20 mars 1937 til Hovedstyret oppmerksomheten på de betenkeligheter som herredsstyret har fremholdt i anledning av at A/S Vafos Brug nu faktisk er underlagt Norsk Elektrokemisk A/S, idet dette selskap har aktiemajoriteten i bruket.

Fylkesmannen tilføier at han ikke sitter inne med sådant kjennskap til forholdet at han finner å burde uttale sig om de betingelser som herredsstyret har foreslått.

Hovedstyret skal bemerke:

A/S Vafos Brug er ifølge sine vedtekter et uansvarlig selskap, hvis formål er «træsliperi og dermed i forbindelse stående bedrift». Aktiekapitalen, som skal være på norske hender, utgjør kr. 1 460 000.

Angående de betingelser som Sanidal herredsstyre har foreslått knyttet til konsesjonen, skal Hovedstyret tillate sig å bemerke:

Hovedstyret vil, overensstemmende med herredsstyrets forslag, anbefale at der tas inn en bestemmelse om at den leiede kraft kun må anvendes innen brukets nuværende område og ikke i konkurranse med det kommunale elektrisitetsverk.

I anledning av spørsmålet om avgift bemerkes at forholdet mellom kraftleieren, kraftleverandøren og vedkommende kommune i nærværende tilfelle synes å være av lignende art som forholdet mellom A/S Land Træsliperi og Papfabrik, A/S Skrankefos Træsliperi og S. Land kommune. Hovedstyret vil derfor foreslå at der betinges en årlig avgift til kommuner av kr. 0,50 pr. gjennomsnittlig benyttet kW. i likhet med hvad der er bestemt i A/S Land Træsliperi og Papirfabriks kraftleiekonsesjon av 9 oktober 1936.

Angående punkt 3 i herredsstyrets vedtak bemerkes at vannslipningen fra magasinet i Toke skjer på grunnlag av reglementet av 12 mai 1923. Av betydning for nærværende sak er bestemmelsen om at man i den tid vannføringen suppleres fra magasinet i Toke i almindelighet bør tappe 21 m³/sek. (jfr. Arbeidsdepartementets brev av 3 mai 1934 til N. E. A.).

Kraftleiekonsesjonen antas derfor ikke å få nogen betydning for slipningen fra magasinet og på vannføringen i elven. Det skulde derfor ikke være nødvendig å ta inn nogen betingelse herom i konsesjonen.

Under henvisning til det foran anførte vil Hovedstyret anbefale at der tillates A/S

Vafos Brug å leie inntil 2000 kW. spillkraft fra Norsk Elektrokemisk Aktieselskab på følgende betingelser:

1. Leietid.

Tilladelsen gjelder sålenge kraftleieforholdet mellem A/S Vafos Brug og Norsk Elektrokemisk Aktieselskab står ved makt, dog ikke utover 1 juli 1957.

2. Styre og kapital.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i landet og skal til enhver tid udelukkende bestå av norske statsborgere.

Av selskapets aktiekapital skal minst $\frac{8}{10}$ være på norske hender, regnet på den måte som er fastsatt i § 19 i lov nr. 16 av 14 desember 1917 med senere tillegg og endringer.

3. Overdragelse av energi.

Den erhvervede energi kan ikke overdras videre uten samtykke av vedkommende departement.

Handler selskapet herimot, skal det for hver gang erlegge en konvensjonalbot av inntil kr. 1,00 — en krone — pr. kW. pr. døgn efter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

4. Kraftens anvendelse.

Den leiede kraft må kun anvendes innen brukets nuværende område og må ikke benyttes i konkurranse med det kommunale elektrisitetsverk.

Forsåvidt selskapet anvender energien til bedrift som ved røk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det av almene hensyn finner føie til å gripe inn, anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivningen.

5. Norske funksjonærer og arbeidere.

Selskapet skal til anlegg og drift udelukkende anvende funksjonærer og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog tillate undtagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag nogen i strid med foranstående bestemmelser er i selskapets tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50,00 — femti kroner — for hver person.

6. Norsk arbeide og materiell.

Selskapet skal ved bygning og drift av det elektriske anlegg anvende norske varer for såvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pct. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisdifferens — 10 pct. i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll).

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særlige hensyn gjør det påkrevet.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — procent av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7. Forsikring.

Forsikring tegnes i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet er forpliktet til å avstå inntil 10 pct. av den leiede kraft til de kommuner, derunder også fylkeskommuner som Kongen bestemmer.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges uttatt efter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettene enten dette tilhører selskapet eller vannfallets eier.

Forårsaker kraftens uttagelse økede utgifter, bæres disse av dem som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten departementets samtykke.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av et år for hver gang kraft uttas.

Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig benyttes erlegges til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer — en årlig avgift av kr. 0,50 — femti øre — pr. kW.

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfall, svares derefter 6 pct. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av Arbeidsdepartementet.

10. Kontroll.

Selskapet har å underkaste sig de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av foranstående betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av selskapet efter nærmere bestemmelse av departementet.

11. Overtredelse av konsesjonsbetingelsene.

Overtredelse av foranstående poster 2 og 10 medfører i gjentakelsestilfelle tap av konsesjonen således at reglene i lov nr. 16 av 14 desember 1917, om erhvervelse av vannfall m. v. §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse.

Behandlet i hovedstyremøte 29 april 1937.»

Man vedleger sakens dokumenter, hvori blandt avskrift av selskapets vedtekter samt erklæring fra selskapets styre i henhold til erhvervslovens § 24.

Departementet finner efter det foreliggende å kunne anbefale at det i henhold til erhvervslovens kap. IV meddeles A/S Vafos Brug tillatelse til å leie inntil 2000 kW. spillkraft fra Norsk Elektrokemisk A/S.

Tillatelsen anbefales tilknyttet de av hovedstyret foreslåtte betingelser.

Leietiden er foreslått begrenset til 1 juli 1957, se post 1. I post 2 er foreslått betinget norsk styre og $\frac{8}{10}$ norsk kapital.

Der er foreslått en avgift til kommuner av kr. 0,50 pr. kW., se post 9, og 10 pct. kraftavståelse til kommuner, se post 8.

Man tillater sig således å

innstille:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917, kap. IV, A/S Vafos Brug å leie inntil 2000 kW. spillkraft fra Norsk Elektrokemisk Aktieselskap på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 21 mai 1937 inntatte betingelser.

18. Troms fylkeskommune.

(Forlengelse av fristen for utbygging av Bardufoss.)

Kgl. resol. av 4 juni 1937.

Ved kgl. resolusjon av 26 mai 1922 fikk Troms fylkeskommune etter at saken hadde vært forelagt Stortinget tillatelse til å leie statens vannfall Bardufoss i Barduelven i Målselv og Bardu herreder for et tidsrum av 60 år. Samtidig fikk fylkeskommunen tillatelse til å foreta en provisorisk regulering av Altevann i Barduelven.

Herom henvises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner», bind IX, side 62—67 og til St. prp. nr. 85, 1921, innst. S. nr. 185, 1921 og St. forh. for s. å. side 2051.

Paragraf 4 i de for leie- og reguleringstillatelsen opstilte betingelser lyder således:

«4.

Fylket forplikter sig til å påbegynne bygning av et provisorisk kraftanlegg i Bardufoss på inntil 2 400 HK. innen 2 — to — år fra kontraktens datum. Anlegget skal være fullendt og dets drift påbegynt innen en ytterligere frist av 5 — fem — år.

Utbygningen av selve Bardufossen skal være påbegynt innen 2 — to — år fra sistnevnte frist. 60 pct. at utbygningen skal være fullendt og anleggets drift påbegynt innen en ytterligere frist av 6 — seks — år, altså innen ialt 15 — femten — år fra kontraktens datum.

Ved tidsberegningen medregnes ikke den tid, som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

Kongen kan dispensere fra de således fastsatte tidsfrister.

Oversettes de fastsatte utbygningsfrister uten innhentet tillatelse, blir leieretten å anse som forbrutt.»

§ 22, første ledd lyder således:

«22.

Som vederlag for den nærværende kontrakt overdradde bruksrett betaler fylket en årlig leieavgift, stor kr. 1,00 pr. installert elektrisk HK. i kraftstasjonen, hvilken avgift senest begynner å løpe fra utgangen av de i § 4 opstilte frister for utbygning henholdsvis av det provisoriske kraftanlegg og av fossen. Avgiften erlegges ukrevet etter-skuddsvis pr. kalenderår.»

Under 19 april 1937 har Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet avgitt følgende uttalelse angående søknad fra fylkesmannen i Troms om fristforlengelse for ut-

bygging av Bardufossen og om forlenget gyldighet av den for tidsrummet 1 januar 1931 —31 desember 1935 innrømmede nedsettelse av leieavgiften til staten:

«I skrivelser av 18 august 1936 og 6 januar 1937 som sendes vedlagt, har fylkesmannen i Troms søkt om følgende:

1. At en for tidsrummet 1931—36 innvilget nedsettelse av avgiften for leie av Bardufossen fra kr. 2 000 til kr. 670 må bli opprettholdt så lenge fylkets og fylkesforsyningsens akkord varer — nemlig til 30 juni 1966.
2. At fylket fritas for å påbegynne utbygningen av selve Bardufossen (det hele fall) foreløbig til utgangen av 1940.

Hovedstyret tillater sig i den anledning å anføre:

Statens vannfall Bardufossen er bortleid til Troms fylkeskommune for tidsrummet 11 juli 1923—11 juli 1983 på betingelser fastsatt ved kgl. resolusjon av 26 mai 1922. Jfr. St. prp. nr. 85 (1921). Formell kontrakt i henhold hertil blev oprettet den 11 juli 1923 efter at et provisorisk kraftanlegg allerede var bygget og i drift fra november 1922. I kraftstasjonen er fra 1927 installert 2 aggregater à 1000 el. HK. og den årlige leieavgift som beregnes efter kr. 1.00 pr. inst. el. HK. var fra nevnte år kr. 2 000 pr. år inntil 1931, da den efter ansøking blev nedsett for tidsrummet 1 januar 1931—31 desember 1935 til kr. 670.— Jfr. St. prp. nr. 26 (1932). Denne nedsettelse var ment som en midlertidig lettelse svarende til en gjeldsordning som fylkets kreditorer samtidig var gått med på for sine lån.

Efter utløpet av denne 5-årsperiode skulde staten for leieavgiftens vedkommende igjen stå fritt.

I 1934 innstillet fylkeskommunen sine betalinger og nye forhandlinger om en gjeldsordning blev tatt op, herunder også for gjeld til staten. Denne nye gjeldsordning er nu endelig vedtatt og trådt i kraft og går for statens vedkommende ut på følgende:

- a) at statens fordring på Troms fylkeskommune efter lån av nødslånets midler, til rest pr. 30 juni 1934 kr. 2 760 501.55 nedskrives til 28 pct. overensstemmende med Troms fylkeskommunes akkordforslag av 29 november 1935 inntatt i departementets rundskrivelse til kreditorerne av 4 desember 1935.
Forutsetningen er at fordringen beholder sin panterrett forsåvidt den ikke nedskrevne gjeld angår. idet der dog for fordringen vikes prioritet til fordel for det i akkordforslagets punkt 3 omhandlede lån i Norges Kommunalbank.
- b) at fylkets restanser av skyldig distriktsbidrag til hovedveianlegg pr. 30 juni 1935 kr. 838 919,34 nedskrives overensstemmende med det foran nevnte akkordfor-

slag, idet akkorden dog ikke gjøres gjeldende for den del av bidragene som fylkeskommunen kan kreve fullt ut av de underforpliktete herredskommuner.

Jfr. St. prp. nr. 25, 1936, Innst. S. nr. 50.

Spørsmålet om leieavgiftens nedsettelse har intet direkte med denne gjeldsordning å gjøre og spiller naturligvis heller ingen rolle i denne forbindelse. Når der fra statens side, forsåvidt angår gjeldskravene dessuten nu er ydet det samme offer som fra fylkets øvrige gjeldskreditorer, så synes det ikke lenger å være tilstrekkelig grunn til å gi avkall på den kontraktmessige leieinntekt som for øvrig allerede for terminen 1936—37 er bevilget som inntekt på hovedstyrets budgett vedkommende statens vannfall (kap. 1104 A tit. 1).

Den kontraktmessige leieavgift er som nevnt kr. 1,00 pr. inst. HK. og er den normale for alle statens leieferhold av denne art. En fortsatt nedsettelse vil derfor kunne trekke nokså store konsekvenser. Hvis elektrisitetsforsyningen trenger fortsatt økonomisk støtte bør dette skje som positiv bevilgning av krisemidler eller andre og ikke bli å belaste Vassdragsvesenets budgett.

Hovedstyret finner derfor ikke å kunne anbefale fylkets søknad om fortsatt nedsettelse av leieavgiften for Bardufossen.

Angående dette spørsmål har Foshaug tilført protokollen at han stemmer for fylkesmannens forslag.

Hvad dernæst angår fylkets søknad om foreløbig å bli fritatt for påbegynnelse av selve Bardufossens utbygning så refererer denne sig til bestemmelse i leiekontraktens pkt. 4 sålydende:

«Fylket forplikter sig til å påbegynne bygning av et provisorisk kraftanlegg i Bardufoss på inntil 2400 HK. innen 2 — to — år fra kontraktens datum. Anlegget skal være fullendt og dets drift påbegynt innen en ytterligere frist av 5 — fem — år.

Utbygningen av selve Bardufossen skal være påbegynt innen 2 — to — år fra sistnevnte frist. 60 pct. av utbygningen skal være fullendt og anleggets drift påbegynt innen en ytterligere frist av 6 — seks — år. altså innen ialt 15 — femten — år fra kontraktens datum.

Ved tidsberegningen medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

Kongen kan dispensere fra de således fastsatte tidsfrister.

Oversittes de fastsatte utbygningsfrister uten innhentet tillatelse, blir leieretten å anse som forbrudt.»

I henhold hertil skulde utbygningen av selve Bardufossen vært påbegynt den 11 juli

1932 (9 år fra kontraktens datum) og fullført 11 juli 1938 (15 år fra kontraktens datum).

Hovedstyret finner etter det i fylkesmannens skrivelse av 6 januar 1937 oplyste og under hensyntagen til fylkets og fylkesverkets økonomiske stilling for tiden å kunne anbefale at fristen for påbegynnelse av selve Bardufossens utbygning utskytes 8 år til 11 juli 1940 og at som følge herav fristen for at anlegget skal være fullendt og anleggets drift påbegynt utskytes til 11 juli 1946.

Behandlet i hovedstyremøte den 26 februar 1937.»

Man vedlegger fylkesmannens skrivelse til Hovedstyret av 18 august 1936 og 6 januar 1937.

Departementet vil etter det foreliggende med Hovedstyret anbefale at fristen for påbegynnelse og fullførelsen av Bardufossens utbygning forlenges til henholdsvis 11 juli 1940 og 11 juli 1946.

Med hensyn til spørsmålet om fortsatt lempning i den kontraktmessige leieavgift bemerkes:

Stortinget fattet 24 juni 1932 følgende beslutning:

«Stortinget samtykker i at den ved kgl. resolusjon av 26 mai 1922 fastsatte leieavgift for bortleie av Bardufoss til Troms fylkeskommune nedsettes til kr. 670,00 pr. år for tidsrummet 1 januar 1931 til 31 desember 1935.»

Om denne beslutning henvises til St. prp. nr. 26, 1932 og tillegg til budgett-innst. S. nr. 130, 1932.

Ved kgl. resolusjon av 22 juli 1932 blev det derefter truffet bestemmelse i overensstemmelse med Stortingets nevnte beslutning.

Departementet er enig med Hovedstyret i at det, etter den betydelige gjeldsreduksjon som fylkeskommunen nu har fått såvel av staten som av de øvrige kreditorer, ikke lenger er den samme grunn til å gi avkall på den kontraktmessige leieavgift, kr. 2000,00, tilsvarende den ved lignende bortleier av statens vannfall sedvanlige avgiftssats kr. 1,00 pr. installert el. HK. pr. år.

Budgett vedkommende drift av statens kraftverker er for terminen 1936—37 og 1937—38 allerede bevilget på grunnlag av den kontraktmessige leieavgift.

Departementet vil omhandle saken i forbindelse med førstkomende budgettforelegg vedkommende drift av statens kraftverker og reguleringsanlegg (tit. 1 statens vannfall).

I henhold til det anførte tillater man sig å
innstille:

De ved kgl. resolusjon av 26 mai 1922 om bortleie av Bardufossen til Troms fylkeskommune fastsatte frister for påbegynnelse og fullførelse av Bardufossens utbygging forlenges med 8 år til henholdsvis 11 juli 1940 og 11 juli 1946.

19. A/S Ila og Lilleby Smelteverker

(Tillatelse til å overta den professor Harald Pedersen (Ila Smelteverk) ved kgl. resolusjon av 5 januar 1932 meddelte konsesjon på leie av 3000 kW. spillkraft fra Trondheim kommune.)

Kgl. resol. av 4 juni 1937.

Ved kgl. resolusjon av 5 januar 1932 blev det meddelt professor Harald Pedersen tillatelse til å leie 3000 kW. spillkraft fra Trondheim kommune. Herom henvises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» XIX, side 3 fig.

Fra A/S Ila og Lilleby Smelteverker har man mottatt en søknad, datert 5 desember 1936, om tillatelse til å overta denne konsesjon.

Søknaden har vært forelagt for Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet som i skrivelse av 8 mai 1937 har avgitt følgende uttalelse:

«Med Arbeidsdepartementets påtegning av 12 desember 1936 har man mottatt til uttalelse en søknad av 5 desember 1936 fra A/S Ila og Lilleby Smelteverker om å få sig overdradd den ved kgl. resolusjon av 5 januar 1932 til professor Harald Pedersen meddelte konsesjon på leie av 3000 kW. spillkraft fra Trondheim kommune.

Søknaden er sålydende:

«Vi tillater oss herved å andra om at den ved kgl. resolusjon av 5 januar 1932 (jfr. Arbeidsdepartementets skrivelse av 16 januar 1932) professor Harald Pedersen meddelte konsesjon på å leie 3000 kW. spillkraft fra Trondheim kommune til Ila Smelteverk og Lilleby Smelteverk må bli overdratt til undertegnede som har overtatt ovennevnte smelteverker.

Aktieselskapet har en fullt innbetalt kapital på kr. 200 000, og aksjonærene består av professor Harald Pedersen, ingeniør Birger Solberg og advokat Johan Cappelen. Ifølge vedtektene kan aktiene ikke overdras til andre enn norske statsborgere.

Styret består av 3 medlemmer, for tiden ovennevnte aksjonærer.»

Trondheim bystyre har i møte den 4 mars 1937 enstemmig anbefalt at den konsesjon som under 5 januar 1932 er meddelt

Ila Smelteverk og Lilleby Smelteverk på leie av 3000 kW. spillkraft fra Trondheim kommune, overdras A/S Ila og Lilleby Smelteverker på uforandrede vilkår.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har i påtegning hertil av 10 mars 1937 meddelt at han intet har å bemerke til søknaden.

Hovedstyret skal bemerke:

Den til professor Harald Pedersen (Ila Smelteverk) meddelte konsesjon av 5 januar 1932 på leie av 3000 kW. spillkraft fra Trondheim kommune gjelder så lenge kraftleieforholdet mellem professor Harald Pedersen (Ila Smelteverk) og Trondheim kommune står ved makt, dog ikke lenger enn til 1 juli 1951.

Hovedstyret vil anbefale at konsesjonen overføres til A/S Ila og Lilleby Smelteverker for det gjenstående tidsrum av konsesjonstiden.

I henhold til konsesjonsbetingelsenes post 5 er konsesjonæren fritatt for å erlegge avgift inntil 5 januar 1937. Departementet har deretter adgang til på fritt grunnlag å opta spørsmålet om avgift til fornyet overveielse.

Hovedstyret antar at forholdene har forandret sig siden konsesjonen blev gitt og at det nu bør fastsettes en passende konsesjonsavgift. Hovedstyret vil foreslå at avgiften fra 5 januar 1937 settes til kr. 1 pr. gjennemsnittlig benyttet kW. pr. år.

Da bedriften ifølge søknaden er omdannet til aktieselskap, vil man foreslå at konsesjonsbetingelsene suppleres med følgende betingelse om styre og kapital:

«Styre og kapital.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Av selskapets aktier skal minst to tredjedeler til enhver tid befinne sig på norske hender.»

Behandlet i hovedstyremøte 7 mai 1937.»

Departementet vil med hovedstyret anbefale at den omhandlede tillatelse blir overført til A/S Ila og Lilleby Smelteverker for resten av konsesjonstiden (1 juli 1951).

Man vil med hovedstyret anbefale fastsatt en avgift til staten stor kr. 1 pr. gjennemsnittlig benyttet kW. pr. år. Betingelsen foreslås formet således: «Av den i årets løp gjennemsnittlig benyttede kraft erlegges fra konsesjonens datum en årlig avgift til staten, stor kr. 1 pr. kW.

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares derefter 6 pct. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av Arbeidsdepartementet.»

Videre anbefales den av hovedstyret foreslåtte betingelse om styre og kapital.

Man tillater sig således å

innstille:

Den ved kgl. resolusjon av 5 januar 1932 meddelte konsesjon for professor Harald Pedersen (Ila Smelteverk) til å leie 3 000 kW. spillkraft fra Trondheim kommune overdras til A/S Ila og Lilleby Smelteverker på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 5 januar 1932 og 4 juni 1937 inntatte betingelser.

20. A/S Meraker Smelteverk.

(Tillatelse til å erhverve og regulere Funnavassdraget i Meråker herred, Nord-Trøndelag fylke.)

Kgl. resol. av 17 juni 1937.

Stortinget har under 3 juni 1937 ved behandling av innstilling fra skog- og vassdragskomiteen fattet følgende beslutning:

«Stortinget samtykker i at det meddeles A/S Meraker Smelteverk tillatelse til å erhverve og regulere Funnavassdraget i Meråker herred, Nord-Trøndelag fylke, på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 13 mai 1937 inntatte betingelser.»

Om denne beslutning tillater man sig å henvise til vedlagte avtrykk av St. prp. nr. 92, 1937, innst. S. nr. 164, samt St. forh. for s. å. side 1274.

De av Stortinget vedtatte betingelser for tillatelsen er følgende:

1.

Selskapet skal ha sitt sete i Meråker herred og skal styret til enhver tid for et flertalls vedkommende bestå av norske statsborgere bosatt i Norge. Styrets formann skal alltid være norsk.

Selskapets grunnkapital skal utgjøre minst 4 mill. kroner.

Majoriteten av selskapets aksjer eller parter må ikke uten særlig kongelig tillatelse tilhøre nogen som eier, bruker eller leier kraft fra annet vannfall her i riket, eller som sitter inne med aksje(part)majoriteten i noget annet selskap, som eier eller bruker eller leier kraft fra vannfall her i riket. Selskapets vedtekter så vel som senere forandringer i disse blir å forelegge vedkommende departement til godkjenning. Likeledes blir beslutninger i generalforsamling, som fast-

setter almindelige eller særlige innskrenkninger i styrets virksomhetsområde alene gyldige når de godkjennes av departementet.

2.

Forsåvidt konsesjonæren anvender energien til bedrift som ved røk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det av almene hensyn finner føie til å gripe inn, anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivningen.

3.

Utbygning av vannfallene og den projekterte regulering må påbegynnes innen 2 — to — år fra konsesjonens datum og vannbygningsarbeidene og reguleringen må fullendes og anleggets drift påbegynnes innen en ytterligere frist av 5 — fem — år.

Driften av selskapets anlegg må ikke uten Kongens samtykke i så lang tid som 3 år kontinuerlig stanses eller kontinuerlig innskrenkes til mindre enn tredjeparten av det i den forløpne tid innsatte, på regelmessig drift beregnede maskineris energi, heri ikke iberegnet hvad der måtte være avgitt til bruk for stat eller kommune etter post 13, og sådanne stansninger eller innskrenkninger må ikke nogensinne i løpet av 10 år samlet finne sted i så meget som 5 år.

Ved tidsberegningene medregnes ikke den tid, som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout, har vært umulig å utnytte.

For overtredelse av de i nærværende post omhandlede bestemmelser erlegger selskapet til statskassen en løpende mulkt stor kr. 200 — to hundre kroner — pr. dag hvori vedkommende frister oversittes.

4.

Konsesjonæren skal ved bygning og drift av anleggene samt ved de bedrifter som tilhører konsesjonæren og forsynes med kraft fra anleggene, bare bruke arbeidere og funksjonærer som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett.

Vedkommende departement kan tilstede undtagelse fra denne regel, når spesiell fagkunnskap eller øvelse eller lignende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

For hver dag nogen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste erlegges til statskassen en løpende mulkt stor kr. 50 — femti kroner — for hver person.

Konsesjonæren er pliktig til å melde de til enhver tid ledige plasser til nærmeste offentlige arbeidskontor.

5.

Selskapet skal ved bygning og drift av anleggene anvende norske varer forsåvidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mere enn 10 pct. overstiger den pris med tillagt toll hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pct. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll- og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av den utenlandske vares pris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang efter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pct. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

6.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

7.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeide eller pålegges nogen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøi og andre arbeidsmaterialer). Verktøi og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet efter hvad de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet efter revidert årsregnskap anvendes til almennyttige øiemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes efter samråd med et av arbeiderne opnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

8.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige lægehjelp og å holde et for øiemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

9.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av nogen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom og tomter til bygning av egne hjem med veier, vann, kloakk og elektrisk lysanlegg samt grunn til forsamlingslokale med leseværelse m. v. til lokale for kooperativ eller annen handelsvirksomhet og lignende — alt efter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende regjeringsdepartements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å opsi arbeidere fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt opsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

I tilfelle av salg av hus eller tomter, skal konsesjonæren sørge for å innta i hjemmelsbrevet bestemmelse om at der fremtidig ikke skal kunne beregnes større husleie enn at den dekker forrentning av kapitalen, utgifter til vedlikehold, skatter, avgifter og tilsyn samt passende amortisasjon. Tilsvarende regler skal gjelde hvis bygsel eller tomteleie benyttes istedenfor salg. I tilfelle av tvist om leiens størrelse, fastsettes denne av husleienevnden, hvis sådan finnes, men ellers av fylkesmannen.

Konsesjonæren er forpliktet til for strøk, hvor der ventes å ville bli bymessig bebyggelse (eller større samling av mennesker) å bekoste utarbeidet utkast til reguleringsplan og innsende denne til vedkommende regjeringsdepartement gjennom de stedlige myndigheter. Ved regulerings fastsettelse kan departementet forlange avstått av konsesjonærens eiendom uten vederlag grunn til offentlige veier og gater — både i og utenfor det regulerte strøk — samt grunn til opførelse av bygninger til skole, kirke, post, telegraf, tollbod, rettslokale og fengsel.

Konsesjonæren skal efter Kongens nærmere bestemmelse avstå til vedkommende kommune efter innkjøpspris med tillegg av renter og øvrige utgifter, konsesjonæren tilhørende ubebygget grunn som han ikke har eller antas å få bruk for til sin bedrift og som ansees skikket til bebyggelse eller andre

kommunale formål utenfor dem som er betinget i foregående ledd. Såfremt der ikke opnåes enighet om overdragelsessummen, skal den fastsettes ved skjønn på grunnlag av foranstående bestemmelser.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesveistyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier, broer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet og ved transporter til og fra de bedrifter, som tilhører konsesjonæren og som forsynes med kraft fra anlegget. Veier, broer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, forsåvidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anleggene og de bedrifter som erholder kraft fra disse.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til for reguleringsanlegget, kraftanlegget og de ham tilhørende bedrifter som forsynes med kraft fra anlegget, å opsamle et fond til sikring for vedkommende fattigkommune overensstemmende med de regler som i lov om fattigvesenet av 19 mai 1900, kap. 4, er gitt om bergverker.

Likeledes er konsesjonæren forpliktet til etter vedkommende departements nærmere bestemmelse å avsette et fond til sikring av vedkommende kommunes (eller kommuners) utgifter til understøttelse av de ved regulerings- og utbygningsarbeidene og opførelse av kraftstasjon beskjeftigede arbeidere og deres familier. Fondet forvaltes av det offentlige. Den del av dette fond som ikke medgår til dekning av kommunens utgifter til understøttelse av arbeidere ved de nevnte anlegg, overgår til et for det hele land eller visse deler av landet felles fond, som fortrinnsvis skal tjene til sikring for kommunene, men som også skal kunne benyttes til andre formål til beste for arbeiderne, alt etter nærmere regler som Kongen gir. På samme måte skal forholdes med det førstnevnte fond, hvis det senere ved lov blir bestemt.

12.

Anvendes vannkraften til produksjon av elektrisk energi, må konsesjonæren ikke uten samtykke fra vedkommende regjeringsdepartement inngå i nogen overenskomst til kunstig forhøielse av prisene her i riket på energi eller på de produkter som frembringes ved energien. Heller ikke må elektrisk energi avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

13.

Konsesjonæren er forpliktet til å avgi inntil 10 pct. av den gjennomsnittlige kraftmengde som vannfallene efter den foretatte utbygning kan frembringe med den påregnelige vannføring år om annet til den kommune hvor kraftanleggene er beliggende eller andre kommuner, derunder også fylkeskommuner, idet fordelingen bestemmes av vedkommende regjeringsdepartement.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas efter departementets bestemmelse i kraftstasjonene eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet, hvad enten ledningene tilhører konsesjonæren eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkninger av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres efter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 procent rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 procent. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høi, fordi bare en mindre del av den kraft vannfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften istedet forlanges avgitt efter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellem vedkommende departement og konsesjonæren, eller i mangel av overenskomst, ved skjønn. Denne fastsettelse kan såvel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5te år. Hvis konsesjonæren leier ut kraft og kraften til kommune kan uttas fra kraftledning til nogen av leietagerne, kan kommunen i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Konsesjonæren har rett til å forlange et varsel av ett år for hver gang kraft uttas. Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Undlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han efter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW. som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til efter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko såvidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

14.

Konsesjonæren skal betale en årlig avgift til staten av kr. 1 pr. naturHK, beregnet etter den gjennomsnittlige kraftmengde som vannfallene etter den foretatte utbygning kan frembringe med den påregnelige vannføring år om annet, og en årlig avgift til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer av kr. 0,50 pr. naturHK, beregnet på samme måte.

Avgiften, hvorav svares 6 pct. rente etter forfall, har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse.

15.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

16.

Den 24 mai 1989 tilfaller vannfallene med alle de innretninger hvorigjennem vannets løp og leie forandres, såsom damanlegg, kanaler, tunneler, bassenger, rørledninger m. m., de til utbygningen og kraftanlegget erhvervede grunnstykker og rettigheter, kraftstasjon med tilhørende maskineri og annet tilbehør så vel som reguleringsanlegget med tilhørende grunn og øvrige rettigheter og de arbeiderboliger, bygninger og innretninger som hører med til reguleringen og kraftanlegget, staten med full eiendomsrett og uten vederlag. Hvilke bygninger og innretninger som hører med til reguleringen og kraftanlegget avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn. Det som ikke tilfaller staten kan den innløse for dets verdi etter skjønn på sin bekostning eller forlange fjernet innen en av departementet fastsatt frist.

Anleggene med installert maskineri skal ved konsesjonstidens utløp være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Konsesjonæren plikter på egen bekostning å utføre hvad skjønnet i så henseende måtte bestemme.

17.

I det 40de år fra 24 mai 1929 skal staten kunne innløse det hele anlegg i den utstrek-

ning hvori det etter post 16 tilfaller staten ved konsesjonstidens utløp. Benytter staten sig ikke herav skal den i det 10de år deretter ha samme adgang, og således videre hvert 10de år. Bestemmelsen om innløsning må være meldt konsesjonæren 5 år i forveien. Innløsningssummen skal bestemmes således at vannfall med tilhørende reguleringer, grunnstykker og rettigheter samt vannbygningsarbeider og hus betales med hvad de beviselig har kostet konsesjonæren med fra- drag for amortisasjon i forhold til den forløpne del av konsesjonstiden, mens rørledninger, maskiner og annet tilbehør innløses for sin tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Såfremt anlegget innløses, plikter staten å overta de av konsesjonæren med offentlig tilatelse inngåtte kontrakter om bortleie av kraft for et tidsrum som ikke må strekke sig ut over 5 år etter innløsningen. Staten har rett til for sådan bortleie av kraft å kreve en godtgjørelse som svarer til den gjennomsnittlig betalte pris på elektrisk kraft her i riket for lignende formål. I mangel av mindelig overenskomst herom fastsettes prisen ved et av Kongen opnevnt skjønn, hvis avgjørelse ikke kan påankes.

18.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 14, kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 13, skal forsåvidt de ikke er fastsatt av Kongen med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

19.

For oppfyllelsen av de forpliktelser som ved anleggene eller deres drift pådras likeoverfor andre, og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser, skal der stilles og til enhver tid oprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 10 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

20.

Konsesjonæren underkaster sig de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de opstilte betingelser. Departementet kan til utøvelsen av denne kontroll ansette en kontrollør som overensstemmende med en av departementet utferdiget instruks skal ha adgang til de kontrollmidler som ansees nødvendige.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren etter

nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

21.

Forsåvidt der måtte påhvile de konsederte eiendommer eldre panteheftelser, servitutter av vesentlig betydning, leierettigheter og lignende heftelser, plikter konsesjonæren innen to år å fjerne disse eller sørge for at de viker prioritet for de i konsesjonen pålagte forpliktelser, derunder mulkt som måtte pålegges i henhold til denne. Heftelser av mindre betydning kan av vedkommende departement tillates å forbli stående. Alle heftelser som etter konsesjonens tinglysning (jfr. post 26) er påført vedkommende eiendommer og gjenstander, bortfaller når disse ifølge konsesjonen overgår til staten eller innløses av denne.

22.

Overtredelse av foranstående poster 1, 12 og 20 samt undlatelse av å stille de i medhold av postene 11 og 19 påbudte fond medfører i gjentagelsestilfelle tap av konsesjonen, hvis ikke forholdet blir bragt i orden etter reglene i lov av 14 desember 1917, §§ 31 og 32.

23.

Vannslipningen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. En norsk statsborger som vedkommende departement godtar skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes, før manøvreringsreglementet er fastsatt.

Forsåvidt dammen manøvreres i strid med reglementet kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 100 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

24.

Reguleringsanleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte opdemningshøide og den tillatte laveste tapningsgrense betegnes ved et fast og tydelig vannstandsmerke som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la opta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske Opmåling med opplysning om hvordan målingen er utført.

25.

Ved damanlegget skal der tillates truffet de fornødne militære foranstaltninger for spreng-

ning i krigstilfelle uten at anleggets eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anlegget eller dets benyttelse, likesom anleggets eier uten godtgjørelse må finne sig i den bruk av anlegget som skjer i krigsøiemed.

26.

Idet konsesjonæren vedtar foranstående betingelser for konsesjon på vedkommende eiendomserhvervelser og reguleringsarbeider som forpliktende for sig og de konsederte eiendommer, inngår han på at nærværende konsesjon, som ikke kan overdras uten kongelig tillatelse, på konsesjonærens bekostning tinglyses ved hans verneting og innen de jurisdiksjoner hvor de konsederte eiendommer og anlegg m. v. er beliggende.

Foranstående betingelsers post 16 og 17 blir på samme måte å tinglyse vedkommende konsesjonærens øvrige eiendommer.

Konsesjonæren skal innen 2 år innsende til departementet konduktørkart over samtlige de av ham erhvervede eiendommer og rettigheter. Likeledes har konsesjonæren å avgi meddelelse om de eiendommer som er eller senere måtte bli erhvervet og for hvis vedkommende der skal skje tinglysning av postene 16 og 17.

Under henvisning til vilkårenes post 23 bemerkes at manøvreringsreglement for reguleringen vil bli utferdiget senere.

I konsesjonssøknaden er anført at hele vassdraget med reguleringsmagasin er ifølge forlengst avholdte skylddelingsforretninger utskilt fra de tilstøtende bruk som egne eiendommer, nemlig:

Gnr. 18, bnr. 4, Funtaune Vestre Vannfall av skyld 30 øre.

Gnr. 18, bnr. 11, Funtaune Østre Vannfall av skyld 30 øre.

Gnr. 19, bnr. 4, Rydningen Vannfall av skyld 30 øre.

Gnr. 20, bnr. 23, Meraker Vestres Vannfall av skyld 30 øre.

Gnr. 49, bnr. 24 Funnavassdraget av skyld 100 øre, samtlige tilhørende A/S Meraker Smelteverk.

I henhold til det anførte skal departementet

innstille:

1. Det tillates i medhold av den almindelige konsesjonslov nr. 16 av 14 desember 1917 § 4 A/S Meraker Smelteverk å erhverve de på en fremlagt fortegnelse anførte vannrettigheter i Funnavassdraget i Meraker herred, Nord-Trøndelag fylke på de i

- Arbeidsdepartementets foredrag av 17 juni 1937 inntatte betingelser.
2. Det tillates i henhold til lov om vassdragsreguleringer av 14 desember 1917 A/S Meraker Smelteverk å regulere Funnavassdraget på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 17 juni 1937 inntatte betingelser.

21. A/S Storbross Tresliperi.

(Tillatelse til å erverve Storbross Tresliperi med tilhørende utbygget vannfall i Bagna elv, Opland fylke.)

Kgl. resol. av 25 juni 1937.

Fra disponent H. A. Næss, Hen, på vegne av det startendes A/S Storbross Tresliperi, har departementet mottatt en søknad, datert 6 april 1937, om tillatelse til å erverve Storbross Tresliperi med tilhørende vannfall i Bagna, Opland fylke.

Søknaden har vært forelagt for Hoved-

styret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, som i skrivelse av 14 juni 1937 har avgitt følgende uttalelse:

«Det Kongelige departement har under 9 april 1937 sendt hovedstyret til uttalelse et andragende med bilag fra disponent H. A. Næss om konsesjon for et startendes aksjeselskap på erhverv av Storbross Tresliperi med tilhørende vannfall i Bagna.

Andragendet — som er datert 6 april 1937 — lyder:

«Undertegnede disponent H. A. Næss, Hen, på vegne av det startendes A/S Storbross Tresliperi, tillater sig hermed å ansøke om konsesjon i henhold til ervervsloven av 1917 til å erverve Storbross Tresliperi med tilhørende utbygget vannfall i Bagna elv, Opland fylke i den hensikt å drive treforedling på en til enhver tid økonomisk måte samt til — om det skulde være ønske fra nærliggende distrikt — å levere mindre mengder elektrisk energi fra den allerede forhåndenværende elektriske generator ca. 120 kW. — i den utstrekning dette måtte vise sig mulig utover eget behov for elektrisk kraft.

Til belysning av kraftforholdene og produksjonsforholdene ved Storbross tillater vi oss å anføre følgende data:

- 1) Fallhøyden er efter Vassdragsvesenets siste nivellementer 15,96 m målt ved 21 sm³ 6 oktober 1936, idet overløpskronen lå på kote 236,07 og vannstanden ved undervannskanalen (nedre grense) var kote 220,11.
- 2) Den regulerte vannføring kan efter vedlagte utredning av 2 april 1937 fra ingeniør Chr. Ræstad settes til 14,2 sm³ (bilag 1).
- 3) Herav fås beregnet «Naturhestekraft» = 3 002 nat.HK.
- 4) Under vanlige driftsforhold benyttes følgende kraftmaskineri:

Slipeturbin	ca. 1 700 HK.	vannforbruk ca. 11,0 sm ³
Driftsturbin	» 320 HK.	» » 2,0 »
Generatorturbin	» 160 HK. (120 kW.)	» » 1,0 »
Sum ca. 2 180 HK.		vannforbruk ca. 14,0 sm ³

Samtlige turbiner er bygget ved Myrens verksted i 1910—11, og de er selvsagt ikke så gode som turbiner av idag, men de er i full orden og vel vedlikeholdt (kfr. bilag 1 side 3).

- 5) Alt efter produksjonens kvalitet kan der ved full drift (296 driftsdøgn) produseres 16 300 tonn masse efter Bowaters forlangende med hensyn til styrke eller ca. 18 000 tonn ren masse svarende til danske papirfabrikkers krav. Denne produksjonsmengde svarer til 7,45 resp. 8,25 tonn pr. anvendt års-HK.
- 6) Den nuværende arbeidsordning nødvendiggjør anvendelse av en arbeidsstyrke på 42 mann. Med et samlet kraftforbruk av 2 180 HK. = ca. 1600 kW. anvendes således 26—27 mann pr. 1000 kW.

Til sammenligning anføres:

Til aluminiumsfremstillingen anvendes	ca. 27 mann pr. 1000 kW.
Til sinkfremstillingen anvendes	» 18 » » 1000 »
I kvelstoffindustrien anvendes	» 17 » » 1000 »

Som bilag 2 vedlegges gjenpart av kjøpekontrakt av 27 februar 1937 hvori er inntatt fortegnelse over gårds- og bruksnumre.

Som bilag 3 vedlegges et situasjonskart over «Storbross Tresliperi» med angivelse av tilliggende eiendommer.

Som bilag 4 vedlegges en erklæring fra det startendes selskaps styre om at den hele kapital utelukkende kommer til å tilhøre norske statsborgere og at styret utelukkende skal bestå av norske statsborgere og om at der ikke foreligger nogen avtale som har til hensikt å dekke over de virkelige forhold med hensyn til eiendomsretten eller grunnkapitalen.

Vi tillater oss å tilføie at det er hensikten efterhvert å foreta forandringsarbeider og moderniseringer innenfor rammen av god økonomisk drift, men vi antar at nærmere redegjørelse herfor ikke har nogen betydning i forbindelse med denne konsesjonsansøking.

Med hensyn til selve kraftanlegget opplyses at damfestet på elvens vestre bredd er oppført på grunn som ikke tilhører sliperiet, men at rett til damfeste er erhvervet på eiendommen Fosheim mot til eierens eget bruk på selve eiendommen å levere 75 hestekrefter elektrisk energi.

Om selve utbygningen av vannkraften er intet spesielt å bemerke.

Som vanlig ved slike anlegg er der til

slipeturbinen direkte koblet slipeapparater (4 stk.) på felles aksel. Til driftsturbinen er ved hjelp av transmisjoner knyttet de forskjellige hjelpeapparater som sorterer, raffinører, pappmaskiner, presser, heis m. v.

Sliperibygningen har et areal av ca. 940 m² og er opført som teglstenshus.

Ved-renseriet er utstyrt med kappsag, barkehovel, barketrommel og kjærater som har elektrisk drift.

Kjelehuset har et areal av ca. 100 m² med 2 dampkjeler.

Tørkehuset har et areal av ca. 220 m².

Forøvrig er anlegget utstyrt med nødvendig tømmeroplagsplass, verksteder, smie m. v.

Storbrofoss Træsliperi ligger lengere fra eksporthavn enn noget annet sliperi i landet. Transporten av massen foregår med Valdresbanen hvortil massen sendes med en ca. 2500 m. lang taubane. Anlegget eier taubanen med tilhørende hus, sidespor og plattform ved Valdresbanen.

Udertegnede ansøker har i de senere år forestått driften av Storbrofoss Træsliperi for Hønefoss og Opland Privatbank som pant-haver og kjenner således forholdene meget godt. Spesielt skal bemerkes at reguleringsavgiftene i vassdraget ovenfor Storbrofoss er relativt meget tyngende og yder sitt til at Storbrofoss Træsliperi er ugunstig stilt i konkurransen.

Vi tillater oss å påpeke at det antagelig vil være en fordel for Slidrebygdene å få avsatt sin slipelast til et bruk som ligger så langt oppe i vassdraget som Storbrofoss, da det år om annet kan være vanskelig på grunn av fløtningsforholdene å få tømmeret frem til de nedenfor liggende bruk samme sesong som det fremdrives fra skogen.

Vi forutsetter at foranstående oppgaver over kraftforhold, produksjons- og transportforhold m. v. er fyldestgjørende som grunnlag for myndighetenes behandling av denne ansøking, men vi står selvsagt gjerne til tjeneste med supplerende opplysninger.

Vi andrar i ærbødighet om at denne ansøking må bli behandlet så hurtig som mulig av hensyn til eventuelle tømmerkjøp. Under henvisning bl. a. til anleggets ugunstige beliggenhet og de høie reguleringsavgifter tør vi også be om at avgifter til stat og kommune må bli fastsatt til lovens minimumsgrense.»

Ansøkeren innsender erklæring om at der ikke foreligger nogen avtale som tilsikter å overdekke det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse, eiendomsretten eller grunnkapitalen. Samtlige aksjonærer i selskapet opplyser å være norske statsborgere.

Sør-Aurdal herredsstyre har i møte 8 mai 1937 enstemmig uttalt følgende:

«For kommunen er det av stor betydning at Storbrofoss Træsliperi kommer igang igjen som treforedlingsfabrikk og herredsstyret vil anbefale søknaden og likeså at avgiften til stat og kommune blir fastsatt til lovens minimumsgrense, men man vil uttale ønske om og går ut fra at det startendes aksjeselskap får sitt sete i Sør-Aurdal og at det startes med tilstrekkelig kapital, samt at der ved fabrikkens utenom ledelsen kun benyttes folk der har sin hjemstavn i Sør-Aurdal.»

Fylkesmannen i Opland uttaler under 12 s. m. følgende:

«Jeg tillater mig å anbefale at konsesjon blir gitt og at det ved fastsettelsen av vilkårene herfor tas mest mulig hensyn til herredsstyrets uttalelse. Med herredsstyret vil jeg understreke den store betydning det har for distriktet å få denne bedrift igang igjen.»

Der vedligger uttalelser fra lensmann og ordfører i distriktet som også støtter ansøkingen. Bl. a. peker de på at det vil være heldig for skogeierne til vassdraget nordenfor Storbrofoss at tresliperiet kommer i drift igjen.

Hovedstyret skal bemerke følgende:

Storbrofoss Tresliperi ligger, som det fremgår av foranstående, i Sør-Aurdal og drives ved hjelp av vannkraft fra en utbygning i Bæjna som utnytter et fall på henimot 16 m. Den regulerte vannføring er angitt til 14,2 sm³. Hovedstyret har intet særlig å anføre i anledning av disse tall, kraftmengden ligger ved nevnte vannføring på henimot 3000 nat.HK. Kraften brukes til fremstilling av tremasse som transporteres ved taubane frem til Valdresbanen, hvorfra den altså går til havn. Anlegget ved Storbrofoss, som kom istand i 1910, har senere vært i drift det meste av tiden frem til 1935, siden da har det stått helt stille bortsett fra at der i 1936 var delvis drift for å bruke op tømmerbeholdningen.

Hovedstyret antar at der ikke foreligger almene hensyn som taler imot konsesjon, jfr. erhvervslovens § 2, og det anbefaler derfor tillatelse meddelt.

Konsesjonstiden anbefales satt til 50 år.

Efter nevnte lovparagraf punkt 13 skal det pålegges en årlig avgift til staten og til kommuner beregnet efter den gjennomsnittlige kraftmengde som vannfallet efter den foretatte utbygning kan frembringe med den påregnelige vannføring år om annet. Hviler der årlige reguleringsavgifter på vannfallet, skal de komme til fradrag i de avgifter som pålegges i henhold til denne post for såvidt angår den del av kraftmengden hvorav reguleringsavgifter erlegges.

Sådanne avgifter er betinget for regulering av 3 ovenforliggende sjøer (Valdresreguleringen) og efter følgende satser pr. innvunnet naturhestekraft og år:

Vedkommende Strandefjord og Øyangen i henhold til konsesjon av 18 august 1916: til staten kr. 1, til kommuner kr. 1.

Vedkommende Voldbufjord i henhold til konsesjon av 24 august 1917: til staten kr. 1, til kommuner kr. 2.

Den årlige avgift for Storbrøfoss har i de senere år utgjort ialt: til staten kr. 1 649, til kommuner kr. 1 804.

Under hensyn hertil og til de foreliggende uttalelser fra distriktet vil hovedstyret anbefale at man i forbindelse med den søkte erhvervstillatelse ikke krever høiere avgifter enn efter minimumssatsene, altså kr. 0,10 pr. nat.HK. til staten og kr. 0,10 til kommunene. Utenom reguleringsavgiftene skulde det altså i tilfelle bli å erlegge avgift efter disse satser av den til påregnelig naturlig vannføring svarende kraftmengde.

Da vannfallet som nevnt er utbygget for nyttiggjørelse av den påregnelige regulerte vannføring er der ikke behov om frist for utbygning efter lovens § 2, 3., se post 2 i utkastet. Det her nevnte forhold øver innflytelse også på utformning av post 14.

Kraftavståelse til staten har man efter forholdene funnet å kunne undlate å kreve.

I forbindelse med uttalelsen fra Sør-Aurdal skal bemerkes at det nye selskaps kapital efter det oplyste vil bli på kr. 55 000 eller en tredjedel av kjøpesummen. Erhvervslovens § 2. 1 sier at det som regel skal stilles betingelse om at selskapets grunnkapital når utbygningen er ferdig skal utgjøre minst $\frac{1}{3}$ av omkostningene ved erhvervvelsen, utbygningen og opførelsen av kraftstasjon og transportanlegg samt av de fabriker selskapet måtte opføre til utnyttelse av kraften. — Med sikte på at omkostningene kan bli øket ved utvidelsen bør man kanskje ta med den ikke uvanlige bestemmelse om at aksjekapitalen skal utgjøre minst $\frac{1}{3}$ av de samlede omkostninger ved alle selskapets anlegg. Selskapet vil efter det oplyste bli registrert i Sør-Aurdal og får altså sitt sete der. Man har ikke funnet å burde ta med betingelse om at der bare skal brukes bygdefolk. Lignende krav har ofte vært stilt, men har ikke vært tatt op i betingelsene. Den samme linje bør følges her.

Efterat saken var behandlet i møte 2 ds. underrettet man ansøkeren om at hovedstyret var betenkt på å anbefale konsesjon på betingelser som vedlå i utkast.

Ansøkeren — disponent H. A. Næss — svarte under 10 ds. og meddelte at han aksepterte betingelsene, dog fremkom han med noen bemerkninger vedrørende et par av dem, nemlig:

ad punkt 9.

Efter denne skal konsesjonæren efter departementets nærmere bestemmelse avsette et fond til sikring av vedkommende kommunes utgifter til understøttelse av de ved ut-

bygningsarbeidene og opførelsen av kraftstasjon beskjeftigede arbeidere og deres familier. Da Storbrøfoss er fullt utbygget og ferdig til drift går Næss ut fra at nogen opsamling til dette fond ikke blir aktuelt.

ad punkt 19.

Efter overenskomst av 1911 med de daværende eiere av vannfallet, fru Louise Bang og Erlandsen, skulde den førstnevnte få fri disposisjon over vannfallet mot å avstå til Erlandsen 75 el. HK. energi til hans eiendom Fossheim. Disse rettigheter er stedsevarende og tinglyst som heftelse på Storbrøfoss bruk. Disponent Næss anser det utelukket å få eieren til å vike prioritet for sin rettighet til fordel for konsesjonsbetingelsene.

Hovedstyret skal bemerke:

ad punkt 9.

Hjemmelen for den omhandlede betingelse inneholdes i erhvervslovens § 2, punkt 9 som foreskriver at det «bør» pålegges konsesjonæren å avsette et slikt fond. Det er altså anledning til å imøtekomme ansøkeren på dette punkt.

Det er riktig at vannfallet er fullt utbygget for den vannføring som man kan få med de nu bestående reguleringer og det tør være mindre sannsynlig at der kommer reguleringer av synderlig større omfang senere. Det arbeide som det blir spørsmål om å gjøre ved anlegget vil derfor stort sett bli vedlikehold av det som er. Det skulde derfor ikke være særlig betenkelig å imøtekomme disponent Næss.

Man nevner i samme forbindelse at efter første passus i det omhandlede punkt skal konsesjonæren for kraftanlegget og de ham tilhørende bedrifter som forsynes med kraft fra anlegget opsamle et fond til sikring for vedkommende fattigkommune overensstemmende med de regler som i lov om fattigvesenet av 19 mai 1900 kap. 4 er gitt om bergverker. Denne betingelse som altså angår driften skulde formentlig være tilstrekkelig til å sikre kommunen.

Hovedstyret vil efter dette foreslå at man ikke krever noget anleggsfond her.

ad punkt 19.

Denne betingelse har sin hjemmel i erhvervslovens § 2 i nr. 21, som lyder så:

«Konsesjonen bør bare meddeles forsåvidt eldre panteheftelser, servitutter av vesentlig betydning, leierettigheter og lignende heftelser fjernes eller viker prioritet for de i konsesjonen pålagte forpliktelser, derunder også de mulktter som kan bli ilagt efter § 26. At der ved avhendelsen av vannfall også utover konsesjonstiden er forbeholdt avhenderens eiendom rett til kraft til hus-

behov og gårdsfornødenhet og sådant håndverk og småindustri, som naturlig kan drives i forbindelse med gårdsbruket fra det anlegg hvorved vannfallet utnyttes, skal dog ikke være til hinder for meddelelse av konsesjon.»

Den servitutt som ansøkeren snakker om er såvidt skjønnes av den art som omhandles i siste passus i nevnte § 2 nr. 21, og man kan ikke skjønne det skulde være noget iveien for å gi konsesjon med den omhandlede servitutt som varig heftelse på Storbrofoss. Hovedstyret tilrår at ansøkeren gis meddelelse herom. Ordlyden i betingelsens punkt 19 bør der ikke gjøres nogen forandring med.

I henhold til foranstående anbefaler hovedstyret at det meddeles disponent H. A. Næss på vegne av et startendes A/S Sorbrofoss Tresliperi tillatelse i medhold av erhvervsloven av 14 desember 1917 til å erverve Storbrofoss Tresliperi med tilhørende utbygget vannfall i Bægna elv i Opland fylke på de betingelser som vedligger i utkast. Dette er overensstemmende med det som tidligere er oversendt ansøkeren bare med den forandring at anen passus i post 9 om fattigfond i anledning av utbygningsarbeidene er strøket.

Behandlet i møter den 2 og 11 juni 1937.»

Hovedstyrets utkast til konsesjonsbetingelser er sålydende:

1.

Selskapets styre (direksjon og representantskap) skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Selskapets aksjer eller parter skal lyde på navn. De kan ikke med rettsvirkning tegnes, erhverves eller eies av eller pantsettes til andre enn staten, norske kommuner, norske statsborgere, Norges Bank eller med vedkommende regjeringsdepartements godkjennelse andre norske banker eller selskaper. Bestemmelse herom skal påføres aksje- eller partbrevene i det norske, engelske, franske og tyske sprog.

Selskapets grunnkapital skal til enhver tid utgjøre minst tredjeparten av de samlede omkostninger ved alle selskapets anlegg.

Majoriteten av selskapets aksjer eller parter må ikke uten særlig kongelig tillatelse tilhøre noen som eier, bruker eller leier kraft fra annet vannfall her i riket, eller som sitter inne med aksje- (part)majoriteten i noe annet selskap som eier eller bruker eller leier kraft fra vannfall her i riket. Selskapets vedtekter såvelsom senere forandringer i disse blir å forelegge vedkommende departement til god-

kjennelse. Likeledes blir beslutninger i generalforsamling, som fastsetter almindelige eller særlige innskrenkninger i styrets virksomhetsområde alene gyldige når de godkjennes av departementet.

2.

Driften må ikke uten Kongens samtykke i så lang tid som 3 år kontinuerlig stanses eller kontinuerlig innskrenkes til mindre enn en tredjepart av det i den forløpne tid innsatte, på regelmessig drift beregnede maskineris energi, heri ikke iberegnet hvad der måtte vært avgitt til bruk for stat eller kommune etter post 11 og sådanne stansninger eller innskrenkninger må ikke noensinne i løpet av 10 år samlet finne sted i så meget som 5 år.

Ved tidsberegningene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For overtredelse av de i nærværende post omhandlede bestemmelser erlegger selskapet en løpende mulkt stor kr. 100 — et hundre kroner — pr. dag hvori vedkommende frister oversittes.

3.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes arbeidere og funksjonærer som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate undtagelser fra regelen når spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

4.

Selskapet skal ved bygning og drift av anlegget anvende norske varer forsåvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig akt-somhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mere enn 10 pct. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell 10 pct. i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av den utenlandske vares pris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra reglen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelsene av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pct. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

5.

Forsikring tegnes fortrinsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

6.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeide eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøi og andre arbeidsmaterialer.) Verktøi og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hvad de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øiemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes efter samråd med et av arbeiderne opnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

7.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende regjeringsdepartements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å opsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt opsigelse skyldes arbeidstvist, avgjøres med bindende virkning av departementet.

8.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesveistyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier, broer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet og ved transporter til og fra

de bedrifter som tilhører konsesjonæren og som forsynes med kraft fra anlegget. Veier, broer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, forsåvidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlig ulempe for anlegget og de bedrifter som erholder kraft fra dette.

9.

Konsesjonæren er pliktig til for kraftanlegget og de ham tilhørende bedrifter som forsynes med kraft fra anlegget å opsamle et fond til sikring for vedkommende fattigkommune overensstemmende med de regler som i lov om fattigvesenet av 19 mai 1900 kap. 4 er gitt om bergverker.

10.

Anvendes vannkraften til produksjon av elektrisk energi må konsesjonæren ikke uten samtykke fra vedkommende regjeringsdepartement inngå i noen overenskomst til kunstig forhøielse av prisene her i riket på energi eller på de produkter som frembringes ved energien.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til å avgi inntil 10 pct. av den gjennomsnittlige kraftmengde som vannfallet efter den foretatte utbygning kan frembringe med den påregnelige vannføring år om annet til den kommune, hvor kraftanlegget er beliggende eller andre kommuner, derunder også fylkeskommuner, idet fordelingen bestemmes av vedkommende regjeringsdepartement.

Kraften avgis i den form hvori den produseres. Elektrisk kraft uttas efter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hvad enten ledningene tilhører konsesjonæren eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres efter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pct. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pct. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdmessig høi fordi bare en mindre del av den kraft vannfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften istedet forlanges avgitt efter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellem vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne

fastsettelse kan såvel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis konsesjonæren leier ut kraft og kraften til kommune kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen i hvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Konsesjonæren har rett til å forlange et varsel av et år for hver gang kraft uttas. Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Undlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko såvidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

12.

Konsesjonæren skal betale en årlig avgift til staten av kr. 0,10 pr. naturhk beregnet etter den gjennomsnittlige kraftmengde som vannfallet etter den foretatte utbygning kan frembringe med den påregnelige vannføring år om annet, og en årlig avgift til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer av kr. 0,10 pr. naturhk beregnet på samme måte.

Avgiften, hvorav svares 6 pct. rente etter forfall, har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse.

13.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgiftene etter post 12 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 11 skal forsåvidt de ikke er fastsatt av Kongen med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

14.

Konsesjonæren plikter å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende vannfallenes utbygning samt beskrivelse av det som er utført. Ytterligere utbygningsarbeide kan ikke iverksettes før planene er approbert av departementet. Nyanlegg skal utføres på en solid måte og det hele holdes i fullt driftsmessig stand. Utførelse såvelsom vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

15.

Når 50 år er forløpet fra konsesjonens datum tilfaller vannfallet med alle de innretninger hvorigjennem vannets løp og leie forandres, såsom damanlegg, kanaler, tunneler, bassenger, rørledninger m. m., de til utbygningen og kraftanlegget erhvervede grunnstykker og rettigheter, kraftstasjon med tilhørende maskineri og annet tilbehør samt arbeiderboliger og andre bygninger, som hører med til kraftanlegget, staten med full eieendomsrett og uten vederlag. Hvilke bygninger og innretninger som hører med til kraftanlegget avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn. Det som ikke tilfaller staten kan den innløse for dets verdi etter skjønn på sin bekostning eller forlange fjernet innen en av departementet fastsatt frist.

Anlegget med installert maskineri skal ved konsesjonstidens utløp være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Konsesjonæren plikter på egen bekostning å utføre hvad skjønnet i så henseende måtte bestemme.

16.

I det 35te år efter at konsesjonen er gitt skal staten kunne innløse det hele anlegg i den utstrekning hvori det efter post 15 tilfaller staten ved konsesjonstidens utløp. Benytter staten sig ikke herav skal den i det 10de år derefter ha samme adgang. Bestemmelse om innløsning må være meldt konsesjonæren 5 år i forveien. Innløsningssummen skal bestemmes således at vannfallet med tilhørende grunnstykker og rettigheter samt vannbygningsarbeider og hus betales med hvad de bevislig har kostet konsesjonæren med fradrag for amortisasjon i forhold til den forløpne del av konsesjonstiden, mens rørledninger, maskiner og annet tilbehør innløses for sin tekniske verdi efter skjønn på statens bekostning.

Såfremt anlegget innløses, plikter staten å overta de av konsesjonæren med offentlig tillatelse inngåtte kontrakter om bortleie av kraft for et tidsrum, som ikke må strekke sig ut over 5 år efter innløsningen. Staten har rett til for sådan bortleie av kraft å kreve en godtgjørelse, som svarer til den gjennomsnittlig betalte pris på elektrisk kraft her i riket for lignende formål. I mangel av mindelig overenskomst herom fastsettes prisen ved et av Kongen opnevnt skjønn, hvis avgjørelse ikke kan påankes.

17.

Konsesjonæren skal efter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydro-

grafiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la opta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske Opmåling med opplysning om hvorledes målingene er utført.

18.

Konsesjonæren underkaster sig de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de opstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

19.

Forsåvidt der måtte påhvile de konsederte eiendommer eldre panteheftelser, servitutter av vesentlig betydning, leierettigheter og lignende heftelser, plikter konsesjonæren innen to år å fjerne disse eller sørge for at de viker prioritet for de i konsesjonen pålagte forpliktelser, derunder mulkter, som måtte pålegges i henhold til denne. Heftelser av mindre betydning kan av vedkommende departement tillates å forbli stående. Alle heftelser som etter konsesjonens tinglysning er påført vedkommende eiendommer og gjenstander bortfaller når disse ifølge konsesjonen overgår til staten eller innløses av denne.

20.

Overtredelse av foranstående poster 1, 10 og 18 samt undlatelse av å stille de i medhold av post 9 påbudte fond medfører i gjentakelsestilfelle tap av konsesjonen således at reglene i lov nr. 16 av 14 desember 1917 §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse.

21.

For oppfyllelse av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras like overfor andre og for overholdelse av de i konsesjonen fastsatte betingelser skal der stilles til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 5 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

22.

Idet konsesjonæren vedtar foranstående betingelser for konsesjon på vedkommende eiendomserhvervelser som forpliktende for sig og de konsederte eiendommer inngår han på at nærværende konsesjon, som ikke kan overdras uten kongelig tillatelse, på konsesjonærens bekostning tinglyses ved hans verneting og innen de juridiksjoner hvor de konsederte eiendommer og anlegg m. v. er beliggende.

Konsesjonæren skal innen to år innsende til departementet konduktørkart over eiendommer og rettigheter som konsesjonen omfatter.

Man vedlegger sakens dokumenter hvoriblandt avskrift av selskapets vedtekter, erklæring fra ansøkeren i henhold til erhvervslovens § 24, 2. og 3. ledd, samt avskrift av kjøpekontrakt av 27 februar 1937.

Departementet antar etter det foreliggende at almene hensyn ikke taler mot å meddele den ansøkte erhvervstillatelse, og vil anbefale at søknaden innvilges.

Tillatelsen anbefales gitt på de av hovedstyret foreslåtte betingelser.

Det er foreslått betinget norsk styre og kapital, se vilkårenes post 1. I post 9 er foreslått betinget fattigfond, i post 11 kraftavståelse til kommuner, derimot ikke til staten, og i post 12 en årlig avgift til staten stor kr. 0,10 og til kommuner stor kr. 0,10 pr. nat.HK. Bestemmelse om hjemfallsrett er foreslått inntatt i post 15 og om innløsningsrett i post 16. Videre er der foreslått betinget en sikkerhetsstillelse, stor kr. 5 000, se post 21.

Vilkårene er vedtatt av ansøkeren.

Departementet har ikke noget vesentlig å bemerke til det foreliggende utkast til vedtekter.

Man tillater sig således å

innstille:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917 disponent H. A. Næss på vegne av det startendes A/S Storbrofoss Tresliperi å erverve Storbrofoss Tresliperi med tilhørende utbygget vannfall i Bægna elv, Opland fylke, på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 25 juni 1937 inntatte betingelser.

22. Røros Elektrisitetsverk.

(Tillatelse til å erverve Kuråsfossen og Kuråsfallene m. v. i Glåmos herred, Sør-Trøndelag fylke.)

Kgl. resol. av 16 juni 1937.

Fra Røros Elektrisitetsverk ved advokat Kristen Nygaard har departementet mottatt en søknad, datert 8 oktober 1936, om tillatelse til å erverve Kuråsfossen m. v. i Glomma. Søknaden har vært forelagt for Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet som i skrivelse av 14 juni 1937 har avgitt følgende uttalelse:

«Det kgl. departement har under 9 oktober 1936 sendt hovedstyret til uttalelse et andra-

gende med bilag fra advokat Kristen Nygaard på vegne av Røros Elektrisitetsverk om tillatelse til å erverve Kuråsfossen m. v. i Glomma. — Andragendet, som er datert 8 s. m. lyder:

«Ved skjøte av 25 august 1936 solgte A/S Røros Kobberverk til Røros Elektrisitetsverk Kuråsfossen, gnr. 19 bnr. 10, Kuråsfallene 4, 5, 1, 2, 3, 8, 10, 7, 9, 6, henholdsvis gnr. 19 bnr. 11, 12, 13, 14 og 15 og gnr. 62 bnr. 14, 15, 16 og 17 og gnr. 63 bnr. 3, alle i Glåmos herred med tilhørende grunn og påstående bvgninger, kraftstasjon, maskiner og de vassdragsrettigheter som A/S Røros Kobberverk tidligere eide i Glåma mellom Aursunden og Vedhølen, nemlig rettigheter i henhold til skjøte av 29 juli 1896 fra eieren av Kuråsgården gnr. 19 bnr. 4, 7, 6, 2 og 1, samt i henhold til skjøte av 20 august 1895 fra eieren av gnr. 19 bnr. 8 og 9 og gnr. 62 bnr. 7, alle i Glåmos herred.

De nuværende kraftledninger omfattes ikke av overdragelsen, men Røros Elektrisitetsverk har i skjøtet fått rett til å legge ny kraftledning over verkets eiendommer «Vestre almenning» uten at dog verkets nuværende ledninger må generes.

Der er i skjøtet truffet bestemmelse om at Røros Elektrisitetsverk skal være forpliktet til å den elektriske energi fra Elektrisitetsverkets kraftstasjon som ikke utnyttes av andre abonnenter, å levere til A/S Røros Kobberverk eller senere erhververe av grubene og/eller smeltehytten, hvad Kobberverket måtte trenge for sin bergverksdrift for produksjonspris med tillegg av 10 pct.

Videre er der i skjøtet truffet bestemmelse om at Røros landsogn, Glåmos og Brekken herreder og disses innvånere har rett til å abonnere på ledig elektrisk energi, på samme betingelser og priser som abonnentene i Røros, dog således at hvor overføringsomkostningene er større enn til de tidligere abonnenter, bæres disse omkostninger av abonnentene selv.

Glåmos kommune skal foruten de 10 pct. av den gjennomsnittlige kraftmengde som forbeholdes kommuner i henhold til § 2 i lov nr. 16, 14 desember 1917 punkt 12, ha rett til å kreve levert ytterligere 5 pct. beregnet på samme grunnlag og levert på samme vilkår som konsesjonskraften.

Hvis Glåmos kommune ikke ønsker å overta disse 5 pct. av kraftkvantumet fra Kuråsfossen efter tilbud fra Røros Elektrisitetsverk innen 1 januar 1942, bortfaller Glåmos kommunes rett til dette 5 pct. tilleggskvantum.

Endelig er der i skjøtet truffet bestemmelse om at Røros Elektrisitetsverk overtar inntil 500 av de aktier som Staten overtar i A/S Røros Kobberverk, efter en pris av kr. 5,00 pr. aktie.

I forbindelse med ovenstående tillater vi oss å opplyse at Røros Elektrisitetsverk er et uansvarlig selskap med vekslende kapital og medlemstall. Selskapets styre, som har sitt sete i Norge består av 7 personer, der alle er norske statsborgere og er bosatt i Røros bergstad.

Selskapets formål er å anlegge og drive et verk for elektrisk lys og kraft til Røros bergstad og nærmestliggende strøk.

Selskapets lover er av 2 juni 1912 og 4 april 1930. Der vedlegges et eksemplar av disse lover.

De ved skjøte av 25 august 1936 fra A/S Røros Kobberverk til Røros Elektrisitetsverk overdratte vannfall, antas å ha tilsammen 1 200 natur-hestekrefter, men i utbygget stand produserer kraftstasjonen 2 200 HK.

Kurås kraftstasjon er bygget for Røros Kobberverk, men verket har ikke hatt anvendelse for mere enn halvparten av kraften, mens en annen halvpart har ligget ubenyttet.

Samtidig har det vært stor mangel på elektrisk energi i distriktet både for husholdninger og industrielle bedrifter.

Ved at nu Røros Elektrisitetsverk overtar kraftkilden vil denne bli tatt i bruk i sin helhet til beste for distriktet. Ulemper av nogen art kan ikke opstå ved at Røros Elektrisitetsverk overtar kraftstasjonen. Overtagelsen skulde derfor ikke betinge spesielle konsesjonsvilkår.

Kraftstasjonen kommer til å bli drevet av Røros Elektrisitetsverk på samme måte som A/S Røros Kobberverk har drevet denne, med de samme maskiner, samme vanninntak og samme vannverk. Forskjellen blir således bare den at kraftkilden nu kan utnyttes til sin fulle kapasitet.

Under henvisning til ovenstående tillater vi oss på vegne av Røros Elektrisitetsverk å søke konsesjon på erhvervelse av de med skjøtet av 25 august 1936 fra A/S Røros Kobberverk overdratte vannfall, eiendommer og rettigheter. Konsesjonen søkes for lovens maksimumstid.

Da det er av så stor interesse for distriktet at overdragelsen fra A/S Røros Kobberverk til Røros Elektrisitetsverk går i orden, må vi andra om at konsesjonen blir gitt på de rimeligst mulige vilkår.

Såfremt stat, fylkeskommune eller herredskommune skulde gjøre bruk av sin forkjøpsrett, må vi på vegne av konsesjonssøkeren forlange at den som gjør forkjøpsretten gjeldende trer inn i kontrakten i sin helhet, altså også forsåvidt angår en fast eiendom, rettighet eller løsøre, jfr. § 6 i lov nr. 16 av 14 desember 1917.»

Ifølge skjøtet skal elektrisitetsverket også overta Tyvoll Elektrisitetsverks kraftleiekontrakt med Røros Kobberverk som utløper høsten 1938 og kan til denne tid uten vederlag benytte kobberverkets kraftledning til overføring av kraften.

Der vedligger erklæring i henhold til konsesjonslovens § 24 fra elektrisitetsverkets styre om at der ikke foreligger nogen avtale siktende til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse.

Røros herredsstyre har i møte 9 desember enstemmig besluttet følgende:

«I Røros bergstad og i det omliggende distrikt er det stor mangel på elektrisk energi, men denne vil bli avhjulpet ved at Røros Elektrisitetsverk får erverve Kuråsfossen med rettigheter som Røros Kobberverk hadde.

Herredsstyret vil derfor på det beste anbefale søknaden innvilget og at konsesjonen blir gitt på de rimeligste vilkår og for lovens maksimumstid.»

Også Røros landsogns herredsstyre anbefaler enstemmig i møte 28 desember 1936 søknaden innvilget.

Brekken herredsstyre uttaler enstemmig i møte 13 februar 1937 bl. a. at det ingen særlig betydning har for denne kommune hvem der blir eier av Kuråsfossen, når bare den nye eier blir tilpliktet å levere elektrisk energi til Brekken kommune for samme pris og på samme betingelser som til de andre Røroskommuner. Ledningsnettene kan føres direkte over fra Glåmos grense ved Klausvoll så vel som ved Storvarts gruber.

Glåmos herredsstyre har i møte 11 januar 1937 under henvisning til konsesjonslovens § 7, 2, og forutsatt at loven hjemler kommunen adgang til det, med 9 mot 3 stemmer, besluttet å gjøre gjeldende kommunens forkjøpsrett til Kuråsfossen og Kuråfallene, som er overdratt Røros Elektrisitetsverk for en kjøpesum av kr. 300 000.

Herredsstyret anfører bl. a. at kommunen mener innen sine grenser å kunne omsette tilstrekkelig energi til å forrente og amortisere kjøpesummen.

I anledning av det foreliggende konsesjonsandragende henviser herredsstyret til den forestilling advokat Klingenberg på kommunens vegne ifjor sendte Stortingets Skog- og Vassdragskomite vedrørende gjennomførelsen av Gjeldssaneringen for Røros Kobberverk, jfr. Tillegg 2 til budgett-innst. S. nr. 146, 1936.

Herredsstyret fremholder bl. a. at en innvilgelse av andragendet er sterkt stridende mot Glåmos kommunes interesser og mener at almene hensyn taler mot å selge kraftkilden fra gruben til sådan pris at bergverkets fundamentale behov for billig kraft ikke kan tilgodesees. Den dyrere kraft vil nødvendigvis vanskeliggjøre grubedrift som igjen vil medføre minsket adgang til arbeide innen Glåmos. — Og almene hensyn tilsier at staten ikke gjennom erhvervstillatelse til et privat selskap utenfor fossekommunen utsetter denne for å stilles tilbake m. h. t. utvikling av et bedriftsliv som i større eller mindre grad er avhengig av billig tilførsel av elektrisk energi. — Herredsstyret uttaler til slutt at konsesjon ikke bør meddeles.

I tilfelle andragendet allikevel innvilges krever herredsstyret at konsesjonæren pålegges følgende betingelser:

- «1. Konsesjonstiden bør ikke overstige 40 — firti — år.
2. Det pålegges konsesjonæren å avgi 10 pct. av kraften + 5 — fem — pct. i tillegg hertil som der gis kommunen rett til å utta innen en frist til 1 januar 1952.
3. Kraften skal avgis til fossekommunen

til produksjonspris — uten noget tillegg — beregnet som opsatt i pkt. IV i skjøte av 25 august 1936.

4. I henhold til konsesjonslovens § 2 pkt. 13 pålegges konsesjonæren, Røros Elektrisitetsverk, å utrede en avgift til Glåmos kommune på ikke under kr. 0,50 pr. naturhestekraft hvert år.
5. I medhold av konsesjonsloven bestemmes at betjening og arbeidere ved kraftstasjonen og eventuelle andre arbeider i forbindelse med kraftkilden innen Glåmos kommune tas fra fossekommunen. Videre at der sikres betjeningen alderdomspensjon.
6. Ad leveranse av strøm til Tyvoll elektrisitetsverk henvises til skrivelse fra Tyvoll elektrisitetsverks styre datert 4 desember 1936, hvori det under de forskjellige alternativer gjøres krav om at konsesjonæren tilpliktes å fremskaffe strøm eller elektrisk kraft til en pris som i alle tilfelle ikke må overstige kr. 200 — to hundre kroner — pr. kW.år, levert på abonnentens husvegg.
7. Man gjør krav om at konsesjon ikke må gis før det nye styre for A/S Røros Kobberverk har hatt anledning til å fremkomme med eventuelt krav om elektrisk energi utover det fikserte 400 kW.
8. Under henvisning til pkt. 2 i skjøte av 25 august 1936 til Røros Elektrisitetsverk, hvor det fremgår at det er private rettighetshavere i vannfallene ved siden av A/S Røros Kobberverk, pålegges det Røros Elektrisitetsverk å føre effektiv kontroll med vannforbruket, og videre at der i overensstemmelse med konsesjonsloven treffes bestemmelse om at de opstilte betingelser i det hele tatt blir overholdt, herunder innbefattet mulige rettigheter i henhold til lovens § 2 pkt. 14.
9. Ved eventuell videre utbygning av vannfallene eller ved installering av større maskinaggregater må der søkes ny konsesjon.»

Herredsstyret har i møte 30 januar 1937 behandlet saken på ny og anført bl. a. at hvis det forslag til konsesjonsbetingelser som er anført i skjøtet hadde tatt noget mere hensyn til fossekommunen vilde kanskje spørsmålet om forkjøpsrett ikke blitt aktuelt.

Herredsstyret mener at de vedrørende andelslaget Tyvoll Elektrisitetsverk fremsatte krav nøkternt sett er rett og billig og at en annen ordning vil medføre økonomiske byrder som andelslaget ikke makter å bære. Dette vil igjen medføre økonomiske konsekvenser for Glåmos kommune.

Herredsstyret ser i det salg som er foregått en ulykke som det har plikt til å forhindre og det venter statsmaktene tar alle skyldige hensyn til Glåmos og dens interesser.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag anfører under 16 februar 1937 bl. a.:

«Som det sees er der gjort forskjellige innvendinger mot at tillatelse til erhvervelse meddeles og til de enkelte vilkår for en sådan til-

latelse. Imidlertid har Glåmos herred i herredsstyremøte den 11 januar d. å. vedtatt å benytte sig av sin forkjøpsrett, som det formentlig har adgang til. Etter dette bortfaller i tilfelle spørsmålet om å meddele nogen tillatelse til erhvervelse til andre enn til Glåmos.

Jeg vet intet særlig å erindre mot at Glåmos blir eier av Kuråsfossen, men spørsmålet er om Glåmos har evne til et sådant kjøp. I den anledning opplyses at herredet har vært blandt dem som har fått statstilskudd til balansering av sine budgetter. Forholdene bedres dog etterhvert efterat Rørosbanens ombygninger avsluttet og iverksettes, men å gjennomføre et kjøp og skaffe tilveie de nødvendige penger i den anledning uten statens bistand, er visse- lig umulig. Den nærmeste vei til løsning av spørsmålet synes å være å søke lån i Kommunalbanken.

De innvendinger som er gjort mot konsesjon har for en del noget for sig, særlig tror jeg det er riktig at 400 kW. er for liten kraftmengde for Røros Kobberverk hvis det — hvad man må håpe — blir drift av nogen betydning, men jeg finner ikke grunn til å innlate mig nærmere på disse spørsmål så lenge Glåmos' forkjøp er en mulighet.»

I skrivelse av 19 januar 1937 anfører Røros Elektrisitetsverk bl. a. at nevnte skjøte av 25 august 1936 er utferdiget av kobbervirket og Socialdepartementet i fellesskap. Røros Elektrisitetsverk godkjente til slutt de deri opstilte betingelser og de kan ikke strekke sig lengere. — Videre at det under 25 april 1936 meddelte Socialdepartementet at det kan trekke sig tilbake til fordel for Glåmos kommune hvis denne vil benytte sig av sin forkjøpsrett.

Med hensyn til Tyvoll Elektrisitetsverk anføres at der hverken i skrivelse av 4 desember 1936 eller i de betingelser Røros Elektrisitetsverk har overtatt Kuråsfossen på eller i konsesjonsloven er hjemmel for krav om bygging av kraftledning eller å innløse gjeld som hviler på Tyvoll Elektrisitetsverk.

Røros Elektrisitetsverk ber under 15 mars 1937 om en hurtigst mulig avgjørelse og opplyser i den anledning at det har måttet forrente kjøpesummen kr. 300 000 fra 1 juli ifjor. Det er av den største økonomiske interesse for elektrisitetsverket å få saken avgjort da alle materialer — særlig kobber og jern — stiger for hver dag. Hvis det skal få nogen nytte av kraften til neste vinter må det allerede nu bestille transformatorer etc.

Røros Kobberverk anfører under 17 april 1937, at det kraftkvantum som blev reservert verket da Kuråsfossen blev solgt til Røros Elektrisitetsverk vil bli adskillig for lite når Kobbervirket — således som nu besluttet — skal drive alle sine anlegg. — I brev av 24 s. m. angir det den nu installerte motorydelse til 1 319 HK., det nuværende for-

bruk (ved innskrenket drift) til normalt 300 kW. maksimalt ca. 400 kW., kraftforbruket under full drift med det nuværende anlegg til henholdsvis 570 kW. og 780 kW og det antatte fremtidsbehov til henholdsvis 830 kW. og 1 170 kW.

Kobbervirket anfører at beregningene over det fremtidige kraftbehov er meget nøkternt satt op og fremholder at skal Kobbervirket bli hvad de håper og ikke stagnere, må det til enhver tid kunne disponere det opsatte maksimalforbruk. Kuråsfossen er den eneste kraftkilde som Kobbervirket kan gjøre regning med. Videre anføres at de store fremtidsmuligheter ikke er tatt med i opstillingen, således ikke et mulig anlegg av elektrisk hytte, som vil betegne en overmåte stor driftsmessig besparelse, men også et øket kraftforbruk der går op i tusener av kilowatt.

Hovedstyret skal bemerke følgende:

Ved kgl. resolusjon av 16 februar 1934 blev der nedsatt en særskilt komite for å undersøke forskjellige forhold vedrørende Røros Kobberverk. I det forslag om gjeldssanering komiteen fremla i august 1935 og som Stortinget i 1936 har gitt sin tilslutning forutsettes bl. a. at Kuråsfossen Kraftanlegg med vannrettigheter i Kuråsen skulde overdras til Røros Elektrisitetsverk, jfr. St. prp. nr. 1, Tillegg nr. 17, 1936.

Det er i henhold hertil at nevnte elektrisitetsverk nu søker om tillatelse til å erverve Kuråsfossen og Kuråfallene m. v. og de vassdragsrettigheter Kobbervirket tidligere eide i Glomma mellem Aursunden og Vedhølen.

Glåmos kommune, hvori vannrettighetene ligger, har imidlertid besluttet å gjøre gjeldende sin forkjøpsrett i henhold til konsesjonslovens § 7, 2 og det er altså dette spørsmål man først må ta stilling til.

Nevnte lovs § 7, 1, første avsnitt, lyder:

Når der efter § 1 eller § 19 utkreves konsesjon eller tillatelse til å erverve eiendomsrett til vannfall, som ikke antas ved regulering å kunne utbringes til mer enn 5 000 naturhestekrefter, har den herreds- eller bykommune, hvor vannfallet ligger, forkjøpsrett til dette, hvis erhvervelsen ikke skjer gjennom tvangsauksjon, derunder også auk-sjon i henhold til konkurslovens § 127. Bestemmelsene i § 1 siste ledd får tilsvarende anvendelse.»

Efter det foreliggende, jfr. nevnte St. prp. har de samlede fallrettigheter Kobbervirket disponerer mellem Aursunden og Vedhølen en høide fra 43—52 m — i middel 47,5 m, herav utnytter Kuråsfossen kraftanlegg ca. 16 m. Der er installert maskineri for tilsammen 2200 HK. Med den nuværende regulering av

Aursunden og den vannslipning som finner sted etter det nu gjeldende manøvreringsreglement antar Hovedstyret at man ikke kan regne med en lavvannføring i Kuråsfossen på over 8 m³, snarere noget lavere. 8 m³ gir i det utnyttede fall ca. 1 600 nat. HK. og i det nevnte samlede fall ca. 5 060 nat. HK. — Der er planlagt en regulering av Rien, men man bør etter erfaringene om isforholdene i Glomma ikke gå ut fra at lavvannføringen i islegningstiden derved blir øket. — Etter dette er fallet på grensen av hvad en kommune kan kreve forkjøpsrett til.

Efter det som foreligger ser det ut til at Glåmos kommune vil ha vanskelighet for å ta på sig de utgifter som er forbundet med erhvervelse av de omhandlede fall. Hensynet til herredets kraftforsyning skulde heller ikke gjøre det nødvendig. Hvis kommunen — slik som forutsatt — får anledning til å disponere de 10 pct. av kraften som skal kreves avgitt til kommunen vil den få til rådighet 120 à 130 HK. og det vil sikkert strekke langt til den almindelige forsyning i et så lite distrikt. Og efter den inngåtte avtale skal Glåmos ha anledning til å utta ytterligere 5 pct.

Alle forhold tatt i betraktning kan Hovedstyret ikke skjønne at det vil være rimelig å approbere kommunens beslutning om å gjøre forkjøpsretten gjeldende.

Røros Kobberverk har som det fremgår av foranstående nylig anført at det kraftkvantum som blev reservert verket da Kuråsfossen kraftstasjon m. v. blev solgt til Røros Elektrisitetsverk vil bli adskillig for lite når Kobberverket — således som nu besluttet — skal drive alle sine anlegg.

Spørsmålet om kraftbehovet har vært nøie overveid av Røroskommissjonen under dens arbeide for en ordning der oppe, se bl. a. den nevnte St. prp. Hovedstyret kan ikke skjønne at man har grunnlag for å tilråde noget skritt som kan ha til følge vanskeligheter for det resultat som møisommelig er oparbeidet gjennom den stedfunne forberedelse. — Hovedstyret er i det hele kommet til at der ikke er almene hensyn til stede som taler imot den omsøkte tillatelse. Det anbefaler derfor at konsesjonen blir gitt.

Ansøkeren har bedt om tillatelse for 60 år, mens Glåmos foreslår ikke over 40. Hovedstyret tilrår konsesjon for 50 år, skal man gå lenger må saken for Stortinget.

Innløsningsrett for staten som vanlig efter 35 år.

Efter konsesjonslovens § 2, 3 skal vannfallet utbygges innen bestemte frister, dog kan det når forholdene gjør det påkrevd tillates utbygd efter hvert innen bestemte frister eller at det bare delvis utbygges. En del av fallet

er som nevnt nyttiggjort. Som forholdene ligger an foreslår Hovedstyret at lovens krav på dette punkt ansees tilfredsstillt ved det som allerede er gjort. Betingelsenes post 2 er utformet i henhold hertil.

Efter nevnte lovs § 2, 12 har man opstilt vilkår om inntil 10 pct. kraftavgivelse til kommuner og inntil 5 pct. til staten. — Å betinge kraften avgitt til produksjonspris uten noget tillegg som Glåmos kommune krever har man såvidt skjønnes ikke anledning til.

Glåmos herredsstyre går som det sees inn for at det må treffes en ordning i forhold til andelslaget Tyvolls elektrisitetsverk. Efter dokumentene er det et andelslag som blev startet i 1923 og består av 12 opsetttere. Den samlede gjeld er f. t. kr. 14 000 og laget kjøper nu kraften — f. t. omkring 80 kW. for kr. 100 pr. kW., den overføres på kobberverkets ledning. Glåmos mener at Røros Elektrisitetsverk må tilpliktes å føre energien frem til det sted Tyvoll nu får kraften og uten at den blir dyrere. Eller Røros Elektrisitetsverk må innløse Tyvoll Elektrisitetsverks gjeld. og skaffe elektrisk energi til priser som ikke overstiger det Tyvoll elektrisitetsverk betaler nu, iberegnet leie av kraft og amortisering og forrentning av elektrisitetsverkets gjeld. Forutsetningen for dette alternativ er at Røros Elektrisitetsverk overtar Tyvoll Elektrisitetsverks andelsnett. — Ansøkeren stiller sig som det sees avvisende overfor tanken om å bygge kraftledning eller innløse den omhandlede gjeld.

Det må innrømmes at stillingen blir vanskelig for det lille andelslag hvis konsesjon blir meddelt uten at dets interesser blir tilgodesett. Efter det som er opplyst får andelslaget kraft efter de nu gjeldende vilkår til høsten 1938, men fra det tidspunkt er det avhengig av velvilje fra Kobberverket om overføring på en ledning som fremdeles skal være dettes eiendom. Selve kraftleveringen fra Røros Elektrisitetsverk må man vel forutsette ikke blir ugunstigere for andelslaget enn før.

Det er formentlig ikke anledning til å gjøre en konsesjon til Røros Elektrisitetsverk avhengig av at der kommer istand en ordning som andelslaget kan være tjent med, men man foreslår henstilt til ansøkeren å stille sig velvillig til et arrangement som antas å være brukbart for andelslaget.

Hvad avgiften angår har Glåmos herredsstyre antydnet en minsteavgift til kommunen av kr. 0,50 pr. nat. HK. — Da vannfallene i sin helhet ligger innen Glåmos kommune fin-

ner Hovedstyret å kunne anbefale denne sats anvendt. Avgiften til staten foreslår man satt til lovens minimum kr. 0,10 pr. nat. HK.

Glåmos herredsstyre har foreslått betinget at betjening og arbeidere ved kraftstasjonen og eventuelle andre arbeidere innen Glåmos tas fra denne kommune. Hovedstyret finner overensstemmende med vanlig praksis ikke å burde oppstille noget vilkår herom, men anbefaler at det henstilles til ansøkeren å gjøre hvad han kan i så henseende.

Efter at Hovedstyret i møte 29 april d. å. hadde fattet beslutning overensstemmende med det her anførte tilskrev man selskapet og meddelte at Hovedstyret var betenkt på å anbefale konsesjon på betingelser som vedlåg i utkast.

Advokat Kristen Nygaard har i svar av 19 mai på ansøkerens vegne henstilt at det blir gjort visse endringer i betingelsene og begrunner dette med ansøkerens spesielle karakter som et halvveis offentlig foretagende. Selskapet har vekslende medlemstall og vekslende kapital, samtlige huseiere i Røros er interessert, verket har kommunal garanti og et av styrets medlemmer velges av kommunestyret. Formålet er utelukkende å skaffe konsumentene den billigst mulige lys og kraft. Der utdeles altså således intet utbytte og medlemmene har ingen særrettigheter eller fordeler fremfor dem som ikke er medlemmer.

Ved fastsettelsen av konsesjonsbetingelsene bør det legges spesiell vekt på at overdragelsen til Røros Elektrisitetsverk skjedde under medvirking av Socialdepartementet og med underhånds tilsagn om at der ikke vilde bli pålagt ansøkeren betingelser av særlig tyngende art.

Hans bemerkninger vedrørende enkeltheter kan sammenfattes således:

Punkt 1. Efter det anførte foreslår han at annet avsnitt utgår.

Punkt 8. Selskapets eneste virksomhet består i at det produserer elektrisk energi som selges til forbrukerne. I kraftstasjonen er der ansatt bare to personer. Nogen anleggsarbeider blir det ikke tale om da kraftstasjonen er utbygget og i drift. Arbeidet med overføringslinjen til Røros vil ta en måneds tid med få mann. For verkets andre funksjonærer og arbeidere er der innført alders- og invalideforsikring gjennom «Norske Folk» og verket har forpliktet sig til å forsikre alle som senere inntas.

Under disse omstendigheter finner han det rimelig at man slapper på denne betingelse.

Det skulde ikke være nødvendig å opsamle særskilt fond her.

Punkt 11. Verket finner det naturlig at minimumsavgiften kr. 0,10 pr. nat. HK. bringes i anvendelse her hvor konsesjonæren ikke søker erhvervsmessig vinning.

Punkt 15. Efter utkastet skal staten hvis den innløser anlegget gå inn i visse kontrakter om bortleie av kraft og ha rett til for sådan bortleie å kreve en godtgjørelse som svarer til en gjennemsnittlig betalt pris på elektrisk kraft her i riket for lignende formål. — Ansøkeren vilde sette pris på om der istedenfor ordene «her i riket» kunde settes «her i distriktet».

Punkt 20. Ansøkeren finner det urimelig at konsesjonsbetingelsene skal tinglyses som heftelse på samtlige verkets eiendommer som ligger i flere herreder. Forpliktelsen til innen 2 år å innsende konduktørkart kan vel bare angå de eiendommer som konsesjonen omfatter.

Hovedstyret har behandlet saken på ny i møte 2 juni 1937 og skal bemerke følgende:

ad punkt 1. Efter det oplyste vil Røros Elektrisitetsverk nærmest bli å henregne til de i erhvervslovens § 2, annet punktum omhandlede korporasjoner med almenyttige formål. Bestemmelsene i annet avsnitt om aksjebrevne vil da ikke finne anvendelse. Det kan således utgå, hvilket foreslåes.

ad punkt 8. Erhvervslovens § 2, 9 sier at det «som regel» skal pålegges konsesjonæren plikt til å stille det i første avsnitt omhandlede fond og at der «bør» pålegges konsesjonæren en slik plikt som er omhandlet i 2net avsnitt. Der er altså anledning til å undlate å ta dette vilkår med. Da der efter det som er oplyst er svært lite behov til stede for slike fond foreslåes pkt. 8 strøket.

ad punkt 11. Hovedstyret er efter fornyet overveielse blitt stående ved at avgiften til kommuner bør bli kr. 0,50 således som man kom til i forrige møte.

ad punkt 15. Efter erhvervslovens § 2, 19 skal det i konsesjonen bestemmes hvorvidt og i tilfelle i hvilken utstrekning staten ved innløsning plikter å overta de anleggene vedkommende kontrakter om levering av kraft. — Den i utkastet benyttede form er vanlig og foreslåes bibeholdt.

ad punkt 20. Vi har ganske nylig hatt en lignende innvending som den ansøkeren er kommet med, nemlig i forbindelse med erhvervelse av Enge Bruk som også ligger i Sør-Trøndelag. Man stanset den gang ved å stryke 2nen passus og bemerket at kravet i

3dje passus om konduktørkart bare skulde gjelde de eiendommer konsesjonen omfatter. Man foreslår at pkt. 20 endres overensstemmende hermed.

I henhold til foranstående anbefaler Hovedstyret at den omsøkte tillatelse meddeles på de betingelser som er opstilt i vedliggende utkast, hvori man har gjennomført de endringer som her er foreslått.

Behandlet i møter 29 april og 2 juni 1937.»

Man hitsetter Hovedstyrets forslag til konsesjonsbetingelser:

1.

Selskapets styre (direksjon og representantskap) skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Selskapets vedtekter såvelsom senere forandringer i disse blir å forelegge vedkommende departement til godkjenning. Likeledes blir beslutninger i generalforsamling som fastsetter almindelige eller særlige innskrenkninger i styrets virksomhetsområde alene gyldige når de godkjennes av departementet.

2.

Driften må ikke uten Kongens samtykke i så lang tid som 3 år kontinuerlig stanses eller kontinuerlig innskrenkes til mindre enn en tredjedel av det i den forløpne tid innsette, på regelmessig drift beregnede maskineris energi, heri ikke iberegnet hvad der måtte være avgitt til bruk for stat eller kommune etter post 9, og sådanne stansninger eller innskrenkninger må ikke noensinne i løpet av 10 år samlet finne sted i så meget som 5 år.

Ved tidsberegningen medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For overtredelse av de i nærværende post omhandlede bestemmelser erlegger selskapet en løpende mulkt stor kr. 50 — femti kroner — pr. dag hvori vedkommende frister oversittes.

3.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate undtagelser fra regelen når spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet

når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

4.

Selskapet skal ved bygning og drift av anleggene anvende norske varer forsåvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mere enn 10 pct. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pct. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av den utenlandske vares pris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pct. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

5.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

6.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeide eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøi og andre arbeidsmaterialer). Verktøi og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hvad de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almenntilgitt øiemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter

samråd med et av arbeiderne opnevnt utvalg som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

7.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende regjeringsdepartements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å opsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt opsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

8.

Anvendes vannkraften til produksjon av elektrisk energi må konsesjonæren ikke uten samtykke fra vedkommende regjeringsdepartement inngå i noen overenskomst til kunstig forhoielse av prisene her i riket på energi eller på de produkter som frembringes ved energien.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til å avgi inntil 10 pct. av den gjennomsnittlige kraftmengde som vannfallet etter den foretatte utbygning kan frembringe med den påregnelige vannføring år om annet til den kommune hvor kraftanlegget er beliggende eller andre kommuner, derunder også fylkeskommuner, idet fordelingen bestemmes av vedkommende regjeringsdepartement. Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pct. av kraften.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hvad enten ledningene tilhører konsesjonæren eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pct. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pct. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli ufor-

holdsmessig høi, fordi bare en mindre del av den kraft vannfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften istedet forlanges avgitt efter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellem vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan såvel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5te år. Hvis konsesjonæren leier ut kraft og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i hvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Konsesjonæren har rett til å forlange et varsel av et år for hver gang kraft uttas. Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Undlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han efter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til efter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko såvidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

10.

Konsesjonæren skal betale en årlig avgift til staten av kr 0,10 pr. naturhk. beregnet efter den gjennomsnittlige kraftmengde som vannfallet efter den foretatte utbygning kan frembringe med den påregnelige vannføring år om annet og en årlig avgift til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer av kr. 0,50 pr. naturhk. beregnet på samme måte.

Avgiften hvorav svares 6 pct. rente efter forfall, har samme pantsikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse.

11.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgiftene efter post 10 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 9, skal forsåvidt de ikke er fastsatt av Kongen med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

12.

Konsesjonæren plikter å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkost-

ningsoverslag vedkommende vannfallenes utbygning samt beskrivelse av det som er utført. Ytterligere utbygningsarbeider kan ikke iverksettes før planene er approbert av departementet. Nyanlegg skal utføres på en solid måte og det hele til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Utførelse såvelsom vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

13.

Når 50 år er forløpet fra konsesjonens datum tilfaller vannfallet med alle de innretninger hvorigjennem vannets løp og leie forandres, såsom damanlegg, kanaler, tunneller, bassenger, rørledninger m. m., de til utbygningen og kraftanlegget er hvervede grunnstykker og rettigheter, kraftstasjon med tilhørende maskineri og annet tilbehør samt arbeiderboliger og andre bygninger, som hører med til kraftanlegget, staten med full eieomsrett og uten vederlag. Hvilke bygninger og innretninger som hører med til kraftanlegget avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn. Det som ikke tilfaller staten kan den innløse for dets verdi etter skjønn på sin bekostning eller forlange fjernet innen en av departementet fastsatt frist.

Anlegget med installert maskineri skal ved konsesjonstidens utløp være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Konsesjonæren plikter på egen bekostning å utføre hvad skjønnet i så henseende måtte bestemme.

14.

I det 35te år etterat konsesjonen er gitt skal staten kunne innløse det hele anlegg i den utstrekning hvori det etter post 13 tilfaller staten ved konsesjonstidens utløp. Benytter staten sig ikke herav skal den i det 10de år derefter ha samme adgang. Bestemmelse om innløsning må være meldt konsesjonæren 5 år i forveien. Innløsningssummen skal bestemmes således at vannfallet med tilhørende grunnstykker og rettigheter samt vannbygningsarbeider og hus betales med hvad de beviselig har kostet konsesjonæren med fradrag for amortisasjon i forhold til den forløpne del av konsesjonstiden, mens rørledninger, maskiner og annet tilbehør innløses for sin tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Såfremt anlegget innløses, plikter staten å overta de av konsesjonæren med offentlig tillatelse inngåtte kontrakter om bortleie av kraft for et tidsrum som ikke må strekke sig ut over 5 år etter innløsningen. Staten har rett til for sådan bortleie av kraft å

kreve en godtgjørelse som svarer til den gjennomsnittlig betalte pris på elektrisk kraft her i riket for lignende formål. I mangel av mindelig overenskomst herom fastsettes prisen ved et av Kongen opnevnt skjønn hvis avgjørelse ikke kan påankes.

15.

Konsesjonæren skal efter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd å stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la opta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske Opmåling med opplysning om hvorledes målingene er utført.

16.

Konsesjonæren underkaster sig de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de opstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren efter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

17.

Forsåvidt der måtte påhvile de konsederte eiendommer eldre panteheftelser, servitutter av vesentlig betydning, leierettigheter og lignende heftelser, plikter konsesjonæren innen to år å fjerne disse eller sørge for at de viker prioritet for de i konsesjonen pålagte forpliktelse, derunder mulktet som måtte pålegges i henhold til denne. Heftelser som efter konsesjonens tinglysning er påført vedkommende eiendommer og gjenstander bortfaller når disse ifølge konsesjonen overgår til staten eller innløses av denne.

18.

Overtredelse av foranstående poster 1, 8 og 16 medfører i gjentakelsestilfelle tap av konsesjonen således at reglene i lov nr. 16 av 14 desember 1917 §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse.

19.

Idet konsesjonæren vedtar foranstående betingelser for konsesjon på vedkommende eiendomserhvervelser som forpliktende for sig og de konsederte eiendommer, inngår han på at nærværende konsesjon, som ikke kan overdras uten kongelig tillatelse på konsesjonærens bekostning tinglyses ved hans verneting og innen de jurisdiksjoner hvor de konsederte eiendommer og anlegg m. v. er beliggende.

Konsesjonæren skal innen 2 år innsende til departementet konduktørkart over de eierdommer konsesjonen omfatter.

Advokat Olaf Klíngenberq, Trondheim, har under 11 juni 1937 på vegne av Glåmos kommune tilskrevet departementet med anmodning om et års utsettelse av konsesjons-spørsmålets avgjørelse.

Den nevnte skrivelse er sålydende:

«Glåmos herredsstyre vedtok i møte 11 januar d. å. en prinsipal beslutning om at konsesjon for salg av fossen til Røros Elektrisitetsverk ikke burde gis. Subsidiært gjorde herredet gjeldende, at der burde pålegges betingelser som spesifiseres i en rekke punkter. Endelig har herredsstyret meddelt, at kommunen anser sig forkjøpsberettiget i henhold til konsesjonslovens § 7, og at den vil gjøre sin forkjøpsrett gjeldende; idet kommunen anså det for sterkt stridende mot dens interesser at fossen overgikk til et privat selskap i en annen kommune.

Av de momenter som sterkt blev fremholdt mot å meddele konsesjon var bl. a. den helt utilstrekkelige kraftreserve, som i skjøtet foreslåes forbeholdt for Røros Kobberverk. Herredsstyret var klar over at 400 kW. pr. år vil være for litet. Herredsstyret har nu fått rede på at Røros Verk's styre selv har protestert mot salg på disse betingelser, idet det allerede nu kan konstateres, at der til driften trenges 7 å 800 kW. pr. år. — Imidlertid pågår der, som det ærede departement vil vite, stadig undersøkelsesarbeider ved Røros Verk, og det må regnes med at driften kan få et større omfang, således at der tiltrenges vesentlig mere kraft enn det foran nevnte kvantum. Viser det sig, hvad man efter de nu foreliggende resultater har lov til å regne med at verkets fremtid blir sikret, vil Glåmos kommune bli satt istand til uten vanskelighet å erhverve Kuråsfossen. Kommunen vil da kunne overlata verket den kraft dette trenger, og det vil da være tilstrekkelig til å sikre den økonomiske drift av elektrisitetsverket. Da dette moment således vil være av helt avgjørende betydning ved vurderingen av Glåmos kommunes protest mot salget, og dets krav om at konsesjon nektes samt om dets evne til å gjøre forkjøpsretten gjeldende, mener herredet at sakens avgjørelse bør utstå inntil man kan vinne sikrere erfaring om disse forhold. Man antar at et års tids utsettelse vil være tilstrekkelig.

En sådan utsettelse av saken antas uten skade for nogen parter. Det faktiske forhold er idag, at Røros Elektrisitetsverk gjennom Kobberverkets ledning bruker kraften fra Kuråsanlegget, og det er selvsagt intet iveien for at det forhold fortsetter, sålenge andre og mere berettigede interesser ikke stiller sig hindrende iveien. Men da kan det ikke innses, at det er påkrevet å avgjøre denne sak så lenge forholdene er såvidt uklare, som de nu er.»

Departementet har forelagt saken for Justisdepartementet til avgjørelse av spørsmålet om adgang for Glåmos kommune til å gjøre sin forkjøpsrett gjeldende.

Justisdepartementet har under 29 juni 1937 tilskrevet fylkesmannen i Sør-Trøndelag således:

«Med skrivelse av 23 juni sistleden har Arbeidsdepartementet oversendt til nærværende departement til behandling en sak angående spørsmålet om stadfestelse av Glåmos herredsstyres vedtak av 11 januar 1937 om å gjøre gjeldende kommunens forkjøpsrett til Kuråsfossen og Kuråsfallene som av A/S Røros Kobberverk er overdratt til Røros Elektrisitetsverk for en kjøpesum av kr. 300 000.

I anledning herav meddeles at departementet bl. a. i betraktning av kommunens vanskelige økonomiske stilling ikke finner å burde stadfeste det nevnte vedtak av herredsstyret.

Saken vil ikke bli foredratt i statsråd medmindre det uttrykkelig begjæres av kommunens vedkommende.

Saken er idag sendt tilbake til Arbeidsdepartementet til videre behandling av det foreliggende konsesjonsandragende.»

Man vedlegger Elektrisitetsverkets lover, samt erklæring fra styret i h. t. erhvervslovens § 24, 2net ledd.

Departementet skal bemerke:

Efterat Justisdepartementet har avslått å stadfeste Glåmos herredsstyres vedtak om å benytte sin forkjøpsrett til falene og under hensyn til det fra søkerens side anførte om ønskeligheten av å få konsesjonsspørsmålet avgjort hurtigst mulig bl. a. av hensyn til påbegynnelse av arbeidet med ledningsbygning — finner departementet at spørsmålet om erhvervstillatelse bør avgjøres.

Det stedfunne salg av Kuråsfossen m. v. til Røros Elektrisitetsverk er foretatt av Kobberverket og Socialdepartementet i fellesskap. Overdragelsen er skjedd i henhold til det forslag til gjeldssanering som Røroskomiteen fremla i 1935 og som fikk Stortingets tilslutning i 1936.

Røros Kobberverk har fremholdt at det kraftkvantum som ved salget er forbeholdt verket er for lite. Spørsmålet om kraftbehovet har vært nøie drøftet av Røroskomiteen og departementet er enig med Hovedstyret i at det ikke kan skjønnes å være grunnlag for noget skritt som kan medføre vanskeligheter for det resultat som er opnådd gjennom den stedfunne forberedelse.

Man antar med Hovedstyret at almene hensyn ikke taler imot at den ansøkte erhvervstillatelse blir meddelt, og vil anbefale konsesjon gitt. Man finner å kunne slutte sig til de av Hovedstyret foreslåtte vilkår.

Det er foreslått betinget helt norsk styre, se vilkårenes post 1. I post 9 er foreslått betinget 10 pct. kraftavståelse til kommuner og 5 pct. til staten.

I post 10 er foreslått en årlig avgift av kr. 0,10 til staten og kr. 0,50 til kommuner pr. nat. HK.

Konsesjonen er foreslått tidsbegrenset til 50 år, se post 13, med innløsningsrett for staten i det 35te og 45de år, se post 14.

Forsåvidt angår forholdet til Tyvoll Elektrisitetsverk vil man med Hovedstyret henstille til Røros Elektrisitetsverk å gjøre sitt til at det treffes en tilfredsstillende ordning med Tyvolls Elektrisitetsverk.

Likeledes vil man henstille til konsesjonæren at de arbeidere som måtte trenge såvidt mulig må bli tatt fra Glåmas kommune.

Man tillater sig således å

innstille:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917 Røros Elektrisitetsverk å erverve de i skjøte fra Røros Kobberverk av 25 august 1936 nevnte eiendommer og rettigheter (Kuråsfossen og Kuråfallene m. v.) i Glåmos herred, Sør-Trøndelag fylke, på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 16 juli 1937 inntatte betingelser.

23. A/S Bremanger Kraftselskap.

(Ytterligere fristforlengelse.)

Kgl. resol. av 28 juli 1937.

Ved kgl. resolusjon av 23 april 1915 fikk A/S Bremanger Kraftselskap tillatelse til å erverve eiendommer og rettigheter i Svelgvassdraget i Bremanger samt til å foreta reguleringsarbeid i vassdraget bl. a. på betingelse av at selskapet skulde påbegynne utbygningen av vannfallene og den projekterte regulering innen 2 år fra konsesjonens datum, samt ha utbygget den hele kraft og fullført reguleringen og påbegynt anleggets drift innen ytterligere 5 år.

Herom tillater man sig å henvise til «Meddelte Vassdragkonsesjoner» III, side 12 flg.

Den fastsatte frist for fullførelse av vassdragets utbygning m. v. er senest ved kgl. resolusjon av 18 september 1931 forlenget til 23 april 1938, se «Meddelte Vassdragkonsesjoner» XVIII, side 49 flg.

Med skrivelse fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 29 juni 1937 har departementet mottatt en søknad, datert 28 april 1937, fra A/S Bremanger Kraftselskap om ytterligere fristforlengelse.

Hovedstyrets skrivelse er sålydende:

«A/S Bremanger Kraftselskap har under 28 april 1937 innsendt følgende andragende:

«Vi tillater oss hermed å andra det ærede Departement om forlengelse av fristen for fullførelse av utbygning og regulering m. v.

av Svelgvassdraget i Bremanger herred. Vi vil i den anledning anføre følgende:

Ved kgl. resolusjon av 23 april 1915 blev fristen for fullførelse av utbygning og regulering m. v. av Svelgvassdraget fastsatt til 23 april 1922. Da det under byggeperioden viste sig at vårt selskap ikke maktet å gjennomføre hele utbygningen av vassdraget, dels på grunn av prisstigning på materialer og arbeidslønn, dels på grunn av betydelige tap på sinkverket på Sundløkken, blev kun en del av kraften, ca. 15 000 HK., utbygget. Vi innsendte derfor 10 september 1919 andragende om fristforlengelse til 23 april 1926. Dette blev innvilget 18 januar 1921. Videre innsendte vi nytt andragende 21 november 1923 om fristforlengelse til 23 april 1930. Dette blev innvilget 15 februar 1924. Videre andragende 30 mai 1928 om fristforlengelse til 23 april 1934, hvilket blev innvilget 12 oktober 1928, samt andragende 15 april 1931 om fristforlengelse til 23 april 1938, innvilget 18 september 1931.

Kraftverkets leveranser omfatter 4 624 HK. til I/S Aalfotselskapet og ca. 9 000 HK. til rujernverket i Svelgen. Kraftkontrakten med I/S Aalfotselskapet er opsagt og utløper 1 juli 1938, idet dette selskap nu utbygger egne kraftverk. Den pr. 1 juli 1938 ledig blitte kraft vil delvis kunne leveres til Rujernverket. Da man for tiden ikke har nogen utsikter til å avsette ytterligere kraftmengder tillater vi oss hermed å andra det ærede departement om å få fristen for fullførelsen av utbygningen forlenget med 4 år til 23 april 1942.

A/S Bremanger kraftverks taubaner.

Under henvisning til ovenstående tillater vi oss å andra om at konsesjonen for drift av bestående 3 taubaner til bruk for reguleringsarbeid i Svelgvassdraget, forlenges med 4 år til 1 januar 1943, idet vi tillater oss å anføre at meddelte tillatelse utløper 1 januar 1939.»

Bremanger herredsstyre har i møte 7 juni 1937 enstemmig fattet sådan beslutning:

«Heradstyret har ingen merknad til at søknaden vert stetta.»

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane slutter seg under 11 s. m. til fråsegnen frå heradstyret.

Hovedstyret skal bemerke følgende:

Ved full utbygning og regulering antas Svelgvassdragets kraftydelse å komme op i ca. 30 000 turb.HK fordelt på 3 anlegg. For nærværende er bare nedre anlegg med et bruttofall på 215 m og en maskininstallasjon av 15 000 turb.Hk. utbygget.

Hovedstyret finner efter det oplyste at man også denne gang bør stille sig imøtekomende til andragendet og anbefaler det innvilget uten betingelser.

I henhold hertil tillater man sig å innstille:

Den senest ved kgl. resolusjon av 18 september 1931 fastsatte frist for fullførelse

av A/S Bremanger Kraftselskaps utbygning og regulering av Svelgenvassdraget forlenges med 4 år til 23 april 1942.

Selskapet søker videre om 4 års forlengelse av driftskonsesjonen på sine til bruk for reguleringsarbeidene m. v. bestående 3 tau-baner, nemlig inntil 1 januar 1943. Heller ikke hertil har man noget å bemerke og anbefaler forlengelsen innvilget.

Behandlet i møte den 28 juni 1937.»

Departementet finner efter det foreliggende å kunne anbefale at den ansøkte fristforlengelse blir innvilget.

Man tillater sig således å

innstille:

Den senest ved kgl. resolusjon av 18 september 1931 fastsatte frist for fullførelse av utbygning og regulering m. v. av Svelgenvassdraget i Bremanger forlenges med 4 år til 23 april 1942.

24. The British Oxygen Company Limited.

(Tillatelse til å overta aksjemajoriteten i Odda Smelteverk A/S.)

Kgl. resol. av 12 august 1937.

Advokat Herman Christiansen har på vegne av The British Oxygen Company Limited innsendt en søknad av 8 mai 1937 om tillatelse til å overta aksjemajoriteten i Odda Smelteverk A/S. Søknaden er inntatt i nedenstående på foranledning mottatte uttalelse fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet datert 20 juli 1937:

«Det kgl. departement har under 20 mai d. å. sendt hovedstyret til uttalelse en søknad fra advokat Christiansen samt brev fra A/S Hafslund angående nevnte spørsmål.

Advokat Christiansens henvendelse er dateret 8 s. m. og lyder så:

«På vegne av The British Oxygen Company Limited tillater jeg mig herved å andra om tillatelse til å erhverve aksjemajoriteten i Odda Smelteverk A/S.

The British Oxygen Company Limited er et engelsk selskap med hovedkontor i Thames House, Millbank, London. Det er stiftet i 1886 og har en innbetalt aksjekapital på £ 3 163 674. Dets styre består av følgende: Herr J. Donald Pollok, formann, herr S. J. L. Hardie, viceformann, herr R. W. McCrone, herr Charles Sharp, herr C. Dunbar, herr P. B. Livesidge og herr Ernest W. Sprutt. De tre sistnevnte er administrerende direktører.

Selskapets virksomhet består i produksjon av surstoff og i forbindelse dermed fremstilling av acetylen fra kalcium karbid til forsyning av den Britiske industri for skjærings- og sveisningsøiemed. Selskapets forbruk av pakket karbid utgjør ca. 70 pct. av den samlede Britiske import, som for tiden er 55 000 tonn pr. år.

Dessuten har British Oxygen Company underselskaper med fabrikker i Australia, India og Syd-Afrika, som arbeider for de stedlige markeder.

Det er selskapets hensikt å fortsette driften i Odda uforandret og i samarbeide med de to andre norske karbidfabrikker, A/S Hafslund og A/S Meraker Smelteverk på samme måte som hittil, idet markedet har vært fordelt mellom de tre fabrikker efter en omforenet kvote.

Dette samarbeide har funnet sted mellom A/S Hafslund og A/S Meraker Smelteverk siden 1921 og det blev senere, i 1924, efter rekonstruksjon av A/S Tyssefaldene og gjenoptagelsen av driften i Odda, tiltrådt også av Odda Smelteverk A/S.

Til orientering skal jeg bemerke at ved siden av det forbruk av karbid i Storbritannia som foran er nevnt er der i de senere år også oparbeidet et marked sammesteds for såkalt kjemisk karbid til den britiske industri for fremstilling av produkter med karbid som råprodukt. Denne karbid importeres for tiden utelukkende fra Norge og dreier sig om ca. 15 000 tonn pr. år. Også de salgskontrakter som foreligger herom, skal søkes forlenget og fordeles mellom de tre nevnte fabrikker i nærmere avtalt kvote. Overhodet vil der utadtil og forsåvidt eksportmarkedet angår ikke foregå nogen endring i det eksisterende forhold mellom de tre fabrikker.

Foruten pakket karbid og kjemisk karbid har Odda Smelteverk som bekjent også en betydelig produksjon av cyanamid, hvorav ca. 90 pct. er eksportvare og ca. 10 pct. for det norske marked. Denne produksjon vil bli oprettholdt i den utstrekning markedet krever.

Det er en forutsetning fra ansøkernes side at der til tillatelsen ikke knyttes særlige vilkår utover de der allerede er Odda Smelteverk A/S pålagt ved dets kraftleiekonsesjon av 3 oktober 1924. Dog må § 2 i denne konsesjon endres derhen at kun majoriteten i selskapets styre, innbefattet styrets formann, skal være norske statsborgere.»

A/S Hafslunds brev er av 10 s. m. og lyder så:

«Ved rekonstruksjonen av A/S Tyssefaldene i året 1924 deltok A/S Hafslund også i dannelsen av Odda Smelteverk A/S, hvis hovedformål var fremstilling av kalcium karbid og cyanamid idet vårt selskap, som sammen med A/S Meraker Bruk var de ledende norske karbidprodusenter fant det påkrevet å interessere sig i den nye drift ved Odda-fabrikkene for derved å få etablert et samarbeide siktende på en stabilisering av de norske karbidinteresser. Takket være den «samseiling» som da blev istandbragt mellom de 3 selskaper og det videre samarbeide som det har lyktes å etablere med de kontinentale karbidfabrikker, har det vært mulig å holde karbidindustriens produksjon og priser således avpasset efter markedsforholdene

at man er blitt forskånet for en ellers uundgåelig tapbringende konkurranse.

De norske karbidfabrikker har praktisk talt nu hele sin avsetning på det britiske marked, idet der kun eksporteres forholdsvis ubetydelige kvantiteter til andre land. Den samlede norske eksport av karbid til såvel teknisk som kjemisk bruk androg i 1936 til 33 291 tonn, hvorav til Storbritannia og Irland gikk 31 289 tonn. Det britiske marked er således av helt avgjørende betydning for vår karbidindustri, idet alle andre større industriland har beskyttet sin egen karbidindustri enten ved direkte importforbud — således som i Tyskland — eller ved prohibitive tollsatser som f. eks. Frankrike, Italia og Polen. Således som situasjonen nu ligger an er Storbritannia derfor praktisk talt det eneste marked av betydning hvor vi kan finne avsetning for vår karbidindustri produkter.

Imidlertid er der i den senere tid fremkommet stadig sterkere krav fra visse hold i Storbritannia om at der bør etableres en egen britisk karbidindustri for i tilfelle av en inntredende krigssituasjon å kunne råde over de nødvendige kvanta av dette viktige råprodukt uten i så henseende å være avhengig av tilførsler fra utlandet. Og med den innstilling de britiske myndigheter inntar overfor dette krav, anser vi det for en nærliggende mulighet at en karbidfabrikk i Storbritannia vil bli bygget.

Vi tillater oss i denne forbindelse å oversende avskrift av en fra Utenriksdepartementet mottatt rapport datert 18 mars 1937 fra sendemann Colban angående denne sak.

Såfremt disse planer om opprettelse av en innenlandsk britisk karbidindustri realiseres vil stillingen for de norske fabrikker, der hittil har hatt Storbritannia som sitt hovedmarked, bli meget alvorlig, idet erfaringen fra andre land har vist at når en innenlandsk industri først er etablert, blir den uundgåelige følge innførelsen av beskyttelsestoll eller andre restriksjoner hvorved enhver lønneende eksport opphører.

Med denne alvorlige situasjon for øie har vi funnet det riktig å opta forhandlinger med British Oxygen Co., der uten sammenligning er den største forbruker av karbid til teknisk anvendelse i Storbritannia, for å få dette selskap interessert i en norsk karbidfabrikk. Disse forhandlinger har ført til at det britiske selskap — under forbehold om oppnåelse av konsesjon på rimelige vilkår — har overtatt vårt selskaps 569 aksjer pålydende kr. 1 000 i Odda Smelteverk A/S, like som det har lyktes British Oxygen Co. å sikre sig en del ytterligere aksjer som nu innehas av private aksjonærer, således at der i tilfelle i alt vil overgå til det britiske selskap 1 430 aksjer av de totalt utstedte 1 700 aksjer i Odda Smelteverk A/S.

Hvorvidt planene om en egen karbidfabrikk i Storbritannia, såfremt der opnåes konsesjon på denne aksjeoverdragelse, derved vil bli helt skrinlagt, tør vi ikke ha nogen bestemt mening om. Men i et hvert fall må man med sikkerhet kunne gå ut fra at omfanget av en sådan ny britisk karbidindustri i så fall vil bli betydelig redusert. Og uansett hvorledes stillingen i så henseende kommer til å utvikle sig vil de norske karbidfabrikker derved få den etter omstendighetene best opnåe-

lige sikkerhet mot at Storbritannia går til en for den norske karbideksport ruinerende forhøielse av importtollen på karbid. Det vil også — om en britisk karbidfabrikk skulde bli bygget — være i høi grad maktpåliggende at det blir de samme interesser som står bak karbidindustrien i Storbritannia og Norge, således at samarbeide mellom fabrikkene i de to land derved sikres. Det vilde for den norske karbid-industri bli en ulykke om disse interesser skulde skilles og våre fabrikker bli henvist til å gå sine egne veier.

Som det vil sees av British Oxygen Co.s konsesjonsandragende er det selskapets hensikt å fortsette driften av fabrikk i Odda uforandret i samarbeide med A/S Meraker Smelteverk og vårt selskap. Og vi vil derved opnå betryggende garanti mot at Odda Smelteverk A/S under den nye ledelse vil komme i et til de øvrige fabrikker uheldig konkurranseforhold.

Som før nevnt er British Oxygen Co. Storbritannias største avtager av almindelig karbid til teknisk øiemed. Ved siden av sådan karbid har imidlertid de norske fabrikker i løpet av de siste 7—8 år oparbeidet et marked også for karbid til kjemisk anvendelse i Storbritannia. Dette konsum har vist stadig stigende tendens og andrer nu til ca. 15 000 tonn pr. år. Denne såkalte kjemiske karbid leveres i sin helhet på en mellom de her nevnte 3 norske verker og det britiske selskap Imperial Chemical Industries Limited, London, inngåtte kontrakt. Sistnevnte firma har forpliktet sig til å dekke hele sitt behov for sådan karbid fra Norge så lenge kontraktsforholdet består. Denne leveranse av kjemisk karbid er av overordentlig stor betydning for de norske fabrikker, og det er så meget viktigere å få opprettholdt og reservert dette marked for den norske eksport som det er all grunn til å tro at det årlige eksportkvantum også fremover i årene vil komme til å stige.

Den nuværende kontrakt med Imperial Chemical løper til utgangen av 1938 og vi er fullt opmerksom på at såvel svenske som tyske og jugoslaviske fabrikker er beredt til å gjøre sitt ytterste for å få denne leveranse av kjemisk karbid overført til sig, idet der ikke for kjemisk karbids vedkommende er etablert det samme samarbeide mellom de europeiske karbidfabrikker som for den tekniske karbid. Under den sikkert skarpe konkurranse som derved vil opstå mener vi også å stå betydelig sterkere med britisk interesse i Odda, idet Imperial Chemical sikkert vil legge stor vekt på at det er et annet og for Imperial vel kjent og kapitalsterkt britisk selskap der står bak en av kontraktørene for den eventuelle nye kjemiske karbidkontrakt.

Vi vil til slutt nevne enda et forhold som gjør det nu påtenkte samarbeide med British Oxygen Co. i høi grad ønskelig. Som før omtalt er både A/S Hafslund, A/S Meraker Smelteverk og Odda Smelteverk A/S medlemmer av det internasjonale karbidsyndikat. Dette syndikat har imidlertid i det siste år kjempet med alvorlige vanskeligheter, idet den polske statsfabrikk Chorzow har brutt ut og søker nu i ly av de stabiliserte syndikatpriser å tilrane sig størst mulig del av syndikatets marked. Dette har ført til en bitter kamp, særlig på det britiske marked, hvor

den polske fabrikk først og fremst har søkt å trenge sig inn. Da alle forhandlinger med Polen — såvel direkte som ad diplomatisk vei — har hittil vært resultatløse, er situasjonen for syndikatet meget alvorlig, idet en fortsatt og måskje skjerpet outsiderskonkurranse fra Polen før eller senere kan føre til en sprengning av syndikatet. Skjer dette vil den uundgåelige følge — hvad man har erfaring for fra tidligere syndikatløse perioder — bli en tøilesløs konkurranse med prisfall og tap for alle fabrikker. Under sådanne forhold vil imidlertid den norske karbidindustri utvilsomt stå langt sterkere ved det nu istandbragte samarbeide — som vil bli opretholdt uansett om karbidsyndikatet består eller ei — med den største britiske karbidkonsument.

Under henvisning til det foran anførte er det vår faste overbevisning at vi under den truende situasjon den norske karbidindustri idag står overfor, ikke kan foreta noget bedre for å sikre våre interesser og søke avbøtet de for oss skjebnesvangre følger av en ny karbidindustri i Storbritannia enn som vi har gjort, å søke den største britiske karbidkonsument interessert i Odda Smelteverk A/S, og vi må derfor inntrengende henstille til det ærede departement i den norske karbidindustri interesse å meddele det britiske selskap den ansøkte konsesjonstillatelse.

Den påberopte rapport fra sendemann Colban er datert 18 mars iår og lyder så:

«Spørsmålet om å skape en kalcium-karbidindustri i Storbritannia har, som mine rapporter nr. 377 av 27 mars ifjor og 139 og 168 av 4 og 8 februar iår viser gitt anledning til en rekke interpellasjoner i Underhuset.

Både ifjor og iår har der foreligget «privat» lovforslag om å få en karbidindustri igang i de skotske høiland. Dette lovforslag — «Caledonian Power Bill» — var oppe for «2nen lesning» i Underhusets møte den 10 ds. og jeg sender i eget omslag det stenografiske referat av den debatt som fant sted. Det vil sees at der mot opprettelsen av den innenlandske karbidindustri blev anført at man ikke på langt nær kunne konkurrere på en økonomisk basis med karbiden fra Norge, og at derfor en innenlandsk industri vilde trenge enten subvensjon eller tollbeskyttelse med følgende kraftig økning av salgsprisen. — Regjeringens representant, statssekretæren for Skotland, vår gamle bekjent fra landbruks- og fiskeriministeriet Mr. Elliot, uttalte under debatten at det etter hans opfatning var ønskelig at denne industri kunde bli opprettet i Storbritannia. Han kunde ikke gå så langt som til å si at det var «vesentlig» i tilfelle av krig, fordi han mente at Storbritannia kunde stole på å ville være istand til å beherske sjøen og kunne skaffe sig tilførsler fra fremmede land. Men han mente ihvertfall at det var ønskelig å få en britisk karbidindustri. Hvad der nu forelå for Underhuset til avgjørelse var spørsmålet om hvor denne industri i tilfelle skulde plaseres. Skulde den eller skulde den ikke anlegges i «the West Highlands»? Hvis Underhuset besluttet ikke å realitetsbehandle lovforslaget, så var dermed ikke spørsmålet om opprettelse av den britiske karbidindustri løst. Tvertom, dette spørsmål vilde fremdeles bestå. Denne «enormously important» indu-

stri var alle enige om det mildest talt ønskelige i å grunnlegge i Storbritannia. Hvis derfor lovforslaget ikke blev optatt til realitetsbehandling vilde regjeringen selv straks ta op spørsmålet om hvorledes landet best kunne få forsyning av karbid og hvor denne forsyning skulde skaffes.

Lovforslaget blev med 188 mot 140 stemmer besluttet ikke fremmet for tiden, men utsatt i 6 måneder.

I Underhusets møte igår meddelte ministeren for koordinasjonen av de forskjellige forsvarsforanstaltninger, Sir Thomas Inskip, som svar på forespørsler at han nu i samråd med andre medlemmer av regjeringen tok skritt til å opnevne en liten komite av personer utenfor statstjenesten for å veilede regjeringen med hensyn til hvorledes landet best kunde bli forsynt med kalciumkarbid og dermed forbundne produkter og hvor denne forsyning best kunde skaffes.»

Odda herredsstyre har i møte 21 juni 1937 enstemmig tiltrådt et av herredets konsesjonskomite utarbeidet forslag som lyder så:

«Me er reint prinsippielt imot at eit norsk selskap gjeng yver på utanlandske hender.

Men etter det som er opplyst i søknaden og skrivet frå A/S Hafslund, må ein gå ut frå at det er, eller med det fyrste kann verta eit spørsmål um å vera eller ikkje vera for karbidindustrien og Odda Smelteverk, og at denne konsesjonen kann verta avgjerande for spørsmålet.

Når saki stend soleis, vågar ikkje me på dette grunnlag å råda frå konsesjon.

Noko anna er at me i denne samanheng må få peika på ei onnor sida av saki.

Denne komiteen hadde 2 juli 1936 fyre konsesjon på høgspentanlegg for ein ny karbidomn i Smelteverket. Idag hev me to slike søknader, ein frå Det Norske Zinkkompani og ein frå det Norske Nitridaktieselskap.

Slike søknader er på ein måte kurante. Når fyresegnene vert etterfylgde, er det for so vidt iorden.

Men sjølve den drifti som vært sett igang hev ofte vel so stor ålmen interessa. Selskapi set igang ny produksjon eller brukar nye metodar som fører med seg større plåga med røyk, gas og støv for dei som bur i grannelaget.

Um Zinkkompaniet hev med tala ovenfor, og der er det ikkje bra. Men det som serleg gjer at ein må peika på spørsmålet, er den nye karbidomnen på Odda Smelteverk.

Denne omnen slengjer ut so mykje støv at det må segjast å vera utoleleg for centret av Odda Byggekommune og vidare med, etter som veret fell.

No hev nok hus- og grunneigarar nabolovi å halde seg til og koncesjonane. Men soleis som det er no, er det ikkje berre eit eventuelt skadespørsmål for huseigarar og gardbrukarar, det er i høg grad eit spørsmål som vedkjem alle som bur i grannelaget, meddi støvet trengjer inn i husi og skjemma ut og øydelegg, klæde kann ikkje hengjast ut til turk, måling på bilar vert øydelagt, graset vert fylt av støv o. s. v.

I denne samanheng lyt ein nemna det nye granuleringsanlegget for cynamid som nett

no er sett i drift. Det gamle granuleringsanlegget som var i bruk fyre krisen 1920, brenne nålskogen og lauvtrei i grannelaget. Dei meiner at det nye anlegget skal verta betre i so måte, men ein må her peika på at ei slik øydeleggjing av vegetasjon som me hadde fyre 1920, kann ikkje verta told.

Serskilt når det gjeld støvplaga er det ei reint ålmen interessa, og me meiner at heradstyret må ta upp dette spursmålet.

Me meiner og at det må setjast som eit vilkor for konsesjonen at det vert teke effektive rådgjerdar til å verta kvitt støv-, gas- og røykplaga.

Me meiner det er vår plikt å segja ålvorleg frå um dette no. Sidan kann det vera vanskelegare å få retta.

Ein vil få peika på at § 12 i den noverande konsesjon ikkje hev ført fram, med di me trass i at alle fabrikkane hev denne fyresegni, likevel hev stor husnaud i Odda. Anten må denne paragrafen formast klårare um det trengst, eller rette vedkommande må syta for at han vert sett iverk.

I samhøve med dette råder me til:

1. At konsesjon vert gjeven,
2. at det vert gjort dei brigde som trengst i § 2 um samansetjingi på styret i konsesjonen til Odda Smelteverk frå 3 oktober 1924.
3. Fyrr konsesjonen vert gjeven, må det vera på det reine at røyk-, gas- og støvplaga er, eller snarast vert burtteki.»

Fylkesmannen i Hordaland har under 29 s. m. uttalt at han intet har å bemerke til herredsstyrets vedtak og at han efter de foreliggende opplysninger vil tilråde at The British Oxygen Company Limited får tillatelse til å erhverve aktiemajoriteten i Odda Smelteverk A/S.

Odda Smelteverk A/S har under 8 juli d. å. sendt Hovedstyret følgende brev:

«Odda Smelteverk har hittil søkt å opprettholde sin drift ved et ovnssystem — eldre enfaseovner — som ikke lengere kan konkurrere eller følge med i den utvikling som i den senere tid har funnet sted på smelteindustriens område.

For å trygge driften i Odda var det derfor uomgjengelig nødvendig at Odda Smelteverk måtte gå til en modernisering av sitt anlegg ved å innstallere en større trefaseovn med kontinuerlige elektroder. Tiltross for at aktionærene siden driften blev optatt i året 1924 ennå ikke har hatt noget utbytte av sine aktier, fant styret det dog nødvendig å gå til en sådan modernisering og å finne de dertil fornødne midler.

Vi er helt enig med konsesjonskomiteen i at driften ved denne ovn ikke er helt tilfredsstillende forsåvidt avgassene angår. Dette gjelder ikke selve gassene, men de kalkpartikler som nu rives med av gassene og som virker til gene for omgivelsene. Vi må her tillate oss å gjøre oppmerksom på at forinnan konsesjonskomiteens vedtak forelå, 14 juni 1937, har verket allerede søkt og søker veier og midler til å bekjempe denne ulempe ved den nye drift. Vi har tillatt oss likeoverfor herr Vassdragsdirektøren i møte idag å fremholde de veier vi søker å gå for å avhjelpe

disse vanskeligheter, nemlig enten ved hjelp av mekaniske anordninger å søke mest mulig å befri de til ovnen tilførte råmaterialer det støv, som nu medrives av gassene, eller ved en cyklonisering av disse å søke mest mulig å tilbakeholde støvpartiklene før gassen slipper ut. Det er klart at denne oppgave både hvad den praktiske og den økonomiske side angår ikke kan løses forinnan disse problemer er grundig undersøkt, og vi har allerede en av våre ingeniører i utlandet for bl. a. spesielt å få disse forhold klarlagt. Vi har allerede i mellemtiden ved enkle midler gjennom røkhette over avtrekket søkt å redusere røkgassenes hastighet og dermed innskrenke ulempe ved at kalkstøv rives med.

Vi vil få tilføie at det selvsagt også er i verkets interesse å søke å hindre at kalkstøvet rives bort fra smelteovnen. Det er et tap for driften, som vi selv har den største interesse av å motarbeide.

Til orientering skal vi videre få bemerke: Odda Smelteverks drift er basert på den kalksten som fåes fra Skaftun Kalkstensbrudd, Bruvik herred. Denne sten er i likhet med norsk kalksten forøvrig, mere krystallinsk og faller efter brenningen derfor lettere i pulver enn for eksempel den belgiske kalksten. Å basere vår drift på import av belgisk kalksten vil av lettforståelige grunner være utelukket. Det vil være urasjonelt både for verket og for de som lever av og omkring kalkstensbrytningen.

Det er vårt bestemte håp at disse vanskeligheter som vi her står overfor, skal kunne motarbeides, og der kan fra verkets side gis den forsikring, at alt vil bli gjort for å søke dette forhold bedret snarest mulig. Vi vil imidlertid få gjøre oppmerksom på at de undersøkelser vi allerede har gjort for innkjøp av maskineri, betinger en leveringstid fra verkstedenes side av optil 6—7 måneder, hvortil selvsagt kommer den for montasje og oppsetning nødvendige tid. Vi håper imidlertid å kunne opnå en forbedring av disse forhold innen neste vårs komme.

Konsesjonskomiteen har i sitt vedtak også henvist til det nye Granuleringsanlegg for cyanamid, som er ferdig men ennå ikke kommet i rasjonell drift, og uttaler frykt for at dette anlegg likeledes skal virke ødeleggende for omgivelsene i likhet med det tidligere granuleringsanlegg som var i drift før krisen i 1921. Vi skal hertil bemerke at det nye granuleringsanlegg nettop er valgt og installert i Odda også av den grunn at anlegget ikke skulde ha de ulemper som det tidligere anlegg var beheftet med, og vi tror og tør uttale at driften også vil vise dette.»

Endelig har Smelteverket under 14 juli d. å. sendt Hovedstyret følgende supplerende uttalelse:

«Som bekjent er der i England av regjeringen nedsatt en såkalt «Calcium Carbide Inquiry Committee», som skal anbefale for regjeringen det karbidprosjekt i England som skulde komme til utbygning. Grunnen hvorfor saken er gått over i regjeringens hånd er, såvidt vi har kunnet bringe i erfaring, at der er tilsagt en støtte fra regjeringens side ved opprettelsen av denne nye industri i England. Det har spesielt fra ett hold — kanadiske karbidinteressenter — gjentatte ganger vært

gjort forsøk på å fortrenge den norske karbid på det engelske marked. I året 1921 blev det gjort forsøk på å få karbid inn på den såkalte «Key Industry», hvorved import av karbid til England vilde være blitt prohibitiv. Saken blev dengang fremmet av de kanadiske karbidinteressenter og der blev for «Board of Trade» gjennom «hearings» ført en prosess, hvor det lyktes de norske karbidverker å føre bevis for at karbid ikke falt inn under bestemmelsene for den engelske «Key Industry», «Safeguarding of Industries Act», hvorved vår eksport fortsatt kunde finne sted. — Senere, efter Ottawa-konferansen, blev imidlertid karbid pålagt en innførselstoll av 10 pct. ad valorem, — en tollsats som vilde vært mer enn tilstrekkelig til å opveie det fraktmessige forsprang som de norske verker har på England sammenholdt med hvad de kanadiske verker må betale. Gjennem de sist førte forhandlinger om den norsk-engelske handelsavtale lyktes det imidlertid å få 10 pct.-tollen fjernet, og Norge kunde atter opprettholde sin eksport av karbid, mens den kanadiske karbid ikke er kommet inn på det engelske marked.

For den forannevnte «Calcium Carbide Inquiry Committee» vil der nu bli forelagt en rekke forslag, og vi har grunn til å anta at det forslag som vil bli fremlagt av de kanadiske interessenter vil være blandt dem som det i første rekke vil bli lagt vekt på for oppbygning av en karbidfabrikk i England. Ved de forestående «hearings» som skal optas i nærmeste fremtid ved denne «Carbide Inquiry Committee», vil det være av overordentlig stor betydning for det engelsk-norske alternativ at det engelske firma The British Oxygen Company Limited, kjøperen av Odda-aktiene, likeoverfor komiteen og de britiske myndigheter kunde erklære at ikke alene var aktiemajoriteten sikret, men at også den norske regjering hadde gitt sitt samtykke hertil, og at den engelske karbidkomite derved stod overfor et «fait accompli».

Idet vi forøvrig henviser til Aktieselskapet Hafslunds skrivelse som medfølger nevnte konsesjonssak, vil også vi få lov til å fremholde at en videre eksport av karbid til England efter vår opfatning i høi grad vil være avhengig av et arrangement som her påtenkt kan komme iorden. Hvad vi særlig frykter for er, at forsåvidt de kanadiske interessenter skulde på denne måte sette sig fast i England, all annen karbidtilførsel vil bli hindret, gjennom en prohibitiv toll, i samseiling forøvrig med den kanadiske industri der som bekjent nyter tollfrihet. I og med at et engelsk firma — som for tiden er det største i bransjen interesserte selskap — har en fabrikk i Norge, torde det være rimelig å anta at de vil motsette sig en toll, for ikke å nevne en prohibitiv toll, for innførsel av karbid til det engelske marked. Hvor viktig det er for den norske karbidindustri å bevare dette marked, vil fremgå alene av den omstendighet at England for tiden tar ca. 90 å 95 pct. av den norske karbideksport, idet vi på våre øvrige tidligere eksportmarkeder på grunn av restriksjoner, importforbud, valutavanskeligheter, prohibitive tollsatter, etc. er avskåret fra å kunne finne avsetning for karbiden.

Vi vilde derfor være overordentlig takknemlig om denne sak kunde fremmes hurtigst mulig, så vi vis-à-vis de engelske kjøpere av aktiemajoriteten i Odda Smelteverk kunde meddele dem om den norske regjering's approbasjon for at saken er iorden på denne side, — forinnan de foran nevnte «hearings» er påbegynt eller endog avsluttet.

Vi vil tilslutt høfligst tillate oss å bemerke at denne side av saken selvsagt er politisk og kommersielt av en så delikat art at vi vil være forbunden om den blev behandlet konfidentielt og ikke blev gjenstand for offentliggjørelse.»

Efter underhånden fra advokat Christianesen meddelte opplysninger gjelder erhvervet 1698 aktier av det samlede antall 1700 pålydende kr. 1000,00.

Hovedstyret skal bemerke følgende:

Efter det som foreligger er det på det rene at der i Storbritannia er adskillig stemning for å få i stand en innenlandsk karbidindustri. Hvis denne tanke blir realisert vil det ha betydelige følger for våre bedrifter på området, idet Storbritannia er avtager av den største del av vår produksjon. Ansøkeren mener som det sees at risikoen for at der kommer i stand en karbidindustri der borte vil bli vesentlig mindre hvis det omsøkte salg av aksjemajoriteten i Smelteverket til det britiske selskap kommer i stand. Sistnevnte selskap har efter det foreliggende til hensikt å fortsette driften i Odda uforandret og i samarbeide med de andre to norske fabrikker, A/S Hafslund og A/S Meraker Smelteverk, på samme måte som hittil.

Dette og det i saken ellers foreliggende taler for at man stiller sig velvillig til søknaden.

Odda herreds konsesjonskomite har som det fremgår av foranstående pekt på ulemper som følge av smelteverkets nye karbidovn. De består i at den kaster ut en mengde støv som er meget generende for befolkningen. Videre nærer den frykt for at det nye granuleringsanlegg for cyanamid vil skade omgivelsene slik som det gamle gjorde før krisen i 1920. Komiteen mener at konsesjonen må gjøres avhengig av at det på en effektiv måte blir sørget for at man blir kvitt støv-, gass- og røkplagen.

Efter det av komiteen anførte fant vassdragsdirektøren å burde reise til Odda og konferere med herredets og selskapets vedkommende, og det er efter denne konferanse at Smelteverket har sendt Hovedstyret det foran refererte brev av 8 juli 1937. Som det av dette vil sees er selskapet klar over at den nye karbidovn ikke er tilfredsstillende og har — allerede før spørsmålet blev reist av herredets vedkommende — tatt skritt til å søke veier og midler for å bekjempe ulempen.

Det gjelder ikke selve gassene, det er i virkeligheten de støvpartikler som ovnen under driften kaster op i luften som klagen gjelder. Forholdet kan avhjelpest enten ved gjennom mekaniske midler mest mulig å befri råmaterialene til ovnen for det støv som nu rives med av gassene eller ved anordninger hvorved mest mulig av støvpartiklene tilbakeholdes før gassen slippes ut. Selskapet anfører at oppgaven både hvad den praktiske og økonomiske side angår ikke kan løses før problemene er grundig undersøkt, og en av dets ingeniører er for tiden i utlandet bl. a. for å få disse forhold klarlagt. Selskapet anfører at det også er i verkets interesse å søke å hindre at kalkstøvet rives bort, idet det representerer et tap for bedriften.

Hvad de nye granuleringsanlegg for cyanamid angår, så opplyser selskapet at det nettop er valgt for å undgå de ulemper som det tidligere anlegg var beheftet med.

Som det vil sees taler konsesjonskomiteen om «Støv-, gass- og røykplaga». Under konferanse med herredets ordfører og konsesjonskomiteens formann uttalte disse at de er på det rene med at gass- og røykplagen kan de ikke bli kvitt, det er egentlig støvet som det klages over.

Spørsmålet om botemidler i anledning av denne ulempe har såvidt skjønnes ikke nogen umiddelbar forbindelse med den foreliggende søknad, men det ligger naturligvis nær å reise dette når distriktet skal uttale sig om den. Man minner i samme forbindelse om følgende bestemmelse i selskapets leiekonsesjon datert 3 oktober 1924, betingelsenes punkt 4, sålydende:

«Forsåvidt konsesjonæren anvender energien til bedrift som ved røk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det av almene hensyn finner føie hertil, anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivningen.»

Selskapets vedkommende har som det sees tatt forberedende skritt i anledning av støvplagen, og håper ifølge Smelteverkets brev av 8 ds. å kunne opnå en forbedring innen neste vårs komme. Etter dette kan det ikke skjønnes å være opfordring til å foreta sig noget fra det offentliges side nu, man har anledning til når som helst å komme tilbake til spørsmålet, hvis det viser sig nødvendig.

I henhold til foranstående anbefaler Hovedstyret at The British Oxygen Company Limited i medhold av lov om erhvervelse av vannfall, bergverk og annen fast eiendom av 14 desember 1917 med tillegg og endringer, dens §§ 36 og 37 får tillatelse til å erverve

1698 aksjer i Odda Smelteverk. Med hensyn til betingelser antar man at der ikke er grunn til å opstille andre enn de i de senere år vanlige om at tillatelsen utløper samtidig med A/S Odda Smelteverks kraftleiekonsesjon, at rettstvister skal avgjøres i Norge og efter norsk rett og at selskapet skal ha en fullmektig i Norge. Disse skulde da bli sålydende:

- «1. Tillatelsen utløper samtidig med den A/S Odda Smelteverk ved kgl. resolusjon av 3 oktober 1924 meddelte kraftleiekonsesjon, altså senest 3 oktober 1984.
2. Alle rettstvister, som måtte opstå mellem The British Oxygen Company Limited på den ene side som aksjeeier i A/S Odda Smelteverk og staten eller norske rettssubjekter på den annen side avgjøres ved norske domstoler og efter norsk rett.

The British Oxygen Company Limited skal til enhver tid ha en fullmektig bosatt her i riket som i de ovenfor nevnte anliggender er bemyndiget til å representere og forplikte selskapet. Såfremt selskapet ikke måtte opnevne nogen representant, opnevnes denne med bindende virkning for selskapet av fylkesmannen i Hordaland.»

Videre vil man anbefale at post 2 i betingelsene for den A/S Odda Smelteverk den 3 oktober 1924 meddelte tillatelse til å leie inntil 100 000 el. HK. fra A/S Tyssefaldene forandres derhen at kun majoriteten i selskapets styre skal være norske statsborgere.

Det er — som det fremgår av foranstående — om å gjøre å få søknaden avgjort så snart råd er.

Dokumentene vedlegges.

Behandlet i møte 20 juli 1937.»

Med skrivelse av 21 juli 1937 forela departementet saken for Handelsdepartementet og Trustkontrollkontoret.

I skrivelse av 22 juli 1937 uttalte Handelsdepartementet at det vil anbefale andragendet innvilget på de vilkår som er foreslått av Hovedstyret.

Trustkontrollkontoret uttaler i skrivelse av 22 juli 1937:

«For at Kontrollkontoret skal kunne gi en begrunnet uttalelse vilde det trenges nærmere undersøkelser. Da saken haster er det imidlertid ikke tid til å foreta slike undersøkelser. Heller ikke vil det nu under rettsferiene være anledning til å legge saken frem for Kontrollrådet.

Efter det som foreligger finner ikke Kontrollkontoret å burde fraråde at den søkte konsesjon gis.»

Advokat Herman Christiansen har i en skrivelse av 26 juli 1937 uttalt følgende:

«Fra Norges Vassdrags- og Elektricitetsvesen, Hovedstyret, har jeg mottatt meddelelse om, at det overfor det ærede Departement har anbefalet, at The British Oxygen Company Limited faar tilladelse til at erverve 1698 aktier i Odda Smelteverk A/S. Jeg tillater mig i den anledning at fremholde, hvad jeg ogsaa har nævnt mundtlig underhaanden, at British Oxygen endnu ikke har overtat mer end vel 1450 av aktierne i Odda Smelteverk, idet de gjenværende aksjonærer ikke har akcepteret British Oxygen's tilbud om kjøp. Dette tilbud staar fremdeles aapent, og det er mine mandanters hensigt at søke erhvervet ogsaa de gjenværende aktier i den utstrækning dette efter aktieloven kan ske. Under disse omstændigheter vil det kanskje være rimeligst at koncessionen gaar ut paa tilladelse for British Oxygen til at erverve in d til 1698 aktier i Odda Smelteverk A/S.»

Departementet skal bemerke:

Odda Smelteverk A/S fikk ved kgl. resolusjon av 3 oktober 1924 tillatelse til å leie 20 000, eventuelt inntil 100 000, elektriske HK. hos A/S Tyssefaldene. Tillatelsen er bl. a. betinget av at selskapet skal ha sitt sete i Odda herred og at dets styre (direksjon og representantskap) til enhver tid skal bestå utelukkende av norske statsborgere. Videre er det betinget at selskapets aksjer eller parter ikke med rettsvirkning kan tegnes, erhverves eller eies av eller pantsettes til andre enn staten, norske kommuner, norske statsborgere, Norges Bank eller med vedkommende regjeringsdepartementets godkjennelse andre norske banker og selskaper. Forandringer i selskapets statutter, som angår direksjonens virksomhetsområde blir først gyldige etterat departementet har godkjent samme.

Av A/S Odda Smelteverks 1700 aksjer eies 569 av A/S Hafslund og 276 av A/S Meraker Smelteverk. De tre nevnte selskaper har som det fremgår av søknaden avtale om eksport av karbid. Etter hvad advokat Herman Christiansen muntlig har meddelt er eksporten fordelt således at A/S Odda Smelteverk har en kvote på 20/62, A/S Hafslund 24/62 og A/S Meraker Smelteverk 18/62. Fra 1939 vil forholdet forandres noget, således at Odda Smelteverk får 22/62 og A/S Hafslund likeledes 22/62. Advokat Christiansen har videre meddelt at den gjeldende avtale mellom selskapene er opsigelig med 6 måneders varsel, men The British Oxygen Co. Ltd. har gått med på, hvis den søkte tillatelse gis, ikke å opsi avtalen de første 5 år regnet fra 1 juli 1937.

Som opplyst går den allerverdens viktigste del av vår karbideksport til England, og det synes å være grunn til å anta at den trufne avtale

med The British Oxygen Co. Ltd. såvidt gjørlig sikrer denne eksport.

Departementet finner med Hovedstyret at man efter de opplysninger og uttalelser som foreligger, bør stille sig velvillig til søknaden. Man vil således anbefale at The British Oxygen Ltd. i henhold til lov om erhvervelse av vannfall, bergverk og annen fast eiendom av 14 desember 1917 med tillegg og endringer, dens §§ 36 og 37 får tillatelse til å erverve inntil 1698 aksjer i A/S Odda Smelteverk.

Tillatelsen anbefales tilknyttet de av Hovedstyret foreslåtte betingelser om 1) at den utløper samtidig med A/S Odda Smelteverks kraftleiekonsesjon (i 1984), 2) at retts tvister skal avgjøres i Norge og efter norsk rett samt at selskapet skal ha en fullmektig i Norge og 3) at majoriteten i A/S Odda Smelteverks styre skal være norske statsborgere.

Man skal således

innstille:

Det tillates The British Oxygen Co. Ltd., London, i medhold av lov om erhvervelse av vannfall, bergverk og annen fast eiendom av 14 desember 1917, dens §§ 36 og 37 å erverve inntil 1698 aksjer i Odda Smelteverk A/S.

Tillatelsen meddeles på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 12 august 1937 angitte betingelser.

25. A/S Østre Gausdal Elektrisitetsverk.

(Tillatelse til å erverve fallrettigheter i elven Rava i Ø. Gausdal, Opland fylke, samt til å regulere Rausjøen.)

Kgl. resol. av 12 august 1937.

Fra A/S Østre Gausdal Elektrisitetsverk har departementet mottatt 2 søknader, datert februar 1937, om tillatelse til å erverve forskjellige rettigheter i elven Rava i Østre Gausdal og til å regulere Rausjøen i forbindelse med utbygging.

Søknaden om erhvervstillatelse er sålydende:

«Undertegnede A/S Østre Gausdal Elektrisitetsverk ved dets styre søker herved i ærbødighet om tillatelse til å erverve de rettigheter som er omhandlet i følgende dokumenter vedkommende elven Rava i Østre Gausdal:

1. Overenskomst av januar d. å. mellom A/S Østre Gausdal Elektrisitetsverk og Amund Lie som eier av gården Lie, gnr. 89 bnr. 1 i Østre Gausdal.
2. Do. av d. å. mellom A/S Østre Gausdal

Elektrisitetsverk og Østre Gausdal kommune som eier av gnr. 90 bnr. 14 i Østre Gausdal.

3. Utskrift av forlik, inngått i Østre Gausdal Forlikråd den 1 desember 1936 mellom A/S Østre Gausdal Elektrisitetsverk og Elias Klæva som eier av Klæva Øvre, gnr. 90 bnr. 2 i Østre Gausdal.

Det fall som ved disse overenskomster aktes erhvervet representerer en samlet fallhøide av 390 meter og vil ved full regulering med en regulert vannføring av 200 l/sek. kunne utbringe ca. 1000 nat. HK.

Angående de foreliggende utbygningsplaner tillater vi oss å vedlegge og henvise til:

4. Undersøkelser, foretatt av ingeniør Martin Ekre, datert 13 januar 1936, bilagt med beregninger og planer.
5. Utredning av 28 juni 1936 fra ingeniør ved Vassdragsvesenet, Olav Fjalestad.
6. Uttalelse fra en av partene og fylkesmannen i Opland opnevnt komite, datert 26 juli 1936.

Der inngis samtidig hermed andragende om reguleringstillatelse.

Hvad vårt selskap angår tillater vi oss å vedlegge og henvise til:

7. Et eksemplar av vårt selskaps lover.
8. Erklæring fra vårt styre, overensstemmende med konsesjonslovens § 24, 2. og 3. ledd.

Hvad konsesjonsbetingelsene angår, tillater vi oss å meddele at vårt selskap — om enn organisert som privat aksjeselskap — i virkeligheten må bli å betrakte som et halv-kommunalt selskap, hvis formål er å sørge for bygdens kraftforsyning. Vi henviser for såvidt til de kommunen i vedtektenes §§ 3, 7 og 10 tillagte rettigheter av reell og kontrollerende art og til at den projekterte utbygning skal finansieres ved lån, for hvilket kommunen har vedtatt å ville garantere.

Vi tør derfor forvente at konsesjonsbetingelsene blir fastsatt under hensyntagen hertil på den for selskapet og derigjennem for bygden og dens innvånere lempeligste måte.»

Den annen søknad er sålydende:

«Undertegnede A/S Østre Gausdal Elektrisitetsverk ved dets styre andrar herved i ærbødighet om tillatelse til å regulere Rausjøen i Østre Gausdal i forbindelse med utbygning av elven Raua ved foretagelse av opdemning, stor 3 m. fra cote ca. 715 til ca. 718.

Vi tillater oss i den anledning å vedlegge følgende dokumenter:

1. Utredning fra ingeniør Martin Ekre, datert 13 januar 1936 bilagt med beregninger og planer for projektert utbygning.
2. Utredning fra ingeniør i Vassdragsvesenet Olav Fjalestad, dat. 28 juni 1936.

Under henvisning til disse redegjørelser meddeles:

De til gjennomførelse av reguleringen fornødne avstæelser m. v. er i orden. Ansøknin om erhvervskonsesjon er inngitt samtidig hermed.

Hvad planene angår meddeles, at der allerede består en dam i Rausjøen opført av gårdbruker Amund Lie til ophjelp av fiskebestanden.

Ved denne dam opdemmes Rausjøen 3 m., hvorved der fremkommer et magasin stort 3 mill. m³ med en regulert vannføring på ca. 175 l/sek. Nærværende andragende gjelder tillatelse til å overta denne dam og foreta regulering ved hjelp av samme, idet der vil bli foretatt fornødne forandringer til å sikre en effektiv regulering med 3 m. opdemningshøide.

Reguleringen vil utelukkende bli utnyttet til kraftproduksjon ved utbygning av det av vårt selskap erhvervede fall i Raua, stort 390 m.

Den naturlige vannføring er beregnet å være ca. 45 l/sek. Den heromhandlede regulering vil således medføre en økning av vannkraften med ca. 507 eff. HK. = ca. 675 nat. HK.

Såvel selve Rausjøen med enefiskerett som dens omliggende grunn med undtagelse av ca. 150 m. i dens vestre ende tilligger gården Lie i Østre Gausdal med hvis eier, Amund Lie, der foreligger overenskomst om overdragelse av dammen og full tillatelse til foretagelse av den ved den nuværende opdemning eksisterende regulering med 3 m. opdemningshøide. Denne overenskomst er vedlagt andragendet om erhvervskonsesjon.

Forsåvidt angår de 150 m. som eies av gården Kveine i Østre Gausdal foreligger der tillatelse til opdemning, idet eventuell erstatning blir å fastsette ved mindelig skjønn. Gjenpart av overenskomsten vedlegges.

Der antas ikke å opstå nogen skade for almene interesser.

Hvad særlig fløtning angår foregår der ingen fløtning i Raua med undtagelse av i ca. 100 m. lengde i Rauas nederste del før utløpet i Gausa, hvor fløtning foregår fra gården Fykse. Med denne gårds eier foreligger der overenskomst om samtykke til regulering på visse vilkår. Gjenpart av denne overenskomst vedlegges.

Hvad private interesser angår vil den her ansøkte regulering bevirke en opdemning av ca. 50 mål av den om Rausjøen liggende grunn. Da den opdemmede grunn vesentlig består av myr er skaden såvel på grunn som på beite minimal.

Der vedlegges forslag til reglement for manøvreringen.

Nedenforliggende eiere av vannfall er gitt anledning til å ta del i reguleringen.

Hvad konsesjonsbetingelsene angår, tillater vi oss å meddele at vårt selskap — om enn organisert som privat aktieselskap — i virkeligheten må bli å betrakte som et halv-kommunalt selskap, hvis formål er å sørge for bygdens kraftforsyning. Vi henviser for såvidt til de kommunen i vedtektenes §§ 3, 7 og 10 tillagte rettigheter av reell og kontrollerende art og til at den projekterte utbygning skal finansieres ved lån, for hvilket kommunen har vedtatt å ville garantere.

Vi tør derfor forvente at konsesjonsbetingelsene blir fastsatt under hensyntagen hertil på den for selskapet og derigjennem for bygden og dens innvånere lempeligste måte.»

Søknaden har vært forelagt for Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet som i skrivelse av 2 juli 1937 har avgitt følgende uttalelse:

«Andragendet er bilagt med selskapets lover hvorav bl. a. fremgår at det er et uansvarlig selskap hvis formål er drift av kraftanlegg og fordeling av elektrisk kraft innen bydgen. Selskapets kapital utgjør kr. 100 375 fordelt på 803 aktier à kr. 125. Utbyttet er begrenset opad til 6 pct. Prisen på elektrisk strøm skal være ens for alle bygdens innvånere uansett om de er aktionærer i selskapet eller ikke. To av styrets fem medlemmer velges av herredsstyret.

Av planen fremgår at inntaket legges i reguleringsbassenget. Herfra føres rørledning i ca. 2 500 m. lengde ned til kraftstasjonen, som kommer et stykke ovenfor Rauas utløp i Vesleelv, men således at praktisk talt hele fallet utnyttes.

Det er ved første byggetrin forutsatt installert maskineri tilsvarende ca. 760 kW. — Omkostningene ved utbygningen er i januar 1936 kalkulert til kr. 240 000. Det fremgår av dokumentene at dette beløp er snaut, senere beregning går ut på kr. 280 000.

Selskapet har avgitt erklæring om at der ikke foreligger nogen avtale siktende til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse og at der ikke foreligger nogen avtale siktende til å overdekke det virkelige forhold m. h. t. eiendomsretten til grunnkapitalen.

Østre Gausdal herredsstyre har i møte 27 februar 1937 enstemmig godkjent overenskomst mellom A/S Østre Gausdal Elektrisitetsverk og Østre Gausdal kommune angående kommunens rettigheter i Raua. I forbindelse hermed uttales at det er ingen tvil om at bygdens elektrisitetsforsyning vil være best varetatt med utbygging av Raua. I det lange løp vil dette falle billigst for bygden og det vil være den mest driftssikre ordning bl. a. ved den forholdsvis store reserve man her får.

Fylkesmannen i Opland har i brev av 22 mars 1937 anbefalt de foreliggende to konsesjonssøknader og har intet å bemerke ved at herredsstyrets vedtak av 27 februar 1937 godkjennes. Fylkesmannen gjør opmerksom på at forsåvidt nogen del av Rausjøen ligger i Vestre Gausdal, som det av enkelte karter synes å fremgå, må saken også forelegges denne kommune til uttalelse.

Formannen i A/S Østre Gausdal Elektrisitetsverk opplyser i brev av 14 april 1937 at Rausjøen ligger i sin helhet på Østre Gausdals grunn. Dette er også vist på de nyere karter som er korrigert på grunnlag av opplysninger av kjentmenn i begge bygder.

Hovedstyret skal bemerke:

Ved kgl. resolusjon av 25 april 1924 blev A/S Østre Gausdal Elektrisitetsverk og Jøra-Gausa fellesfløtningsforening meddelt tillatelse til å regulere Hornsjøen i Vestre Gausdal. Derved fikk selskapet tilstrekkelig vann til å utnytte den installerte maskinkraft 350 HK. i sitt anlegg i Holsfossen i Jøra. Dette er altså nu blitt for lite og selskapet har festet sig ved utbygging av Raua som den for distriktets elektrisitetsforsyning mest rasjonnelle løsning av spørsmålet om ytterligere krafttilførsel.

Som nevnt i andragendet omfatter erhvervvelsen en samlet fallhøide på 390 m. Ved den omsøkte 3 m. regulering av Rausjøen regner ansøkeren å få en regulert vannføring på 175 sek/l. Ved denne ansettelse som synes forsiktig vil man få en kraftmengde i det omhandlede fall på omkring 1000 nat. HK. døgn og året rundt. — I de nedenforliggende relativt små fall i vassdraget vil kraftinnvinningen som følge av reguleringen av Rausjøen bli bagatellmessig.

Hovedstyret har tidligere uttalt sig for approbasjon på Østre Gausdal herredsstyres beslutning om å garantere for lån til ansøkeren i anledning av den påtenkte utbygging av Raua og om overdragelse til selskapet av herredets rettigheter til vassdraget, se brev herfra av 27 februar og 8 mars iår. Herav følger at man ikke har noget å bemerke ved at den omsøkte erhvervstillatelse meddeles.

Efter det oplyste antar Hovedstyret videre at den i reguleringslovens § 8 opstilte betingelse for at reguleringstillatelse kan meddeles er til stede.

I henhold hertil anbefaler Hovedstyret at den omsøkte konsesjon på erhverv av omhandlede fall i Raua og regulering av Rausjøen blir gitt.

Konsesjonen foreslås gitt for 50 år med innløsningsrett for staten efter 35 år.

Fristene for arbeidets påbegynnelse og fullførelse er opstilt efter lovens ordinære bestemmelse.

Da hensikten er å levere energi til almindelig forsyning skulde vilkår om kraftavståelse til kommuner efter erhvervslovens § 2, 12 og reguleringslovens § 12, 15 være upåkrevd. Lovene er imidlertid formet så på dette punkt at man har funnet å måtte betinge avståelse av 10 pct. av kraften til kommuner. Kraftavståelse til staten er det så vidt skjønnes ikke grunn til å betinge.

Hovedstyret antar at avgiftssatsene passende kan settes til kr. 0,50 pr. nat. HK. til staten og kr. 0,50 nat. HK. til kommuner. De

samme satser er i sin tid betinget ved tillatelsen for selskapet til å regulere Hornsjøen.

Rausjøen er bare ca. 1 km² stor og må vel antas i sin helhet å være undergitt eieomsrett. Vilkår om godtgjørelse en gang for alle til staten er derfor ikke opstilt, jfr. reguleringslovens § 13.

De øvrige i vedliggende utkast opstilte betingelser trenger antagelig ingen nærmere begrunnelse.

Man har etter forholdene ikke funnet tilstrekkelig grunn til å opstille vilkår om midler til almindennende virksomhet m. v. og midlertidig forsamlingslokale, jfr. ervervslovens § 2, 6 og reguleringslovens § 12, 4.

Ansøkeren har medsendt forslag til manøvreringsreglement. Dette forutsetter at vannslipningen skal foregå etter Østre Gausdal Elektrisitetsverks behov og det er vel etter forholdene rimelig.

Man antar at pkt. 1 siste passus bør formes så:

«Reguleringsgrensene bestemmes ved faste og tydelige merker som det offentlige godkjenner.»

Og at pkt. 4 siste punktum bør lyde så: «Av denne protokoll sendes ved hver måneds utgang avskrift til Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.»

For øvrig har man intet å bemerke til forslaget.

Efterat Hovedstyret i møte 2 juni sistleden hadde fattet beslutning om å anbefale den omsøkte konsesjon tilskrev man selskapet herom og medsendte utkast til betingelser.

I skrivelse av 12 juni har selskapet meddelt at det har vedtatt de stilte betingelser. Men styret henstiller at de i utkastet pkt. 13 foreslåtte avgifter settes lavere og begrunner det med det intime samarbeid som har bestått gjennom mange år mellom kommunen og elektrisitetsverket.

Hovedstyret har behandlet saken på ny i møte 28 juni. De foreslåtte satser er som nevnt de samme som gjelder for den tillatelse selskapet har til å regulere Hornsjøen, nemlig 0,50 til staten og 0,50 til kommuner. Hornsjøen ligger i nabokommunen Vestre Gausdal, mens Rausjøen ligger innenfor Østre Gausdals grense.

Det selskapet anfører som begrunnelse for å bruke lavere avgifter var man opmerksom på da saken var oppe i nevnte møte, der er ikke kommet noget nytt til.

Hovedstyret foreslår derfor at man blir stående ved de nevnte satser.

Sakens dokumenter følger, enn videre utkast til manøvreringsreglement slik som det vil se ut etter de foreslåtte endringer.

Behandlet i møter 2 og 28 juni 1937.»

Hovedstyrets utkast til konsesjonsbetingelser er sålydende:

I.

1.

Selskapets styre (direksjon og representantskap) skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Selskapets aksjer eller parter skal lyde på navn. De kan ikke med rettsvirkning tegnes, erhverves eller eies av eller pantsettes til andre enn staten, norske kommuner, norske statsborgere, Norges Bank eller med vedkommende regjeringsdepartements godkjenning andre norske banker eller selskaper. Bestemmelse herom skal påføres aksje- eller partbrevene i det norske, engelske, franske og tyske sprog.

2.

Utbygning av vannfallet og den projekteerte regulering må påbegynnes innen 2 — to — år fra konsesjonens datum og vannbygningsarbeidene og reguleringen må fullendes og anleggets drift påbegynnes innen en ytterligere frist av 5 — fem — år.

Driften må ikke uten Kongens samtykke i så lang tid som 3 år kontinuerlig stanses eller kontinuerlig innskrenkes til mindre enn tredjepart av det i den forløpne tid innsatte på regelmessig drift, beregnede maskineris energi, heri ikke iberegnet hvad der måtte være avgitt til bruk for kommuner etter post 11, og sådanne stansninger eller innskrenkninger må ikke noensinne i løpet av 10 år samlet finne sted i så meget som 5 år.

Ved tidsberegningene medregnes ikke den tid, som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For overtredelse av de i nærværende post omhandlede bestemmelser erlegger selskapet en løpende mulkt stor kr. 50 — femti kroner — pr. dag hvori vedkommende frister oversettes.

3.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes arbeidere og funksjonærer som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan tillate undtagelse fra denne regel når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre

avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag nogen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

4.

Selskapet skal ved bygning og drift av anleggene bruke norske varer forsåvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — og til en pris som ikke med mere enn 10 pct. overstiger den pris med tillagt toll hvortil de kan fåes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pct. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av den utenlandske vares pris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene erlegges konsesjonæren for hver gang efter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — procent av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

5.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

6.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeide eller pålegges nogen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøi og andre arbeidsmaterialer). Verktøi og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet efter hvad de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine

arbeidere, skal nettooverskuddet efter revidert årsregnskap anvendes til almenyttig øiemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes efter samråd med et av arbeiderne opnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

7.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige lægehjelp.

8.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av nogen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrum efter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende regjeringsdepartements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å opsi arbeidere fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt opsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesveistyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier, broer og kaier hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Veier og broer som konsesjonæren anlegger skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten forsåvidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget og de bedrifter som erholder kraft fra dette.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til efter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved anlegget ansatte arbeidere og deres familier.

11.

Anvendes vannkraften til produksjon av elektrisk energi må konsesjonæren ikke uten samtykke fra vedkommende regjeringsdepartement inngå i nogen overenskomst til kunstig forhøielse av prisene her i riket på energi eller på de produkter som frembringes ved energien.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til å avgi inntil 10 pct. av den gjennomsnittlige kraftmengde som vannfallet etter den foretatte utbygning kan frembringe med den påregnelige vannføring år om annet til den kommune hvor kraftanlegget er beliggende eller andre kommuner, derunder også fylkeskommuner, idet fordelingen bestemmes av vedkommende regjeringsdepartement.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hvad enten ledningene tilhører konsesjonæren eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pct. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pct. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vannfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften isteden forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan såvel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis konsesjonæren leier ut kraft og kraften til kommune kan uttas fra kraftledning til nogen av leietagerne, kan kommunen i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Konsesjonæren har rett til å forlange et varsel av ett år for hver gang kraft uttas. Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Undlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW. som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko såvidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

13.

Konsesjonæren skal betale en årlig avgift til staten av kr. 0,50 pr. natur-HK. beregnet etter den gjennomsnittlige kraftmengde som vannfallet etter den foretatte utbygning kan frembringe med den påregnelige vannføring år om annet og en årlig avgift til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer av kr. 0,50 pr. natur-HK. beregnet på samme måte.

Avgiften, hvorav svares 6 pct. rente etter forfall, har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse.

14.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringen og vannfallenes utbygning, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse såvelsom dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

15.

Når 50 år er forløpet fra konsesjonens datum tilfaller vannfallet med alle de innretninger hvorigjennom vannets løp og leie forandres, såsom damanlegg, kanaler, tunneler, bassenger, rørledninger m. m., de til utbygningen og kraftanlegget erhvervede grunnstykker og rettigheter, kraftstasjon med tilhørende maskineri og annet tilbehør såvelsom reguleringsanleggene med tilhørende grunn og øvrige rettigheter og de arbeiderboliger, bygninger og innretninger som hører med til reguleringen og kraftanlegget, staten med full eiendomsrett og uten vederlag. Hvilke bygninger og innretninger som hører med til reguleringen og kraftanlegget avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn. Det som ikke tilfaller staten kan den innløse for dets verdi etter skjønn på sin bekostning eller forlange fjernet innen en av departementet fastsatt frist.

Anleggene med installert maskineri skal ved konsesjonstidens utløp være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle, avgjøres ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Konsesjonæren plikter på egen bekostning å utføre hvad skjønnet i så henseende måtte bestemme.

16.

I det 35te år etterat konsesjonen er gitt skal staten kunne innløse det hele anlegg i den utstrekning hvori det etter post 14 tilfaller staten ved konsesjonstidens utløp. Benytter staten sig ikke herav skal den i det 10de år derefter ha samme adgang. Bestemmelse om innløsning må være meldt konsesjonæren 5 år i forveien. Innløsningssummen skal bestemmes således at vannfallet med tilhørende reguleringer, grunnstykker og retigheter samt vannbygningsarbeider og hus betales med hvad de bevislig har kostet konsesjonæren med fradrag for amortisasjon i forhold til den forløpne del av konsesjonstiden, mens rørledninger, maskiner og annet tilbehør innløses for sin tekniske verdi efter skjønn på statens bekostning.

Såfremt anlegget innløses plikter staten å overta de av konsesjonæren med offentlig tilatelse inngåtte kontrakter om bortleie av kraft for et tidsrum som ikke må strekke sig ut over 5 år efter innløsningen. Staten har rett til for sådan bortleie av kraft å kreve en godtgjørelse som svarer til den gjennomsnittlig betalte pris på elektrisk kraft her i riket for lignende formål. I mangel av mindelig overenskomst herom fastsettes prisen ved et av Kongen opnevnt skjønn, hvis avgjørelse ikke kan påankes.

II.

1.

Reguleringskonsesjonen gis for et tidsrum av 50 år regnet fra konsesjonens meddelelse. Den kan ikke overdras. Det utførte reguleringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg, uten i forbindelse med vannfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

Nærmere bestemmelse om betalingen av avgifter efter I post 13 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. I post 12 skal forsåvidt de ikke er fastsatt av Kongen med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

3.

Vannslipningen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonskjønn

kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

4.

Reguleringsanleggets eier skal efter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte opdemningshøide og den tillatte laveste tapningsgrense betegnes ved et fast og tydelig vannstandsmerke som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la opta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske Opmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

III.

1.

For opfyllelsen av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras likeoverfor andre og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser skal der stilles sikkerhet for et beløp av kr. 1000 efter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

2.

Konsesjonæren underkaster sig de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de opstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren efter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

3.

Forsåvidt der måtte påhvile de konsederte eiendommer eldre panteheftelser, servitutter av vesentlig betydning, leierettigheter og lignende heftelser, plikter konsesjonæren innen to år å fjerne disse eller sørge for at de viker prioritet for de i konsesjonen pålagte forpliktelser, derunder mulktter, som måtte pålegges i henhold til denne. Heftelser av mindre betydning kan av vedkommende departement tillates å forbli stående. Alle heftelser som efter konsesjonens tinglysning (jfr. III post 5) er påført vedkommende eiendommer og gjenstander bortfaller når disse ifølge konsesjonen overgår til staten eller innløses av denne.

4.

Overtredelse av foranstående poster I, 1, I, 11 og III, 2 medfører i gjentagelsestilfelle tap av konsesjonen således at reglene i lov nr. 16 av 14 desember 1917 §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse.

5.

Idet konsesjonæren vedtar foranstående betingelser for konsesjon på vedkommende eiendomserhvervelser og reguleringsarbeider som forpliktende for sig og de konsederte eiendommer, inngår han på at nærværende konsesjon, som ikke kan overdras uten kongelig tillatelse, på konsesjonærens bekostning tinglyses ved hans verneting og innen de juridiksjoner hvor de konsederte eiendommer og anlegg m. v. er beliggende.

Til sikkerhet for de forpliktelser som i henhold til nærværende reguleringstillatelse måtte påhvile eiendommer eller bruk i vassdraget blir derhos å foreta tinglysning til anførsel på vedkommende eiendommers eller bruks folier i panteregistret.

Konsesjonæren skal innen 2 år innsende til departementet konduktørkart over samtlige de av ham erhvervede eiendommer og rettigheter.

Hovedstyrets utkast til manøvreringsreglement er sålydende:

1.

Rausjøen kan tappes 3 m., mellom kote 718 og 715.

Reguleringsgrensen betegnes ved faste og tydelige merker som det offentlige godkjenner.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øie at elvens naturlige flomvannføring ikke forøkes. Heller ikke må dens tidligere lavvannføring forminskes til skade for andres rettigheter.

For øvrig kan vannslipningen foregå efter Gausdal Elektrisitetsverks behov.

3.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement.

4.

Det skal påseses at flomløpene ikke hindres av is eller lignende samt at dammen til enhver tid er i god stand.

Der føres protokoll over dammens manøvrering, avleste vannstander samt observeres og noteres om det måtte forlanges regnmengder, temperatur m. v. Av denne protokoll sendes ved hver måneds utgang avskrift til Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

5.

Mulig tvist om dette reglements forståelse vil bli å avgjøre av vedkommende regjeringsdepartement.

6.

Forandringer i dette reglement kan alene foretas av Kongen efterat de interesserte har hatt anledning til å uttale sig.

Man vedlegger sakens dokumenter, hvori blandt selskapets lover og erklæring fra styret om at det ikke foreligger nogen avtale siktende til å overdekke det virkelige forhold m. h. t. selskapets bestyrelse eller m. h. t. eiendomsretten til grunnkapitalen.

Justisdepartementet har under 22 mars 1937 godkjent Østre Gausdal herredsstyres vedtak om å garantere for lån til utbygging av Raua og om overdragelse til elektrisitetsverket av kommunens rettigheter i vassdraget.

Departementet antar efter det foreliggende at almene hensyn ikke taler imot å meddele den ansøkte erhvervstillatelse, og vil anbefale konsesjon gitt.

Forsåvidt angår reguleringstillatelsen antar man at den skade og ulempe som foretagendet vil medføre må ansees for å være av mindre betydning i sammenligning med fordelene, herved også tatt i betraktning de påregnelige omkostninger ved gjennomførelsen av foretagendet, og vil anbefale reguleringstillatelse meddelt.

Man vil anbefale konsesjonen gitt på de av hovedstyret foreslåtte betingelser.

Konsesjonen er foreslått gitt for 50 år med innløsningsrett for staten efter 35 år, jfr. vilkårenes post 15 og 16.

Selskapets styre og kapital skal være norsk, se post 1.

I post 12 er foreslått 10 pct. kraftavståelse til kommuner. Kraftavståelse til staten er ikke foreslått. I post 13 er foreslått fastsatt en årlig avgift til staten av kr. 0,50 og til kommuner av kr. 0,50 pr. innvunnet nat. HK.

Nogen betingelse om godtgjørelse til staten en gang for alle er ikke foreslått opstilt, da Rausjøen antas i sin helhet å være undergitt eiendomsrett.

Heller ikke er det foreslått opstilt vilkår om midler til almindennende virksomhet m. v. eller til midlertidig forsamlingslokale.

Man vil videre anbefale fastsatt manøvreringsreglement overensstemmende med Hovedstyrets forslag som gjelder inntil videre.

Sønkaden om reguleringstillatelse er kunngjort på behørig måte.

Man tillater sig således å

innstille:

1. Det tillates i medhold av lov nr. 16 og lov nr. 17 av 14 desember 1917 A/S Østre Gausdal Elektrisitetsverk å erhverve de i

andragende av februar 1937 omhandlede fallrettigheter i Raua i Østre Gausdal, Opland fylke, samt å regulere Rausjøen på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 12 august 1937 inntatte betingelser.

2. Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen overensstemmende med det i Arbeidsdepartementet ovennevnte foredrag inntatte utkast som gjeldende inn-til videre.

26. A/S Ringsaker Cellulosefabrik.

(Tillatelse til å erverve det Moelven Cellulosefabrikk tilhørende vannfall i Ringsaker, Hedmark fylke m. v.)

Kgl. resol. av 12 august 1937.

Med skrivelse fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 20 juli 1937 har departementet mottatt en søknad, datert 16 juni 1937, fra advokat E. Corneliusen på vegne av det stiftendes A/S Ringsaker Cellulosefabrik om tillatelse til å erverve vannfall tilhørende A/S Moelven Cellulosefabrik i Ringsaker.

Hovedstyrets skrivelse er sålydende:

«Til Hovedstyret er innkommet en søknad datert 16 juni 1937 fra advokat E. Corneliusen på vegne av det stiftendes aksjeselskap A/S Ringsaker Cellulosefabrik om tillatelse til å erverve vannfall tilhørende A/S Moelven Cellulosefabrik i Ringsaker. Søknaden er sålydende:

«På vegne av det stiftendes aksjeselskap A/S Ringsaker Cellulosefabrik, med en forutsatt aksjekapital på kr. 250 000,— tillater jeg mig herved i henhold til lov av 14 desember 1917 å andra om tillatelse til å erverve det i Ringsaker beliggende vannfall, som nu eies av A/S Moelven Cellulosefabrikk.

Jeg vedlegger i den anledning:

1. Kontrakt av 16 juni 1937 vedrørende kjøp av A/S Moelven Cellulosefabrikk.
2. Kontrakt av s. d. vedrørende kjøp av A/S Moelven Cellulosefabriks beholdninger.
3. Den til grunn for kjøpet liggende finansieringsplan.
4. Fremstilling fra selgeren datert 16 juni 1937 hvorav vil fremgå hvilke interesser selgeren og alle andre interesserte har i at det foreliggende salg kan gå i orden uten vanskeligheter.

Vannfallet, som utgjør ca. 1000 HK. er av selgeren erhvervet før konsesjonslovene. Vannfallet og hvad dertil hører består av følgende eiendommer:

.....

Jeg tør inntrengende henstille at der til konsesjonen ikke knyttes andre betingelser enn de som nødvendigvis må oppstilles og videre henstille at andragendet kan bli behand-

let så hurtig som det på nogen mulig måte kan skje.

For å påskynne andragendets behandling mest mulig, er et gjennemslag av andragendet med bilag sendt direkte til fylkesmannen i Hedmark. Likeledes er et eksemplar overlevert til ordføreren i Ringsaker, som har uttalt at han ikke er i tvil om at herredsstyret vil stille sig så velvillig som det går an, likesom ekstraordinært herredsstyremøte er innkalt til fredag den 18 ds.

Jeg vil også få fremheve at det i høi grad er nødvendig for kjøperen at spørsmålet blir avgjort hurtigst mulig.

Man må hurtigst mulig gå igang med å stifte både det kjøpende selskap og det tømmer-selskap som efter finansieringsplanen må opprettes. Når det i særlig grad gjelder at alt må være i orden, ikke bare til den forutsatte overtagelsestid 1 august, men tidligst mulig før, henger det sammen med følgende:

1. Man må hurtigst mulig gå til innkjøp av kubb. Bedriften har nemlig ikke tømmer for nevneverdig lenger tid enn året ut. Og det gjelder da å sikre sig kubb for den tid som trenges inntil man får det tømmer som skal kjøpes til høsten og som først blir disponibelt gjennom fløtningen neste år.
2. Slik som hele konjunktursituasjonen stiller sig gjelder det at man på det tidligst mulige tidspunkt kan ta standpunkt til spørsmålet om salg av det usolgte kvantum cellulose for 1937 og av produksjonen i 1938.
3. Således som den finansielle stilling har ligget an i senere år, trenger bedriften adskillig av reparasjoner og modernisering. Selgeren kan efter sin finansielle situasjon ikke gå igang med dette. Og kjøperen tør naturligvis ikke gjøre det, så lenge kjøperen ikke vet at kjøpet går i orden.

Det er naturligvis også klart at disponent Poulsson som den der reelt har bragt kjøpet i orden, og som den der skal tilveiebringe den aller vesentligste del av aksjekapitalen m. v. er sterkt interessert i at han kan få ta hånd om hele bedriften på det tidligst mulige tidspunkt.

I forbindelse med spørsmålet om reparasjon og modernisering tilføier jeg også at når man nu kontraherer med verkstedene forbeholder disse sig så lang leveringstid at det gjelder å kunne foreta de fornødne bestillinger hurtigst mulig.

Disponent Poulsson har i hele sitt liv arbeidet i branchen, dels med tremasse og dels med cellulose. Fra 1916 har han vært disponent for Toten Cellulosefabrik, hvor han i 1925 også overtok aksjemajoriteten. På grunn av de økonomiske vanskeligheter branchen mange år har kjempet med har imidlertid disponent Poulsson for en tid siden måttet finne sig i at Toten Cellulosefabrikk blev solgt til Norsk Hydro.

Når han under de forhold har interessert sig så sterkt for kjøp av Moelven er det ikke i spekulasjonsøiemed, men simpelthen for å kunne drive Moelven videre og i håp om at han skal kunne bringe på fote denne bedrift, som i så lang tid har ligget økonomisk nede.

Efter sin tidligere virksomhet skulde han forutsettes å medbringe hertil all fornøden sakkyndighet. Men dessuten vil han samarbeide med sin 30 år gamle sønn, som er høiskoleutdannet celluloseingeniør og som dessuten nu har flere års merkantil praksis.

Til slutt nevnes at A/S Moelven Cellulosefabrik ved kgl. resolusjon av 14 november 1908 har erholdt reguleringskonsesjon på å foreta en senkning av Næren. Man går ut fra at i og med at vannfallet tillates overdratt vil også retten til å inntre i reguleringskonsesjonen uten videre medfølge, jfr. konsesjonens punkt 10.»

I tilslutning til søknaden har advokat A. Thorvildsen på vegne av selgeren meddelt følgende (søknadens bilag 4):

«Aksjeselskapet Moelven Cellulosefabrikk er som det vil fremgå av vedlagte regnskap pr. 1 januar 1936 helt insolvent. Fabrikkanlegget med vannfall og reguleringsrettigheter er beheftet med pantobligasjoner til et beløp av kr. 3 700 000.—. Fabrikken har siden 1925 vært drevet under administrasjon av de interesserte banker. På grunn av driftsresultatene var det fra 1 august 1935 nødvendig å iverksette en kriseavtale for å kunne fortsette driften. Kriseavtalen gikk ut på at der blev stilt garantier mot driftstap fra Ringsaker kommune, Staten, fabrikkens arbeidere, funksjonærer og de interesserte banker for et samlet beløp av kr. 150 000.—. Kriseregnskapet pr. 1 august 1936 viste et underskudd stort kr. 128 766,17.

Hvis det foreliggende tilbud om kjøp går i orden antas kriseregnskapet for året 1 august 1936—1 august 1937 å ville vise balanse, likesom kriseavtalen vil kunne bringes til opphør fra 1 august 1937.

Nogen rekonstruksjon av det gamle selskap har det vært umulig å gjennomføre, dels fordi selskapets aksjer og tømmerkreditorenes gjeldsbevis er spredt på mange hender, og dels fordi der av andre grunner har vist sig ugjorlig å få finansiert en rekonstruksjonsplan for det gamle selskap.

Styret i A/S Moelven Cellulosefabrikk besluttet derfor i 1936 i samråd med panthaverne å søke fabrikkens solgt. Der har vært drevet salgsunderhandlinger med en rekke liebhavere, likesom fabrikkens i den anledning 2 ganger forgjeves har vært håndgitt. Det nu foreliggende tilbud fra disponent J. Poulsson er godkjent av styret og representantskapet i A/S Moelven Cellulosefabrikk og de i anlegget og driften interesserte banker. Hvis konsesjonsandragendet ikke skulde bli innvilget må man regne med en nedleggelse av bedriften. Hvad dette vil bety for Ringsaker kommune, fabrikkens arbeidere og funksjonærer og distriktet behøver jeg ikke nærmere å påpeke. Når det overhodet har vært mulig nu å få et tilbud på fabrikkens skyldes dette dels den nuværende konjunktur på cellulose og dels den omstendighet at kjøperen av bankene er tilsagt kreditt for kjøpesummen i forbindelse med en tømmerkreditt.

Alle som har kjennskap til forholdene er enig om at den nuværende drift under bankadministrasjonen i lengden er uholdbar og at bedriften derfor bør komme over på et nytt selskap med ansvarlig kapital og ledelse.

Da det er forutsetningen at overtagelse skal skje 1 august 1937 er det maktpåliggende at konsesjonsandragendet kan bli behandlet så hurtig som mulig, bl. a. av hensyn til de disposisjoner som straks må treffes med henblikk på kjøp, salg, finansiering m. v. Som selgerens representant tillater jeg mig derfor å henstille at saken søkes påskynnet mest mulig.»

Av den påberopte til grunn for kjøpet liggende finansieringsplan fremgår at disponent Poulsson stiller til disposisjon kr. 250 000.— som aksjekapital og kr. 200 000.— som moderniseringslån. Det nye selskap som skal ha en kontant innbetalt aksjekapital på kr. 250 000.— kjøper Moelven Cellulosefabrik for kr. 1 mill. (jfr. søknadens bilag 1) og overtar fabrikkens beholdninger og kontrakter (jfr. bilag 2). Kjøpesummen for de faste eiendommer kr. 1 mill. avgjøres ved at kjøperen overtar en pantegjeld av denne størrelse. For eventuell modernisering skaffer kjøperen nevnte lån på kr. 200 000.— og selgerne resp. panthaverne resten. Disse skaffer likeledes kjøperen en driftskreditt for kr. 250 000.— som avgjøres ved kontanter og/eller overdragelse av rørlige aktiva med undtagelse av tømmer og kubb, for overtagelsen herav er fastsatt særskilte bestemmelser. Selgerne resp. panthaverne stiller endelig gjennom et stiftendes aksjeselskap A/S Ringsaker Tømmerkompani en driftskreditt på inntil kr. 1,2 mill. til innkjøp av tømmer og kubb. Hvis der opnåes enighet om en utarbeidet moderniseringsplan utvides denne kreditt til kr. 1,6 mill.

Der foreligger erklæring fra disponent J. Poulsson om at aksjekapitalen i det stiftendes selskap Ringsaker Cellulosefabrik A/S tilveiebringes av ham og at han blir eneste styremedlem i selskapet. Videre om:

1. at der ingen avtale vil foreligge siktende til å overdekke det virkelige forhold m. h. t. selskapets bestyrelse,
2. at selskapets grunnkapital vil være på norske hender,
3. at der ikke vil foreligge nogen avtale siktende til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til eiendomsretten til grunnkapitalen.

Ringsaker herredsstyre har i møte 18 juni 1937 gjort dette enstemmige vedtak:

«Konsesjon anbefales meddelt A/S Ringsaker Cellulosefabrik på de i Ringsaker beliggende vannfall, som tidligere har vært i A/S Moelven Cellulosefabriks eie, på de betingelser som eventuelt måtte bli satt av Arbeidsdepartementet i henhold til lov av 14 desember 1917.

For øvrig vil herredsstyret anbefale at der stilles såvidt lempelige betingelser for erhvervsen som mulig, på grunn av de van-

skeligheter som denne bedrift har hatt å kjempe med.»

Fylkesmannen i Hedmark anbefaler i brev av 21 s. m. konsesjon meddelt.

Hovedstyret skal bemerke følgende: Moelven Cellulosefabrikk utnytter nu et fall på henimot 60 m i Moelven, det er vassdraget som løper fra Næren sjø i Ringsaker og ut i Mjøsa. Såvidt vites har der i det senere også vært leid en del kraft.

Næren har fra gammelt av vært regulert ved en mindre opdemning. Dessuten fikk Moelven Cellulosefabrik ved kgl. resolusjon av 14 november 1908 i medhold av vassdragsloven tillatelse til å foreta en 2 m senkning av sjøen. Med disse reguleringer antas den regulerte vannføring å dreie sig om 1,6 sm³ tilsvarende en kraftmengde på ca. 1200 nat. HK. i det av cellulosefabrikken utbyggede fall (56,9 m). Dessuten kan nok Næren reguleres ytterligere. Ved kgl. resolusjon av 11 november 1927 fikk således Mesna Kraftselskap tillatelse til en regulering av Næren og til å overta konsesjonen av 1908, denne regulering — som var forutsatt å gi en regulert vannføring av 2,6 m³ — er dog ikke kommet til utførelse og konsesjonen er vel å anse som bortfalt, jfr. Arbeidsdepartementets brev av 30 desember 1932 med bilag.

Det er etter dette på det rene at konsesjon tiltrenges for omhandlede erhvervelse, jfr. konsesjonslovens § 1, 1.

Moelven Cellulosefabrik kom såvidt vites istand i 1908 og har visstnok vært i drift det meste av tiden siden, i de siste år med temmelig dårlig økonomisk resultat etter hvad det er oplyst.

Hovedstyret antar etter det foreliggende at almene hensyn ikke taler imot konsesjon på omhandlede erhvervelse, jfr. konsesjonslovens § 2, og man anbefaler tillatelse meddelt.

Efter pkt. 1 i. f. i nevnte lovparagraf bør det som regel betinges «at selskapets grunnkapital, når utbygningen er ferdig, skal utgjøre minst en tredjedel av omkostningene ved erhvervelsen, utbygningen og opførelsen av kraftstasjonen og transportanlegg samt av de fabrikker selskapet måtte opføre til utnyttelse av kraften.

En sådan betingelse vil etter det program som er antydnet for det nye selskap ikke bli tilfredsstilt og Hovedstyret har efter omstendighetene funnet ikke å burde ta den med, jfr. post 1 i vedlagte utkast til konsesjonsvilkår.

Efter konsesjonslovens § 2, 3 skal vannfallet utbygges innen bestemte frister, dog kan det når forholdene gjør det påkrevd tillates utbygd efter hvert innen bestemte tidsfrister eller at det bare delvis utbygges. — Efter det som er oplyst er det vesentlige av det fall som erhverves nyttiggjort. Der kan muligens komme på tale utvidelse i forbindelse med ytterligere regulering. Som forholdene ligger an foreslår Hovedstyret at lovens krav på dette punkt ansees tilfredsstilt ved det som allerede er gjort, jfr. betingelsenes post 2.

Efter lovens § 2, 12 er opstilt vilkår om inntil 10 pct. kraftavståelse til kommuner. Kraftavgivelse til staten har man derimot ikke funnet tilstrekkelig grunn til å kreve.

Der skal efter pkt. 13 i nevnte lovparagraf pålegges en årlig avgift til stat og kommuner beregnet efter den gjennomsnittlige kraftmengde som vannfallet efter den foretatte utbygning kan frembringe med den påregnelige vannføring år om annet. Hvilke der årlige reguleringsavgifter på vannfallet skal de komme i fradrag i de avgifter som pålegges i h. t. denne post forsåvidt angår den del av kraftmengden, hvorav reguleringsavgifter erlegges.

Sådan avgift er betinget for den nevnte regulering av Næren i henhold til tillatelsen av 1908. Den utgjør til staten kr. 1,— pr. HK. målt på turbinakselen av kraftøkningen og har for A/S Moelven Cellulosefabrik andratt til 3—400 kr. pr. år. Antagelig vil den øke noget fremover på grunn av ny ansettelse av den ibruktatte økning. Kommuneavgift er ikke betinget.

Efter forholdene vil Hovedstyret anbefale at man i forbindelse med den søkte erhvervs-tillatelse ikke krever høiere avgifter enn efter minimumssatsene, altså kr. 0,10 pr. nat. HK. til staten og kr. 0,10 til kommuner.

Konsesjonen foreslås gitt for 50 år med innløsningsrett for staten efter 35 år.

For oppfyllelsen av forpliktelse overfor andre og for overholdelse av betingelsene foreslås at der skal stilles og opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 5 000.— jfr. post 21.

De øvrige opstilte betingelser trenger antagelig ingen nærmere begrunnelse.

Får det nye selskap den søkte erhvervs-konsesjon er det formentlig gitt at det må få sig overdratt den A/S Moelven Cellulosefabrik ved kgl. resolusjon av 14 november 1908 meddelt tillatelse til regulering (senkning) av Næren. Denne gjelder i 60 år fra 1908, men inneholder intet om hvorledes der

skal forholdes når den utløper. Dette spørsmål får bli å drøfte når det blir aktuelt.

Hovedstyrets utkast til betingelser er forelagt ansøkeren ved advokat Corneliussen og likeledes advokat Thorvildsen som representant for selgeren.

Advokat Corneliussen har under 16 juli 1937 meddelt at disponent J. Poulsson som representerer det kjøpende selskap godtar de opstilte vilkår og returnerer konsesjonsbetingelsene med hans påtegning herom. — I anledning av betingelsenes pkt. 1, 2net ledd nevner han at disponent Poulsson straks må søke dispensasjon fra bestemmelsen om at aksjene ikke kan pantsettes til «andre norske banker» uten departementets godkjenning, idet han i forbindelse med selve den oprinnelige finansiering vil måtte deponere samtlige sine aksjer i Andresens Bank. Dette betyr ikke at disponenten går inn i foretaket uten nevneverdig privat-kapital. Han må straks skyte inn ca. kr. 400 000.— til finansiering av tømmerkreditten og nødvendige utbedringer ved fabrikken o. s. v. og er derfor nødt til å deponere aksjene i banken. Det var oprinnelig ikke meningen å belåne aksjene men en av de banker som skulde være med å finansiere tømmerkreditten er falt fra, så Poulsson personlig må gå inn herfor. Han håper dog at deponeringen bare blir midlertidig. Under disse forhold går advokat Corneliussen ut fra at det vil være uten betenkelighet å gi konsesjonssøkeren adgang til å deponere aksjene i Andresens Bank.

Advokat Thorvildsen henleder i brev av 10 juli 1937 oppmerksomheten på at kjøpesummen kr. 1 million etter kjøpekontraktens § 4 skal henstå med 1. prioritets pant og avdras med 10 pct. årlig regnet fra 1 august 1937. Han henstiller derfor at fristen i betingelsenes post 19 til å fjerne panteheftelser forlenges fra 2 til 10 år. Hvis 2 års fristen opprettholdes må saken på ny forelegges selgerne og panthaverne. Det er 10 forskjellige banker som har panteinteresser og det vil være ugjørlig innen overtagelsesdagen 1 august d. å. å fremskaffe direksjonsbeslutninger om prioritetsvikelse til fordel for de i konsesjonen pålagte forpliktelser. Man har heller ingen garanti for at sådant samtykke kan skaffes og man risikerer altså i tilfelle at salget kan gå overstyr.

I anledning av det i advokat Corneliussens brev av 16 ds. anførte bemerkes at Hovedstyret vil anbefale at departementet i forbin-

delse med konsesjonsmeddelelsen godkjenner at aksjer til et samlet pålydende av kr. 400 000.— deponeres i Andresens Bank til finansiering av tømmerdriften m. v.

Bestemmelsen om prioritetsvikelse til fordel for de i konsesjonen pålagte forpliktelser er hjemlet i erhvervslovens § 2, pkt. 21 som ikke foreskriver nogen bestemt frist innen hvilken prioritetsvikelse må finne sted. I almindelighet har en frist på 2 år vært fastsatt i konsesjoner av denne art.

Hovedstyret kan for sin del ikke skjønne at der skulde være noget avgjørende til hinder for at man efter omstendighetene går med på en frist av 10 år her og man har formet post 19 overensstemmende hermed.

I henhold til foranstående anbefaler Hovedstyret at det meddeles det stiftendes A/S Ringsaker Cellulosefabrik tillatelse til i medhold av erhvervsloven av 14 desember 1917 å erverve Moelven Cellulosefabrik med vannfall i Ringsaker på de betingelser som vedligger i utkast. Dette er overensstemmende med det som tidligere er oversendt ansøkeren bortsett fra den nevnte endring av fristen i post 19.

Sakens dokumenter legges ved.

Behandlet i møte 28 juni 1937.

De innkomne bemerkninger til betingelsene har det ikke vært anledning til å forelegge i møte av Hovedstyret.»

Hovedstyrets utkast til konsesjonsbetingelser er sålydende:

1.

Selskapets styre (direksjon og representantskap) skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Selskapets aksjer eller parter skal lyde på navn. De kan ikke med rettsvirkning tegnes, erhverves eller eies av eller pantsettes til andre enn staten, norske kommuner, norske statsborgere, Norges Bank eller med vedkommende regjeringsdepartements godkjenning andre norske banker eller selskaper. Bestemmelse herom skal påføres aksje- eller partbrevene i det norske, engelske, franske og tyske sprog.

Majoriteten av selskapets aksjer eller parter må ikke uten særlig kongelig tillatelse tilhøre nogen som eier, bruker eller leier kraft fra annet vannfall her i riket, eller som sitter inne med aksje-(part)majoriteten i noget annet selskap som eier eller bruker eller leier kraft fra vannfall her i riket. Selskapets vedtekter såvel som senere forandringer i

disse blir å forelegge vedkommende departement til godkjennelse. Likeledes blir beslutninger i generalforsamling som fastsetter almindelige eller særlige innskrenkninger i styrets virksomhetsområde alene gyldige når de godkjennes av departementet.

2.

Driften må ikke uten Kongens samtykke i så lang tid som 3 år kontinuerlig stanses eller kontinuerlig innskrenkes til mindre enn en tredjepart av det i den forløpne tid innsatte, på regelmessig drift beregnede maskineris energi, heri ikke iberegnet hvad der måtte vært avgitt til bruk for stat eller kommune etter post 11, og sådanne stansninger eller innskrenkninger må ikke noensinne i løpet av 10 år samlet finne sted i så meget som 5 år.

Ved tidsberegningene medregnes ikke den tid, som på grunn av overordtlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For overtredelse av de i nærværende post omhandlede bestemmelser erlegger selskapet til statskassen en løpende mulkt stor kr. 50 — femti kroner — pr. dag hvori vedkommende frister oversittes.

3.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate undtagelse fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag nogen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

4.

Selskapet skal ved bygning og drift av anlegget anvende norske varer forsåvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mere enn 10 pct. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv

om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell 10 pct. i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av den utenlandske vares pris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang efter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pct. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

5.

Forsikring tegnes fortrinsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

6.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedetfor penger som vederlag for arbeide eller pålegges nogen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøi og andre arbeidsmateriale). Verktøi og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges og da bare med deres virkelige verdi beregnet efter hvad de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere skal nettooverskuddet efter revidert årsregnskap anvendes til almenntil nyttig øiemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes efter samråd med et av arbeiderne opnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sin forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

7.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende regjeringsdepartements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å opsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller husleid hos ham. Uenighet om hvorvidt opsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

8.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesveistyre bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier, broer og kaier

hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet og ved transporter til og fra de bedrifter som tilhører konsesjonæren og som forsynes med kraft fra anlegget. Veier, broer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, forsåvidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlig ulempe for anlegget og de bedrifter som erholder kraft fra dette.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til for kraftanlegget og de ham tilhørende bedrifter som forsynes med kraft fra anlegget å opsamle et fond til sikring for vedkommende fattigkommune overensstemmende med de regler som i lov om fattigvesenet av 19 mai 1900, kap. 4 er gitt om bergverker.

Likeledes er konsesjonæren forpliktet til etter vedkommende departements nærmere bestemmelse å avsette et fond til sikring av vedkommende kommunes (eller kommuners) utgifter til understøttelse av de ved utbygningsarbeidene og opførelse av kraftstasjon beskjeftegedede arbeidere og deres familier. Fondet forvaltes av det offentlige. Den del av dette fond som ikke medgår til dekning av kommunens utgifter til understøttelse av arbeidere ved de nevnte anlegg, overgår til et for det hele land eller visse deler av landet felles fond, som fortrinnsvis skal tjene til sikring for kommunene, men som også skal kunne benyttes til andre formål til beste for arbeiderne, alt etter nærmere regler som Kongen gir. På samme måte skal forholdes med det førstnevnte fond hvis det senere ved lov blir bestemt.

10.

Anvendes vannkraften til produksjon av elektrisk energi må konsesjonæren ikke uten samtykke fra vedkommende regjeringsdepartement inngå i nogen overenkomst til kunstig forhøielse av prisene her i riket på energi eller på de produkter som frembringes ved energien.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til å avgi inntil 10 pct. av den gjennomsnittlige kraftmengde som vannfallet etter den foretatte utbygning kan frembringe med den påregnelige vannføring år om annet til den kommune hvor kraftanlegget er beliggende eller andre kommuner, derunder også fylkeskommuner, idet fordelingen bestemmes av vedkommende regjeringsdepartement.

Kraften avgis i den form hvori den produseres. Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller

fra fjernledningen eller fra ledningsnettet hvad enten ledningene tilhører konsesjonæren eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter bæres disse av den som attar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres efter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 procent rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 procent. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høi fordi bare en mindre del av den kraft vannfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften istedet forlanges avgitt efter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenkomst mellem vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenkomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan såvel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis konsesjonæren leier ut kraft og kraften til kommune kan uttas fra kraftledning til nogen av leietagerne, kan kommunen i hvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Konsesjonæren har rett til å forlange et varsel av et år for hver gang kraft uttas. Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Undlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han efter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW. som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til efter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko såvidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

12.

Konsesjonæren skal betale en årlig avgift til staten av kr. 0,10 pr. natur-HK. beregnet efter den gjennomsnittlige kraftmengde som vannfallet efter den foretatte utbygning kan frembringe med den påregnelige vannføring år om annet, og en årlig avgift til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer av kr. 0,10 pr. natur-HK. beregnet på samme måte.

Avgiften, hvorav svares 6 pct. rente efter forfall, har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse.

13.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgiftene etter post 12 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 11, skal forsåvidt de ikke er fastsatt av Kongen med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

14.

Konsesjonæren plikter å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende vannfallenes utbygning, samt beskrivelse av det som er utført. Ytterligere utbygningsarbeide kan ikke iverksettes før planene er approbert av departementet. Nyanlegg skal utføres på en solid måte og det hele til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Utførelse såvel som vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

15.

Når 50 år er forløpet fra konsesjonens datum tilfaller vannfallet med alle de innretninger hvorigjennem vannets løp og leie forandres, såsom damanlegg, kanaler, tunneler, bassenger, rørledninger m. m. de til reguleringen og til utbygningen og kraftanlegget erhvervede grunnstykker og rettigheter, kraftstasjon med tilhørende maskineri og annet tilbehør samt arbeiderboliger og andre bygninger, som hører med til kraftanlegget, staten med full eiendomsrett og uten vederlag. Hvilke bygninger og innretninger som hører med til kraftanlegget avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn. Det som ikke tilfaller staten kan den innløse for dets verdi etter skjønn på sin bekostning eller forlange fjernet innen en av departementet fastsatt frist.

Anlegget med installert maskineri skal ved konsesjonstidens utløp være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Konsesjonæren plikter på egen bekostning å utføre hvad skjønnet i så henseende måtte bestemme.

16.

I det 35te år etterat konsesjonen er gitt skal staten kunne innløse det hele anlegg i den utstrekning hvori det etter post 15 tilfaller staten ved konsesjonstidens utløp. Benytter staten sig ikke herav skal den i det 10de år derefter ha samme adgang. Bestemmelse om innløsning må være meldt konsesjonæren 5 år i forveien. Innløsnings-

summen skal bestemmes således at vannfallet med tilhørende grunnstykker og rettigheter samt vannbygningsarbeider og hus betales med hvad de beviselig har kostet konsesjonæren med fradrag for amortisasjon i forhold til den forløpne del av konsesjonstiden, mens rørledninger, maskiner og annet tilbehør innløses for sin tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Såfremt anlegget innløses plikter staten å overta de av konsesjonæren med offentlig tilatelse inngåtte kontrakter om bortleie av kraft for et tidsrum som ikke må strekke sig ut over 5 år etter innløsningen. Staten har rett til for sådan bortleie av kraft å kreve en godtgjørelse som svarer til den gjennomsnittlig betalte pris på elektrisk kraft her i riket for lignende formål. I mangel av mindelig overenskomst herom fastsettes prisen ved et av Kongen opnevnt skjønn, hvis avgjørelse ikke kan påankes.

17.

Konsesjonæren skal efter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

Kopier av alle kartter som konsesjonæren måtte la opta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske Opmåling med opplysning om hvorledes målingene er utført.

18.

Konsesjonæren underkaster sig de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de opstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren efter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

19.

Forsåvidt der måtte påhvile de konsederte eiendommer eldre panteheftelser, servitutter av vesentlig betydning, leierettigheter og lignende heftelser, plikter konsesjonæren innen to år å fjerne disse eller sørge for at de viker prioritet for de i konsesjonen pålagte forpliktelser, derunder mulktter, som måtte pålegges i henhold til denne. Heftelser av mindre betydning kan av vedkommende departement tillates å forbli stående. Alle heftelser som efter konsesjonens tinglysning er påført vedkommende eiendommer og gjenstander bortfaller når disse ifølge konsesjonen overgår til staten eller innløses av denne.

20.

Overtredelse av foranstående poster 1, 10 og 18 samt undlatelse av å stille de i medhold av post 9 påbudte fond medfører i gjentakelsestilfelle tap av konsesjonen således at reglene i lov nr. 16 av 14 desember 1917 §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse.

21.

For oppfyllelse av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras likeoverfor andre og for overholdelse av de i konsesjonen fastsatte betingelser skal der stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 5 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

22.

Idet konsesjonæren vedtar foranstående betingelser for konsesjon på vedkommende eiendomserhvervelser som forpliktende for sig og de konsederte eiendommer, inngår han på at nærværende konsesjon, som ikke kan overdras uten kongelig tillatelse, på konsesjonærens bekostning tinglyses ved hans verneting og innen de jurisdiksjoner hvor de konsederte eiendommer og anlegg m. v. er beliggende.

Konsesjonæren skal innen 2 år innsende til departementet konduktørkart over eiendommer og rettigheter som konsesjonen omfatter.

Man vedlegger sakens dokumenter, hvori blandt erklæring i henhold til erhvervslovens § 24 om at det ikke foreligger nogen avtale siktende til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse eller eiendomsretten til grunnkapitalen, samt om at selskapets grunnkapital vil være på norske hender.

Man antar etter det foreliggende at søknaden blir å behandle etter lov nr. 16 av 14 desember 1917.

Departementet vil anbefale at det meddeles konsesjon på omhandlede erhvervelse, idet det antas at almene hensyn ikke taler derimot.

Konsesjonen anbefales gitt på de av Hovedstyret foreslåtte betingelser.

I vilkårenes post 1 er foreslått betinget norsk styre og kapital. Derimot har man ikke funnet å burde foreslå at grunnkapitalen skal utgjøre minst en tredjedel av omkostningene.

I post 11 er foreslått betinget 10 pct. kraftavståelse til kommuner, derimot intet til staten.

Avgifter er foreslått fastsatt med kr. 0,10 til staten og kr. 0,10 til kommuner pr. nat. HK. pr. år, se post 12.

Konsesjonen er foreslått gitt for 50 år med innløsningsrett for staten etter 35 år, se post 15 og 16.

I post 21 er foreslått en sikkerhetsstillelse stor kr. 5 000.00.

Man vil videre under henvisning til det av Hovedstyret anførte anbefale at den ved kgl. resolusjon av 14 november 1908 meddelte tillatelse for Moelven Cellulosefabrikk til regulering av Næren sjø i Ringsaker blir overdradd til det nye selskap.

Da det stiftendes selskap blir helt norsk, vil det ikke trenge tillatelse til å erverve cellulosefabrikken. Tillatelsen antas derfor som ansøkt å burde omfatte vannfallet.

Man tillater sig således å

innstille:

1. Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917, det stiftendes A/S Ringsaker Cellulosefabrik å erverve det Moelven Cellulosefabrik tilhørende vannfall i Ringsaker på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 12 august 1937 inn-tatte betingelser.
2. Den ved kgl. resolusjon av 14 november 1908 meddelte tillatelse for A/S Moelven Cellulosefabrik til regulering av Næren sjø i Ringsaker overdras til A/S Ringsaker Cellulosefabrik.

27. A/S Per Kure, Norsk Motor- og Dynamofabrik.

(Tillatelse til å leie inntil 1500 kW. fra Akers Elektrisitetsverk.)

Kgl. resol. av 12 august 1937.

Fra advokat Birger Olafsen på vegne av A/S Per Kure, Norsk Motor- og Dynamofabrik, har man mottatt en søknad, datert 5 mars 1937, om tillatelse til å leie inntil 1500 kW. fra Akers Elektrisitetsverk.

Søknaden har vært forelagt for Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, som i skrivelse av 20 juli 1937 har avgitt følgende uttalelse:

«Med Arbeidsdepartementets påtegning av 9 mars 1937 har man mottatt til uttalelse en søknad av 5 mars 1937 fra høiesterettsadvokat Birger Olafsen på vegne av A/S Per Kure, Norsk Motor- og Dynamofabrik om konsesjon på leie av inntil 1500 kW. fra Akers Elektrisitetsverk.

Søknaden er sålydende:

«På vegne av A/S Per Kure, Norsk Motor- og Dynamofabrik, tillater jeg mig herved å søke om konsesjon på kjøp av elektrisk

kraft fra Akers Elektrisitetsverk til drift av selskapets anlegg på Hasle.

A/S Per Kure, Norsk Motor- og Dynamofabrikk er et Norsk aksjeselskap som er registrert i Oslo. Aksjekapitalen utgjør kr. 2 250 000.—. Selskapets styre består av tre medlemmer, hvorav to er norske statsborgere bosatt i Norge.

Den kraft som selskapet kjøper fra Akers Elektrisitetsverk mottar selskapet på grunnlag av de almindelige strømleveringsbetingelser som er gjeldende for Akers Elektrisitetsverk. Selskapet bruker nu ca. 350 kW., men det antas at forbruket etterhvert vil kunne komme op til ca. 1500 kW. Den elektriske energi anvendes til opvarmning av fabrikklokaler samt til tørkeovner, industriovner og forbruk i prøverum, samt for en mindre dels vedkommende til motordrift og lys.

Den elektriske energi erstatter kull for såvidt angår opvarmning av lokaler og av tørkerummene og industriovnene.

Selskapet beskjeftiger for tiden ca. 200 arbeidere hvortil kommer funksjonærer.

Med hensyn til konsesjonstiden, tillater jeg mig å henvise til at kraftleveransen fra Akers Elektrisitetsverk ikke skjer på noget fast åremål. Jeg tillater mig imidlertid å søke om en konsesjonstid på 50 år. Hvis det måtte finnes fornødent å begrense tillatelsen opad, tør jeg anmode om at grensen må bli satt til 1500 kW.

Under henvisning til at den vesentlige del av energien erstatter anvendelse av kull og til det lille kvantum som der her er tale om, tillater jeg mig å ansøke om at konsesjonen må bli gitt uten avgift til stat eller kommune.

Jeg vedlegger den i konsesjonslovens § 24 påberopte erklæring, undertegnet av samtlige styremedlemmer i A/S Per Kure, Norsk Motor- og Dynamofabrikk.»

Akers formannskap har i møte den 27 mai 1937 anbefalt søknaden innvilget.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus har i påtegning av 11 juni 1936 uttalt at han anbefaler søknaden innvilget.

Hovedstyret vil anbefale den søkte kraftleiekonsesjon meddelt. Tillatelsen anbefales gitt inntil 1 juli 1937.

Man har i nærværende tilfelle funnet å burde undlate å pålegge avgift idet kraften for en vesentlig del skal anvendes til erstatning for kull, til opvarmning av fabrikklokaler, tørkeovner og industriovner.

Under henvisning til foranstående vil Hovedstyret anbefale at der meddeles A/S Per Kure, Norsk Motor- og Dynamofabrik konsesjon på leie av inntil 1500 kW. fra Akers Elektrisitetsverk på følgende

betingelser:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid A/S Per Kure, Norsk Motor- og Dynamofabrikk måtte leie inntil 1500 kW. fra Akers Elektrisitetsverk, dog ikke lenger enn inntil 1 juli 1937.

2. Styre.

Selskapets styre skal for et flertalls vedkommende bestå av norske statsborgere og ha sete i Norge.

3. Overdragelse av energi.

Den erhvervede energi kan ikke overdras videre uten samtykke av vedkommende departement.

Handler selskapet herimot, skal det for hver gang erlegge en konvensjonalbod av inntil kr. 1,00 — en krone — pr. kW. pr. døgn efter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

4. Kraftens anvendelse.

Forsåvidt selskapet anvender energien til bedrift som ved røk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det av almene hensyn finner foie til å gripe inn, anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivningen.

5. Norske funksjonærer og arbeidere.

Selskapet skal til anlegg og drift utelukkende anvende funksjonærer og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog tillate undtagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag nogen i strid med foranstående bestemmelser er i selskapets tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50,00 — femti kroner — for hver person.

6. Norsk arbeide og materiell.

Selskapet skal ved bygning og drift av det elektriske anlegg anvende norske varer forsåvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pct. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pct. i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll).

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pct. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7. Forsikring.

Forsikring tegnes i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet er forpliktet til å avstå inntil 10 pct. av den leiede kraft til de kommuner, derunder også fylkeskommuner som Kongen bestemmer.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet enten dette tilhører selskapet eller vannfallets eier.

Forårsaker kraftens uttagelse økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten departementets samtykke.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av et år for hver gang kraft uttas.

Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med to års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Kontroll.

Selskapet har å underkaste sig de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av foranstående betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

10. Overtredelse av konsesjonsbetingelsene.

Overtredelse av foranstående poster 2 og 9 medfører i gjentakelsestilfelle tap av konsesjonen således at reglene i lov nr. 16 av 14 desember 1917 om erhvervelse av vannfall m. v., §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse.

Behandlet i Hovedstyremøte 20 juli 1937.»

Man vedlegger sakens dokumenter, hvori blandt den i erhvervslovens § 24 påbudte er-

klæring om at det ikke foreligger nogen avtale siktende til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse.

Departementet vil efter det foreliggende anbefale at det i henhold til erhvervslovens kap. IV meddeles A/S Per Kure, Norsk Motor- og Dynamofabrikk tillatelse til å leie inntil 1500 kW. fra Aker Elektrisitetsverk.

Tillatelsen anbefales tilknyttet de av Hovedstyret foreslåtte betingelser.

Leietiden er i post 1 foreslått begrenset til 1 juli 1937.

Selskapets styre skal for et flertalls vedkommende bestå av norske statsborgere og ha sete i Norge, se post 2.

Det er foreslått 10 pct. kraftavståelse til kommuner, men intet til staten, se post 8.

Avgift er ikke foreslått betinget.

I henhold til det anførte tillater man sig å

innstille:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917 kap. IV A/S Per Kure, Norsk Motor- og Dynamofabrikk å leie inntil 1500 kW. fra Akers Elektrisitetsverk på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 12 august 1937 inntatte betingelser.

28. Det norske Aktieselskap for Elektrokemisk Industri.

(Tillatelse til å inneha 998 aksjer i A/S Fiskå Verk.)

Kgl. resol. av 27 august 1937.

A/S Fiskå Verk er senest ved kgl. resolusjon av 31 oktober 1935 meddelt konsesjon på leie av elektrisk energi fra Kristiansands Elektrisitetsverk og fra Vest-Agder Elektrisitetsverk. Ifølge punkt 2 i de gjeldende betingelser for kraftleietillatelsene skal $\frac{2}{3}$ av selskapets aksjer til enhver tid være på norske hender.

Ved kgl. resolusjon av 8 november 1918 fikk Det norske Aktieselskap for Elektrokemisk Industri (Elektrokemisk) tillatelse i medhold av § 36 i den almindelige konsesjonslov av 14 desember 1917 til å erhverve 500 aksjer i A/S Fiskå Verk og ved kgl. resolusjon av 28 juli 1933 blev tillatelse gitt til erhverv av ytterligere 98 aksjer i medhold av § 37 i nevnte lov, således som denne lyder efter endringslov av 24 juni 1931 nr. 19.

Under 22 juli 1937 har Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet avgitt uttalelse angående en av Elektrokemisk inngitt søknad om tillatelse til

å erverve ytterligere 400 aksjer i A/S Fiskå Verk.

Hovedstyrets skrivelse er sålydende:

«Med det ærede Departements påtegning av 7 april 1937 mottok man til uttalelse et andragende av 1 s. m. fra Det norske aksjeselskap for Elektrokemisk Industri (Elektrokemisk) angående tillatelse til å erverve ytterligere 400 aksjer i A/S Fiskå Verk. Andragendet hitsettes:

«Ved kgl. resolusjon av 28 juli 1933 blev vi meddelt tillatelse til i henhold til lov nr. 16 av 14 desember 1917 § 37, jfr. lov nr. 19 av 24 juni 1931, til å erverve 98 aksjer i A/S Fiskå Verk utover de 500 aksjer som blev tillatt erhvervet ved kgl. resolusjon av 8 november 1918.

På grunn av utvidelser og øket virksomhet har A/S Fiskå Verks styre funnet det uforvarlig å fortsette med en aksjekapital av kr. 396 000. Aksjekapitalen er derfor besluttet utvidet til kr. 1 000 000 og vi har overtatt 400 nye aksjer. Samtidig er aksjenes pålydende ved innbetalingen forhøiet fra kr. 660 til kr. 1 000 pr. aksje.

Vi tillater oss herved å søke om tillatelse til å overta disse nye aksjer.

Vi skal herved få meddele:

1. Vårt selskaps aksjekapital er kr. 4 004 000 fordelt på 143 000 aksjer à kr. 28. Styret består av:
Direktør Eiv. B. Næss, Vettakollen, formann.
Grosserer Sigurd Astrup, Oslo.
Advokat Herman Christiansen, Riis, V. Aker.
Ingeniør C. W. Eger, Stabekk (adm. direktør).
2. Ingen av vårt selskaps aksjer vites pantsatt eller på annen måte stilt til sikkerhet for nogen.
3. Fortegnelse over selskapets aksjonærer vil bli sendt Dem om nogen dager.»

Med departementets påtegning av 5 mai 1937 mottok man bl. a. aksjonærfortegnelse for Elektrokemisk. På anmodning har Elektrokemisk derhos ved skrivelse av 19 juli 1937 innsendt særskilt fortegnelse over de av selskapets aksjonærer som er bosatt i utlandet. Det sees at 5 746 aksjer med samlet pålydende av kr. 160 888 tilhører utenlandske aksjonærer.

Andragendet har vært forelagt Oddernes herredsstyre som i møte den 2 juli d. å. har anbefalt andragendet.

Fylkesmannen i Vest-Agder har i påtegning av 15 juni d. å. også anbefalt andragendet innvilget.

Hovedstyret skal tillate sig å bemerke:

Elektrokemisk har en kapital på kr. 4 004 000, fordelt på 213 000 aksjer à kr. 28. Av disse befinner sig som nevnt 5 746 eller ca. 2,7 pct. på utenlandske hender. Da selskapet ved kgl. resolusjon av 28 juli 1935 fikk tillatelse til å erverve 98 aksjer av A/S

Fiskå Verk var 101 051 aksjer eller næsten halvdel på utenlandske hender. Det er underhånden opplyst at der siden den tid er foretatt hjemkjøp av aksjer i stor utstrekning.

A/S Fiskå Verk er meddelt følgende erhvervs- og kraftleiekonsesjoner:

1. Ved kgl. resolusjon av 17 november 1916 har Kristiansands Elektrokemiske Aktieselskap (nu A/S Fiskå Verk) fått tillatelse til å overta en av Badische Anilin und Sodafabrik med A/S Kristiansands Fossefall og Elektrisitetsverk under 29 desember 1906/5 februar 1907 avsluttet kraftleiekontrakt samt tillatelse til å erverve eiendom gnr. 14 bnr. 2, 5, 13 og 30 i Oddernes herred, jfr. Meddelte Vassdragskonsesjoner V side 58.
2. Ved kgl. resolusjon av 17 juli 1925 blev det tillatt A/S Fiskå Verk å leie inntil 2 500 kW. spillkraft fra Kristiansands Elektrisitetsverk, jfr. Meddelte Vassdragskonsesjoner XII side 53.
3. Ved kgl. resolusjon av 30 april 1926 blev det tillatt A/S Fiskå Verk å leie inntil 1 000 kW. fra Kristiansands Elektrisitetsverk utover de foran nevnte ved kgl. resolusjon av 17 juli 1925 omhandlede 2 500 kW., jfr. Meddelte Vassdragskonsesjoner XIII side 48.
4. Ved kgl. resolusjon av 20 mars 1931 blev det tillatt A/S Fiskå Verk å leie inntil 6 000 kW. elektrisk energi fra Vest-Agder Elektrisitetsverk, jfr. Meddelte Vassdragskonsesjoner XVIII side 25.
5. Ved kgl. resolusjon av 31 oktober 1935 blev det tillatt A/S Fiskå Verk å leie inntil 8 300 kW. spillkraft fra Kristiansand S. Elektrisitetsverk og Vest-Agder Elektrisitetsverk, jfr. Meddelte Vassdragskonsesjoner bind XXII side 40. Denne leiekontrakt er forutsatt å skulle avløse de under 1, 2 og 3 omhandlede leiekontrakter.

Som anført i andragendet fikk Elektrokemisk ved kgl. resolusjon av 28 juni 1933 tillatelse til i henhold til § 37 i erhvervsloven å erverve 98 aksjer i Fiskå Verk utover de 500 som blev tillatt erhvervet ved kgl. resolusjon av 8 november 1918 hvorved Elektrokemisk blev eier av 598 av samtlige 600 aksjer.

Da Elektrokemisk således allerede er eier av den vesentligste del av aksjekapitalen i A/S Fiskå Verk finner hovedstyret ingen særlig betenkelighet ved at selskapet også gis tillatelse til å erverve ytterligere 400 aksjer.

Man anser det ikke påkrevet å opstille nogen særskilte betingelser.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 20 juli 1937.»

Departementet skal bemerke:

Som det fremgår, er Elektrokemisk's nye aksjeerhverv foranlediget ved en utvidelse av aksjekapitalen i A/S Fiskå Verk. Selve ut-

videlsen av aksjekapitalen trenger ikke kongelig tillatelse, idet A/S Fiskå Verk ikke eier vannfall av den størrelse som er nevnt i konsesjonslovens § 36, tredje avsnitt (5000 HK.).

Av A/S Fiskå's tidligere aksjekapital, (tilsammen pålydende kr. 396 000) fordelt på 600 aksjer à kr. 660, eide Elektrokemisk i medhold av tidligere tillatelser 598 aksjer, d. v. s. alle aksjer på 2 nær. Av A/S Fiskå Verks utvidede aksjekapital (tilsammen pålydende kr. 1 000 000) fordelt på 1 000 aksjer à kr. 1 000, vil, hvis søknaden innvilges, Elektrokemisk bli eier av 998 aksjer, d. v. s. alle aksjer på 2 nær.

I de gjeldende betingelser for A/S Fiskå Verks kraftleiekonsesjoner er det bestemt at minst $\frac{2}{3}$ av dette selskaps aksjekapital skal være på norske hender.

Aksjeerhververen, Elektrokemisk's egen aksjekapital, kr. 4 004 000, er fordelt på 143 000 aksjer à kr. 28, hvorav for tiden 5 746 aksjer eller ca. 2,7 pct. er på utenlandske hender.

Lovens § 37 kommer etter dette ikke til anvendelse på det nu omhandlede aksjeerhverv.

Da de tidligere kongelige tillatelser gjelder erhverv av bestemte antall aksjer i A/S Fiskå Verk og Elektrokemisk nu søker om tillatelse til å erverve ytterligere 400 aksjer, må søknaden bli å behandle i henhold til lovens § 36.

Departementet vil etter det foreliggende med Hovedstyret anbefale at tillatelsen blir meddelt uten særlige betingelser.

I henhold til det anførte skal departementet

innstille:

Det tillates i medhold av § 36 i den almindelige konsesjonslov av 14 desember 1917 Det norske Aktieselskap for Elektrokemisk Industri (Elektrokemisk) å inneha 998 av de 1 000 aksjer som utgjør aksjekapitalen i A/S Fiskå Verk.

29. A/S Tafjord Smelteverk.

(Tillatelse til å leie inntil 7 200 kVA. spillkraft fra Tafjord Kraftselskap.)

Kgl. resol. av 10 september 1937.

I skrivelse av 12 juni 1937 har Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet avgitt uttalelse angående en søknad om konsesjon for A/S Tafjord Smelteverk på leie av inntil 7 200 kVA. spillkraft fra Tafjord Kraftverk.

Skrivelsen er sålydende:

«Gjennem Elektrisitetsstilsynet 5 distrikt har Hovedstyret fått oversendt en søknad av 15 april 1937 fra A/S Tafjord Smelteverk til Arbeidsdepartementet om tillatelse til å leie elektrisk kraft fra Tafjord Kraftselskap.

Søknaden lyder så:

«Undertegnede A/S Tafjord Smelteverk tillater sig å andra om konsesjon for leie av elektrisk kraft fra Tafjord Kraftselskap overensstemmende med vilkår fastsatt i vedlagte kontrakt av 8—9 januar 1937 mellem Tafjord Kraftselskap og ingeniør Birger Solberg. Den siste har optrådt på våre vegne.

Efter meddelelse fra Tafjord Kraftselskap er kontrakten godkjent av det ærede departement efter innstilling fra Hovedstyret for Vassdragsvesenet.

Da kraftleverandøren er et interkommunalt selskap, og kraftleien gjelder spillkraft, tør vi andra om at der for konsesjonen ikke blir satt særlige vilkår, såsom avgiftsplikt eller plikt til å avstå nogen del av kraften til kommunene eller staten. Med særlige vilkår vil vi ikke kunne avta kraften overensstemmende med kontrakten, idet det jo er på det uvisse i hvilken utstrekning kraften vil bli levert. Dette vil avhenge av i hvilken utstrekning kraften til enhver tid er disponert på annen måte og av nedbørsforhold m. v.

I anledning andragendet tør vi opplyse at A/S Tafjord Smelteverk har en aktiekapital på kr. 150 000.— fordelt på 150 på navn lydende aktier à kr. 1 000.—. Aktionærer kan efter selskapets vedtekter § 3, alene være norske statsborgere og norske selskaper med utelukkende norsk styre og norsk kapital. For tiden består aktieselskapet av følgende aktionærer:

Professor Harald Pedersen, Øvre Allé 11, Trondheim.

Ingeniør Birger Solberg, Charlottenlund, Strinda.

Advokat Johan Cappelen, Engestykket, Trondheim.

Vi vedlegger erklæring angående selskapets styre overensstemmende med lov om ervervelse av vannfall, bergverk og annen fast eiendom av 14 desember 1917, § 24.

Hvis det er yderligere opplysninger som trenges for avgjørelsen av nærværende andragende, står vi gjerne til tjeneste.»

Den i søknaden påberopte kraftleiekontrakt vedlegges. Likeledes vedlegges erklæring fra selskapets styre undertegnet av to av styrets tre medlemmer om at der ikke foreligger nogen avtale siktende til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse.

Ålesund bystyre besluttet i møte 20 mai 1937 enstemmig å anbefale søknaden.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal meddeler i påtegning av 28 mai 1937 til Hovedstyret at han intet har å innvende mot at den søkte tilladelse meddeles.

Hovedstyret skal bemerke:

Kraftleiekontrakten mellom Tafjord Kraftselskap og ingeniør B. Solberg på vegne av A/S Tafjord Smelteverk er godkjent av Arbeidsdepartementet ved dets skrivelse av 24 mars 1937 til Hovedstyret.

Hovedstyret vil anbefale at A/S Tafjord Smelteverk meddeles konsesjon på leie av inntil 7 200 kVA. spillkraft fra Tafjord Kraftselskap for den tid kraftleiekontrakten står ved makt, dog ikke utover 31 desember 1956.

I den kontrakt som er opprettet mellom Ålesund kommune (havnevesenet) og A/S Tafjord Smelteverk om salg av tomt på Flatholmen i Ålesund til smelteverket er salget bl. a. betinget av at smelteverket får konsesjon på leie av kraft uten avgifter eller plikt til å avstå kraft til andre.

Hovedstyret skal i den anledning bemerke at det er almindelig å ilegge avgift i kraftleiekonsesjoner til smelteverk og at Hovedstyret ikke finner grunn til å anbefale at denne praksis fravikes i dette tilfelle. Hovedstyret vil derfor, overensstemmende med hvad man i skrivelse av 8 mai 1937 til det ærede departement har foreslått for A/S Ila og Lilleby Smelteverker, foreslå at der fastsettes en avgift på kr. 1.00 pr. gjennomsnittlig benyttet kW. pr. år.

Med hensyn til kraftavståelse bemerkes at etter loven skal der i kraftleiekonsesjoner inntas bestemmelse om at konsesjonæren er forpliktet til å avstå inntil 10 pct. av den leiede kraft til de kommuner som Kongen bestemmer.

Hovedstyret vil for øvrig anbefale at konsesjonen gis på vanlige betingelser, således at disse i sin helhet blir sålydende:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder sålenge kraftleiekontrakten av 8—9 januar 1937 mellom ingeniør B. Solberg på vegne av A/S Tafjord Smelteverk og Tafjord Kraftselskap står ved makt, dog ikke utover 31 desember 1956.

2. Styre og kapital.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i landet og skal til enhver tid udelukkende bestå av norske statsborgere.

Av selskapets aktiekapital skal minst 8/10 være på norske hender, regnet på den måte som er fastsatt i § 19 i lov nr. 16 av 14 desember 1917 med senere tillegg og endringer.

3. Overdragelse av energi.

Den erhvervede energi kan ikke overdras videre uten samtykke av vedkommende departement.

Handler selskapet herimot, skal det for hver gang erlegge en konvensjonalbot av inntil kr. 1.00 — en krone — pr. kW. pr. døgn efter vedkommende departements nærmere bestemmelser.

4. Kraftens anvendelse.

Forsåvidt selskapet anvender energien til bedrift som ved røk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det av almene hensyn finner føie til å gripe inn, anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivningen.

5. Norske funksjonærer og arbeidere.

Selskapet skal til anlegg og drift utelukkende anvende norske funksjonærer og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog tillate undtagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag nogen i strid med foranstående bestemmelser er i selskapets tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50.00 — femti kroner — for hver person.

6. Norsk arbeide og materiell.

Selskapet skal ved bygning og drift av det elektriske anlegg anvende norske varer forsåvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pct. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pct. i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll).

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særlige hensyn gjør det påkrevet.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang efter avgjørelse av vedkommende

departement en mulkt av inntil 15 — femten — procent av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7. Forsikring.

Forsikring tegnes i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet er forpliktet til å avstå inntil 10 pct. av den leiede kraft til de kommuner, derunder også fylkeskommuner som Kongen bestemmer.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges uttatt etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet enten dette tilhører selskapet eller vannfallets eier.

Forårsaker kraftens uttagelse økede utgifter, bæres disse av dem som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten departementets samtykke.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av et år for hver gang kraft uttas.

Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den kraft som gjennemsnittlig benyttes erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1.00 — en krone — pr. kW.

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfall, svares derefter 6 pct. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av Arbeidsdepartementet.

10. Kontroll.

Selskapet har å underkaste sig de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av foranstående betingelser.

De med kontrollen forbunne utgifter erstattes det offentlige av selskapet efter nærmere bestemmelse av departementet.

11. Overtredelse av konsesjonsbetingelsene.

Overtredelse av foranstående poster 2 og 10 medfører i gjentagelsestilfelle tap av konsesjonen således at reglene i lov nr. 16 av 14 desember 1917, om erhvervelse av vannfall m. v. §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse.

Behandlet i Hovedstyremøte 11 juni 1937.»

Man vedlegger de med Hovedstyrets skrivelse fulgte dokumenter, hvoriblandt erklæringen fra selskapets styre i henhold til erhvervslovens § 24 og kontrakten med Tafjord Kraftselskap, som er godkjent av dette departement i henhold til kontrollbestemmelsene i betingelsene for Tafjordkommunens andel av statens elektrisitetslån av 1921.

Ifølge post 1 i Hovedstyrets foranstående utkast til konsesjonsbetingelser er tillatelsen foreslått å skulle gjelde sålenge kraftleiekontrakten av 8—9 januar 1937 står ved makt, dog ikke utover 31 desember 1956.

I kraftleiekontraktens § 1 er nevnt at kraften skal leveres «til drift av elektrisk smelteovner, dog ikke til eksperimenter og langvarige forsøk.» Angående den påtenkte produksjon har A/S Tafjord Smelteverk i brev til Hovedstyret av 1 juli 1937 opplyst bl. a. følgende:

«Idet vi forøvrig henviser til advokat Cappelens og ingeniør Solbergs konferanse med Arbeidsdepartementet og overingeniør Sorteberg igår tillater vi oss å bemerke:

A/S Tafjord Smelteverk består alene av de samme interessenter som eier Ila og Lilleby Smelteverker i Trondheim, nemlig professor Harald Pedersen, advokat Cappelen og ingeniør Solberg. Når der er dannet et eget aktieselskap for Tafjord Smelteverk, så er det nødvendiggjort ved bestemmelsen i kontrakten med Tafjord Kraftselskap om at dette selskap skal ha en vesentlig del av kraftleien i form av andel i utbyttet av smelteverket.

I virkeligheten er Tafjord Smelteverk en utbygning eller konsolidering av den virksomhet, som er drevet og drives av Ila og Lilleby Smelteverker, en utbygning som er blitt nødvendig på grunn av forholdene med hensyn til kraftleveransen i Trondheim, og som i virkeligheten ikke er av annen art, men derimot av betydelig mindre omfang enn f. eks. den utvidelse som A/S Meraker Smelteverk så hurtig og smertefritt har fått konsesjon på.

Ila og Lilleby Smelteverker har vært i drift siden 1928 og har praktisk talt utelukkende fremstillet ferro-legeringer, så vi er således ikke nybegynnere eller nye konkurrenter i disse bransjer.

Når vi har reflektert på Tafjord Kraftselskaps tilbud om kraftleie, skyldes det, at den stigende efterspørsel efter elektrisk energi til borgerlig behov i Trondheim har medført at kraftleveransen til Smelteverket stadig er blitt mindre, hvad der igjen har nedsatt vår leveransedyktighet og konkurransedyktighet. Og i de kommende år vil vi måtte regne med ennu ugunstigere forhold for oss, idet Elektrisitetsverket har optatt en ny meget stor spillkraftavtaker, nemlig det med statsstøtte oprettede ståltrådtrekkeri, som er gitt preferanse i forhold til oss med hensyn til kraftleveranse — til skade for de eksisterende eldre bedrifter og de dertil knyttede interesser.

Tafjord Smelteverk, som vil bli drevet un-

der samme ledelse som Ila og Lilleby Smelteverk og i nøieste samarbeide med disse vil da muliggjøre opprettholdelse og stabilisering av den virksomhet som vi nu driver — også av den grunn at vi fortrinsvis må kunne påregne drift i Tafjord, når driften i Trondheim må innstille.»

Departementet har overveiet spørsmålet om det måtte være grunn til å sette som betingelse for en eventuell konsesjon at energien ikke skal brukes til bestemte arter industri, jfr. konsesjonslovens § 23 pkt. 2.

Handelsdepartementet har på foranledning meddelt at det for sitt vedkommende antar at det vil være tilstrekkelig med den i kraftleiekontrakten inntatte bestemmelse om at kraften skal benyttes til «drift av elektriske smelteovner.»

Nærværende departement vil etter det foreliggende anbefale at det i medhold av erhvervslovens kap. IV meddeles A/S Tafjord Smelteverk konsesjon på den ansøkte kraftleie på de av Hovedstyret i ovennevnte skrivelse foreslåtte vilkår, som søkeren under 2 september 1937 har vedtatt.

Konsesjonstiden er begrenset til 31 desember 1956, jfr. betingelsenes post 1.

I utkastets post 8 er det foreslått betinget 10 pct. kraftavståelse til kommuner, jfr. lovens § 23 pkt. 5.

Man vil med Hovedstyret tilråde at det fastsettes en årlig avgift til staten av kr. 1.00 pr. gjennomsnittlig benyttet kW. pr. år, jfr. lovens § 23 pkt. 4.

Vilkårene er forøvrig de vanlige.

I henhold til det anførte skal departementet

innstille:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917, kap. IV A/S Tafjord Smelteverk å leie inntil 7200 kVA. spillkraft fra Tafjord Kraftselskap.

Tillatelsen meddeles på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 10 september 1937 anførte betingelser.

30. A/S Greaker Cellulosefabrik.

(Tillatelse til å leie ytterligere inntil 3100 HK. fra A/S Hafslund.)

Kgl. resol. av 1 oktober 1937.

Fra A/S Greaker Cellulosefabrik har departementet mottatt en søknad, datert 19 januar 1937 om tillatelse til å leie ytterligere inntil 3100 HK. fra A/S Hafslund.

Søknaden har vært forelagt for Hovedstyret for Vassdrags- og Elektri-

sitetsvesenet som i skrivelse av 15 september 1937 har avgitt følgende uttalelse:

«Med det ærede departements påtegning av 23 januar 1937 har Hovedstyret mottatt til uttalelse en søknad av 19 januar 1937 fra A/S Greaker Cellulosefabrik om tillatelse til å leie ytterligere inntil 3100 HK. fra A/S Hafslund.

Søknaden lyder så:

«Da vi er blitt opmerksomme paa at vor konsesjon paa leie av elektrisk kraft indskrænker sig til 2400 HK., mens vi i den senere tid efterhvert har øket vort forbruk, tillater vi os herved at andrage om konsesjon for dette økede forbruk, eller indtil yderligere 3100 HK. på leie fra A/S Hafslund, Sarpsborg.

Vi tillater os at vedlægge kopi av kontrakt med A/S Hafslund av 29 desember 1916, samt kopi av overenskomst av 26 november 1935.»

Tune herredsstyre vedtok i møte 8. mars 1937 å anbefale søknaden på betingelse av at Greaker Cellulosefabrik tilpliktes å betale til Tune Elektrisitetsverk en avgift av kr. 1 pr. forbrukt HK. pr. år. Ordføreren i Tune anfører i sin innstilling til formannskapet at der ved behandlingen av fabrikkens tidligere konsesjonssøknad blev pekt på det tap som det kommunale elektrisitetsverk er utsatt for ved at det ikke formidler den elektriske kraft som fabrikkens behøver. Konsesjonen blev den gang, efter ordførerens opplysning, anbefalt gitt mot at fabrikkens betalte en mindre avgift pr. HK. til det kommunale elektrisitetsverk. Det blev pålagt en mindre konsesjonsavgift i nogen tid, men denne avgift fikk Tune ifølge ordføreren ikke nyte godt av, da den blev trukket inn i fylkets elektrisitetsfond, og herredet fikk kun et bagatellmessig beløp.

Ordføreren anfører videre at det ved forrige gangs behandling av fabrikkens konsesjonssøknad blev pekt på at fabrikkens leverer kraft til sine beboelseshus som ligger fordelt utover blandt den øvrige bebyggelse. Derved berøves elektrisitetsverket ytterligere en del av sitt interesseområde som, ifølge ordføreren, burde høre verket til, idet dets ledningsnett passerer forbi disse hus.

Ordføreren anfører at herredet ved sin anbefaling av den forrige konsesjonssøknad henstillet at det blev ordnet således at Tune Elektrisitetsverk fikk lagt bedriftens hus under sitt forsyningsområde, men at også dette blev helt ignorert av de konsesjons-givende myndigheter.

Fylkesmannen i Østfold opplyser i skrivelse av 23 juni 1937 til Hovedstyret at fylkets elektrisitetskomite enstemmig har tiltrådt Tune herredsstyres forslag om at

fabrikken skal tilpliktes å betale Tune Elektrisitetsverk en avgift av kr. 1 pr. forbrukt HK. pr. år.

Fylkesmannen uttaler forøvrig:

«Det bemerkes, at Greaker Cellulosefabrik benytter den fra Hafslund leiede kraft foruten til drift av fabrikken også til detaljfordeling i en rekke av sine funksjonærboliger, som ellers naturlig vilde ha fått sin kraft fra Tune kommunes elektrisitetsverk.

Det synes derfor rimelig at Tune Elektrisitetsverk får en kompensasjon for det tap, som verket får ved at Greaker Cellulosefabrik fordeler kraft innen en del av Tune Elektrisitetsverks naturlige forsyningsområde, og jeg tiltrer derfor herredsstyets og elektrisitetskomiteens beslutninger om å anbefale søknaden innvilget mot at Greaker Cellulosefabrik betaler Tune Elektrisitetsverk en konsesjonsavgift av kr. 1 pr. HK. pr. år.»

A/S Greaker Cellulosefabrik fremholder i skrivelse av 17 august 1937 til Hovedstyret at det vilde ramme fabrikken ganske urettferdig, om den for å anvende elektrisk kraft istedenfor importert kull skulde betale avgift til Tune Elektrisitetsverk.

Fabrikken anfører at Tune Elektrisitetsverk er anlagt senere enn fabrikken og at verket ikke tar sikte på så store kraftleveranser som fabrikken trenger, hvorfor det vilde være urimelig at dets tilstedeværelse skulde bebyrde bedriften med en sådan ekstra utgift. Videre fremholdes at det i almindelighet er meget vanskelig å få en cellulosefabrikks regnskap til å balansere, så selv om det ikke nettop i øieblikket spiller den rolle som ellers, så er det av ganske stor betydning for fabrikken at der ikke blir pålagt nye byrder.

Det henstilles til Hovedstyret og til departementet ikke å følge herredsstyrets innstilling om avgift.

I anledning av spørsmålet om levering av elektrisk kraft til fabrikkens funksjonærer, som har gratis lys, opplyses at disse funksjonærers samlede forbruk pr. år er ca. 35 kW. og at det i tilfelle vilde ramme funksjonærene og ikke fabrikken hvis man fratru dem gratis-kraften ved å forlange at de skulde være abonnenter hos Tune Elektrisitetsverk.

Hovedstyret skal bemerke at man ikke har ansett det påkrevet å innhente ny erklæring fra selskapets styre i henhold til erhvervslovens § 24, da sådan erklæring blev innsendt til departementet i forbindelse med en tidligere konsesjonssøknad fra selskapet, jfr. erklæring av 23 mars 1917. Forøvrig skal Hovedstyret tillate sig å bemerke:

A/S Greaker Cellulosefabrik fikk ved kgl. resolusjon av 23 november 1917 tillatelse til

å leie inntil 1200 HK. fra A/S Hafslund. Som betingelse blev bl. a. oppstillet at der av den kraft som benyttet over 500 HK. skulde erlegges til statskassen en årlig avgift av kr. 1,25 pr. HK. Ved kgl. resolusjon av 12 februar 1926 fikk A/S Greaker Cellulosefabrik tillatelse til å leie ytterligere 1200 HK. fra A/S Hafslund bl. a. på betingelse av at der skulde erlegges en årlig avgift av kr. 1,50 pr. el. HK. til kommuner og kr. 1,50 pr. el. HK. til staten.

Ved kgl. resolusjon av 16 mars 1928 blev det bestemt at den fastsatte avgift til kommuner skulde bortfalle, likesom avgiften til staten blev satt ned til kr. 1 pr. kW. pr. år. Denne nedsettelse blev begrunnet med at A/S Greaker Cellulosefabrik såvidt mulig burde stilles likt med de fleste andre treforedlingsindustrier, som leier elektrisk energi.

Efter Hovedstyrets mening foreligger det heller ikke nu sådanne spesielle forhold ved A/S Greaker Cellulosefabrik at det skulde være grunn til å pålegge fabrikken avgift utover det vanlige.

Det er formentlig hverken nødvendig eller rimelig at det kommunale elektrisitetsverk i dette tilfelle skal stå som medlemmann mellom kraftprodusent og kraftavtager. Det kraftleieforhold som det her handler sig om, kan derfor ikke skjønnes å påføre Tune Elektrisitetsverk noget tap som det har berettiget krav på kompensasjon for. Heller ikke kan det skjønnes å være rimelig grunn til å pålegge fabrikken nogen spesiell avgift fordi den leverer gratis strøm til endel av sine funksjonærer.

Hovedstyret tillater sig for øvrig å henvise til skrivelse av 19 januar 1928 til Arbeidsdepartementet og vil anbefale at der fastsettes en årlig avgift til staten på kr. 1 pr. gjennomsnittlig benyttet kW., men at der ikke ilegges avgift til kommuner. Fabrikkens kraftleiekonsesjon av 1917 gjelder for et tidsrum av 40 år regnet fra den dag kraftleveringen begynte, hvilket efter hvad fabrikken opplyste i skrivelse av 18 mai 1925 fant sted fra begynnelsen av 1917. Konsesjonen gjelder altså til 1 januar 1957. Fabrikkens kraftleiekonsesjon av 1926 utløper samtidig med den første konsesjon. Hovedstyret vil anbefale at den nu søkte konsesjon gjøres gjeldende så lenge kraftleieforholdet mellom A/S Greaker Cellulosefabrik og A/S Hafslund står ved makt, dog ikke utover 31 desember 1956.

Forøvrig vil Hovedstyret anbefale at konsesjonen gis på vanlige betingelser, således at disse i sin helhet blir sålydende:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder sålenge kraftleiekontrakten av 29 desember 1916 og overenskomst av 26 november 1935 mellom A/S Greaker Cellulosefabrik og A/S Hafslund står ved makt, dog ikke utover 31 desember 1956.

2. Styre og kapital.

Selskapets styre (direksjon og representantskap) som skal ha sitt sete her i riket, skal utelukkende bestå av norske statsborgere. Selskapets aktier skal lyde på navn. $\frac{3}{4}$ av aktiene skal til enhver tid befinne sig på norske hender.

Overtredelse av denne bestemmelse medfører konsesjonens tap.

3. Overdragelse av energi.

Den erhvervede energi kan ikke overdras videre uten samtykke av vedkommende departement.

Handler selskapet herimot, skal det for hver gang erlegge en konvensjonalbot av inntil kr. 1 — en krone — pr. kW. pr. døgn etter vedkommede departements nærmere bestemmelser.

4. Kraftens anvendelse.

Forsåvidt selskapet anvender energien til bedrift som ved røk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det av almene hensyn finner føie til å gripe inn, anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivningen.

5. Norske funksjonærer og arbeidere.

Selskapet skal til anlegg og drift utelukkende anvende norske funksjonærer og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog tillate undtagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver gang nogen i strid med foranstående bestemmelser er i selskapets tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

6. Norsk arbeide og materiell.

Selskapet skal ved bygning og drift av det elektriske anlegg anvende norske varer forsåvidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til

tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pct. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pct. i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll).

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særlige hensyn gjør det påkrevet.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — procent av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7. Forsikring.

Forsikring tegnes i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet er forpliktet til å avstå inntil 10 pct. av den leiede kraft til de kommuner, derunder også fylkeskommuner som Kongen bestemmer.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges uttatt etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet enten dette tilhører selskapet eller vannfallets eier.

Forårsaker kraftens uttagelse økede utgifter, bæres disse av dem som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lock-out må ikke skje uten departementets samtykke.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av et år for hver gang kraft uttas.

Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den kraft som gjennemsnittlig benyttes erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1 — en krone — pr. kW.

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfall, svares derefter 6 pct. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av Arbeidsdepartementet.

10. Kontroll.

Selskapet har å underkaste sig de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av foranstående betingelser.

De med kontrollen forbunne utgifter erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

11. Overtredelse av konsesjonsbetingelsene.

Overtredelse av foranstående poster 2 og 10 medfører i gjentakelsestilfelle tap av konsesjonen således at reglene i lov nr. 16 av 14 desember 1917, om erhvervelse av vannfall m. v. §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse.

Behandlet i hovedstyremøte 14 september 1937.»

Departementet vil efter det foreliggende anbefale at det i henhold til erhvervslovens kap. IV meddeles A/S Greaker Cellulosefabrik den ansøkte tillatelse til å leie ytterligere inntil 3 100 HK. fra A/S Hafslund. Tillatelsen anbefales meddelt på de av hovedstyret foreslåtte betingelser.

Konsesjonstiden er foreslått begrenset til 31 desember 1956, jfr. vilkårenes post 1. I post 8 er det foreslått betinget 10 pct. kraftavståelse til kommuner og i post 9 en avgift til staten av kr. 1 pr. kW.

Man tillater sig således å

innstille:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917, kap. IV, A/S Greaker Cellulosefabrik å leie ytterligere inntil 3 100 HK. fra A/S Hafslund på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 1 oktober 1937 inntatte betingelser.

31. Bergverkselskapet Nord-Norge A/S.

(Tillatelse til å foreta en ytterligere regulering av Fiskeløsvatn i Andfiskåen, Nordland fylke.)

Kgl. resol. av 15 oktober 1937.

Ved kgl. resolusjon av 7 februar 1930 blev det medelt Bergverkselskapet Nord-Norge A/S konsesjon på erhverv av vannfallsrettigheter i Andfiskåen i Nord-Rana m. v. på nærmere angitte vilkår. Herom henvises til

«Meddelte Vassdragkonsesjoner» XVII side 26 flg.

Under 31 januar 1934 avgav departementet i henhold til reguleringslovens § 4 erklæring om at det ikke vilde gjøre påstand om konsesjonsplikt for en senkning på 1 meter av Fiskeløsvatn. Sådant regulering er gjennomført.

Fra selskapet ved advokat Thor Haavind har man nu mottatt en søknad, datert 28 mai 1936, om tillatelse til å foreta en ytterligere regulering av Fiskeløsvatn ved 2 m opdemning.

Søknaden har vært forelagt for Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, som i skrivelse av 20. september 1937 har avgitt flg. uttalelse:

«Det kgl. Arbeidsdepartement har under 21 august 1936 sendt Hovedstyret til uttalelse følgende andragende — datert 28 mai 1936 — fra Bergverkselskapet Nord-Norge A/S ved advokat Thor Haavind:

«Bergverkselskapet Nord-Norge A/S der driver bergverk i Mo i Rana, har tidligere fått konsesjon på erhvervelse av vannfallsrettighetene i elven Andfiskåen der går fra det såkalte Fiskeløsvatn ned til sjøen.

Det nederste fall i denne elv er utbygget og gir selskapet en kraftmengde av ca. 500 hester. Imidlertid har det vist sig at vannføringen i elven, spesielt om vinteren, ofte er så liten at kraftstasjonen ikke kan anvendes.

For å sikre sig en jevn vannføring ønsker selskapet å forhøie dammen i Fiskeløsvatnet 2 meter.

Opdemningen vil ikke medføre at man får noget øket antall hestekrefter, og vil i det hele tatt ikke ha nogen som helst virkning for grunneierne langs elven.

Det land som vil bli satt under vann omkring Fiskeløsvatn tilhører helt staten. Her handles kun om myr og stengrunn.

Til orientering vedlegger jeg:

1. 1 kart.
2. 1 tegning av dammen.
3. 1 omkostningsoverslag.

Under henvisning til hvad ovenfor er anført tillater jeg mig på selskapets vegne å anmode om tillatelse til å forhøie dammen i Fiskeløsvatnet 2 meter.»

Ifølge det medsendte omkostningsoverslag er dammen beregnet å komme på kr. 3 000.—.

Andragendet har vært til behandling i distriktet med i hovedsaken følgende resultat:

Skogforvalteren i Nord-Helgeland anfører under 20 juli 1936 bl. a. at Fiskeløsvatn hører under statens eiendom Nord-Ranen almenning og ligger 578 m o. h. Av skog finnes bare litt løvskog som på grunn av beliggenheten er uten økonomisk verdi. Han antar at opdemningen ikke vil forvolde nogen skade av betydning på land eller skog, deri-

mot finner han det ikke umulig at den kan øve en viss forstyrrende innflydelse på fisket eller fiskens formering. Fiskeretten er bortfestet og festeren har alet op fisk i det før fisketomme vatn. Han opplyser at festeren overfor ham erklært ikke å ville motsette sig den planlagte opdemning. — Han ser ingen betenkelighet ved å anbefale den ansøkte reguleringstillatelse gitt.

Av hensyn til spørsmålet om vannforsyning til Mo ladested anbefaler han tillatelsen tilknyttet forbehold om at selskapet skal avgi det for nevnte vannforsyningsanlegg nødvendige vann fra Andfiskåen.

Landbruksdepartementet er under 11 august 1936 enig i det som skogforvalteren anfører med den forandring at selskapet tilpliktes årlig å utsette fiskeyngel i vatnet etter fiskeriinspektørens nærmere bestemmelse dersom han finner at opdemningen medfører skade på fiskebestanden.

H. J e n s e n, Mo, protesterer under 22 april 1936 mot at tillatelse gis og anfører bl. a. at han har berginteresser rundt Fiskeløsvatn og kommer til å lide ubotelig skade ved opdemningen. Som eier ved de nedenforliggende Småvatnene mener han sig også skadelig berørt ved at reguleringen kommer til å forrykke vannføringsforholdene. — I et senere brev av 26 mai s. å. besværer han sig over den tidligere utførte 1 m senkning av Fiskeløsvatn og over den skade den periodiske taping medfører på fiskebestanden, idet elven til sine tider blir liggende helt tørr. — I brev av 21 januar og 3 juli 1937 gjentar han sin protest.

M o f o r m a n n s k a p har behandlet saken i møte 14 juli 1936 og henstiller enstemmig at det i reguleringstillatelsen blir inntatt forbehold om at Mo kommune får adgang til å ta vann fra Andfiskåen til kommunalt vannverk.

Det fremgår av det foreliggende at Mo ladested gjennom lengere tid har arbeidet for anlegg av et kommunalt vannverk og er stanset ved vannforsyningsanlegg fra Andfiskåen som den gunstigste løsning. Videre at formannskapet har underhandlet med bergverkselskapet uten å nå frem til en for kommunen tilfredsstillende ordning, (jfr. formannskapets brev av 13 august og 20 november 1936 med bilag.)

N o r d - R a n a herredsstyre anbefaler i møte 4 september 1936 at konsesjon gis, idet de slutter sig til forbehold om utsetning av fiskeyngel og mot at vann avstås til Mo by. — Dessuten må tillatelsen være avhengig av at mulig skade som forvoldes de tilstø-

tende rettighetshavere skal erstattes av selskapet.

Fylkesmannen i Nordland er under 29 september 1936 enig i at der bør tas forbehold om utsettelse av fiskeyngel. Likeledes i at der bør tas forbehold om at Mo ladested skal få anledning til å tilgodese sin vannforsyning fra Fiskeløsvatn uten erstatning til selskapet. Det finnes intet offentlig vannforsyningsanlegg i Mo, men de kommunale myndigheter har nu tatt saken op. Riktignok går ekspropriasjonsretten av vann til husbruk foran all annen ekspropriasjonsrett til vann, men det kan opstå spørsmål om erstatning hvis selskapet får konsesjon uten nevnte forbehold. — Ellers har han intet å bemerke og anbefaler konsesjonen gitt.

Bergverkselskapet Nord-Norge A/S ved advokat Thor Haavind meddeler under 16 september 1936 på foranledning at vannslipningen fra Fiskeløsvatn vil finne sted når det trenges vann til kraftstasjonen i Andfiskåen, hvilket under normale forhold vil være tilfelle i den tørreste årstid, nemlig månedene februar, mars og april, samt under riktig tørre somrer også juli og august.

Det vil alltid bli påsett at vannslipningen ikke volder nogen som helst skade for de eiendommer som ligger langs vassdraget mellom Fiskeløsvatn og Andfiskvatn og heller ikke for de eiendommer som ligger omkring sistnevnte vatn.

Ansøkerens forslag til bestemmelser for vannslipningen fra Fiskeløsvatn har vært behandlet av distriktet med følgende resultat:

N o r d - R a n a f o r m a n n s k a p uttaler enstemmig i møte 1 februar 1937 at det for kommunens egen del intet har å innvende, men sender saken til de interesserte beboere ved Andfiskvatn til uttalelse.

Svarene går stort sett ut på anbefaling. Bl. a. er uttalt frykt for at hel avstengning av Fiskeløsvatn om vinteren vil umuliggjøre fremkomst og kjøretrafikk over isen på elven og vatnene.

Skogforvalteren i Nord-Helgeland anfører under 24 mars 1937 bl. a. at man ganske sikkert kan gå ut fra at Fiskeløsvatn med omgivelser — vestover iallfall til Småvatnene — ved innkjøpet av det Coldevinske gods er statseiendom og at Andfiskvatnfolkene ikke har rettigheter av nogen art her.

I påtegningssskrivelse av 14 april 1937 anfører han bl. a. at bergverkselskapets juri-

diske konsulent, overrettssakfører Rygh, Mo, har meddelt at det overfor de private grunneiere ved vassdraget har erklært sig villig til å erstatte mulig skade ved vannslipping fra Fiskeløsvatn, likesom det har erklært sig villig til å opføre bro over elven på bekvemt sted av hensyn til påstanden om at vannslippingen om vinteren vil vanskeliggjøre fremkomsten over vassdraget.

Fylkesmannen i Nordland anfører under 31 mars 1937 at det er en utbredt opfatning i distriktene at det Coldevinske gods fremdeles er almenning i den betydning at bygdefolket har almenningsrettigheter der, men spørsmålet herom må bli en sak for sig.

Det har nu i noen tid vært stans ved bergverkselskapet på grunn av vannmangel. Såvidt mulig må dette søkes undgått ved ytterligere regulering av vassdraget.

Hovedstyret skal bemerke følgende:

Bergverkselskapet Nord-Norge A/S fikk ved kgl. resolusjon av 7 september 1928 konsesjon til bergverksdrift og ved kgl. resolusjon av 7 februar 1930 konsesjon på erhverv av vannrettigheter i Andfiskåen. De nyttbare fall disse omfatter er Furuhaugfoss og Sagrabben med en brutto fallhøide på henholdsvis 124 og 29 m. — Foreløbig er bare det siste utnyttet. — Begge konsesjoner gjelder for et tidsrum av 50 år fra 7 september 1928.

For å bedre vannføringsforholdene søkte selskapet under 28 oktober 1930 om tillatelse til å regulere Fiskeløsvatn ved 2,5 m senkning og 1,5 m opdemning og Andfiskvatn 6,0 m opdemning. Behandlingen av dette andragende blev i forståelse med selskapet senere stilt i bero. I stedet gjennomførte dette en senkning av Fiskeløsvatn på 1 m og Arbeidsdepartementet avgav på foranledning under 31 januar 1934 erklæring i henhold til reguleringslovens § 4 om at det ikke vil gjøre påstand om konsesjonsplikt for denne senkning. — Videre har selskapet gjennomført en mindre regulering av Andfiskvatn. Denne antas heller ikke å være konsesjonspliktig, men nogen erklæring herom er ikke utesket.

Selskapet søker nu om tilatelse til å demme op Fiskeløsvatn ytterligere 2 m. I henhold til reguleringslovens § 3, siste avsnitt, blir andragendet — uansett kraftøkningens størrelse — å behandle efter nevnte lov.

Fordelene ved reguleringen består foruten i kraftøkningen, som antas å dreie om ca. 580 naturHK. i Furuhaugfoss og ca. 135 naturHK. i Sagrabben kraftstasjon, vesentlig deri at driften vil bli stabilisert så de årlig

tilbakevendende driftsstanser på grunn av vannmangel vil kunne undgås.

Skaden og ulempen ved reguleringen består efter det foreliggende vesentlig i den som kan befryktes påført fisket og ferdsele over isen om vinteren ved den periodiske avstengning og tapning av Fiskeløsvatn. Ansøkeren har som det sees erklært sig villig til å opføre bro over elven på bekvemt sted av hensyn til ulempen for ferdsele. Det foreligger ingen opgave over det areal som neddemmes, men den skade som bevirkes herved må efter de avgitte uttalelser ansees for uvesentlig. Det er tidligere oplyst at det ikke foregår fløtning i vassdraget.

Alle forhold tatt i betraktning antar Hovedstyret at betingelsene for at regulerings-tillatelsen kan meddeles er til stede, jfr. reguleringslovens § 8 og anbefaler sådan gitt.

Erhvervskonsesjonen er som nevnt gitt for et tidsrum av 50 år fra 7 september 1928. Da reguleringsanlegget ifølge nevnte lovs § 14, 2 følger vannfallet finner man det naturlig at reguleringskonsesjonen gis slik at den utløper samtidig med erhvervskonsesjonen. Også tidspunktene for statens rett til innløsning finner man bør være de samme for begge konsesjoner, postene 1 og 2 i utkast til betingelser er formet overensstemmende hermed.

Avgift til stat og kommuner foreslås betinget med samme satser som ved erhvervskonsesjonen, altså kr. 1.00 pr. innvunnen naturHK. til hver. Likeså hvad kraftavgivelse angår.

Efter den avgjørelse som er truffet ved departementets erklæring av 31 januar 1934 skulde der ikke være grunnlag for å kreve godtgjørelse en gang for alle til staten efter reguleringslovens § 13.

Landbruksdepartementet er som det fremgår av foranstående stemt for at der betinges utsatt fiskeyngel hvis opdemningen medfører skade for fiskebestanden. Denne tanke er tatt op i post 14.

Den ordinære bestemmelse om veier m. v. — se utkastets post 12 — foreslås supplert med bestemmelse om at konsesjonæren på sin bekostning bygger en bro over elven på bekvemt sted efter departementets nærmere bestemmelse.

Av hensyn til Mo ladesteds vannforsyning foreslås betinget plikt for ansøkeren til gratis å avgi det nødvendige vann hertil fra Andfiskåen, jfr. reguleringslovens § 12, 18. Hvorledes dette skal skje bør i mangel av overenskomst fastsettes ved skjønn på konsesjonærens bekostning, jfr. utkastets post 15.

De øvrige betingelser trenger antagelig ikke nogen nærmere begrunnelse herfra. De stemmer i den utstrekning det er mulig med dem som gjelder for erhvervskonsesjonen.

Man kan ikke skjønne at der er noget å innvende mot at vannslipningen som foreslått av ansøkeren foregår etter hans behov, men forslaget bør vel suppleres med de bestemmelser som er vanlig i lignende tilfelle.

Efter de med andragendet av 28 oktober 1930 innsendte tegninger er den almindelige lavvannstand i Fiskeløsvatn betegnet med kote 577,75.

Utkastet til manøvreringsreglement er forment overensstemmende hermed.

I henhold til foranstående anbefaler Hovedstyret at den omsøkte tillatelse meddeles på de i vedliggende utkast opstilte betingelser, som har vært forelagt ansøkeren og er vedtatt av denne. Videre vedlegges utkast til manøvreringsreglement som også er vedtatt av ansøkeren. Man foreslår reglementet som vanlig gjort gjeldende inntil videre.

Reguleringsandragendet har vært bekjentgjort i Norsk Kunngjørelsestidende for 27 og 29 august 1936.

Behandlet i møte den 20 juli 1937.»

Hovedstyrets forslag til konsesjonsbetingelser er sålydende:

1.

Reguleringskonsesjonen gis for et tidsrum av 50 år fra 7. september 1928.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

Det utførte reguleringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vannfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Ved utløpet av den i reguleringskonsesjonen fastsatte tid har staten rett til å kreve avstått uten godtgjørelse reguleringsanlegget med tilliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er opført av hensyn til reguleringen. Hvilke bygninger og innretninger staten kan forlange, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35te år fra 7. september 1928 skal staten kunne innløse det hele anlegg. Benyt-

ter staten sig ikke herav, skal den i det 10de år derefter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt reguleringsanleggets eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbygningsarbeider og hus har en verdi svarende til hvad de bevislig har kostet ved erhvervelsen med fradrag for amortisasjon efter en amortisasjonstid av 50 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi efter skjønn på statens bekostning.

Anlegget skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn av uvillige menn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hvad skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den økning av vannkraften som ved reguleringen tilflyter eiere av vannfall eller bruk i vassdraget, skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 1 pr. naturhestekraft.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 1 pr. naturhestekraft.

Økningen av vannkraften beregnes på grunnlag av den økning av vassdragets lavvannføring som reguleringen antas å ville medføre utover den vannføring som har kunnet påregnes år om annet med den tidligere bestående regulering. Ved beregningen av denne økning forutsettes det at magasinet utnytted på en sådan måte at vannføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hvad der i hvert enkelt tilfelle skal ansees som den ved reguleringen innvunne økning av vannkraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreder efterhvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk.

Avgiften, hvorav svares 6 pct. rente efter forfall, har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse.

4.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter efter post 3 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 20, skal, forsåvidt de ikke er fastsatt av Kongen med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

5.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etterat konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag noen av disse frister uten tilatelse meddelt av Kongen måtte oversittes, erlegger konsesjonshaveren en løpende mulkt til statskassen av kr. 100.

6.

Til anlegg og drift skal det utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate undtagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

7.

Selskapet skal ved bygning og drift av anlegget anvende norske varer forsåvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mere enn 10 pct. overstiger den pris med tillagt toll hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pct. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristilleg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av den utenlandske vares pris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet.

For overredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang efter avgjørelse av vedkommende

departement en mulkt av inntil 15 — femten — prosent av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

8.

Forsikring tegnes fortrinsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

9.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeide eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøi og andre arbeidsmateriale). Verktøi og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges og da bare med sin virkelige verdi beregnet efter hvad de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet efter revidert årsregnskap anvendes til almenntilgjældning for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes efter samråd med et av arbeiderne opnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige lægehjelp og å holde et for øiemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

11.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrum efter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende regjeringsdepartements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å opsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller husleid hos ham.

12.

Efter departementets bestemmelse kan det pålegges konsesjonæren helt eller delvis å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier, broer og kaier,

hvis disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Veier, broer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, forsåvidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

Konsesjonæren skal på sin bekostning bygge en bro over elven på bekvemt sted efter departementets nærmere bestemmelse.

13.

Konsesjonæren er forpliktet til for reguleringsanlegget, kraftanleggene og de ham tilhørende bedrifter som forsynes med kraft fra anleggene å opsamle et fond til sikring for vedkommende fattigkommune overensstemmende med de regler som i lov om fattigvesenet av 19 mai 1900 kap. 4 er gitt om bergverker.

Likeledes er konsesjonæren forpliktet til efter vedkommende departements nærmere bestemmelse å avsette et fond til sikring av vedkommende kommunes (eller kommuners) utgifter til understøttelse av de ved reguleringsanleggets utførelse beskjeftigede arbeidere og deres familier. Fondet forvaltes av det offentlige. Den del av dette fond som ikke medgår hertil, overgår til et for det hele land eller visse deler av landet felles fond som fortrinsvis skal tjene til sikring for kommunene, men som også skal kunne benyttes til andre formål til beste for arbeiderne, alt efter nærmere regler som Kongen gir. På samme måte skal forholdes med det førstnevnte fond hvis det senere ved lov blir bestemt.

14.

Konsesjonæren plikter årlig å utsette fiskeyngel i vassdraget efter Landbruksdepartementets nærmere bestemmelse, hvis dette finner det nødvendig for derigjennem å avhjelpe skade som følge av reguleringen.

15.

Konsesjonæren plikter gratis å avgi det nødvendige vann fra Andfiskåen til den almindelige vannforsyning av Mo ladested. Spørsmålet om hvilke foranstaltninger der i så henseende skal treffes, derunder størrelsen av den nødvendige vannmengde, fastsettes i mangel av overenskomst ved skjønn på konsesjonærens bekostning.

16.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er

approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse såvel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

17.

Ved damanlegget skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggets eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anlegget eller dets benyttelse. Anleggets eier må uten godtgjørelse finne sig i den bruk av anlegget som skjer i krigsøimed.

18.

Vannslipningen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

Forsåvidt dammen manøvreres i strid med reglementet, kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 500 for hver gang efter departementets nærmere bestemmelse.

19.

Konsesjonæren skal efter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser som i det offentliges interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte opdemningshøide betegnes ved et fast og tydelig vannstandsmerke som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la opta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske Opmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

20.

De vannfalls- og brukseiere som benytter sig av det ved reguleringen innvunne driftsvann, er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer efterhvert som utbygning skjer, inntil 10 pct. av den for hvert vannfall innvunne økning av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pct. av kraften.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas efter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra

fjernledningen eller fra ledningsnettets hvad enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 prosent rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 prosent. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vannfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften istedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan såvel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis eieren leier ut kraft og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Konsesjonæren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Undlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han efter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW. som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til efter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko såvidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

21.

For oppfyllelsen av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras likeoverfor andre og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser skal der stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 2 000 efter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

22.

Konsesjonæren underkaster sig de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av

vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de opstilte betingelser. Departementet kan til utøvelsen av denne kontroll ansette en kontrollør som overensstemmende med en av departementet utferdiget instruks skal ha adgang til de kontrollmidler som ansees nødvendige.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren efter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

23.

Alle heftelser som hviler på anlegget faller bort når det i henhold til reguleringskonsesjonen går over til staten.

24.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.

Hovedstyrets forslag til manøvreringsreglement er sålydende:

1.

Øvre reguleringsgrense ligger 2,0 m. over almindelig lavvannstand som er betegnet med kote 577,75.

Reguleringsgrensen skal betegnes ved et fast og tydelig vannstandsmerke som det offentlige godkjenner.

2.

Der avgis det til den almindelige vannforsyning av Mo ladested nødvendige vann overensstemmende med de ved overenskomst eller skjønn fastsatte bestemmelser.

3.

Det skal ved manøvreringen has for øie at vassdragets tidligere flomvannføring ikke forøkes. Forøvrig foregår vannslipningen efter bergverkselskapets behov.

4.

Det skal påsees at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller lignende samt at dammen til enhver tid er i god stand.

Der føres protokoll over dammens manøvrering, avleste vannstander samt observeres og noteres, om det forlanges, regnmengder, temperatur m. v. Av denne protokoll sendes ved utgangen av hvert kvartal avskrift til Hovedstyret for Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen.

5.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende regjeringsdepartement.

6.

Mulig tvist om dette reglements forståelse blir å avgjøre av vedkommende regjeringsdepartement.

7.

Forandringer i dette reglement kan bare foretas av Kongen etterat de interesserte har hatt anledning til å uttale sig.

Departementet antar med Hovedstyret at den foreliggende søknad i henhold til reguleringslovens § 3 siste avsnitt må bli å behandle efter nevnte lov, uansett kraftøkningens størrelse.

Fordelene ved reguleringen består efter det oplyste i kraftøkningen, ca. 580 nat.HK. i Furuhaugfoss kraftstasjon og ca. 135 nat.HK. i Sagrabben kraftstasjon, og videre i at selskapets drift vil bli stabilisert og driftstans på grunn av vannmangel undgåes.

Skaden og ulempen ved foretagendet består vesentlig i skade på fisket, samt på ferd-selen over isen om vinteren.

Omkostningene ved opdemningen er beregnet å komme på kr. 3 000.00.

Man vil med Hovedstyret anbefale at den ansøkte tillatelse blir meddelt, idet skaden og ulempen ved foretagendet efter det foreliggende må ansees for å være av mindre betydning i sammenligning med de fordeler som reguleringen vil medføre, herunder også tatt i betraktning de påregnelige omkostninger ved gjennomførelsen av foretagendet.

Tillatelsen anbefales meddelt på de av Hovedstyret foreslåtte betingelser.

Konsesjonen foreslåes gitt for et tidsrum av 50 år fra 7 september 1928 (bergverks-konsesjonens datum), se post 1, således at den utløper samtidig med selskapets konsesjoner på bergverksdrift og på erhverv av vannrettigheter.

I post 2 er foreslått betinget innløsningsrett for staten.

Avgifter til stat og kommune er foreslått betinget i post 3 med kr. 1.00 til staten og kr. 1.00 til kommuner pr. år pr. nat.HK.

Bestemmelser om lægehjelp og sykehus samt om boligforhold er foreslått inntatt i postene 10 og 11.

I post 13 er foreslått bestemmelser om fattigfond og anleggfond.

Det er videre foreslått bestemmelser om utsettelse av fiskeavgift og om avgivelse av vann til den almindelige vannforsyning av Mo ladested, se poster 14 og 15.

Kraftavståelse er foreslått i post 20 med 10 pct. til kommuner og 5 pct. til staten, og i post 21 er foreslått betinget en sikkerhetsstillelse, stor kr. 2 000.00.

Betingelsene er vedtatt av konsesjonæren.

Man vil videre anbefale fastsatt manøvreringsreglement overensstemmende med Hovedstyrets utkast som gjeldende inntil videre. Søknaden er kunngjort på behørig måte.

I henhold til det anførte tillater man sig å innstille:

1. Det tillates i medhold av lov nr. 17 av 14 desember 1917 Bergverkselskapet Nord-Norge A/S å foreta en ytterligere regulering av Fiskeløsvatn i Andfiskåen i Nord-Rana, Nordland fylke, på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 15 oktober 1937 inntatte betingelser.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen overensstemmende med det i Arbeidsdepartementets ovennevnte foredrag inntatte utkast som gjeldende inntil videre.

32. Ragnar Schjølberg.

(Tillatelse til fortsatt leie av 145 kW. prima kraft og 1355 kW. spillkraft fra Bodin Kraftverk.)

Kgl. resol. av 4 november 1937.

Ved kgl. resolusjon av 29 mai 1928 blev der meddelt Ragnar Schjølberg tillatelse til å leie fra Bodin Kraftverk inntil 145 kW. prima kraft og inntil 1355 kW. spillkraft. Se herom «Meddelte Vassdragskonsesjoner» bind XV, side 36—38. Iflg. betingelsenes post 1 gjelder tillatelsen inntil 1 juli 1937.

Med skrivelse fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 25 oktober 1937 er til departementet innkommet en søknad, datert 28 juli 1937 fra Ragnar Schjølberg om forlengelse av ovennevnte kraftleiekonsesjon.

Hovedstyrets forannevnte skrivelse av 25 oktober 1937 er sålydende:

«Fra Ragnar Schjølberg har Hovedstyret mottatt en skrivelse av 28 juli 1937 der lyder så:

«Jeg tillater mig herved å ansøke om forlengelse av konsesjon datert 29 mai 1928 på leie av inntil 145 kW. prima kraft og inntil 1355 kW. spillkraft av Bodin Kraftverk. Jeg tør samtidig anmode om at konsesjonens punkt I forandres, idet kontrakten om kraftleie av 15 desember 1924 med 2 tillegg er blitt erstattet av ny kontrakt datert 2 januar 1935.»

Den oprindelige kontrakt mellom R. Schjølberg og Bodin Kraftverk av 15 desember 1924 var forutsatt å skulle gjelde inntil 1 juli 1937 og omfatte 30 kW. fast abonnement og inntil 355 kW. spillkraft. Ved to tilleggsavtaler av 16 januar 1928 blev abonnementet utvidet til å omfatte inntil 145 kW. prima kraft og inntil 1355 kW. spillkraft. For spillkraftens vedkommende gjaldt kontrakten til 1 juli 1937.

Imidlertid blev der allerede i 1931 optatt forhandlinger om endringer i kontrakten. Disse resulterte i et utkast til en helt ny kontrakt som blev fremlagt høsten 1934 og godkjent av Arbeidsdepartementet ved skrivelse av 27 oktober 1934 til Hovedstyret. Den nye kraftleiekontrakt som blev undertegnet 2 januar 1935 omfatter ikke noget bestemt kraftkvantum, men leveringen er fra selgerens side betinget av at kraftverket kan make den uten ulempe for de behov selgeren til enhver tid forøvrig har å dekke (§ 9). Kontrakten gjelder til den opsies av en av partene med 6 måneders varsel.

Bodin herredsstyre har i møte den 13 september 1937 uttalt at det intet har å bemerke til at den tidligere kraftleiekonsesjon forlenges.

Fylkesmannen i Nordland har i påtegning hertil av 18 september 1937 anbefalt søknaden innvilget på vanlig vilkår.

Hovedstyret skal bemerke:

Den kraft som R. Schjølberg leier efter kontrakten av 1935 skal i det vesentlige brukes til de samme formål som den kraft som blev leiet efter den oprindelige kontrakt. Det dreier sig også om det samme maskinkvantum som før.

Under disse omstendigheter synes det ikke å være nogen grunn til å forandre de tidligere opstilte konsesjonsvilkår. Hovedstyret vil derfor anbefale kraftleiekonsesjonen av 29 mai 1928 fornyet for den tid den nye kraftleiekontrakt av 2 januar 1935 mellom Ragnar Schjølberg og Bodin Kraftverk står ved makt, dog ikke lenger enn inntil 2 januar 1955.

Behandlet i hovedstyremøte den 22 oktober 1937.»

Man vedlegger sakens dokumenter hvoriblandt gjenpart av den mellom Ragnar Schjølberg og Bodin Kraftverk under 2 januar 1935 opprettede nye kraftleiekontrakt.

Departementet vil efter det foreliggende anbefale at Ragnar Schjølberg gis konsesjon på fortsatt leie av inntil 145 kW. prima kraft og inntil 1355 kW. spillkraft fra Bodin Kraftverk for det tidsrum som

spillkraftkontrakten av 2 januar 1935 står ved makt, dog ikke utover 2 januar 1955.

Departementet foreslår med hovedstyret at betingelsene for kraftleiekonsesjonen av 29 mai 1928 gjøres gjeldende for den nye konsesjon, dog med følgende forandring av betingelsenens post 1:

«Tillatelsen gjelder så lenge strømleveringskontrakten av 2 januar 1935 står ved makt, dog ikke utover 2 januar 1955.»

I henhold til det anførte tillater man sig således å

innstille:

Den Ragnar Schjølberg ved kgl. resolusjon av 29 mai 1928 meddelte tillatelse til å leie fra Bodin Kraftverk inntil 145 kW. prima kraft og inntil 1355 kW. spillkraft forlenges for tidsrummet inntil 2 januar 1955 på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 29 mai 1928 anførte betingelser.

33. A/S Norsk Stålrådtrekkeri, Trondheim.

(Tillatelse til å leie inntil 2000 kVA. spillkraft fra Trondheim Elektrisitetsverk.)

Kgl. resol. av 12 november 1937.

Med skrivelse fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 26 oktober 1937 har departementet mottatt en søknad fra A/S Norsk Stålrådtrekkeri, Trondheim, datert 31 august 1937, om konsesjon på leie av inntil 2000 kVA. spillkraft fra Trondheims Elektrisitetsverk, samt om konsesjon og områdekonsesjon på endel høispente elektriske anlegg.

Hovedstyrets skrivelse er sålydende:

«Gjennem Elektrisitetsstilsynet 5. distrikt har Hovedstyret mottatt en søknad av 31 august 1937 fra A/S Norsk Stålrådtrekkeri, Trondheim, om konsesjon på leie av inntil 2000 kVA. fra Trondheims Elektrisitetsverk. Videre søkes der om konsesjon på endel høispente elektriske anlegg samt om områdekonsesjon.

Søknaden lyder så:

«Vi tillater oss herved å søke om konsesjon på:

1. Leie av inntil 2000 kW. elektrisk energi, som spillkraft fra Trondheim Elektrisitetsverk.
2. Anlegg og drift av 2 stk. transformatorer, hver på 1000 kVA. med omsetning fra 6300 volt til 380 volt, samt 1 stk. transformator på 50 kVA. med omsetning fra 6300 volt til 220 volt.
3. Anlegg og drift som første utbygning av et 380 volt's fordelingsanlegg for 7 strk.

smelte-, herde-, tørke- og glødeovner, samt dampkjele med et samlet maks. effektforbruk av ca. 1 050 kW., samt ca. 37 stkr. motorer med en samlet ydelse av ca. 400 HK.,

alt etter vedlagte foreløbige oversiktstegning, samt skisse av transformator- og apparatrum.

380 volt anlegget tenkes utført som kapslet høispenningsanlegg såvel med hensyn til kabler som apparater, sikringer og instrumenter. Kablene, som aktes forlagt ildfast i kabelgraver i fabrikkbygningens betonggulv, søker vi om å få godkjent sikret med inntil 100 pct. over de i forskriftenes § 680 anførte amperestyrke for høieste tillatte smeltesikringer. Smeltesikringene for kablene aktes anbragt i helt lukkede støpejernskap, bygget for 500 volt.

For dette anlegg tillater vi oss samtidig å søke om områdekonsesjon, således at senere utvidelser og forandringer av 380 voltsanlegget kan utføres uten særskilt ny konsesjonsøknad, men med vanlig anmeldelse til Elektrisitetsstilsynet i 5. distrikt.

Anleggets omfang og størrelse vil fremgå av vedlagte tegninger. Da planene ennå ikke er endelige ber vi om senere å få komme tilbake med opplysninger om kabelverrsnitt, sikringsstørrelser, detaljtegning for innredning av transformator- og apparatrum o. s. v.

Endelig skal vi få opplyse, at vår fabrikk er beliggende på matr. nr. 12, Stjørdalsveien, innenfor Trondheims bys grenser.»

Ved skrivelse av 14 oktober 1937 mottok Hovedstyret erklæring fra selskapets styre om at der ikke foreligger nogen avtale, sikende til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse. Videre mottok man avskrift av kontrakt mellom Trondheim Elektrisitetsverk og A/S Norsk Ståltrådtrekkeri samt vedtekter for selskapet.

Elektrisitetstilsynet 5. distrikt meddeler i skrivelse av 2 september 1937 til Hovedstyret at det intet særlig har å bemerke til søknaden.

Trondheim bystyre har i møte 30 september 1937 vedtatt å anbefale at søknaden innvilges og at der ikke oppstilles andre betingelser for konsesjonen enn dem som hensynet til fare for mennesker eller den offentlige sikkerhet tilsier.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag anfører i påtegning av 4 oktober 1937 til Hovedstyret at han intet har å bemerke til Trondheim bystyres vedtak.

Hovedstyret skal bemerke:

A/S Norsk Ståltrådtrekkeri har ifølge sine vedtekter til formål fabrikkasjon og salg av ståltråd og hvad hermed står i forbindelse. Aktiekapitalen er på kr. 750 000 fordelt på aktier à kr. 100.

I henhold til kraftleiekontrakt av 31 juli 1937 mellom Trondheim Elektrisitetsverk og A/S Norsk Ståltrådtrekkeri skal elektrisitets-

verket for et tidsrum av inntil 20 år fra den tid strømleveringen begynner levere inntil 2 000 kVA. spillkraft med en spenning av 6 300 volt i ståltrådtrekkeriets bygning på Lilleby. Energien skal betales med 0,5 øre pr. kWh. under forutsetning av at faseforskyvningen ikke er større enn svarende til $\cos. \varphi = 0,9$. Er faseforskyvningen større, skal der betales 0,45 øre pr. kWh. Prisen er minimumspris som er basert på en pris på D — C — B fyrkull fob. Newcastle av 20 sh. pr. tonn. Hvis kullprisen blir høiere, skal prisen på den elektriske energi forhøies tilsvarende.

Den elektriske energi kan av fabrikkens benyttes til smeltning, glødning, herding, drift av motorer for fabrikkens drift, til trekning av ståltråd og til belysning innen fabrikkens.

Hovedstyret vil anbefale at der meddeles A/S Norsk Ståltrådtrekkeri konsesjon på leie av inntil 2 000 kVA. fra Trondheim Elektrisitetsverk på følgende betingelser:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder så lenge kraftleiekontrakten av 31 juli 1937 mellom Trondheim Elektrisitetsverk og A/S Norsk Ståltrådtrekkeri står ved makt, dog ikke lenger enn til 1 juli 1958.

2. Styre og kapital.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i landet og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Av selskapets aktiekapital skal minst $\frac{8}{10}$ være på norske hender, regnet på den måte som er fastsatt i § 19 i lov nr. 16 av 14 desember 1917 med senere tillegg og endringer.

3. Overdragelse av energi.

Den erhvervede energi kan ikke overdras videre uten samtykke av vedkommende departement.

Handler selskapet herimot, skal det for hver gang erlegge en konvensjonalbot av inntil kr. 1 — en krone — pr. kW. pr. døgn efter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

4. Kraftens anvendelse.

Forsåvidt selskapet anvender energien til bedrift som ved røk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det av almene hensyn finner føie til å gripe inn, anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivning.

5. Norske funksjonærer og arbeidere.

Selskapet skal til anlegg og drift utelukkende anvende norske funksjonærer og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog tillate undtagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel har i riket i det siste år.

For hver dag nogen i strid med foranstående bestemmelser er i selskapets tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

6. Norsk arbeide og materiell.

Selskapet skal ved bygning og drift av det elektriske anlegg anvende norske varer for såvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pct. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pct. i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll).

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særlige hensyn gjør det påkrevet.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — procent av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7. Forsikring.

Forsikring tegnes i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet er forpliktet til å avstå inntil 10 pct. av den leide kraft til de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som Kongen bestemmer.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges uttatt

etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettets enten dette tilhører selskapet eller vannfallets eier.

Forårsaker kraftens uttagelse økede utgifter, bæres disse av dem som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lock-out må ikke skje uten departementets samtykke.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av et år for hver gang kraft uttas.

Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig benyttes erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1 — en krone — pr. kW.

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfall, svares derefter 6 pct. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av Arbeidsdepartementet.

10. Kontroll.

Selskapet har å underkaste sig de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av foranstående betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

11. Overtredelse av konsesjonsbetingelsene.

Overtredelse av foranstående poster 2 og 10 medfører i gjentakelsestilfelle tap av konsesjonen således at reglene i lov nr. 16 av 14 desember 1917, om erhvervelse av vannfall m. v. §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse.

Hvis den søkte kraftleiekonsesjon blir gitt, vil Hovedstyret meddele de nødvendige tilatelser til å bygge og drive de høispente elektriske anlegg som er omhandlet i søknaden.

Behandlet i hovedstyremøte den 22. oktober 1937.»

Man vedlegger sakens dokumenter hvoriblandt kraftleiekontrakt og erklæring fra selskapets styre i henhold til erhvervslovens § 24.

Departementet vil etter det foreliggende anbefale at den ansøkte kraftleiekonsesjon blir meddelt, og at den blir tilknyttet de av hovedstyret foreslåtte betingelser.

Konsesjonstiden er foreslått begrenset til 1 juli 1958, se vilkårenes post 1. Selskapets styre skal være norsk og $\frac{8}{10}$ av eksjekapitalen skal være på norske hender, se post 2.

Det er videre foreslått 10 pct. kraftavståelse til kommuner, se post 8. I post 9 er foreslått betinget en årlig avgift av kr. 1 pr. kW. til staten.

Hovdestyret vil i tilfelle meddele de nødvendige konsesjoner på de høispente elektriske anlegg.

Man tillater sig således å

innstille:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917, kap. IV, A/S Norsk Ståltrådtrekkeri å leie inntil 2 000 kVA. spillkraft fra Trondheim Elektrisitetsverk på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 12 november 1937 inntatte betingelser.

34. A/S Borregaard.

(Erhverv av aksjer i A/S Lillestrøm Cellulosefabrik.)

Kgl. resol. av 19 november 1937.

Ved kgl. resolusjon av 5 januar 1934 blev det i medhold av kap. IV i lov nr. 16 av 14 desember 1917 tillatt A/S Lillestrøms Cellulosefabrik å leie inntil 900 kW. elektrisk energi fra A/S Glommens Træsliberi og ved kgl. resolusjon av 21 september 1934 er det tillatt samme selskap å leie ytterligere 250 kW. fra samme kraftleverandør. Ved kgl. resolusjon av 14 juni 1935 blev det gjort en mindre endring i de tillatelsene tilknyttede betingelser.

Man henviser til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» bind XXI, side 1—8 og 64 samt bind XXII, side 22—24.

Under 25 oktober 1937 har Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet avgitt følgende uttalelse angående en av A/S Borregaard under 3 juni 1937 innsendte søknad om tillatelse i henhold til § 36 i konsesjonsloven til å erverve alle aktier på 2 nær i A/S Lillestrøm Cellulosefabrik.

«Aktieselskapet Borregaard har under 3 juni d. å. innsendt følgende andragende:

«A/S Lillestrøm Cellulosefabrik har ifølge konsesjoner av 5 januar og 21 september 1934 fått konsesjon på leie av ca. 1000 HK. elektrisk kraft fra A/S Hafslund (Glommens Træsliberi). Kraften føres inn som 50 000 volt i en transformatorstasjon, som eies av cellulosefabrikken, hvor den nedtransformeres i 2 transformatorer å 600 kVA. til 200 volt til

fabrikken, og som 220 volt føres den fra transformatorstasjonen inn i fabrikken.

Overføringen skjer ved 3 sett luftledninger samt ved 3 jordkabler, alt med tverrsnitt $3 \times 120 \text{ mm}^2$.

Kraftprisen er kr. 70.00 pr. HK. hvorfra går kr. 4.00 pr. HK. for leie av transformatorstasjon.

Betalingen skjer efter middeltallet av årets 6 høieste topper å 1 kvarters varighet.

Aktieselskapet Borregaard har — på betingelse av at det får konsesjon — erhvervet av Den norske Creditbank 75 581 av selskapets 75 800 aktier å kr. 10.00 likesom banken skal medvirke til at også resten av aktiene kan erverves av oss, idet dog 2 av selskapets aktier av hensyn til aktielovens bestemmelser om 3 aktionærer vil være på andre hender.

Da A/S Lillestrøm Cellulosefabrik har konsesjonspliktig kraftleiekontrakt, og da vi efter lov av 14 desember 1917, nr. 16, § 36, derfor må ha konsesjon for ervervelse av aktiene, andrar vi om å bli meddelt konsesjon på ervervelse av 75 798 aktier i A/S Lillestrøm Cellulosefabrik.

Vi henviser til hoslagte vedtekter for vårt selskap, hvor det av § 3 fremgår at kun norske statsborgere er aktionærer.

Vi erklærer at der ikke foreligger nogen avtale siktende til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse eller med hensyn til eiendomsretten til grunnkapitalen.»

Den norske Creditbank henstiller under 7 juni 1937 at den ansøkte konsesjon blir gitt.

Banken opplyser bl. a. at aktiemajoriteten i A/S Lillestrøms Cellulosefabrik i 1933 blev overtatt av et konsortium av svenske og norske interesser i den hensikt å innføre den såkalte Haglunds produksjonsmetode ved fabrikken. Metoden holdt ikke hvad den lofte og i 1935 måtte fabrikken innstille sine betalinger. Bankens overtok aktiemajoriteten for mest mulig å redusere sitt tap og for å bevare kontrollen over selskapet. Fabrikken har senere vært drevet for bankens regning, mens den har forsøkt å finne kjøpere til aktiemajoriteten ut fra det syn at det ikke var praktisk for banken å sitte med denne. — Bankens fremholder at selv om den ved det salg til A/S Borregaard — som nu er kommet i stand — har et betydelig tap på forbindelsen med fabrikken, antar den at det vil være vanskelig å finne nogen annen kjøper som kan by fordelaktigere vilkår.

21 juli d. å. blev det på foranledning av fylkesmannen i Oslo og Akershus holdt et møte med ansøkeren og representanter fra distriktet. Herunder fremla ansøkeren et

P. M. hvorefter A/S Borregaard er villig til å akseptere følgende betingelser som konsesjonsforpliktelse til tross for at de ikke er foreskrevet i A/S Lillestrøm Cellulosefabriks leiekonsesjon:

«Driften må ikke uten Kongens samtykke i så lang tid som 3 år kontinuerlig stanses eller kontinuerlig innskrenkes til mindre enn en tredjepart av det i den forløpne tid innsatte, på regelmessig drift beregnede maskineris energi, heri ikke iberegnet hvad det måtte være avgitt til bruk for stat eller kommune etter post 11, og sådanne stansninger eller innskrenkninger må ikke nogensinne i løpet av 10 år samlet finne sted i så meget som 5 år.

Ved tidsberegningene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For overtredelse av de i nærværende post omhandlede bestemmelser erlegger selskapet en løpende mulkt stor kr. 100.00 — et hundre kroner — pr. dag hvori vedkommende frister oversittes.

Konsesjonæren er forpliktet til for kraftanlegget og de ham tilhørende bedrifter, som forsynes med kraft fra anlegget å opsamle et fond til sikring for vedkommende fattigkommune overensstemmende med de regler, som i lov om fattigvesenet av 19 mai 1900, kap. 4 er gitt om bergverker.»

A/S Borregaard er ifølge pkt. 4 i nevnte P. M. villig til straks konsesjon er gitt å ta op samtlige funksjonærer og formenn ved Lillestrøm Cellulosefabrik i Borregaards pensjonskasse på samme betingelser som gjelder for Borregaards samtlige funksjonærer. Og Borregaard vil straks innføre pensjonsordning for samtlige arbeidere ved fabrikkens etter samme linjer som gjelder for Borregaards øvrige norske bedrifter.

Det er etter pkt. 5 i nevnte P. M. hensikten å drive fabrikkens op til dens nuværende kapasitet og med dens nuværende kvalitet av cellulose. — Når Borregaard har lært fabrikkens å kjenne og forholdene måtte utvikle sig i gunstig retning vil spørsmålet bli tatt op om bygging av blekeri og eventuell overgang til fremstilling av silkecellulose.

Efter pkt. 6 i nevnte P. M. er en medvirkende årsak til aktiekjøpet å få rasjonalisert Borregaards tømmerkjøp, som nu så å si kjøper i de fleste distrikter i det sønnenfjelske Norge. Efterat tømmertrafikken med jernbane og biler har utviklet sig i de senere år gjelder det av frakthensyn å kunne dirigere tømmeret dit hvor fraktene er billigst.

Andragendet har vært til behandling i distriktet med følgende resultat:

Lillestrøm herredsstyre har i møte 27 august 1937 fattet følgende beslutning:

«Det som er en livsbetingelse for kommunene og distriktet er at arbeidslivet holdes oppe og om mulig utbygges videre, og at det ved en konsesjonssøknad som denne kan bringes på det rene at det ikke foreligger planer eller forutsetninger for erhvervsløst som kan ha til hensikt å minske eller forringe mulighetene for industriens utvikling og betingelser i distriktet.

Man er bekjent med at der også fra et annet selskap har vært planer om å overta Lillestrøm Cellulosefabrik og innskytte en større frisk kapital for å utbygge og modernisere bedriften bl. a. bygging av blekeri m. v. for å trygge en fremtidig drift, og må således se dette tiltak som en stor betryggelse for en fortsatt jevn og sikker drift av fabrikkens.

Ved anbefaling av nærværende konsesjonssøknad må der forlanges garantier for at kommunene og distriktet ikke blir dårligere stilt enn hvad de var før, og om forannevnte annet selskap hadde overtatt Lillestrøm Cellulosefabrik.

I henhold til det som foran er anført og under henvisning til det P. M. som blev fremlagt og den muntlige redegjørelse som generaldirektør Meidell gav på de forskjellige spørsmål på det forannevnte møte anbefales konsesjon gitt på betingelse som foran anført og at generaldirektør Meidells muntlige bemerkninger til følgende spørsmål blir erkjent og medtatt som betingelser for konsesjon.

1. ad «*Rasjonalisering av Fetsund lenser.*»

Direktøren meddelte at dette ikke gir uttrykk for at lensene vil bli nedlagt.

En hvilken som helst avtager av tømmer ved Øieren mente han kunde gjøre krav på å få sitt tømmer utsortert der.

2. ad «*Driften av Lillestrøm Cellulosefabrik.*»

Under henvisning til pkt. 5 i det fremlagte P. M. blev det meget sterkt påpekt at A/S Borregaard ikke aktet å overta denne fabrikk for å nedlegge bedriften, men at det var Borregaards mening efter hvert å legge driften over til et spesialprodukt og bygging av blekeri.

Dette må dog ikke bevirke nogen innskrenkning i den drift som hittil har foregått ved fabrikkens.

Under henvisning til pkt. 6 meddelte direktøren på forespørsel at Borregaard ennu aldri hadde manglet tømmer til sine bedrifter og at det ikke var Borregaards hensikt å overføre tømmer fra Lillestrøm til Borregaard til skade for Lillestrøm.

Videre meddeltes at for det tilfelle det skulde bli truffet avtale om eksportkvoter at Borregaard ikke vilde overføre Lillestrøms kvoter til Borregaard.

Lillestrøm herredsstyre går ut fra i tilfelle av innskrenkninger ved Borregaards bedrifter i Sarpsborg og Lillestrøm, hvad enten den skyldes tømmermangel eller andre forhold, skal innskrenkningen foretas forholdsmessig ved fabrikkene.

Endelig blev det fremholdt at Borregaard ikke hadde noget å innvende mot at der i konsesjonsbetingelsene blev inntatt bestemmelse med sikte på driftsstans og opprettelse av et fattigfond slik som konsesjonsloven gir adgang til i kraftleiekonsesjonsbetingelsene.»

Likelydende beslutning er vedtatt av Fet herredsstyre i møte 27 august 1937 og av Rælingen herredsstyre 7 september s. å.

Enebak herredsstyre uttaler i møte 11 september 1937:

«Det er en livsbetingelse for distriktet at arbeidslivet holdes oppe og utbygges.

Vi går derfor ut fra at konsesjonsvilkårene blir slike at celluloseindustrien i vårt distrikt, som skulde ligge naturlig til for denne slags virksomhet, ikke videre svekkes, men heller styrkes.

Under denne forutsetning og etter det P. M. datert juni 1937, som generaldirektør Meidell fremla på møtet 21 juli d. å. og etter hans uttalelser i samme møte, og som vi går ut fra er avgitt på selskapets vegne, anbefales konsesjon.»

Skedsmo herredsstyre, som har behandlet saken i møte 22 juni 1937, finner ikke grunn til å avgi nogen spesiell uttalelse da den såvidt skjønnes har liten betydning for Skedsmo.

Overingeniøren for Elektrisitetsforsyningen i Akershus fylke redegjør i brev av 16 september 1937 for behandlingen og finner etter det som herunder er kommet frem grunn til å foreslå at konsesjon blir meddelt. De foran citerte bestemmelser som er almindelige i leiekonsesjoner og godtatt av generaldirektør Meidell bør inntas i konsesjonsbetingelsene.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus har under 25 september 1937 oversendt saken bilagt med uttalelsene fra herredsstyrene og tilføid at han slutter sig til den som er avgitt av Enebak, den er gjengitt foran.

Handelsdepartementet har under 7 juni 1937 uttalt at det for sitt vedkommende ikke har noget å bemerke til at den søkte konsesjon blir gitt.

Hovedstyret skal bemerke følgende:

Efter erhvervslovens § 36 trenges det tillatelse til å erverve aktier i en viss utstrekning i et selskap hvis det har eiendomsrett eller annen rettighet som hververen ikke kunde erverve uten konsesjon. Da A/S Lillestrøm Cellulosefabrik har leiekonsesjoner på tilsammen 1150 kW. får nevnte bestemmelser anvendelse på det foreliggende tilfelle.

A/S Lillestrøm Cellulosefabrik har efter det foreliggende en aktiekapital på kr. 758 000.00 fordelt på 75 800 aktier à kr. 10.00. Selskapet har helt norsk styre med sete i Norge og norsk grunnkapital.

Som det fremgår av det foran refererte brev fra Creditbanken måtte fabrikken innstille sine betalinger i 1935 hvorefter banken overtok aktiene i selskapet for mest mulig å redusere sitt tap, og for å kontrollere selskapet som senere har vært drevet for bankens regning. Det er naturlig at den ikke vil fortsette hermed lenger enn høist nødvendig og det har altså nu lyktes den å få solgt sin aktieblokk til A/S Borregaard. Banken opplyser at den har hatt et betydelig tap på fabrikken, men tror det vil være vanskelig å finne nogen annen som byr den fordelaktigere vilkår.

Saken har som forståelig er møtt betenkeligheter i distriktet, som naturligvis er sterkt interesert for at virksomheten blir holdt oppe. Trelasten er for Lillestrøm grunnlaget for kommunen og virksomheten på Fetsund lenser spiller selvsagt en overmåte stor rolle for Fet. Resultatet av behandlingen i distriktet har som det sees fått uttrykk i enslydende beslutninger i Lillestrøm, Fet og Rælingen herredsstyrer. De er kommet til at det ved anbefaling av konsesjon må forlanges garanti for at distriktet ikke blir dårligere stilt enn før og om et annet selskap som det også har vært spørsmål om som kjøper hadde overtatt fabrikkasjonen.

Også de øvrige uttalelser, senest fra Fylkesmannen går ut på en betinget anbefaling.

Hovedstyret er kommet til samme resultat, idet det ikke kan skjønne at distriktet har større muligheter for garantier til fordel for sine interesser om tillatelse blir nektet. Man har intet kjennskap til hvem en eventuell ny kjøper er og vet altså således intet om utsiktene hvis det foreliggende andragende blir avslått.

Efter erhvervslovens § 36 kan Kongen fastsette de vilkår for tillatelsen som finnes påkrevd av almene hensyn. Borregaard har som det fremgår av foranstående erklært sig villig til å godta følgende betingelser:

1. Driften må ikke uten Kongens samtykke i så lang tid som 3 år kontinuerlig stanses eller kontinuerlig innskrenkes til mindre enn en tredjepart av det i den forløpne tid innsatte, på regelmessig drift beregnede maskineris energi, heri ikke iberegnet hvad der måtte være avgitt til bruk for stat eller kommune, og sådanne stansninger eller innskrenkninger må ikke nogensinne i løpet av 10 år samlet finne sted i så meget som 5 år.

Ved tidsberegningene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For overtredelse av de i nærværende post omhandlede bestemmelser erlegger selskapet en løpende mulkt stor kr.

100.00 — et hundre kroner — pr. dag hvori vedkommende frister oversittes.

2. Konsesjonæren er forpliktet til å opsamle et fond til sikring for vedkommende fattigkommune overensstemmende med de regler som i lov om fattigvesenet av 19 mai 1900 kap. 4 er gitt om bergverker.

Betingelsene angår bare tillatelsen til å erverve aktier i Lillestrøm Cellulosefabrik og kan naturligvis ikke gjøres gjeldende overfor Borregaards øvrige bedrifter. Man har rettet betingelse nr. 2 i nevnte P. M. for at dette skal være klart.

Efter det som foreligger har man ikke funnet tilstrekkelig grunn til å anbefale at tillatelsen gjøres avhengig av ytterligere vilkår.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 22 oktober 1937.»

Det i Hovedstyrets skrivelse omhandlede P. M. inneholdes i en skrivelse fra Aktieselskapet Borregaards direksjon av juli 1937, som hitsettes:

«Lillestrøm Cellulosefabrik har en aktiekapital på kr. 758 000.00 fordelt på 75 800 aktier à kr. 10.00. Av disse har Borregaard kjøpt 75 761, idet 39 aktier à kr. 10.00 eies av Borregaard helt utedkommende aktionærer.

Borregaard har søkt om konsesjon på kjøp av aktiene i A/S Lillestrøm Cellulosefabrik fordi Lillestrøm Cellulosefabrik leier mer enn 500 elektriske HK. pr. år. Det er kun derfor transaksjonen er konsesjonspliktig og ikke fordi Borregaard av andre grunner trenger konsesjon, idet Borregaard er et selskap med helt norsk aktiekapital på 75 millioner kroner fordelt på ca. 25 000 norske statsborgere.

1. Overingeniøren for elektrisitetsforsyningen i Akershus fylke har meddelt at den almindelige bestemmelse i forbindelse med kraftleiekonsesjonen lyder slik:

«Driften må ikke uten Kongens samtykke i så lang tid som 3 år kontinuerlig stanses eller kontinuerlig innskrenkes til mindre enn en tredjepart av det i den forløpne tid innsatte, på regelmessig drift beregnede maskineris energi, heri ikke iberegnet hvad der måtte være avgitt til bruk for stat eller kommune efter post 11, og sådanne stansninger eller innskrenkninger må ikke noensinne i løpet av 10 år samlet finne sted i så meget som 5 år.

Ved tidsberegningene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For overtredelse av de i nærværende post omhandlede bestemmelser erlegger selskapet en løpende mulkt stor kr. 100.00 — et hundre kroner — pr. dag hvori vedkommende frister oversittes.»

Disse bestemmelser gjelder efter overingeniørens opplysninger ikke nu for Lillestrøm Cellulosefabrikk. Borregaard er villig til å akseptere den ovennevnte betingelse som konsesjonsforpliktelse.

2. Overingeniøren har likeledes opplyst, at der er vanlig ved kraftleiekonsesjoner å innta bestemmelse om oppleggelse av fond til sikring av vedkommende fattigkommune og at denne bestemmelsen lyder slik:

«Konsesjonæren er forpliktet til for kraftanlegget og de ham tilhørende bedrifter, som forsynes med kraft fra anlegget å opsamle et fond til sikring av vedkommende fattigkommune overensstemmende med de regler, som lov om fattigvesenet av 19 mai 1900, kap. 4 er gitt om bergverker.»

Denne bestemmelse gjelder heller ikke nu for Lillestrøm Cellulosefabrik, men Borregaard er villig til å akseptere en slik bestemmelse som konsesjonsforpliktelse.

3. Der har vært fremholdt ønskeligheten av å pålegge Borregaard visse forpliktelser vedrørende Fetsund lenser i forbindelse med konsesjon på kjøp av aktiene i A/S Lillestrøm Cellulosefabrik. I den anledning skal opplyses følgende:

Fetsund lenser eies og administreres fullt ut utelukkende av Glomma Fellesfløtningsforening (Christiania Tømmerdireksjon). I denne forening stiller representasjonsretten sig slik: På generalforsamlingen er der ialt 120 stemmer fordelt på samtlige fløtende i vasdraget og representanter for skogeierne. Av disse 120 stemmer har Borregaard med samtlige datterselskaper 12 stemmer og Lillestrøm Cellulosefabrik 3 stemmer. Foreningens direksjon består av 9 medlemmer som velges av samtlige stemmeberettigede, men således at der velges 2 representanter blandt de medlemmer, som tar sitt tømmer ved Lillestrøm eller bruk ved Øyeren (Oslo-distriktet), 2 fra dem, som tar sitt tømmer til distriktet Mørkfoss—Sarpsborg incl. 2 fra dem, som tar sitt tømmer til Fredrisktad eller utenfor og videre 1 fra Mjøsdistriktet og 2 fra Glommadistriktet. De siste 3 skal forutsetningsvis være skogeiere.

I direksjonen kan Borregaard nu ikke opnå mer enn maksimum 2 medlemmer og vil kunne få anledning til ved kjøp av Lillestrøm Cellulosefabrik å få et medlem til. De øvrige bruk ved Lillestrøm kan imidlertid overstemme Borregaard på dette punkt naar det gjelder å velge de to medlemmer som skal velges til direksjonen fra Oslo-distriktet.

Som det fremgår av ovenstående er Borregaard kun medlem av en institusjon som eier og administrerer Fetsund lenser og har ingen avgjørende innflytelse på arbeidsforholdene eller forholdene i det hele tatt ved Fetsund lenser.

4. Straks konsesjon er gitt vil Borregaard ta opp samtlige funksjonærer og formenn ved Lillestrøm Cellulosefabrik i Borregaards pensjonskasse på samme betingelser som gjelder for Borregaards samtlige funksjonærer. Borregaards pensjonskasse forvalter ca. 4½ million kroner som forvaltningskapital og administreres som en egen juridisk person uavhengig av A/S Borregaard med statutter stadfestet av Kongen.

Borregaard vil også straks innføre pensjonsordning for samtlige arbeidere ved Lillestrøm Cellulosefabrik etter samme linjer som gjelder for Borregaards øvrige norske bedrifter.

5. Det er Borregaards hensikt å drive fabrikkene opp til dens nuværende kapasitet og med sin nuværende kvalitet av cellulose.

Når Borregaard har lært fabrikkene å kjenne og forholdene måtte utvikle seg i gunstig retning vil spørsmålet bli tatt opp om bygning av blekeri og eventuell overgang til fremstilling av silkecellulose.

6. En medvirkende årsak til at Borregaard har kjøpt aktiene i Lillestrøm Cellulosefabrik er for å få rasjonalisert Borregaards tømmerkjøp. Borregaard kjøper nå så å si tømmer fra de fleste distrikter i det sønnenfjelske Norge. Etterat tømmertrafikken med jernbane og biler har utviklet seg i de senere år gjelder det av frakthensyn å kunne dirigere tømmeret dit hvor fraktene er billigst.

Tømmer og kubb der tidligere er kjøpt til Sarpsborg vil bli dirigert til Lillestrøm når dette blir billigst eller omvendt, slik at både Lillestrøm og Borregaard derved begge kan spare utgifter til frakt med jernbane eller biler.»

I en skrivelse av 23 oktober 1937 har søkeren anmodet om en snarlig avgjørelse av saken og tilføiet at det er selskapets hensikt å gå igang med en del større moderniserings- og reparasjonsarbeider ved fabrikkene.

Handelsdepartementet har i skrivelse av 2 november 1937 på foranledning meddelt at det for sitt vedkommende ikke har noget å bemerke til at A/S Borregaards konsesjonsandragende blir innvilget på de av Hovedstyret i ovenstående skrivelse foreslåtte vilkår.

Finansdepartementet har på foranledning i skrivelse av 9 november 1937 henholdt sig til en innhentet uttalelse fra Bank- og Sparebankinspeksjonen av 3 november s. å., gående ut på at man ikke har noget å bemerke til den overenskomst med Den norske Creditbank, som ligger til grunn for søknaden.

Departementet skal bemerke at man under sakens behandling særlig har overveiet de betenkeligheter som er fremholdt av herredsstyrene i Lillestrøm, Fet og Relingen. Man er imidlertid kommet til at det med den foran refererte erklæring fra Aktieselskapet Borregaards direksjon og ved den av Hovedstyret foreslåtte betingelse om driften er skapt den efter omstendighetene best mulige betryggelse for fabrikkens fremtidige drift.

Under henvisning hertil og til de iøvrig foreliggende uttalelser vil departementet tilråde at søknaden innvilges på de av Hovedstyret foreslåtte vilkår, som er godtatt av søkeren.

Man tillater sig således å

innstille:

Det tillates i medhold av § 36 i den almindelige konsesjonslov av 14 desember 1917, jfr. lov nr. 19 av 24 juni 1931 Aktieselskapet Borregaard å erverve mere enn 35 pct. av aktiene i A/S Lillestrøm Cellulosefabrik.

Tillatelsen meddeles på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 19 november 1937 foreslåtte betingelser.

35. Norway Latex-Kraft A/S.

(Tillatelse til å leie inntil 500 kW. spillkraft fra A/S Hafslund.)

Kgl. resol. av 26 november 1937.

Med skrivelse fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 15 november 1937 har departementet mottatt en søknad, datert 25 juni 1937 fra Norway Latex-Kraft A/S om konsesjon på leie av inntil 500 kW. spillkraft fra A/S Hafslund.

Hovedstyrets skrivelse er sålydende:

«I skrivelse av 25 juni 1937 til Arbeidsdepartementet har Norway Latex-Kraft A/S søkt om konsesjon på leie av inntil 500 kW. spillkraft fra A/S Hafslund.

Søknaden er sålydende:

«Vi tillater oss herved å meddele det ærede departement at vi med A/S Hafslund har avsluttet kontrakt om levering av inntil 500 kW. elektrisk energi som skal leveres

som spillkraft til fremstilling av damp i vår fabrikk ved Fredriksstad.

En bekreftet avskrift av denne kontrakt vedlegges. Likeledes vedlegges en av vårt styre undertegnet erklæring om at der ikke foreligger nogen avtale siktende til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til vårt selskaps bestyrelse samt et eksemplar av vårt selskaps lover.

I henhold til erhvervsloven av 14 desember 1917 kapitel IV tillater vi oss herved å andra det ærede departement om tillatelse til å leie inntil 500 kW. elektrisk energi fra A/S Hafslund.»

Fredrikstad bystyre har i møte den 7 oktober 1937 gjort sådant vedtak:

«Fredrikstad bystyre har intet å innvende mot at bedriften får konsesjon på anlegg og drift av høispent elektrodekjele og på leie av den dertil nødvendige spillkraft, inntil 500 kW. fra A/S Hafslund.»

Fylkesmannen i Østfold har i skrivelse hertil av 16 oktober 1937 anbefalt den søkte konsesjon gitt på vanlige betingelser.

Hovedstyret skal bemerke:

Norway Latex-Kraft A/S er et norsk aktieselskap med hel norsk kapital og norsk styre.

I henhold til § 1 i vedlagte avskrift av kontrakt, datert 19 februar 1937 mellom selskapet og A/S Hafslund skal A/S Hafslund levere inntil 500 kW. spillkraft med en spenning av 5000 volt ved selskapets transformatorrum på fabrikkens område på Jan i Østre Fredrikstad. Energiprisen er 0,5 øre pr. kWh. i sommerhalvåret og 1 øre pr. kWh. i vinterhalvåret basert på en kullpris av kr. 25 pr. tonn således at hvis prisen på almindelig fyrkull, levert på fabrikkens lagerplass overstiger kr. 25 pr. tonn — inkl. kr. 1 pr. tonn i transportomkostninger, forhøies nevnte energipriser med 0,015 øre for hver hele krone som kullprisen stiger (§ 3).

Kontrakten er bindende for begge parter i 5 år regnet fra kraftleveringens begynnelse, men hvis kontrakten ikke av nogen av partene er opsagt innen et år før 5 års periodens utløp, løper den videre inntil den med 1 års varsel opsies til ophør ved utgangen av et kalenderår (§ 7).

Hovedstyret vil anbefale at den søkte tillatelse meddeles for den tid kraftleiekontrakten av 19 februar 1937 står ved makt, dog ikke lenger enn til 1 januar 1948.

Da den leiede elektriske energi skal anvendes til erstatning for kull ved fremstilling av damp, vil man foreslå at der ikke betinges avgift til staten eller kommuner.

Forøvrig vil man anbefale tillatelsen meddelt på vanlige betingelser, således at betingelsene i sin helhet blir sålydende:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid Norway Latex-Kraft A/S måtte leie inntil 500 kW. spillkraft i henhold til selskapets kraftleiekontrakt av 19 februar 1937 med A/S Hafslund, dog ikke lenger enn til 1 januar 1948.

2. Styre og kapital.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Av selskapets aktiekapital skal inntil 8/10 være på norske hender, regnet på den måte som er fastsatt i § 19 i lov nr. 16 av 14 desember 1917 med senere tillegg og endringer.

3. Overdragelse av energi.

Den erhvervede energi kan ikke overdras videre uten samtykke av vedkommende departement.

Handler selskapet herimot, skal det for hver gang erlegge en konvensjonalbot av inntil kr. 1 — en krone — pr. kW. pr. døgn efter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

4. Kraftens anvendelse.

Forsåvidt selskapet anvender energien til bedrift som ved røk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det av almene hensyn finner føie til å gripe inn, anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivningen.

5. Norske funksjonærer og arbeidere.

Selskapet skal til anlegg og drift utelukkende anvende funksjonærer og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog tillate undtagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag nogen i strid med foranstående bestemmelser er i selskapets tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

6. Norsk arbeide og materiell.

Selskapet skal ved bygning og drift av det elektriske anlegg anvende norske varer for såvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig

hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pct. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pct. i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll).

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når nærlige hensyn gjør det påkrevet.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — procent av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7. Forsikring.

Forsikring tegnes i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet er forpliktet til å avstå inntil 10 pct. av den leide kraft til de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som Kongen bestemmer.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges uttatt efter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettets enten dette tilhører selskapet eller vannfallets eier.

Forårsaker kraftens uttagelse økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lock-out må ikke skje uten departementets samtykke.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av et år for hver gang kraft uttas.

Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Kontroll.

Selskapet har å underkaste sig de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av foranstående betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av selskapet efter nærmere bestemmelse av departementet.

10. Overtredelse av konsesjonsbetingelsene.

Overtredelse av foranstående poster 2 og 9 medfører i gjentakelsestilfelle tap av konsesjonen således at reglene i lov nr. 16 av 14 desember 1917, om erhvervelse av vannfall m. v. §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse.

Behandlet i hovedstyremøte den 12 november 1937.

Dokumentene vedlegges.»

Man vedlegger sakens dokumenter hvoriblandt gjenpart av den i hovedstyrets skriftelse nevnte kraftleiekontrakt av 19 februar 1937 samt et eksemplar av selskapets lover og en erklæring fra styret for Norway Latex-Kraft A/S i henhold til erhvervslovens § 24.

Departementet vil efter det foreliggende anbefale at der i medhold av kap. IV i erhvervsloven av 14 desember 1917 meddeles Norway Latex-Kraft A/S tillatelse til å leie inntil 500 kW. spillkraft fra A/S Hafslund.

Man vil anbefale tillatelse meddelt på de av hovedstyret foreslåtte betingelser.

Tillatelsen er foreslått tidsbegrenset til 1 januar 1948 (jfr. betingelsenes post 1).

Overensstemmende med tidligere avgjørelser i tilfelle hvor den elektriske energi skal anvendes som erstatning for kull ved fremstilling av damp er det ikke foreslått betinget avgift til stat eller kommuner.

Man tillater sig således å

innstille:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917 kap. IV Norway Latex-Kraft A/S å leie inntil 500 kW. spillkraft fra A/S Hafslund på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 26 november 1937 inntatte betingelser.

36. De norske Naco-aksjer A/S.

(Tillatelse til å erverve 9 000 aksjer av Klasse N i A/S Norsk Aluminium Company.)

Kgl. resol. av 3 desember 1937.

Ved kgl. resolusjon av 19 november 1915 fikk A/S Høyangfaldene, Norsk Aluminium Co. i henhold til § 2 i erhvervsloven av 18 september 1909 og § 1 i vassdragsreguleringsloven av 1911 efter forelegg for Stortinget tillatelse til å erverve og

regulere Høyangelvene i Sogn bl. a. på betingelse av at selskapets styre skulde være helt norsk og at selskapets aksjer til enhver tid skulde være på norske hender. Herom henvises til «Meddelte Vassdragkonsesjoner», bind III, side 36—47 samt til St. prp. nr. 141, 1914, innst. S. LVIII, 1914 og St. forh. for s. å. side 2659, 2nen spalte.

Ved kgl. resolusjon av 2 april 1917 fikk samme selskap i henhold til de nevnte lovbestemmelser derhos tillatelse til å erverve og regulere Kråkeelven, som har sitt utløp i Vadheimsfjorden samt til å overføre elven til Høyanger. Angående sistnevnte konsesjon henvises til «Meddelte Vassdragkonsesjoner», bind IV, side 98—119.

I 1922—23 blev A/S Høyangfaldene, Norsk Aluminium Co. på grunn av finansielle vanskeligheter rekonstruert etter overenskomst med det amerikanske selskap Aluminium Company of America og blev omdannet til et nytt selskap ved navn A/S Høyangfaldene, som beholdt vannrettighetene og kraftanleggene. Selskapets øvrige eiendommer og fabrikanlegg blev overtatt av et nytt selskap ved navn Norsk Aluminium Co., som ved kgl. resolusjon av 27 januar 1923 fikk tillatelse, i henhold til kapitel IV i den nye ervervslov av 14 desember 1917, til å leie inntil 80 000 el. HK. fra A/S Høyangfaldene, hvorom henvises til «Meddelte Vassdragkonsesjoner», bind X, side 21—51. Konsesjonen blev bl. a. tilknyttet bestemmelse om at selskapets styre for et flertalls vedkommende skulde bestå av norske statsborgere.

Halvparten av aksjene i Norsk Aluminium Co. blev overtatt av A/S Høyangfaldene og for så vidt mulig å sikre at disse aksjer skulde forbli på A/S Høyangfaldenes hender, blev det truffet den ordning, at aksjene, som skulde innehas som depositum av Andresens og Bergens Kreditbank, blev innlagt i Norges Bank. A/S Høyangfaldene og Andresens og Bergens Kreditbank avgav erklæring om. at disse aksjer ikke skal kunne selges, pantsettes eller på annen måte disponeres over uten Kongens samtykke; heller ikke skal de kunne kreves utlevert fra Norges Bank uten Kongens samtykke.

Ved kgl. resolusjon av 5 juni 1925 blev det tillatt Andresens og Bergens Kreditbank (Foreningsbanken) å erverve preferanseaksjer i A/S Høyangfaldene til et samlet beløp av kr. 15 079 000 og ved kgl. resolusjon av 6 juli 1926 fikk A/S Høyangfaldene tillatelse til å kreve utlevert 6 429 av sine i Norges Bank deponerte aksjer i Norsk Aluminium Co. og så selge det nevnte antall aksjer til Aluminium Company of America.

Sistnevnte tillatelse er imidlertid ikke blitt benyttet.

Ved kgl. resolusjon av 25 september 1936 fikk A/S Norsk Aluminium Company i medhold av ervervsloven av 14 desember 1917 og reguleringsloven av s. d. tillatelse til å erverve de A/S Høyangfaldene tilhørende vannfall, kraftanlegg, reguleringsanlegg, reguleringsrettigheter og øvrige eiendommer og eiendomsrettigheter i Kyrkjebø herred og tilgrensende herreder i Sogn og Fjordane fylke på de i Arbeidsdepartementets foredrag av s. d. anførte betingelser. Herom henvises til St. prp. nr. 119, 1936, innst. S. nr. 225 og St. forh. for s. å. side 1509—1516 samt «Meddelte Vassdragkonsesjoner», bind XXIII, side 70—78.

Ved sistnevnte erverv fikk Andresens og Bergens Kreditbank i likvidasjon i det vesentlige dekket sitt dollarlån til A/S Høyangfaldene, stort til rest pr. 31 oktober 1935 1 683 800 dollar og det blev allerede ved søknaden om sistnevnte konsesjon bebudet at hensikten var å søke også bankens aksjeinteresser i heromhandlede bedrifter realisert for derved helt å få friggitt den likviderende banks eneste gjenværende engasjement av betydning.

Under 24 juli 1937 har advokat Herman Christiansen innsendt søknad om tillatelse for det stiftendes norske selskap De Norske NACO-aksjer A/S til å erverve samtlige 9 000 aksjer av kl. N i A/S Norsk Aluminium Company (Naco).

Søknaden har vært forelagt Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, som under 4 oktober 1937 har avgitt følgende uttalelse:

«Med skrivelse fra det ærede departement av 24 juli 1937 har man mottatt til uttalelse et andragende fra advokat Herman Christiansen på vegne av det stiftendes norske aksjeselskap De Norske NACO-aksjer A/S om tillatelse til å erverve samtlige 9 000 aksjer av kl. N i A/S Norsk Aluminium Company (Naco).

Andragendet hitsettes:

«På vegne av et stiftendes norsk aksjeselskap, De Norske NACO-aksjer A/S tillater jeg mig herved å andra om tillatelse til å erverve samtlige 9 000 aksjer med samlet pålydende oprinnelig kr. 9 000 000, nu kr. 7 000 000 av klasse N i A/S Norsk Aluminium Company (Naco), hvilke aksjer tilhører A/S Høyangfaldene og Andresens og Bergens Kreditbank (Foreningsbanken) i likvidasjon. Aksjene er under 1 juni 1937 håndgitt til skibsreder Thos. Fearnley for en pris av kr. 5 500 000 og håndgivelsen er av A/S Høyangfaldenes generalforsamling igår godkjent med overveldende majoritet. En kopi av generalforsamlingens protokoll vil senere bli innsendt. Under forbehold av konsesjon og samtykke av Nacos A-aksjo-

nærer er håndgivelsen akseptert av hr. Fearnley som også har gått med på — i tillegg til den med Foreningsbanken avtalte kjøpesum — å utbetale til A/S Høyangfaldene aksjonærer et beløp av kr. 50 pr. preferanseaksje og kr. 25 pr. ordinær aksje, alt i henhold til vedlagte sirkulære av 12 ds. Ialt representerer denne utbetaling et beløp av ca. kr. 700 000.

Angående Nacos formål og organisasjon samt angående de eiendommer og rettigheter det eier og den virksomhet det driver, henvises til konsesjonsandragende av 21 januar 1936, innsendt av A/S Høyangfaldene i anledning av Nacos overtagelse av Høyangkraftanlegg. Konsesjon på denne erhvervelse blev meddelt ved kgl. resolusjon av 25 september 1936. Hvad det nu dreier sig om er den endelige plasing av de 50 pct. av Nacos aksjekapital som tilhører A/S Høyangfaldene og som i virkeligheten kontrolleres av Foreningsbanken.

Det selskap som skal stiftes vil bli et «holding»-selskap hvis eneste formål skal være å eie aksjer i Naco og datterselskaper. Jeg henviser til vedlagte forslag til vedtekter. Som aksjonærer vil kun bli medtatt selskaper med helt norsk grunnkapital og norske borgere og der er, som departementet vil se, foreslått en bestemmelse om at utlendinger ikke kan være aksjonærer.

Begrunnelsen for nærværende konsesjonsandragende er den samme som i A/S Høyangfaldenes ovennevnte andragende av 21 januar 1936, hvor nærværende konsesjonsandragende allerede blev bebudet. Aksjene i Naco er efter hvad Foreningsbanken opplyser det eneste engagement av betydning som banken ennå ikke har avvirket, og det har altså nu lykkes å få dannet et selskap med helt norsk kapital som er rede til å overta denne aksjepost.»

Man hitsetter den i andragendet påberopte håndgivelse av 1 juni 1937 med påtegning av s. d. fra Andresens og Bergens Kreditbank:

«Undertegnede Aktieselskabet Høyangfaldene ved dets styre håndgir herved til hr. skibsredes Thos Fearnley, Oslo, på vegne av et stiftendes norsk aksjeselskap samtlige våre 8 999 aksjer klasse N à kr. 777,77 i A/S Norsk Aluminium Company (Naco) for en samlet kjøpesum stor kr. 5 500 000 — fem millioner fem hundre tusen kroner. Med aksjene følger uten særskilt vederlag og på de vilkår og betingelser på hvilke de i sin tid er overdratt fra Naco til A/S Høyangfaldene 750 aksjer à Sv. kr. 1 000 i det med Naco associerede selskap A/B Svenska Aluminiumkompaniet (Sako).

I håndgivelsestiden vil vi utøve vår stemmerett som aksjonærer i Naco i forståelse med hr. Fearnley. Det utbytte som er deklart på aksjene i Naco og Sako for 1936 — 7 pct. i Naco og 15 pct. i Sako med fradrag av skatt — tilfaller oss. Utbytte som måtte deklarerer eller falle av driften i 1937 tilfaller derimot de nye eiere.

Nærværende håndgivelse skjer med forbehold av godkjennelse av A/S Høyangfaldenes generalforsamling hvorfor der snarest og med kortest mulig varsel vil bli innkalt en ekstraordinær generalforsamling hvor håndgivelsen vil søkes godkjent med fornødent flertall. Til gjennomførelse av den i nærværende

håndgivelse omhandlede transaksjon vil der kreves kongelig tillatelse. Vi forplikter oss til å støtte det konsesjonsandragende som i den anledning vil bli innsendt samt å fremstikke de oppgaver og meddele de opplysninger som måtte forlanges.

Videre vil transaksjonen ifølge bestemmelse i Nacos vedtekter § 3 kreve samtykke fra eierne av majoriteten av aksjene i Naco klasse A. Det er vår forutsetning at dette spørsmål vil bli ordnet uten nogen medvirkning fra vår side og en aksept av nærværende håndgivelse kan således under ingen omstendigheter finne sted uten at dette forhold er fullt ordnet med eierne av majoriteten av aksjene i Naco klasse A.

Nærværende håndgivelse gjelder til 15 september 1937 hvorhos hr. Fearnley — om han vil benytte sig av håndgivelsen — innen 2 januar 1938 må ha innbetalt den nevnte kjøpesum kr. 5 500 000 på vår konto i Andresens og Bergens Kreditbank (Foreningsbanken) i likvidasjon, Bergen. Skulde det være nødvendig av hensyn til en eventuell utlodning i Andresens og Bergens Kreditbank (Foreningsbanken) i likvidasjon, er A/S Høyangfaldene berettiget til å erholde oppgjør av kjøpesummen fra 15 november 1937 uten rentefradrag.

Andresens og Bergens Kreditbank (Foreningsbanken) i likvidasjon vil gi nærværende håndgivelse sin påtegning og vedtagelse, og forplikter sig til mot innbetaling som ovenfor nevnt å utlevere i behørig transportert stand til hr. skibsreder Thos. Fearnley eller ordre såvel de 8 999 aksjer i Naco der tilhører A/S Høyangfaldene som den ene aksje i Naco der tilhører Andresens og Bergens Kreditbank (Foreningsbanken) i likvidasjon, hvilken ene aksje således er innbefattet i nærværende håndgivelse. Sådanne utlevering skal ansees for å være fullbyrdet ved at A/S Høyangfaldene og Andresens og Bergens Kreditbank (Foreningsbanken) i likvidasjon gir Norges Bank behørig meddelelse om den stedfunde overdragelse og Norges Bank forplikter sig til fremtidig å opbevare de 9 000 aksjer på vegne av det stiftendes aksjeselskap i henhold til bestemmelsene i Nacos konsesjon.

De i nærværende håndgivelse omhandlede 750 aksjer i Sako hvilke 750 aksjer allerede er deponert hos Naco, transportereres samtidig med aksjene i Naco ved betalingen av kjøpesummen, idet disse aksjer følger aksjene i Naco. De oppbeærer sitt utbytte i Sako, men kan ikke disponeres over som selvstendig formuesgjenstand. De må forbli deponert i Naco som gjennom formannen i sin direksjon utøver stemmeretten for disse aksjer i Sako. Den fullmakt A/S Høyangfaldene i den anledning har utstedt under 31 august 1936 til formannen i Nacos direksjon blir å ombytte med en tilsvarende fullmakt fra de nye eiere.

De med nærværende transaksjon forbundne utgifter til det offentlige bæres av selger og kjøper med en halvpart på hver.

p. t. Oslo den 1 juni 1937

I Styret for Aktieselskabet Høyangfaldene

Hans B. Fasmer. J. Hagelsteen.
(sign.) (sign.)
Arthur Allers.
(sign.)

Undertegende Andresens og Bergens Kreditbank (Foreningsbanken) i likvidasjon vedtar foranstående håndgivelse som bindende også for oss samt forplikter oss til ved innbetaling av den omhandlede kjøpesum, å utlevere til hr. skipsreder Thos Fearnley eller ordre 9 000 — ni tusen — aksjer à kr. 777,77 i Naco i behørig transportert stand, fri for bånd og heftelser av enhver art, som ikke følger av konsesjon eller av selskapets vedtekter.»

Ifølge forslag til vedtekter for det stiftedes selskap er dette et på aksjer grunnlagt uansvarlig selskap hvis formål er å overta til eiendom og forvalte aksjer av kl. N i A/S Norsk Aluminium Company og aksjer i Nacos datterselskaper og i selskaper som samarbeider med Naco. Selskapets forretningskontor er i Oslo.

Overgang av aksjer i selskapet til ny eier kan ikke finne sted uten skriftlig samtykke såvel fra eierne av aksjemajoriteten av A-aksjer i Naco som fra styret i dette selskap. Utlendinger kan ikke være aksjeeiere i selskapet. I generalforsamling har hver aksje en stemme, dog kan ingen aksjonær hverken for egne aksjer eller som fullmakt for andre i alt avgi stemme for mere enn 20 pct. av selskapets aksjekapital.

Videre har man mottatt 2 henstillinger fra A. Mauritzen, Stavanger om at salg av Naco-aksjene, nektes godkjennelse samt skrivelse fra F. L. Konow, Bergen, av 2 august 1937. Den siste hitsettes:

«Da spørsmålet om konsesjon for overdragelse av en post aksjer i det norsk-amerikanske selskab Norsk Aluminium Company fra norske hender representert av A/S Høyangfaldene til et konsortium dannet av hr. T. Fearnley med flere skal behandles i en nær fremtid av regjeringen tillater jeg mig å sende Dem det stenografiske referat av generalforsamlingen i A/S Høyangfaldene avholdt den 20 juli år.

I denne generalforsamling tiltvang Andresens og Bergens Kreditbanks likvidasjonsstyre avgjørelsen i sin interesse ved hjelp av den store post preferanseaksjer i A/S Høyangfaldene, som banken hadde i sitt depot.

Selskapet A/S Høyangfaldene blev i sin tid stiftet som et utelukkende norsk selskap for tilvirkning av aluminium. På grunn av en rekke uheldige forhold er selskapets interesser efterhånden glidd over i amerikanske hender, som nu har den alt overveiende makt og innflytelse også i dette selskap.

Det er å befrykte at ved en overgang av omhandlede aksjer i N. A. C. O. til et konsortium vil amerikanernes innflytelse på selskapet økes ytterligere, idet det neppe kan hindres der innen konsortiets deltagere kan komme folk, som vil optre som stråmenn for amerikanerne.

En videre utglidning av norske interesser i Norsk Aluminium Company vil bety en svekkelse av foretagendets nasjonale karakter.

Ikke minst vil arbeidernes stilling risikere å bli forverret fra det nuværende gode for-

hold til et fullstendig avhengighetsforhold av hvad der passer de utenlandske medeiere som det må formodes vil komme å handle utelukkende ut fra egen-interesser.

Som det fremgår av det stenografiske referat skyldes forslaget om aksjesalget visse disposisjoner av et bankstyre som ulovlig har innsatt sig selv som direktørmedlemmer både i A/S Høyangfaldene og i N. A. C. O. og ikke brukt den makt som har fulgt med disse stillinger til i ethvert fall for A/S Høyangfaldenes aksjonærer på en måte som har vært til disses fordel.

Såvel tvil om den hele transaksjons lovlige behandling rent formelt sett, som tvil om habilitet av holdbar art innen de kretser som har hatt befatning med denne sak, tør vel tilsi at det intet hastverk er med å få gitt en konsesjon på den omhandlede aksjeoverdragelse.

En bedre tilgodeseelse av de nødlidende norske aksjonærer i A/S Høyangfaldenes interesser vilde utvilsomt være det rettfærdigste og i grunnen samfundsmessig det beste da samtidig nasjonale interesser vilde bli varetatt.

Til belysning av denne meget tvilsomme sak har jeg tillatt mig å fremkomme med ovennevnte uttalelser.»

Ifølge de mottatte referater fra generalforsamlingen den 20 juli 1937 blev det av 5ere talere fremholdt at den pris som opnåes ved Fearnleygruppens tilbud var for lavt således at enkeltaksjeeierne i A/S Høyangfaldene vilde bli skadelidende. En aksjonær uttalte i forbindelse hermed at han gikk ut fra at regjeringen før den meddeler konsesjon på aksjesalget lar foreta en grundig gjennomgåelse av Nacos regnskap for derigjennem å få belyst aksjenes virkelige verdi. Med hensyn til nasjonale interesser ved salget blev der uttalt tvil om at det konsortium som skal kjøpe er så helt og holdent uavhengig av Naco, d. v. s. Nacos amerikanske interesser at man kan si at disse ihendehavere — hver eneste en som står der — er helt uten interesse i Naco.

Andragendet så vel som den mottatte skrivelse fra F. L. Konow med det stenografiske referat har vært forelagt distriktet.

Kyrkjebø herredsstyre har i møte den 17 august 1937 efter innstilling fra formannskapet enstemmig fattet følgende vedtak:

«Formannskapet finn ikkje å gjera nokon merknaad til søknaden.»

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane har i påtegningskrivelse av 21 s. m. uttalt:

«I vedtektene for De norske Nacoaktier A/S synes det å være tatt hensyn til de spesielle forhold som foreligger på en måte som tilfredsstillende de almene og nasjonale hensyn således at disse hensyn vil være tilgodesett i fremtiden i samme utstrekning som hittil.

Av hr. F. L. Konow er det i generalforsamlingen for A/S Høyangfaldene antydning at konsortiet — det nye aksjeselskap — ikke er helt uavhengig av de amerikanske interesser i Naco. Skulde det være tilfellet at innehavere av en større del av aksjene i det nye selskap er avhengig av amerikanske interesser har vedtektenes bestemmelser mindre betydning. Men det er å merke at det er selskapet som sådant som utøver aksjonærrettigheter i Naco og ikke de enkelte aksjonærer i det nye selskap. Og det avgjørende er derfor om en større del av aksjekapitalen i det nye selskap har aksjonærer som er helt uavhengige.

Der foreligger ikke materiale til å dømme om den pris som det nye selskap betaler for Naco-aksjene svarer til aksjenes virkelige verdi.

De almene interesser, interesser som i ikke liten grad berører befolkningen i dette fylke — som berøres av prisspørsmålet — er de interesser som knytter sig til å få størst mulig utbytte til kreditorene i Foreningsbanken og de interesser som de ikke få eiere av aksjer i A/S Høyangfaldene har. Er prisen for lav vil utbyttet til begge disse interesser bli for lite.

Jeg går ut fra at Foreningsbankens styre i samarbeide med Norges Bank har foretatt en vurdering og er kommet til det resultat at det vil være fordel for bankens kreditorer at salg finner sted. Jeg kan i den forbindelse ikke legge vekt på at medlemmer av bankens styre også er medlemmer av styret i Naco.

Efter alt som foreligger er det neppe grunn til å tro at andre eiere av aksjer i A/S Høyangfaldene vil kunne opnå mere for sine aksjer enn det som den forutsatte ordning tilfører dem.

Jeg finner efter omstendighetene og under henvisning til ovenstående og til herredsstyrets uttalelse å måtte anbefale at den søkte tillatelse meddeles.»

Hovedstyret skal bemerke:

Ved kgl. resolusjon av 25 september 1936 blev det i medhold av erhvervsloven av 14 desember 1917 og reguleringsloven av s. d. tillatt A/S Norsk Aluminium Company å erverve de A/S Høyangfaldene tilhørende vannfall, kraftanlegg, reguleringsanlegg, reguleringsrettigheter og øvrige eiendommer og eiendomsretter i Kyrkjebø herred og tilgrensende herreder i Sogn og Fjordane fylke på de i Arbeidsdepartementets foredrag av s. d. anførte betingelser. Man henviser herom til St. prp. nr. 119, 1936, innst. S. nr. 225, 1936 og St. forh. for 1936 side 1509—1516 samt meddelte vassdragskonsesjoner bind XXIII side 70—78.

Ved dette erhverv fikk Andresens og Bergens Kreditbank i likvidasjon, hvis eneste gjenværende engasjement av betydning var A/S Høyangfaldene, likvidert sitt dollarlån til denne bedrift stort til rest pr. 31 oktober 1935, 1683800 dollar og det blev allerede da bebudet at det neste skritt vilde være å

søke aksjene i Naco realisert for å få frigitt bankens resterende engasjement i Høyangfaldene.

Det er da dette som nu søkes oppnådd ved den stedfundne håndgivelse av aksjene til de Norske NACO-aktier A/S representert ved skibsreder Thos Fearnley. Til sådant salg trenges kgl. tillatelse i henhold til erhvervslovens § 36.

Det er som det vil sees fra aksjonærer i A/S Høyangfaldene reist forskjellige betenkeligheter ved dette salg.

For det første at den oppnådde pris er for lav således at aksjonærene i A/S Høyangfaldene blir skadelidende. Angående dette spørsmål er det selvsagt vanskelig for administrasjonen å ha nogen mening, man må imidlertid med fylkesmannen i Sogn og Fjordane gå ut fra at foreningsbankens styre i samarbeide med Norges Bank har foretatt en vurdering og er kommet til det resultat at det vil være en fordel for bankens kreditorer at salg finner sted eller med andre ord at man iallfall på det nuværende tidspunkt vanskelig vil kunne opnå nogen høiere pris.

Hvorvidt man ved å se tiden an vil kunne opnå høiere pris tør vel være usikkert, ingen vet hvad fremtiden bærer i sitt skjød.

Man mener således at det ut fra dette hensyn neppe kan reises nogen avgjørende innvending mot å godkjenne salg. Så er det de nasjonale interesser. Av aksjene i Naco er den annen halvdel, A-aksjene, på utenlandske hender — de tilhører det kanadiske selskap Aluminium Limited, Toronto.

Det er i selskapets erhvervskonsesjon bestemt at ved eventuell utvidelse av aksjekapitalen skal der gis den norske gruppe (N-gruppen) adgang til å delta med inntil 50 pct. av den nye kapital. Forøvrig er der ingen regler om hvem aksjene skal kunne tilhøre, så det blir de herhenhørende bestemmelser i erhvervsloven som kommer til anvendelse. Man har da her § 37, 1, 1. ledd som er sålydende:

«Til erhverv av aksje eller part i uansvarlig selskap som innehar eiendomsrett eller annen rettighet som omhandlet i denne lov kreves tillatelse av Kongen, såfremt den til aksjen eller parten svarende del av grunnkapitalen ikke blir å anse som norsk så lenge aksjen eller parten tilhører vedkommende erhverver. Undtagelse gjelder dog hvor minst åtte tiendedeler av grunnkapitalen vedblir å være norsk, eller hvor den utenlandske del av kapitalen ikke overstiger hvad der måtte være tillatt i selskapets egen erhvervskonsesjon.»

Ytterligere aksjeerhverv av utlendinger i Naco skulde i henhold til denne være ugyldig uten konsesjon. Administrasjonen har det altså i sin makt å hindre at utlendinger

erhverver flere aksjer enn de allerede har i Naco. Noget effektivt middel til å hindre at norske aksjonærer på en eller annen måte blir avhengig av de utenlandske interesser har man selvsagt ikke, men dette gjelder hvad enten aksjene tilhører dette selskap, et annet selskap eller enkeltpersoner. Så lenge aksjene som nu er deponert i banken er man vel sikret i så henseende, men denne ordning må jo på en eller annen måte bringes til ophør. Da der ikke for tiden kan skjønnes å være utsikt til å opnå dette på nogen heldigere måte enn ved overdragelse til De Norske NACO-aktier A/S finner hovedstyret etter omstendighetene ikke å kunne ta ansvaret ved å fraråde konsesjon på dette salg.

Som det fremgår av andragendet skal aksjene i De Norske NACO-aktier A/S ifølge det innsendte utkast til vedtekter ikke kunne tilhøre utlendinger. Man antar at der bør oppstilles samme betingelse med hensyn til aksjer og aksjeerhverv som i erhvervskonsesjonene for den nuværende eier A/S Høyangfaldene, nemlig at aksjene skal lyde på navn og at de ikke med rettsvirkning skal kunne tegnes, erhverves, eies av eller pantsattes til andre enn staten, norske kommuner, norske statsborgere eller med vedkommende departements tillatelse norske banker samt at bestemmelse herom skal påføres aksjebrevene. Videre at vedtektene blir å forelegge vedkommende departement til godkjennelse og at forandringer i vedtektene som angår styrets sammensetning eller virksomhetsområde eller som forøvrig berører noget i denne konsesjon omhandlet forhold, ikke må finne sted uten departementets godkjennelse. Ytterligere betingelser antar man ikke at der skulde være grunn til å oppstille.

I henhold til foranstående vil hovedstyret anbefale:

Det tillates i medhold av § 36 i erhvervsloven av 14 desember 1917 De Norske NACO-aktier A/S å erverve samtlige 9 000 N-aksjer pålydende 7 mill. kroner i A/S Norsk Aluminium Company (Naco) på nedennevnte betingelser:

1. Selskapets aksjer skal lyde på navn. Aksjene skal ikke med rettsvirkning kunne tegnes, erhverves eller eies av eller pantsattes til andre enn staten, norske kommuner, eller norske statsborgere eller med vedkommende departements tillatelse norske banker. Bestemmelser herom skal påføres aksjebrevene i det norske, tyske, engelske og franske sprog.
2. Selskapets vedtekter blir å forelegge vedkommende departement til godkjennelse. Forandringer i vedtektene som angår styrets sammensetning eller virksomhetsområde eller som forøvrig berører noget i denne konsesjon omhandlede forhold, må

ikke finne sted uten departementets samtykke.

Sakens dokumenter vedlegges.

Behandlet i møte den 14 september 1937.»

Under 27 oktober 1937 meddelte man ansøkeren at departementet vilde kunne anbefale søknaden innvilget på de i Hovedstyrets skrivelse foreslåtte vilkår.

I skrivelse til departementet av 29 oktober næstefter meddelte advokat Christiansen at ansøkerne kunde akseptere post 2 i de nevnte vilkår, men henstillet at pkt. 1 frafalles.

På foranledning har Hovedstyret deretter avgitt følgende tilleggsuttalelse:

«Ifølge skrivelse av 30 oktober 1937 har departementet meddelt advokat Christiansen at det vil kunne anbefale sådan tillatelse meddelt på de av Hovedstyret foreslåtte betingelser.

I skrivelse til departementet av 29 s. m., som er oversendt Hovedstyret til uttalelse, har imidlertid advokaten henstilt at pkt. 1 i de av Hovedstyret foreslåtte betingelser frafalles.

«Skrivelsen hitsettes:

«I skrivelse av 27 ds. har det ærede departement gjort mig bekjent med de vilkår man har tenkt å foreslå for ovennevnte konsesjon.

I anledning herav meddeles at konsesjons søkeren kan godta vilkårenes punkt 2, der allerede er forutsatt i det forslag til vedtekter som blev innsendt med konsesjonsandragendet og som vi går ut fra er godkjent av departementet. Derimot må vi henstille at pkt. 1 frafalles, idet denne bestemmelse jo vil medføre at norske selskaper ikke kan være aksjonærer og at belåning av aktiene såvel nu som i fremtiden kun vanskelig vil kunne finne sted.

Bestemmelsen i punkt 1 finnes fra før i § 3 i det gamle A/S Høyangfaldenes vedtekter og skriver sig formentlig fra konsesjonslovens § 2, 1 som inneholder en tilsvarende regel for direkte erhvervelse av vannfall. I det foreliggende tilfelle er det jo imidlertid kun spørsmål om erhvervelse av en aktiepost i henhold til konsesjonslovens § 36 der ikke forutsetter andre betingelser enn sådanne som finnes påkrevet av almene hensyn.

At almene hensyn i dette tilfelle skulde gjøre det nødvendig å utestenge norske selskaper og norske banker kan ikke innsees. For det først fordi omsetteligheten av aksjene i hovedselskapet (Naco) er helt fri, — A-aksjene ubetinget og N-aksjene med A-gruppens samtykke, — alene med den innskrenkning at majoriteten av selskapets aksjer ikke uten kgl. tillatelse må tilhøre nogen som eier eller bruker eller leier kraft fra annet vannfall her i riket. Og det vilde være liten mening i å legge restriksjoner på aksjene i holdingselskapet (De norske Naco-Aksjer A/S) som aksjeeierne i hovedselskapet ikke har. Og dernest fordi jo i virkeligheten hele ideen med holdingselskapet nettopp skyldes ønsket om å undgå blokkdannelser blandt aksjonærene

og bevare Nacos N-aksjer på uavhengige norske hender. Det er med dette for øie man i holdingsselskapets stiftelsesoverenskomst og vedtekter har inntatt meget strenge regler om forkjøpsrett og maksimal stemmerett samt et uttrykkelig forbud mot at utlendinger kommer med som aksjonærer.

Det kan bemerkes at det for å skaffe tilveie den for transaksjonen nødvendige kapital har vært nødvendig å gjøre henvendelse såvel til privatfolk som til norske selskaper. Og jeg er bekjent med at en flerhet av de personlige tegnere har basert sin deltagelse på banklån mot sikkerhet i de tegnede aksjer.»

Fra advokat Christiansen har Hovedstyret derhos mottatt en skrivelse av 2 ds. sålydende:

«I tilslutning til mitt brev av 29 f. m. til Det kgl. Arbeidsdepartement tillater jeg mig å fremholde at da Naco blev stiftet i 1923 var det et av de grunnleggende prinsipper at den norske gruppe og den amerikanske gruppe skulde stå helt like og ha nøiaktig samme innflytelse i selskapets generalforsamling. Derfor blev dirigenten (styrets formann) også vedtektsmessig fratatt den avgjørende stemme, som ellers tilkommer ham efter aktielovens § 62.

Da spørsmålet om salg av aktiene i den norske gruppe nu kom op, var tanken fra først av den å overdra dem direkte til de nye norske aksjonærer. Hertil var der full anledning uten konsesjon. For samtidig å opprettholde likevekten i selskapets generalforsamling var det meningen å båndlegge hele aksjegruppen på den måte at aksjonærene sig imellem skulde avgi erklæring om å utøve sin stemmerett i fellesskap. Imidlertid var det tvilsomt om en sådan erklæring vilde la sig opprettholde — overfor aksjonærenes kreditorer og arvinger — og om der i det hele var anledning til å gi uigjenkallelige fullmakter. Man fryktet at den norske gruppe kunde rakne op og den annen gruppe derved faktisk bli enerådende. Man fant det derfor nødvendig å binde de norske aksjonærer sammen i et holdingselskap som nu skjedd, således at den norske gruppes stemmetall samlet og med all sin tyngde kunde legges i vektskålen i Naco's generalforsamling.

Skal de norske interesser i Naco kunne hevde sig er der ingen vei utenom dette, som også helt stemmer med konsesjonslovens hensikt. Som nevnt er dette ytterligere underbygget ved holdningselskapets vedtekter og forbudet mot at utlendinger blir aksjonærer i holdingselskapet, bestemmelser som ifølge konsesjonen ikke vil kunne endres uten departementets samtykke. Jeg må derfor på ny inn-trengende henstille at der ikke ved konsesjonsvilkår som antyd det legges vanskeligheter i veien for en ordning som er helt nødvendig for å sikre at den norske kapital i Naco kan bevare sin innflydelse i selskapets anliggender.»

Hovedstyret skal bemerke:

Den betingelse med hensyn til adgangen til å eie aksjer som nu henstilles frafalt er den samme som blev opstilt i de ved kgl. resolusjon av 19 november 1915 og 2 april 1917 meddelte vannfallskonsesjoner for den nu-

værende eier av N-aksjene — A/S Høyangfaldene.

I 1923 blev der som bekjent truffet en ordning, hvorefter et eget selskap, Norsk Aluminium Company, overtok fabrikkene og leiet inntil 80 000 el. HK. av A/S Høyangfaldene som beholdt vannfallene. Tillatelsen hertil blev meddelt ved kgl. resolusjon av 27 januar 1923. Ved kgl. resolusjon av 25 september 1936 fikk så Norsk Aluminium Co. tillatelse til å erhverve også A/S Høyangfaldenes vannfall og reguleringsrettigheter m. v.

A/S Høyangfaldene er således ikke lenger eier av de konsederte vannfall og det kan vel da være spørsmål om den omhandlede betingelse fremdeles har nogen gyldighet. Man fant efter omstendighetene at den burde opstilles ved overgang av aksjeblokken til et nytt selskap for mest mulig å sikre de norske interesser i Naco. Betingelsen er noget strengere enn den i den nugjeldende erhvervslovs § 2, idet det efter denne ikke bare er norske banker, men også norske selskaper som med departementets tillatelse kan eie aksjer.

Da det ser ut til at den omhandlede betingelse hvis den fastholdes kan velte et arrangement der, som tidligere anført, muliggjør en frigjørelse av Andresens og Bergens Kreditbanks gjenværende engasjement i Høyangfaldene, hvilket er det eneste gjenværende engasjement av betydning banken har, bør man formentlig stille sig velvillig likeoverfor den henstilling som nu er kommet. Man har forstått det så at det skulde være tilstrekkelig at der også gis norske selskaper adgang til å erhverve aksjer. Bestemmelse om at utlendinger ikke kan eie aksjer er jo inntatt i selskapets vedtekter.

Man finner å kunne anbefale at de i Hovedstyrets møte den 14 september 1937 foreslåtte bestemmelser endres derhen at pkt. 1 blir sålydende:

«Selskapets aksjer skal lyde på navn. Aksjene skal ikke med rettsvirkning kunne tegnes, erhverves eller eies av eller pantsettes til andre enn staten, norske kommuner, norske statsborgere samt norske banker og selskaper. Bestemmelse herom skal påføres aksjebrevene i det norske, tyske, engelske og franske sprog.

Ved norske selskaper forstås aksjeselskaper og andre selskaper med begrenset ansvar som har helt norsk styre med sete i Norge og med minst $\frac{8}{10}$ av grunnkapitalen norsk, jfr. erhvervslovens § 19.»

Sakens dokumenter vedlegges.

Behandlet i Hovedstyremøte 12 november 1937.»

Departementet skal bemerke:

Norsk Aluminium Companys vannfallskonsesjoner har følgende bestemmelse om styre og kapital:

«Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket. Styret skal til enhver tid for et flertalls vedkommende bestå av norske statsborgere.

Selskapets aksjer skal lyde på navn.

Ved eventuell utvidelse av aksjekapitalen skal der gis den norske aksjegruppe (N-gruppen) adgang til å delta med inntil 50 pct. av den nye kapital.

Majoriteten av selskapets aksjer må ikke uten særlig kongelig tillatelse tilhører nogen som eier eller bruker eller leier kraft fra annet vannfall her i riket eller som sitter inne med aksjemajoriteten i noget annet selskap, som eier eller bruker eller leier kraft fra sådant vannfall.

Bestemmelse herom skal påføres aksjebrevene i det norske, engelske, franske og tyske sprog.

Selskapets vedtekter blir å forelegge vedkommende departement til godkjenning. Forandringer i vedtektene som angår styrets virksomhetsområde eller som for øvrig berører noget i denne konsesjon omhandlet forhold må ikke finne sted uten departementets godkjenning.»

Selskapets aksjekapital utgjorde pr. 31 desember 1936 kr. 14 000 000, fordelt på 18 000 aksjer à kr. 777,77. Herav eier Aluminium Limited, Toronto, Canada halvparten, nemlig 9 000 aksjer av klasse A. Aluminium Limited er fremkommet ved en reorganisasjon av Aluminium Company of America, som i 1923 medvirket ved A/S Høyangfaldenes rekonstruksjon. Av N-aksjene eies 8 999 stk. av A/S Høyangfaldene og 1 aksje av Andresens og Bergens Kreditbank A/S.

Ifølge de av departementet under 28 februar 1923 godkjente vedtekter ledes selskapet av et styre på 7 medlemmer, hvorav minst 4 skal være norske statsborgere og bosatt i Norge. Eierne av aksjer av klasse A velger dog 4 av de 7 styremedlemmer og eierne av N-aksjene de øvrige 3.

A/S Høyangfaldenes egen aksjekapital utgjorde i 1936 kr. 25 876 000, fordelt på 51 752 aksjer, nemlig 17 000 ordinære aksjer à kr. 500 = 8,5 mill. kroner og 34 752 preferanse aksjer à kr. 500 = kr. 17 376 000.

Foreningsbanken eier av preferanseaksjene 29 025 stk., pålydende tilsammen kr. 14 512 500. Den eier således vel 83 pct. av preferansekapitalen og vel 56 pct. av den hele kapital i A/S Høyangfaldene.

Banken var derhos pr. 31 oktober 1935 engasjert i A/S Høyangfaldene med et dollarannuitetslån, stort etter en kurs av kr. 4,05 : kr. 6 819 400 samt andre gjeldsfordringer på tilsammen kr. 4 734 600.

Ved det i 1936 tillatte salg av A/S Høyangfaldenes vannfall og kraftstasjoner m. v. til Norsk Aluminium Co. fikk Foreningsbanken dekket vel kr. 6 mill. av sitt tilgodehavende hos A/S Høyangfaldene. Hvis det nu om-

søkte salg av A/S Høyangfaldenes aksjer i Naco går i orden, vil banken få 5,5 mill. kroner og dermed få sitt tilgodehavende praktisk talt dekket bortsett fra dets aksjer i A/S Høyangfaldene, som det må avskrive, idet selskapet forutsettes oppløst.

Til de øvrige aksjonærer har kjøperne tilbudt å betale særskilt kr. 50 pr. preferanseaksje og kr. 25 pr. ordinær aksje, tilsammen vel kr. 700 000.

Salget av A/S Høyangfaldenes aksjer i Naco til det stiftendes selskap, De Norske Naco-aksjer A/S («Fearnleygruppen») er vedtatt av A/S Høyangfaldenes generalforsamling 20 juli 1937 med 36 550 mot 363 stemmer. Representanter for 3 626 aksjer undlot å stemme. Bortsett fra Foreningsbankens aksjer var det 7 525 stemmer for og 363 stemmer mot godkjenning av salget.

Tidligere på sommeren hadde et Bergenskonsortium vært liebhaver på aksjene og etter lange forhandlinger budt 5,5 mill. kroner men senere trukket sig tilbake på grunn av visse uoverensstemmelser med Naco.

Som det fremgår av det stenografiske referat fra generalforsamlingen i A/S Høyangfaldene den 20 juli 1937, hvilket referat vedlegges, blev der fra et enkelt hold reist tvil om lovligheten av generalforsamlingens beslutning. Departementet har ikke funnet denne tvil begrunnet.

Ved en eventuell overgang av N-aksjene i Naco til De norske Naco-aktier A/S vil det med de av Hovedstyret foreslåtte betingelser være sikret at aksjene forblir på norske hender. Man tilføier at det i vedtektene for sistnevnte selskap vil bli inntatt uttrykkelig bestemmelse om at ingen utlending kan være aksjonær i selskapet. Da samtlige N-aksjer blir samlet på én hånd, vil de alltid være helt ut representert i Naco's generalforsamlinger.

Under hensyn hertil og til at salget er besluttet med betydelig majoritet av A/S Høyangfaldenes generalforsamling, selvom man ser bort fra Foreningsbankens aksjer, finner departementet ikke å kunne tilråde at den foreliggende søknad avvises.

Hvorvidt kjøpesummen for aksjene som påstått fra aksjonærhold er for lav finner departementet ikke å kunne inngå nærmere på. Konjunktorene fremover vil her være avgjørende. Man peker imidlertid på at Foreningsbanken, som under salgsforhandlingene har stått i forbindelse med Norges Bank, har funnet å kunne akseptere tilbudet, tiltross for at banken som den største aksjonær i A/S Høyangfaldene vilde ha den største interesse av en salgssum som kunde gi dekning også for aksjonærinteressene.

Man antar som nevnt at de av Hovedstyret i skrivelser av 4 oktober og 13 november 1937 foreslåtte betingelser vil være tilstrekkelige til å sikre at N-aksjene forblir på norske hender. Departementet vil derfor anbefale at søknaden innvilges på følgende betingelser:

- «1. Selskapets aksjer skal lyde på navn. Aksjene skal ikke med retsvirkning kunne tegnes, erhverves eller eies av eller pantsettes til andre enn staten, norske kommuner, norske statsborgere samt norske banker og selskaper. Bestemmelser herom skal påføres aksjebrevene i det norske, tyske, engelske og franske sprog.
Ved norske selskaper forstås aksjeselskaper og andre selskaper med begrenset ansvar som har helt norsk styre med sete i Norge og med minst $\frac{8}{10}$ av grunnkapitalen norsk, jfr. erhvervslovens § 19.
2. Selskapets vedtekter blir å forelegge vedkommende departement til godkjenning. Forandringer i vedtektene som angår styrets sammensetning eller virksomhetsområde eller som for øvrig berører noget i denne tillatelse omhandlet forhold, må ikke finne sted uten departementets samtykke.»

I henhold til det anførte tillater man sig å
innstille:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917 § 36, jfr. lov nr. 19 av 24 juni 1931 det stiftendes norske selskap, De norske Naco-aksjer A/S å erverve 9 000 aksjer av klasse N i A/S Norsk Aluminium Company på de i Arbeidsdepartementets fordrag av 3 desember 1937 inntatte betingelser.

37. O. Mustad & Søn.

(Fornyelse av konsesjon på leie av inntil 450 kW. elektrisk energi fra Vardal kommunale Elektrisitetsverk.)

Kgl. resol. av 3 desember 1937.

Med skrivelse fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 25 oktober 1937 har departementet mottatt en søknad, datert 29 juli 1937, fra O. Mustad & Søn om fornyelse av konsesjon, meddelt ved kgl. resolusjon av 18 november 1932 på leie av inntil 450 kW. elektrisk energi fra Vardal kommunale Elektrisitetsverk.

Angående denne konsesjon tillater man sig å henvise til «Meddelte Vassdragkonsesjoner» XIX side 89 fig.

Hovedstyrets skrivelse er sålydende:

«Fra O. Mustad & Søn har Hovedstyret mottatt en skrivelse av 29 juli 1937 der lyder så:

«Vi tillater oss herved høfligst å ansøke det ærede departement om fornyelse inntil 1

juli 1942 av den oss ved kgl. resolusjon av 18 november 1932 tilståtte konsesjon på leie av inntil 450 kilowatt elektrisk energi fra Vardal kommunale Elektrisitetsverk til våre fabrikkannlegg i Vardal.

Da konsesjonen utløp den 1 ds. er vi takknemlig for hurtig behandling av saken.»

Vardal herredsstyre har i møte den 18 september 1937 anbefalt søknaden innvilget.

Fylkesmannen i Opland meddeler i påtegning hertil av 25 september 1937 at han intet har å bemerke til at søknaden innvilges.

Hovedstyret skal bemerke:

Kontrakten av 15—22 juni 1932 om leie av omhandlede 450 kW. er bindende i 5 år regnet fra 1 juli 1932 og løper videre til den opsjes av en av partene med 1 års varsel. Såvidt Hovedstyret kan skjønne er det ikke inntruffet noget som skulde gi grunn til å forandre de tidligere opstilte konsesjonsbetingelser.

Hovedstyret vil anbefale at kraftleiekonsesjonen av 18 november 1932 forlenges på uforandrede vilkår for den tid kontrakten av 15—22 juni 1932 står ved makt dog ikke lenger enn til 1 juli 1942.

Behandlet i Hovedstyremøte den 22 oktober 1937.»

Man vedlegger dokumentene vedkommende konsesjon av 1932.

Departementet vil etter det foreliggende anbefale at tillatelsen blir forlenget på uforandrede vilkår for den tid den omhandlede kraftleiekontrakt står ved makt, dog ikke lenger enn til 1 juli 1942.

Man tillater sig således å

innstille:

Den ved kgl. resolusjon av 18 november 1932 meddelte tillatelse for O. Mustad & Søn til å leie inntil 450 kW elektrisk energi fra Vardal kommunale Elektrisitetsverk forlenges på uforandrede vilkår for den tid kraftleiekontrakten av 15—22 juni 1932 står ved makt, dog ikke lenger enn til 1 juli 1942.

38. A/S Union (Union Co.).

(Tillatelse til å erverve mer enn 35 pct. av aktiene i A/S Viul Tresliperi, Norderhov, Buskerud fylke.)

Kgl. resol. av 3 desember 1937.

Med skrivelse av 26 oktober 1937 fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har man mottatt en søknad fra A/S Union (Union Co.) om tilla-

telse til erhverv av aktier i A/S Viul Tresli-
peri, Norderhov, Buskerud fylke.

Hovedstyrets skrivelse er sålydende:

«A/S Union (Union Co.) ved advokat J.
Grøn Lund har under 12 august sendt føl-
gende andragende:

«Herved tillater jeg mig å søke om at A/S
Union (Union Co.) med hjemmel av den al-
mindelige konsesjonslovs § 36, skogkone-
sjonslovs § 23, nr. 6 og jordkonsesjonslo-
vens § 22, nr. 6 må bli meddelt kgl. tillatelse
til å erverve mere enn 35 hundredeler av
aktiene i A/S Viul Træsliberi.

Til sistnevnte selskaps eiendommer, som
alle ligger i Norderhov, Haugsbygd sogn,
hører vannfall i Randselven, nemlig utbygget
fallhøide 17,85 m og ikke utbygget ca. 15,5
m, hvorav kan regnes som nyttbart ca. 9 m.
Randselvns regulerte vannføring utgjør 31
m³ pr. sek.

Tresliperiet har en årsproduksjon av 45 000
tonn mekanisk tremasse.

De arealer som er tatt i anvendelse til in-
dustrielt bruk, utgjør ca. 5 mål. I øvrig
inneholder selskapets eiendommer:

Skog	ca. 1 850 mål
Havnestrekninger	» 350 »
Dyrket jord	» 280 »
4 husmannsplaser dyrket mark	» 50 »
4 —»— naturlig eng	» 30 »

A/S Viul Træsliberis aktiekapital er kr.
400 000,00 fordelt på 80 aktier à kr. 5 000,00.
Ved kontrakt av 5 mai d. å. har Union Co. er-
fvervet samtlige aktier. Ennskjønt mange av
kontraktens bestemmelser tør være uten in-
teresse for konsesjonsspørsmålet, har jeg
funnet det riktigst å vedlegge kontrakten in
extenso tillikemed den skrivelse av 19 s. m.
hvortil er henvist ved en rettelse i kontrak-
tens pkt. 7 f.

A/S Union (Union Co.) eier som bekjent
direkte eller indirekte store treforedlingsan-
legg i Drammens- og Skiensvassdraget. Ved
modernisering av selskapets papirfabrikker
er behovet for tremasse steget og i innevæ-
rende år har Union derfor innkjøpt Viul og
aktiemajoriteten i A/S Randsfjord Træmasse-
& Papirfabrik. I anledning av sistnevnte er-
hvervelse er særskilt konsesjonssøknad inn-
sendt.

Union har sete i Norge og helt norsk styre.
Aktiekapitalen, som nylig i henhold til kgl.
resolusjon av 2 april d. å. er utvidet, består
av kr. 22 500 000,00 fordelt på preferanse-
aktier kr. 2 500 000,00, ordinære aktier klasse
A kr. 14 000 000,00 og ordinære aktier klasse
B kr. 6 000 000,00. Angående disse aktiers
gjensidige rettigheter henviser jeg til selska-
pets vedtekter. Av vedlagte erklæring fra sel-
skapets styre fremgår at minst 8/10 av grunn-
kapitalen f. t. er norsk.

Unions overtagelse av Viul vil i forbindelse
med Randsfjordkjøpet bety en mere rasjonell
utnyttelse av distriktets produktive mulig-
heter. Jeg tør derfor henstille at Union må
bli meddelt den fornødne kgl. tillatelse uten
betingelser.»

Der vedligger erklæring fra A/S Unions
styre at det ikke foreligger nogen avtale sik-
tende til å overdekke det virkelige forhold

med hensyn til selskapets bestyrelse og at
minst 8/10 av selskapets grunnkapital er
norsk.

Norderhov herredsstyre har be-
handlet saken i møte 12 oktober 1937. Av be-
slutningen hitsettes:

«Eiendommen ligger i Haug sogn, Norder-
hov herred og består av følgende herligheter:

1. Tresliperi med vannfall, hvorav er utbyg-
get 17,85 m og ikke utbygget 15,5 m (nytt-
bart ca. 9 m). Fabrikkens kapasitet er
45 000 tonn mekanisk tremasse.
2. Gårdsbruk med skog og 4 husmannsplas-
ser bestående av 360 mål dyrket mark,
350 mål havn og 1850 mål skog.

Da det er fabrikkdriften som i nærværende
tilfelle har den største interesse for kommu-
nen, fant formannskapet å måtte opnevne
en komite til å opta forhandlinger med kon-
sesjonssøkerne for å sikre sig mot at fabrikk-
en blev nedlagt, likeså å søke bedret bedriftens
skattmessige forhold til herredet.

Kommunens representanter, som foruten
ordføreren består av overrettssakfører Kjør-
nes og ligningschef Sveinson, innstiller for
herredsstyret å anbefale den ansøkte konse-
sjon, idet henvises til betingelsene som er for-
mulert i skrivelse til ordføreren i Norder-
hov fra selskapets direktør datert 1 oktober
1937.

Enstemmig vedtak:

Herredsstyret er opmerksom på de bestem-
melser i konsesjonsloven som nærværende
andragende tangerer. Likeså er man enig med
formannskapet i at den vesentligste interesse
knytter sig til fabrikkdriften, hvorfor komi-
teens innstilling tiltres.»

Den i uttalelsen påberopte skrivelse fra
A/S Union lyder:

«Vi henviser til konferanse i Oslo den 28
f. m. med den komite som er nedsatt av Nor-
derhov kommune til forhåndsbehandling av
andragende om kgl. tillatelse for A/S Union
(Union Co.) til å erverve aktiemajoriteten i
A/S Viul Træsliberi.

Vi bekrefter herved at det under konferan-
sen blev opnådd enighet om nedennevnte
spørsmål som komiteen har ønsket utredet
før saken behandles i Norderhov herreds-
styre:

1. A/S Viul Træsliberi skal fortsette som et
eget selskap.
2. Ved salg av Viuls produkter til vårt sel-
skap eller datterselskaper inneholder pkt.
4 d i kontrakt mellem Bergens Privatbank
og vårt selskap de nødvendige bestemmel-
ser for den tid kontrakten gjelder. Også
efter kontrakttidens utløp vil prisene for
levering av Viuls produkter til vårt sel-
skap eller datterselskaper bli fastatt under
tilbørlig hensyntagen til markedsprisen.
3. A/S Viul Træsliberis amortisable verdier
beregnes på grunnlag av overtagelsessum-
men, kr. 2 350 000,00 forholdsmessig for-
delt efter spesifikasjon i eiendomsskatte-
takst av 22 mars 1934. Ved beregningen
av de ordinære avskrivninger som fradras
i den skattbare inntekt, kan avskrivning-
en skje på de således fremkomne nye av-

skrivningsgrunnlag og kan gjennomføres inntil disse beløp med vanlig tillegg for amortisable nyanlegg og nyanskaffelser som er eller vil bli utgiftsført etter overtagelsen.

4. Kommunens representanter har med hensyn til Bergens Privatbanks udekkede fordring uttalt følgende:

«Det gæes fremtidig ut fra at salgskontraktens punkt 4 a. med hensyn til Bergens Privatbanks fordring. Etter at den i kontrakten fastsatte tid er utløpet, blir fordringen helt å avskrive.»

Vi er vilig til å foranledige hele den udekkede fordring avskrevet straks, forutsatt at denne avskrivning ikke bringer nogen endring i selgernes skattemessige stilling sett i relasjon til salgskontraktens pkt. 1 d.

Likeledes er det klart at denne avskrivning ikke kan beskattes som inntekt for A/S Viul Træsliberi.

5. Union Co. er interessert i at i den utstrekning det er mulig bør funksjonærer og arbeidere være bosatt i Norderhov. Ved fremtidig behov vil man fortrinsvis søke å skaffe arbeide for innenbygds folk.
6. Det er ikke hensikten å nedlegge Viul Træsliberi, tvert om er det sannsynlig at driften kan utvides.
7. Da boligforholdene ved fabrikken ikke kan sies å være gode, stiller selskapet sig velvillig og yder positiv støtte hvis spørsmålet om forbedring i boligforholdene blir aktuelt.
8. Spørsmålet om avbruddsforsikring til fordel for arbeiderne (for stopp i tilfelle brand o. l., ikke konflikt) optas til undersøkelse og overveielse.

Forutsetningen for det foran anførte er fra vår side at Norderhov herredsstyre gir vårt konsesjonsandragende sin anbefaling og at den kgl. tillatelse blir meddelt på betingelser som vårt selskap kan akseptere.»

Fylkesmannen i Buskerud oversender uten bemerkning saken under 13 oktober 1937.

Hovedstyret skal bemerke følgende:

Som det fremgår av andragendet søker A/S Union om tillatelse i henhold til erhvervslovens § 36, skogkonsesjonslovens § 23 og jordkonsesjonslovens § 22. Det blir således bare andragendets første del, tillatelse etter erhvervslovens § 36. Hovedstyret får å uttale sig om.

Efter dennes 1. ledd således som den nu lyder, jfr. lov av 24 juni 1931, er kgl. tillatelse nødvendig til å erverve aktier eller parter i selskaper med begrenset ansvar når erhververen derved blir eier av mere enn 35/100 av samtlige aktier såfremt selskapet innehar eiendomsrett eller annen rettighet til hvis erhverv der efter samme lov trenges konsesjon.

Det er på det rene at kraftmengden er så

stor at det trenges tillatelse i medhold av nevnte paragraf.

Ved behandlingen av dette andragende gjør de samme betraktninger sig gjeldende som ved andragendet om tillatelse for det samme selskap til å erverve aktier i Randsfjord Træmasse & Papirfabrik. Der er dog den forskjell at Viul er i drift og at distriktet har anbefalt andragendet efter å være kommet overens med ansøkeren om visse forutsetninger herfor.

Under de samme forutsetninger, jfr. A/S Unions brev til ordføreren i Norderhov av 1 oktober 1937 anbefaler Hovedstyret at dette selskap får tillatelse til å erverve aktier i sådant antall at det derved blir eier av mer enn 35/100 av samtlige aktier i A/S Viul Træsliberi.

Videre anbefaler man at tillatelsen tilknyttes de samme betingelser som foreslått vedrørende erhverv av aktier i Randsfjord Træmasse & Papirfabrik, nemlig:

- «1. Driften må ikke uten Kongens samtykke i så lang tid som 3 år kontinuerlig stanses eller kontinuerlig innskrenkes til mindre enn en tredjedpart av det i den forløpne tid innsatte, på regelmessig drift beregnede maskineris energi, og sådanne stansninger eller innskrenkninger må ikke nogensinne i løpet av 10 år samlet finne sted i så meget som 5 år.

Ved tidsberegningene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For overtredelse av de i nærværende post omhandlede bestemmelser erlegger selskapet en løpende mulkt stor kr. 100 — et hundre kroner — pr. dag hvori vedkommende frister oversittes.

2. Konsesjonæren er forpliktet til å opsamle et fond til sikring for vedkommende fattigkommune overensstemmende med de regler som i lov om fattigvesenet av 19 mai 1900 kap. 4 er gitt om bergverker.»

Gjenpart av andragendet med bilag følger. Originaldokumentene samt Norderhov herredsstyres uttalelse med bilag befinner sig i Landbruksdepartementet.

Behandlet i møte 22 oktober 1937.»

Fra Landbruksdepartementet har man mottatt følgende skrivelse, datert 27 oktober 1937, angående tillatelse til aktieerhverv i henhold til skogkonsesjonsloven og jordkonsesjonsloven:

«Fra Vasdragsdirektøren har man mottatt dokumentene angående A/S Unions (Union Co.s) erhvervelse av aktiekapitalen i A/S Viul Træsliberi.

Det er opplyst at A/S Viul Træsliberi bl. a. eier faste eiendommer i Norderhov herred:

Skog	1 850 dekar
Havn	350 »
Dyrket mark	330 »
(hvorav på 4 husmanns-	
plasser 50 dekar)	
Eng	30 »

Skogutvalget i Norderhov har uttalt at det intet har å innvende mot konsesjon og herredsstyret har i møte 12 oktober enstemmig vedtatt å anbefale konsesjon på endel nærmere angitte vilkår, som vesentlig handler om selskapets forretningsmessige drift.

Skogdirektøren gjør opmerksom på at de alt overveiende interesser knytter sig til de industrielle anlegg og finner ikke å burde fraråde konsesjon.

Dette departement har for sitt vedkommende intet særlig å bemerke ved at den foreliggende konsesjonssøknad imøtekommes.

Man forutsetter at det til konsesjonen knyttes plikt for konsesjonæren til å skjønne selskapets skoger rasjonelt og forstmessig og til å drive den dyrkede mark forsvarlig som sådan.»

Man vedlegger sakens dokumenter, hvori blandt erklæring fra A/S Unions styre om at det ikke foreligger nogen avtale siktende til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse og at minst $\frac{8}{10}$ av selskapets grunnkapital er norsk.

Saken har vært forelagt **H a n d e l s d e p a r t e m e n t e t**, som i skrivelse av 26 november 1937 uttaler følgende:

«Da A/S Union er et selskap med mere enn 80 pct. norsk grunnkapital, er erhvervsen av det nevnte antall aktier i A/S Viul Træsliberi ikke konsesjonspliktig efter de bestemmelser i den almindelige konsesjonslov av 14 desember 1917 som hører under dette departement.

Nærværende departement har for sitt vedkommende ikke noget å bemerke til at den søkte konsesjon blir innvilget i det vesentlige på de av Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet antydede vilkår.»

Departementet vil i tilslutning til de foreliggende uttalelser fra Landbruksdepartementet, Handelsdepartementet og fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet anbefale at det meddeles A/S Union (Union Co.) tillatelse til å erhverve mer enn 35 pct. av aktiene i A/S Viul Træsliberi.

Tillatelsen anbefales meddelt på de av Hovedstyret foreslåtte betingelser 1 og 2, samt på følgende betingelse nr. 3:

«Konsesjonæren plikter å skjønne A/S Viul Træsliberis skoger rasjonelt og forstmessig og å drive den dyrkede mark forsvarlig som sådan.»

Videre blir gjeldende de forutsetninger som er angitt i A/S Unions skrivelse til ordføren i Norderhov av 1 oktober 1937.

Man tillater sig således å

innstille:

Det tillates i medhold av den almindelige konsesjonslov av 14 desember 1917, § 36, skogkonsesjonsloven av 18 september 1909 § 23, og jordkonsesjonsloven av 10 desember 1920 § 22 A/S Union (Union Co.) å erhverve mer enn 35 pct. av aktiene i A/S Viul Træsliberi, Norderhov, Buskerud fylke, på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 3 desember 1937 angitte betingelser og forutsetninger.

39. A/S Vestfos Cellulosefabrik.

(Konsesjon på leie av inntil 600 kW. primarkraft og inntil 750 kW. spillkraft fra Øvre Eiker komm. E.V. i Buskerud.

Kgl. resol. av 10 desember 1937.

Ved kgl. resol. av 8 juni 1907 fikk A/S Vestfos Cellulosefabrik i medhold av lov av 12 juni 1906, jfr. lov av 26 mars 1907 konsesjon på erhverv av halvparten av Vestfossen i Øvre Eiker, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» bind I, side 69—70.

Ved kgl. resolusjon av 13 mai 1932 fikk A/S Vestfos Cellulosefabrik i henhold til kap. IV i lov nr. 16 av 14 desember 1917 konsesjon på leie av inntil 500 kW. (tilsvarende 680 el. HK.) fra Øvre Eiker kommunale E.V. Konsesjonen utløp 1 juli 1937.

Under 16 november 1937 har Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet avgitt følgende uttalelse angående en søknad fra A/S Vestfos Cellulosefabrikk om ny kraftleiekonsesjon.

«Med Arbeidsdepartementets påtegning av 23 juni 1937 har man mottatt til uttalelse en søknad av 21 juni 1937 fra Vestfos Cellulosefabrik om fornyelse av selskapets konsesjon av 13 mai 1932 på kraftleie fra Øvre Eiker komm. E.V.

Søknaden er sålydende:

«Da vor koncession paa leie av elektrisk energi fra Øvre Eiker kommunale Elektricitetsverk i henhold til kongelig resolution av 13 mai 1932 utløper den 1 juli d. a., tillater vi os herved høfligst at ansøke det ærede Departement om at faa koncessionen fornyet.»

Øvre Eiker herredsstyre har i møte den 29 september 1937 enstemmig anbefalt søknaden innvilget.

Fylkesmannen i Buskerud har i påtegning hertil av 9 oktober 1937 anbefalt fornyelse av konsesjonen.

Hovedstyret skal bemerke:

Kraftleiekonsesjonen av 13 mai 1932 omfattet inntil 500 kW.

I henhold til foreliggende kontrakt av 7 mars 1934 mellom A/S Vestfos Cellulosefabrik og Øvre Eiker komm. E.V. med tillegg av 29 mai 1935 har fabrikkens adgang til å utta inntil 600 kW. prima kraft og inntil 600 spillkraft. Det er imidlertid opplyst at der pågår underhandlinger om økning av spillkraftleveringen til 750 kW.

For det ordinære abonnement betales kr. 125 pr. kW. pr. år for de første 400 kW. (min. abonnement) og ca. kr. 97 pr. kW. pr. år for overskytende forbruk. Spillkraften betales med kr. 5 pr. kW. pr. måned.

Kontrakten gjelder for 1 år ad gangen til den opsies av en av partene med minst 6 måneders varsel til utløp pr. 1 juli.

Hovedstyret vil anbefale at der meddeles A/S Vestfos Cellulosefabrik tillatelse til å leie inntil 600 kW. primakraft og inntil 750 kW. spillkraft fra Øvre Eiker komm. E.V.

Konsesjonen foreslås meddelt for et tidsrum av ca. 20 år.

Ved kgl. resolusjon av 8 juni 1907 er selskapet meddelt tillatelse til å erverve de vannfall som tilligger fabrikkens. Ved denne konsesjon er det betinget at selskapet skal ha norsk styre og at minst $\frac{2}{3}$ av aktiekapitalen skal være på norske hender. Man vil foreslå at der fastsettes tilsvarende bestemmelse om styre og kapital i nærværende konsesjon.

Efter hvad der er opplyst (jfr. selskapets skrivelse av 22 mai 1937 til Øvre Eiker komm. E.V.) skal spillkraften erstatte kull. Under disse omstendigheter vil Hovedstyret foreslå at der for denne kraft ikke betinges konsesjonsavgift til staten eller kommuner, mens der for primakraften som vanlig bør betinges en årlig avgift av kr. 1 pr. kW.

For øvrig vil man anbefale tillatelsen meddelt på vanlige vilkår således at betingelsene i sin helhet blir sålydende:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder så lenge A/S Vestfos Cellulosefabriks kontrakt av 7 mars 1934 og tilleggskontrakt av 29 mai 1935 mellom Vestfos Cellulosefabrik og Øvre Eiker komm. E.V. står ved makt, dog ikke lenger enn til 1 januar 1958.

2. Styre og kapital.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal utelukkende bestå av norske statsborgere.

Av selskapets aktiekapital skal minst $\frac{2}{3}$ til enhver tid befinne sig på norske hender.

3. Overdragelse av energi.

Den erhvervede energi kan ikke overdras videre uten samtykke av vedkommende departement.

Handler selskapet herimot, skal det for hver gang erlegge en konvensjonalbot av inntil kr. 1 — en krone — pr. kW. pr. døgn efter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

4. Kraftens anvendelse.

Forsåvidt selskapet anvender energien til bedrift som ved røk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det av almene hensyn finner føie til å gripe inn, anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivningen.

5. Norske funksjonærer og arbeidere.

Selskapet skal til anlegg og drift utelukkende anvende funksjonærer og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog tillate undtagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag nogen i strid med foranstående bestemmelser er i selskapets tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

6. Norsk arbeide og materiell.

Selskapet skal ved bygning og drift av det elektriske anlegg anvende norske varer forsåvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pct. overstiger den pris med tillagt toll hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pct. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll).

Vedkommende departement kan dispensere

fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — procent av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7. Forsikring.

Forsikring tegnes i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet er forpliktet til å avstå inntil 10 pct. av den leiede kraft til de kommuner, derunder også fylkeskommuner som Kongen bestemmer.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges uttatt efter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettets enten dette tilhører selskapet eller vannfallets eier.

Forårsaker kraftens uttagelse økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lock-out må ikke skje uten departementets samtykke.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av et år for hver gang kraft uttas.

Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den kraft hvorav der betales leie, utenom spillkraften, erlegges en årlig avgift til statskassen av kr. 1 — en krone — pr. kW.

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares derefter 6 pct. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av Arbeidsdepartementet.

10. Kontroll.

Selskapet har å underkaste sig de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av foranstående betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av selskapet efter nærmere bestemmelse av departementet.

11. Overtredelse av konsesjonsbetingelsene.

Overtredelse av foranstående poster 2 og 10 medfører i gjentakelsestilfelle tap av kon-

sesjonen således at reglene i lov nr. 16 av 14 desember 1917, om erhvervelse av vannfall m. v., §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse.

Behandlet i hovedstyremøte den 12 november 1937.

Dokumentene vedlegges.»

Sakens dokumenter vedlegges.

Departementet vil efter det foreliggende anbefale at selskapets søknad om fornyet konsesjon på kraftleie fra Øvre Eiker kommunale E.V. innvilges

Man finner å kunne slutte sig til det av Hovedstyret opstilte forslag til konsesjonsbetingelser, som i det vesentlige er de for kraftleie-tillatelser vanlige.

Konsesjonstiden er begrenset til 20 år. Av selskapets aktiekapital foreslås overensstemmende med selskapets vannfallskonsesjon av 1907 minst $\frac{2}{3}$ å skulle være på norske hender.

Man tillater sig således å

innstille:

Det tillates Vestfos Cellulosefabrik i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917 kap. IV å leie inntil 600 kW. primakraft og inntil 750 kW. spillkraft fra Øvre Eiker kommunale Elektrisitetsverk på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 10 desember 1937 inntatte betingelser.

40. A S Krogstad Cellulosefabrik.

(Tillatelse til å leie inntil 1375 kW. fra Drammen E.V.)

Kgl. resol. av 10 desember 1937.

Fra A/S Krogstad Cellulosefabrik har departementet mottatt en søknad, datert 22 juli 1937, om konsesjon på leie av inntil 1375 kW. fra Drammen E.V.

Søknaden har vært forelagt for Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet som i skrivelse av 15 november 1937 har avgitt følgende uttalelse:

«Med Arbeidsdepartementets påtegning av 24 juli 1937 mottok man til uttalelse en søknad av 22 juli 1937 fra A/S Krogstad Cellulosefabrik om konsesjon på leie av inntil 1375 kW. fra Drammen E.V. mot tidligere 775 kW., jfr. selskapets søknad av 2 juni 1936 og departementets påtegning til Hovedstyret av 4 juli 1936.

Søknaden er sålydende:

«I tilslutning til vår ærbødige henvendelse til det ærede departement av 2 juni 1936 tillater vi oss herved å fremkomme med

fornyet ansøking om konsesjon på leie av inntil 1375 kW. Forøkelsen skyldes at vi siden ovennevnte ansøking av 2 juni ifjor har øket vår produksjon samt lagt denne om fra fremstilling av ubleket til bleket sulfit. 275 kW. skal benyttes til oppvarming og belysning av fabrikklokaler, funksjonær- og arbeiderboliger, mens inntil 1100 kW. skal benyttes til drivkraft. Konsesjonen søkes som sist for 10 år.

Vi skal tillate oss å opplyse at vårt styre består av følgende herrer:

Grosserer Otto K. Rømcke, Drammen,
Brukseier O. Grundt-Røsholm, Hønefoss,
Direktør Finn Bull Kiøsterud, Drammen,
Disponent Erland Kiøsterud jr., Drammen,
som samtlige er norske statsborgere, og vedlegger vi en erklæring undertegnet av det samlede styre.

Vi vedlegger vårt selskaps vedtekter og skal få opplyse at praktisk talt alle selskapets aksjer eies av norske statsborgere, idet kun 2 pct. av kapitalen eies av utlendinger.

Vår kraftleiekontrakt vedlegges i original, og tør vi høfligst anmode om å få samme i retur etter avbenyttelsen.»

Nedre Eiker herredsstyre har i møte den 17 september 1937 enstemmig anbefalt søknaden innvilget.

Chefsingeniøren for Elektrisitetsforsyningen i Buskerud har i påtegning av 29 september 1937 til fylkesmannen i Buskerud bemerket følgende:

«Kontrakten om kraftkjøpet utløper 30 juni 1938. Senere vil der bli opprettet kontrakt direkte mellom N. Eiker komm. Elektrisitetsverk og fabrikk. Kraften vil dog fremdeles leveres av Drammens Elektrisitetsverk gjennom Elektrisitetsforsyningen i Buskerud som nu. Konsesjon på kraftkjøpet søkes for et tidsrum av 10 år og må således også gjelde for den kontrakt som opprettes 1 juli 1938 mellom N. Eiker komm. Elektrisitetsverk og fabrikk. Under forutsetning av at konsesjonen gjøres gjeldende også for det nye kontraktsforhold anbefales ansøkingen innvilget.»

Fylkesmannen i Buskerud har i påtegning hertil av 1 oktober 1937 anbefalt søknaden innvilget på de av chefsingeniøren anbefalte betingelser.

Hovedstyret skal bemerke:

Spørsmålet om konsesjon på fabrikkens kraftleie blev tatt op i 1924, men fabrikkens anså sig dengang ikke forpliktet til å søke konsesjon.

I henhold til § 31 i erhvervsloven av 14 desember 1917 fastsatte Arbeidsdepartementet derpå en frist innen hvilken forholdet måtte bringes i lovlig orden ved erhvervelse av konsesjon eller omgjørelse av vedkommende rettshandel. Bestemmelsen herom blev tinglest som heftelse på fabrikkens eiendom overensstemmende med nevnte lovsted.

Som følge herav saksøkte fabrikkens Ar-

beidsdepartementet for å få kjent heftelsen ugyldig, men ved dom avsagt av Oslo Byrett den 30 mars 1928 blev fabrikkens påstand ikke tatt til følge.

Såvidt Hovedstyret bekjent har fabrikkens intet foretatt sig for å bringe konsesjons-spørsmålet i orden før den på foranledning herfra i skrivelse av 2 juni 1936 til Arbeidsdepartementet søker om konsesjon på kraftleie. Imidlertid var man underhånden av fabrikkens gjort bekjent med at ny kontrakt om øket kraftleie var under utarbeidelse og i foran citerte skrivelse av 22 juli 1937 søker fabrikkens nu om konsesjon på leie av inntil 1375 kW. overensstemmende med vedlagte kontrakt av 2 desember 1936 med Drammen E.V.

Av den kraft som Drammen E.V. i henhold til kontrakten er forpliktet til å levere, skal inntil 375 kW. uttas på fabrikkens kontrakt med Krogstad Bygningkommune (§ 1).

Kraftprisen er kr. 88 pr. kW. hvis det maksimale forbruk er 1000 kW. eller derover og i motsatt fall kr. 93 pr. kW. pr. år. Til Buskerud Elektrisitetsforsyning betaler fabrikkens dessuten kr. 6 pr. kW. (§ 4). Kraftleie skal svares av minst 920 kW.

Kraftleiekontrakten gjelder fra den dag den økede kraftmengde tas i bruk, dog senest fra 1 mai 1937. Den utløper den 30 juni 1938 (§ 8).

Efter dette tidspunkt blir leveringen å overføre til Nedre Eiker komm. E.V. i henhold til Buskerud Elektrisitetsforsynings overenskomst med Drammen E.V. angående forsyningen på Nedre Eiker.

Hovedstyret vil anbefale at den søkte tillatelse meddeles for den tid fabrikkens måtte leie inntil 1375 kW. fra Drammen E.V. resp. Nedre Eiker komm. E.V. og Krogstad Bygningkommune, dog ikke lenger enn til 1 januar 1949.

Man vil foreslå at der fastsettes en årlig avgift til staten av kr. 1 pr. kW. av den kraft hvorav der skal betales leie og at denne avgift beregnes fra det tidspunkt selskapets konsesjonsplikt blev fastslått ved dom, altså fra 30 mars 1928.

Forøvrig vil man anbefale at tillatelsen meddeles på vanlige vilkår således at betingelsene i sin helhet blir sålydende:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder så lenge A/S Krogstad Cellulosefabrik måtte leie inntil 1375 kW. fra Drammens E.V. resp. Nedre Eiker komm. E.V. og Krogstad Bygningkommune — dog ikke lenger enn til 1 januar 1949.

2. Styre og kapital.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Av selskapets aktiekapital skal minst 8/10 være på norske hender, regnet på den måte som er fastsatt i § 19 i lov nr. 16 av 14 desember 1917 med senere tillegg og endringer.

3. Overdragelse av energi.

Den erhvervede energi kan ikke overdras videre uten samtykke av vedkommende departement.

Handler selskapet herimot, skal det for hver gang erlegge en konvensjonalbot av inntil kr. 1 — en krone — pr. kW. pr. døgn efter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

4. Kraftens anvendelse.

Forsåvidt selskapet anvender energien til bedrift som ved røk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det av almene hensyn finner føie til å gripe inn, anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivningen.

5. Norske funksjonærer og arbeidere.

Selskapet skal til anlegg og drift utelukkende anvende funksjonærer og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog tillate undtagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag nogen i strid med foranstående bestemmelser er i selskapets tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt, stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

6. Norsk arbeide og materiell.

Selskapet skal ved bygning og drift av det elektriske anlegg anvende norske varer forsåvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pct. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv

om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pct. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll).

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særlige hensyn gjør det påkrevet.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang efter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — procent av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7. Forsikring.

Forsikring tegnes i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet er forpliktet til å avstå inntil 10 pct. av den leiede kraft til de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som Kongen bestemmer.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som efter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges uttatt efter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettets enten dette tilhører selskapet eller vannfallets eier.

Forårsaker kraftens uttagelse økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkninger av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten departementets samtykke.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av et år for hver gang kraft uttas.

Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den kraft hvorav der betales leie erlegges fra 30 mars 1928 en årlig avgift av kr. 1 — en krone — pr. kW. til statskassen. Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares derefter 6 pct. rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av Arbeidsdepartementet.

10. Kontroll.

Selskapet har å underkaste sig de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av foranstående betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

11. Overtredelse av konsesjonsbetingelsene.

Overtredelse av foranstående poster 2 og 10 medfører i gjentagelsestilfelle tap av konsesjonen således at reglene i lov nr. 16 av 14 desember 1917, om erhvervelse av vannfall m. v., §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse.

Behandlet i hovedstyremøte den 12 november 1937.»

Man vedlegger sakens dokumenter, hvoriblandt den omhandlede kraftleiekontrakt og erklæring i henhold til erhvervslovens § 24 om at det ikke foreligger nogen avtale sikende til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse.

Departementet vil etter det foreliggende anbefale at den ansøkte kraftleiekonsesjon blir meddelt og at den blir tilknyttet de av hovedstyret foreslåtte betingelser.

Konsesjonstiden er foreslått begrenset til 1 januar 1949, se post 1. I post 2 er foreslått betinget helt norsk styre og $\frac{8}{10}$ norsk kapital. I post 8 er foreslått betinget 10 pct. kraftavståelse til kommuner, og i post 9 en årlig avgift til staten av kr. 1 pr. kW. regnet fra 30 mars 1928, da selskapets konsesjonsplikt blev fastslått ved dom.

Man tillater sig således å

innstille:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917, kap. IV, A/S Krogstad Cellulosefabrik å leie inntil 1375 kW. fra Drammens E.V. på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 10 desember 1937 inntatte betingelser.

41. A/S Union (Union Co.).

(Tillatelse til å erverve mer enn 35 pct. av aksjene i A/S Randsfjord Trømasse- og Papirfabrik.)

Kgl. resol. av 10 desember 1937.

Fra A/S Union (Union Co.) ved advokat J. Grøn Lund har departementet mottatt en søknad, dater 7 august 1937, om tillatelse til å erverve mer enn 35 pct. av aksjene i A/S Randsfjord Trømasse- og Papirfabrik.

Søknaden har vært forelagt for Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet som i skrivelse av 26 oktober 1937 har avgitt følgende uttalelse:

«Arbeidsdepartementet har under 11 august 1937 sendt hovedstyret til uttalelse følgende andragende — datert 7 s. m. fra A/S Union (Union Co.) ved advokat J. Grøn Lund:

«Herved tillater jeg mig å søke om at A/S Union (Union Co.) med hjemmel av den almindelige konsesjonslovs § 36 må bli meddelt kgl. tillatelse til å erverve mere enn 35 hundredeler av aksjene i A/S Randsfjord Trømasse- og Papirfabrik.

Angående sistnevnte selskaps vannfallsrettigheter skal jeg opplyse at selskapet har eiendomsrett til eller varig bruksrett over det øverste fall i Randselven, Mo-Bergerfossen. Den ene halvdel av fallet tilhører selskapet som eier av gnr. 150, bnr. 3, Randsfjord Sliberi i Jevnaker. Den annen halvdel tiligger gnr. 148, bnr. 1, Mo, men er bortleid til selskapet ved kontrakt av 29 desember 1886, tinglyst 8 juli 1887. Jeg vedlegger avskrift av denne kontrakt og skal tilføie at da Mos eier ikke har benyttet sin rett til å bringe kontraktsforholdet til opphør ved utgangen av 1936, gjelder kontrakten nu for en ny 50 års periode, altså til utgangen av 1986.

Ifølge Vassdragsvesenets målinger utgjør Mo-Bergfossens midlere fallhøide etter Randsfjordreguleringen, 5,22 meter. I ingeniør G. Sætermoens plan som ligger til grunn for reguleringen, er minimumsvannføringen i et normalår beregnet til 44 m³ pr. sekund med søndagsavstengning.

Ved siden av vannfallsrettighetene har selskapet ingen eiendom- eller bruksrett som faller utenfor den almindelige konsesjonslovs kap. III. En nærmere redegjørelse for hvad selskapet eier av grunn, anlegg og bygninger trenges formodentlig ikke. Jeg skal kun opplyse at selskapet har et sliperi på vestsiden og et på østsiden av fallet, at papirfabrikken brente ned i 1930 og at det ikke for tiden foregår nogen drift ved anlegget.

A/S Randsfjord Trømasse- og Papirfabriks aksjekapital er for tiden kr. 583 000 fordelt på 1160 hele aksjer à kr. 500 og 30 femtedels aksjer à kr. 100. Av disse aksjer har Union foreløbig erhvervet $1110\frac{4}{5}$ aksjer, og det er mulig at Union kommer til å overta ytterligere en del av aksjene.

A/S Union (Union Co.) eier som bekjent direkte eller indirekte store treforedlingsanlegg i Drammens- og Skiensvassdraget. Ved modernisering av selskapets papirfabrikker er selskapets behov for trømasse steget, og i inneværende år er derfor innkjøpt Viul Trøsliperi — hvorom jeg henviser til en annen konsesjonssøknad.

Union har sete i Norge og helt norsk styre. Aksjekapitalen som nylig i henhold til kgl. resolusjon av 2 april d. å. er utvidet, består av kr. 22 500 000 fordelt på preferanseaksjer kr. 2 500 000, ordinære aksjer klasse A kr. 14 000 000 og ordinære aksjer klasse B kr. 6 000 000. Angående disse aksjers gjensidige rettigheter henviser jeg til selskapets vedtekter.

Av vedlagte erklæring fra selskapets styre fremgår at minst $\frac{8}{10}$ av grunnkapitalen for tiden er norsk. Etter dette trenger Union kgl. tillatelse til å erverve Randsfjordaksjene kun av hensyn til vannfallsrettighetene.

Unions overtagelse av Randsfjord i sammenheng med Viulkjøpet vil bety en mer rasjonell utnyttelse av distriktets produktive

muligheter. Jeg tør derfor henstille at Union må bli meddelt den fornødne kgl. tillatelse uten betingelser.»

A/S Union har ifølge vedtektene til formål å drive eller delta i fabrikkvirksomhet — særlig fabrikkasjon av papirstoff og papir — og annen virksomhet som står i forbindelse hermed, samt produksjon og salg av elektrisk energi. Aksjekapitalen er på kr. 22 500 000 fullt innbetalt fordelt på 1 125 000 på navn lydende aksjer à kr. 20. Aksjene er delt i 3 klasser.

Det foreligger erklæring fra selskapets styre om at det ikke foreligger nogen avtale siktede til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse og om at minst $\frac{8}{10}$ av av grunnkapitalen er norsk.

Jevnaker herredsstyre har behandlet saken i møte 13 september 1937 og uttaler følgende:

«Siden Randsfjord Trømasse- og Papirfabrik nedbrente i 1930, har Jevnaker kommune hatt mange økonomiske vanskeligheter med stor arbeidsløshet. Kommunen har derfor med interesse sett at A/S Union har kjøpt aksjemajoriteten i Randsfjord Trømasse- og Papirfabrik, idet man til dette kjøp har knyttet forventninger om gjenopbygning av fabrikk og igangsettelse av driften i nær fremtid.

På Jevnaker formannskaps forespørsel av 20 august har A/S Union svart i anledning sin søknad om kgl. tillatelse til å erverve aksjemajoriteten i A/S Randsfjord Trømasse- og Papirfabrik at sliperiet etter all sannsynlighet vil bli satt igang i løpet av høsten hvis der kan skaffes tømmer nok. Enn videre opplyser A/S Union at der arbeides med planer om gjenreisning av fabrikk, men om disse planer kan komme til utførelse avhenger av flere forhold som man ennå ikke har tilstrekkelig oversikt over, men A/S Union meddeler at kommunen kan gå ut fra at saken vil bli fremmet hvis man kan finne frem til en løsning som gir rimelig utsikt til rentabel drift.

Herredsstyret vil i den anledning uttale at det kunne ha ønsket et mere bestemt svar på formannskapets forespørsel samt en bestemt plan for A/S Unions fremtidige disposisjoner vedrørende A/S Randsfjord Trømasse- og Papirfabrik.

Sådan som denne sak nu foreligger for herredsstyret har man nærmest inntrykk av at A/S Union har erhvervet nevnte aksjemajoritet uten på forhånd å ha oppgjort sig nogen plan for den fremtidige disposisjon av fabrikk.

Herredsstyret må beklage at man ikke nu kan få et bindende tilsagn om fabrikkens gjenopbygning i en eller annen form samt om drift av sliperiene i nær fremtid hvorved den store og trykkende arbeidsløshet i bygden kunde bli avhjulpet. Der fattedes i sakens anledning sådant enstemmig vedtak:

Under hensyn til hvad her ovenfor er uttalt finner herredsstyret ikke å kunne anbefale

fale konsesjon så lenge der ikke fra A/S Union foreligger et bindende tilsagn om at fabrikk vil bli gjenombygget eller gjenreist på en måte der kan avhjelpe arbeidsløsheten og fremme arbeidslivet i herredet.»

Fylkesmannen i Opland anfører under 20 september 1937 at herredsstyrets holdning til konsesjonssøknaden er forståelig og han finner å måtte slutte sig til den.

Hovedstyret skal bemerke følgende:

Ifølge § 36 i lov nr. 16 av 14 desember 1917, jfr. lov nr. 19 av 24 juni 1931 trenges tillatelse av Kongen til erhverv av aksjer i et sådant antall at erhververen derved blir innehaver av mer enn 35 pct. av et selskaps aksjer, såfremt selskapet har eiendomsrett eller annen rettighet som erhververen etter nevnte lov ikke kunde erverve uten konsesjon eller tillatelse.

A/S Randsfjord Trømasse- og Papirfabrik eier en halvpart og leier den annen halvpart av Mo-Bergerfossen i Randselven. Fossen har en fallhøide av ca. 5 m og representerer ved den nuværende regulerte vannføring (31 sm³) ca. 2 065 nat.HK. Det er således på det rene at A/S Union må ha tillatelse til å kunne eie de omhandlede aksjer.

Som det fremgår av andragendet har selskapet to sliperier ved Randsfjord, ett på østsiden og ett på vestsiden av vannfallet og det hadde også en papirfabrikk, men den brente ned i 1930. Driften har senere ligget nede, altså nu i omkring 7 år, og det er klart at det har medført store vanskeligheter for Jevnaker kommune. Unions kjøp av aksjene har som rimelig kan være bragt forhåpninger om gjenopbygning av fabrikk. Union har imidlertid ikke kunnet gi noget bindende tilsagn herom og herredsstyret har med dette som utgangspunkt ikke funnet å kunne anbefale konsesjon på det omhandlede aksjekjøp.

Det er naturligvis maktpåliggende for herredet om det kan finne en ordning som skaper de beste arbeidsmuligheter og derigjennem det beste grunnlag for en varig drift ved fabrikk fremover. Det ligger imidlertid i sakens natur at selskapet ikke kan gi nogen virkelig garanti i så henseende, det kan heller ikke mulige andre reflektanter. Det resultat man må komme til når det gjelder et andragende som det foreliggende må bygges på skjønsmessig bedømmelse.

A/S Union eier fra før direkte eller indirekte store treforedlingsanlegg i Drammensdistriktet, nemlig A/S Skotselv Cellulosefabrikk, A/S Embretsfoss Fabrikker og Drammenselvens Papirfabrikker og dets stil-

ling i vassdraget vil styrkes ytterligere hvis nærværende andragende innvilges. Man nevner i samme forbindelse at selskapet har inne andragende om tillatelse til å eie aksjene også i A/S Viul Tresliperi som ligger umiddelbart nedenfor Randsfjord. Det er klart at det har sine betenkeligheter å la selskapet få større innflytelse i distriktet enn det allerede har. På den annen side må man regne med at et avslag vil medføre at der ikke blir drift ved Randsfjord foreløbig.

Alle forhold tatt i betraktning er hovedstyret stanset ved å tilråde at den omsøkte konsesjon gis.

Ifølge konsesjonslovens § 36 kan tillatelse etter samme paragraf gjøres avhengig av de betingelser som finnes påkrevet av almene hensyn, dessuten betingelse om vederlagsfri overgang til staten av de erhvervede aksjer etter en viss tid.

Man nevner til orientering at det hittil i almindelighet ikke har vært opstilt betingelser ved tillatelser av denne art og såvidt vites overhode ikke en vederlagsfri overgang av aksjene til staten.

Som forholdene ligger an er man kommet til at det av hensyn til distriktet bør oppstilles lignende betingelser som foreslått ved A/S Borregaards erhverv av aksjer i A/S Lillestrøms Cellulosefabrik, nemlig:

1. Driften må ikke uten Kongens samtykke i så lang tid som 3 år kontinuerlig stanses eller kontinuerlig innskrenkes til mindre enn en tredjepart av det i den forløpne tid innsatte, på regelmessig drift beregnede maskineris energi, og sådanne stansninger eller innskrenkninger må ikke nogensinne i løpet av 10 år samlet finne sted i så meget som 5 år.

Ved tidsberegningene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lock-out har vært umulig å utnytte.

For overtredelse av de i nærværende post omhandlede bestemmelser erlegger selskapet en løpende mulkt stor kr. 100 — ett hundre kroner — pr. dag hvori vedkommende frister oversettes.

2. Konsesjonæren er forpliktet til å opsamle et fond til sikring for vedkommende fattigkommune overensstemmende med de regler som i lov om fattigvesenet av 19 mai 1900 kap. 4 er gitt om bergverker.

Efter det som foreligger har man ikke funnet tilstrekkelig grunn til å foreslå opstilt ytterligere vilkår.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 22 oktober 1937.»

Man vedlegger sakens dokumenter, hvori blandt erklæring fra A/S Unions styre om at det ikke foreligger nogen avtale siktende til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse, og at minst 8/10 av selskapets grunnkapital er norsk.

Vassdragskonsesjoner — 10

Handelsdepartementet har på foranledning avgitt en uttalelse i skrivelse av 26 november 1937 som hitsettes:

«I Drammensvassdraget er det nu for mange treforedlingsfabrikker, hvis samlede kapasitet for tiden er større enn råstofftilgangen. Såvel her i landet som i de land som Norge konkurrerer med på verdensmarkedet, foregår der en bevisst tendens henimot en sterkere konsentrasjon av treforedlingsindustrien i ferre men større fabrikker, hvilket bl. a. er av betydning for en bedre og mere lønnsom utnyttelse av råstoffet. Denne utvikling fører med sig at de små fabrikker kommer til å ligge under i konkurransen — og flere av disse fabrikker, bl. a. i Drammensvassdraget, har i lengere tid ikke vært konkurransedyktige.

Skjønt man er fullt opmerksom på at det har meget uheldige følger for arbeidslivet i Jevnaker at driften ved Randsfjord Træmasse & Papirfabrik ligger nede, vil man i henhold til det ovenfor anførte ikke kunde anbefale at der i forbindelse med en eventuell konsesjonsmeddelelse blir pålagt A/S Union som plikt å gjenopta den nedbrendte papirfabrikk.

Idet man for øvrig kan slutte sig til de betraktninger som er gjort gjeldende av Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, vil dette departement tilråde at konsesjon blir gitt.»

Departementet vil i tilslutning til Hovedstyret og Handelsdepartementet anbefale at den søkte tillatelse meddeles.

Man tiltrer de av Hovedstyret foreslåtte betingelser for tillatelsen og finner således ikke å kunne anbefale denne gjort avhengig av at A/S Union forplikter sig til å gjenopbygge A/S Randsfjord Træmasse- og Papirfabriks nedbrendte papirfabrikk.

I henhold til det anførte tillater man sig å

innstille:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917, § 36, A/S Union (Union Co.) å erverve mer enn 35 pct. av aksjene i A/S Randsfjord Træmasse- og Papirfabrik på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 10 desember 1937 inntatte betingelser.

42. A/S Tinfos Papirfabrik.

(Forlengelse av konsesjon på kraftleie fra Norsk Hydro m. v.)

Kgl. resol. av 17 desember 1937.

Ved kgl. resolusjon av 27 september 1935 fikk A/S Tinfos Papirfabrik tillatelse til å leie inntil 4000 kW. elektrisk energi fra Norsk Hydro Elektrisk Kvælstofaktieselskab. Tillatelsen var tidsbegrenset til 30 juni 1936, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» XXII side 34—36.

Ved kgl. resolusjon av 13 januar 1937 blev konsesjonen forlenget til 22 august 1937 på uforandrede betingelser. Man vedlegger det til grunn for denne resolusjon liggende departementsforedrag.

Departementet har fra A/S Tinfos Papirfabrik mottatt en søknad, datert 11 oktober 1937, angående ytterligere forlengelse av konsesjonen og om forhøielse av det konsederte kraftkvantum til 9000 kW.

Søknaden har vært forelagt for Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet som i skrivelse av 7 desember 1937 har avgitt følgende uttalelse:

«Med Arbeidsdepartementets påtegning av 15 oktober 1937 har man mottatt til uttalelse en søknad av 11 oktober 1937 fra Tinfos Papirfabrik der lyder så:

«Undertegnede Tinfos Papirfabrik erholdt ved kgl. resolusjon av 27 september 1935 konsesjon på leie av inntil 4000 kW. elektrisk kraft fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvalstoffaktieselskab. Konsesjonen gjaldt så lenge vi leiet omhandlede kraftmengde, dog ikke lenger enn til 30 juni 1936.

Ved kgl. resolusjon av 13 januar 1937 blev konsesjonen på ovennevnte kraftleieforhold forlenget for tidsrummet inntil 22 august 1937 på uforandrede betingelser.

For å kunne fortsette den nuværende produksjon ved vår bedrift og samtidig kunne levere til våre datterselskaper Tinfos Jernverk A/S og Notodden Calcium-Carbidfabrikk A/S den kraft disse trenger i henhold til gamle strømleiekontrakter med oss, er det oss om å gjøre å få strømleieforholdet med Norsk Hydro gjenoptatt.

Dessuten er det av hensyn til den vannfattige vinter som vi synes å gå imøte, påkrevet for oss å få kraftkvantumet forhøiet inntil 9000 kW. Uten en sådan forhøielse vil vi ikke være i stand til å effektivere ordres fra våre forbindelser.

Arbeidsløsheten på Notodden er fremdeles stor, så vi antar det vil være i det offentliges interesse at vi blir satt i stand til å opprettholde vår produksjon og beholde våre forbindelser.

Vi tillater oss derfor å søke om at konsesjonen må bli fornyet til å gjelde ytterligere i et år fra nu av og at kvantumet tillates forhøiet inntil maksimalt 9000 kW.

Det kan ikke sies noget om hvor lenge avsetningsforholdene vil tillate oss å holde produksjonen på den høide at vi vil trenge omhandlede kraftkvantum, og vi kan derfor ikke binde oss til noget langsiktig strømleieforhold. Da Norsk Hydro for tiden har ledig kraft som selskapet heller ikke vet når det selv kan få bruk for, passer det påtenkte midlertidige leieforhold forsåvidt godt for begge parter.

Vi har ikke opprettet nogen ny skriftlig strømleiekontrakt med Norsk Hydro. Dette er ansett overflødig, da vi gjennom så lang tid har hatt midlertidige strømleiekontrakter med dette selskap at forholdene er meget godt innarbeidet, og vilkårene er, bortsett fra prisen, avtalt stort sett å bli de samme som

før. Norsk Hydro har nu gått med på en kraftpris av 0,35 øre pr. kWh.

I anledning av at Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet tidligere har fremholdt at den kraft vi trenger, burde leies fra Nore, tillater vi oss å henvise til hvad vi anførte i vår søknad av 21 august 1936 om at det ikke eksisterer ledninger for en overføring derfra.

Overføringen aktes ordnet på samme måte som ved overføringen efter konsesjoner av 27 september 1935 og 13 januar 1937, og vi har derfor ansett det overflødig å medsende planer over hvordan overføringen blir arrangert.

Erklæring fra vårt styre efter erhvervslovens § 24, annet ledd, blev oversendt med første ansøking om denne kraftleie, og det er ikke senere inntrådt nogen forandring.»

Notodden bystyre har i møte den 15 november 1937 enstemmig anbefalt søknaden innvilget «på de betingelser som er fastsatt av Arbeidsdepartementet under 27 september 1935.»

Fylkesmannen i Telemark har med påtegning av 25 november 1937 oversendt saken hertil uten bemerkninger.

Hovedstyret har intet å innvende mot at omhandlede leietillatelse fornyes og at kvantumet forhøies til maksimum 9000 kW. (jfr. Hovedstyrets skrivelse av 29 oktober 1937 til Arbeidsdepartementet).

Leveringen av midlertidig ledig industrikraft fra Rjukan vil i dette tidsrum ikke skje til foretrengsel for Norekraften.

Den søkte tillatelse anbefales meddelt inntil 11 oktober 1938 og forøvrig på samme betingelser som for den ved kgl. resolusjon av 27 september 1935 meddelte tillatelse for A/S Tinfos Papirfabrik til å leie inntil 4000 kW. fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvalstoffaktieselskab.

Behandlet i hovedstyremøte den 7 desember 1937.»

Departementet vil efter det foreliggende anbefale at den omhandlede konsesjon blir forhøiet til å gjelde maksimalt 9000 kW. og at den forlenges til 11 oktober 1938 på samme betingelse som fastsatt for konsesjonen av 27 september 1935.

Man tillater sig således å

innstille:

Den A/S Tinfos Papirfabrik ved kgl. resolusjon av 27 september 1935 meddelte tillatelse til å leie inntil 4000 kW. elektrisk energi fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvalstoffaktieselskab forlenges for tidsrummet inntil 11 oktober 1938 på uforandrede betingelser, idet kraftkvantumet samtidig forhøies inntil 9000 kW.

43. Glommens og Laagens Brukseierforening.

(Fornyelse av den i reguleringstillatelsen vedkommende Osensjøen i Amot m. fl. herreder i Hedmark fylke inneholdte ekspropriasjonsbemyndigelse.)

Kgl. resol. av 23 desember 1937.

Ved kgl. resolusjon av 5 juli 1928 blev det i medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14 desember 1917 meddelt Glommens og Laagens Brukseierforening tillatelse til å foreta en regulering av Osensjøen i Amot, Elverum og Trysil herreder i Hedmark fylke. Tillatelsen blev gitt på nærmere angitte vilkår overensstemmende med Stortingets vedtak av 15 juni 1928. Herom henvises til St. prp. nr. 92, 1928 og innst. S. nr. 180, 1928 samt til «Meddelte Vassdragskonsesjoner», bind XV side 42 flg.

Konsesjonæren har under 25 november 1937 sendt Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet følgende andragende om fornyelse av den i reguleringstillatelsen inneholdte ekspropriasjonsbemyndigelse:

«Undertegnede Glommens og Laagens Brukseierforening fikk med kgl. resolusjon av 5 juli 1928 tillatelse til å regulere Osen sjø.

I henhold til denne tillatelse er endelige skjønn avholdt i 1931 såvel for fløtningen som for grunneierne.

Det vil være bekjent at forskjellige vanskeligheter meldte sig før anleggsdriften kunde komme igang. Høsten 1936 var imidlertid utbygningen av Kvernfallt ferdig for drift, og siden da har anleggsarbeidene pågått med full kraft. Damarbeidet er nu langt fremskredet og ventes fullt ferdig kommende sommer.

Til sommeren var det meningen å gå igang med de store mudringsarbeider, som skal gjøre mulig den planlagte senkning av Osen.

Ved nylig utførte grunnundersøkelser viser det sig imidlertid at man i den midtre kanalparsel, mellom Valmen og Valmtjern, finner fjell innen kanalprofilet. Det må også befryktes at de fjellmasser som her skal fjernes, vil andra til langt opimot 20 000 m³. De hermed forbundne upåregnelige merutgifter vil bli så store at senkningen av Osen derved blir ugjennemførbar. Det er dog sannsynlig at man ved å flytte kanalen endel mot nord, i alle fall i det vesentlige vil undgå fjell. På vedlagte kart er med rødt inntegnet centerlinje for ny kanalplasing, således som vi — ved størst påregnelige flytning — venter å måtte forskyve den. Grunnundersøkelser for endelig plasing pågår nu.

Som det fremgår av kartet, kan flytningen neppe hevdes å være nogen vesentlig planforandring, idet det berørte areal allikevel vilde bli neddemmet ved høyeste regulert vannstand (kote 437,50).

Vi er imidlertid forberedt på om nødvendig å søke ny ordning med eieren av Brevik gård. Da vi ikke regner med mulighet for

mindelig ordning, og da tidligere ekspropriasjonstillatelse er utløpet, tillater vi oss her ved i ærbødighet å andra om tillatelse til å avholde kontinuasjonsskjønn.

Det ønskes samtidig anført, at for i tide å kunne treffe alle nødvendige forberedelser for arbeidets utførelse, vil det være av stor betydning, om sådan tillatelse kan innvilges oss snarest mulig.»

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i skrivelse til departementet av 8 desember 1937 anført følgende:

«Vedlagt tillater man sig å oversende et fra Glommens og Laagens Brukseierforening mottatt andragende av 25 november 1937 om tillatelse til å avholde kontinuasjonsskjønn.

Hovedstyret skal bemerke følgende:

Tillatelsen av 1928 forutsetter at reguleringen skjer «i det vesentlige efter de foreliggende planer av henholdsvis 1921 og 1923 med senere komplettering», jfr. St. prp. nr. 92, 1928. Brukseierforeningen har senere i detalj behandlet planen og herunder er foretatt en del endringer, bl. a. er kanaltraséen på den omhandlede strekning mellom Valmen og Valmtjern lagt således at den går efter midtstrømlinjen, d. v. s. en forskyvning på i maksimum 25—30 m. Det har altså vist sig at man på dette sted vil få betydelige sprengningsmasser og det er for å undgå dette at Brukseierforeningen nu ønsker å flytte senkningskanalen lengere mot nord og muligens ennu noget lengere enn den til grunn for tillatelsen liggende plan forutsetter.

At Brukseierforeningen bør få anledning til å legge senkningskanalen slik at den blir overensstemmende med planen av 1923 er selvsagt på det rene og man kan heller ikke skjønne at der er noget til hinder for at den flyttes ennu noget lenger mot nord hvis anleggsomkostningene derved kan bli redusert. Det fremgår av det som er anført i andragendet at det er store beløp det her gjelder. Den grunn som vil berøres om man flytter centerlinjen så langt inn som til den på kartet med rødt inntegnede er praktisk talt uproduktiv mark og vil iallfall i det vesentlige bli overdemmet efterat reguleringen kommer istand.

Tillatelsen av 1928 forutsetter som nevnt at reguleringen skjer «i det vesentlige» efter de foreliggende planer. Da den påtenkte endring efter hovedstyrets opfatning ikke kan betegnes som vesentlig skulde saken overfor det offentlige kunne ordnes ved at man samtykker i endringen. Efter det i andragendet oplyste er det imidlertid en mulighet for at Brukseierforeningen må gå til ekspropriasjon og for at dette skal kunne

skje må tillatelsen fornyes, jfr. reguleringslovens § 16 nr. 6.

Under henvisning til ovenstående anbefaler hovedstyret at man samtykker i at Brukseierforeningen gis anledning til å legge senkingskanalen lengere mot nord innenfor den ramme den nu søker om og at reguleringskonsesjonen av 5 juli 1928 fornyes. Man går ut fra at alle frister som i denne konsesjon er forutsatt å skulle regnes fra konsesjonens datum fremdeles blir å regne fra den samme dag, d. v. s. 5 juli 1928.

Behandlet i møte den 7 desember 1937.»

Departementet skal bemerke:

I St. prp. nr. 92, 1928 er på side 21 inn tatt den vanlige forutsetning at departementet skulde være bemyndiget til å gjennomføre mindre vesentlige endringer i de reguleringsplaner, som konsesjonssøknaden refererte sig til.

Efter det foreliggende finner departementet i tilslutning til Hovedstyret at den av brukseierforeningen projekterte flytning av senkingskanalens trasé ikke kan betegnes som en vesentlig planendring.

Den med trasé-endringen forbundne økede skade og ulempe skulde efter det oplyste bli av mindre betydning. På den annen side har endringen vist sig nødvendig, idet anleggs-

omkostningene ved sprengning av kanalen efter den av brukseierforeningen valgte trasé vilde bli uforholdsmessig store og stille sig hindrende for reguleringsgjennomførelse.

Den i reguleringslovens § 16, punkt 6 bestemte 1 års frist for påstevning av skjønn i henhold til reguleringstillatelsen er utløpet, hvorfor eventuelt nødvendige ytterligere ekspropriasjoner i anledning av trasé-endringen ikke vil kunne fremmes uten efter ny tillatelse.

Departementet vil efter det foreliggende med Hovedstyret anbefale at omhandlede søknad innvilges, således at den ved kgl. resolusjon av 5 juli 1928 gitte tillatelse fornyes. Forutsetningen herfor må — som av Hovedstyret fremholdt — være at alle frister, som i konsesjonen av 5 juli 1928 er forutsatt å skulle regnes fra konsesjonens datum, fremdeles blir å regne fra 5 juli 1928.

I henhold til det anførte tillater man sig å

innstille:

Den Glommens og Laagens Brukseierforening ved kgl. resolusjon av 5 juli 1928 meddelte tillatelse til å foreta en regulering av Osensjøen fornyes i henhold til § 16, punkt 6 i lov av 14 desember 1917 nr. 17.